هەڵوەشاندنەوە و وەڵام

بـــۆ

گومـان و خەياڵەكانی مەلا هەڵۆی نەفام پوچەڵكردنەوەی سيحری حەمدانيەكـان

نووسەر:

مامۆستا ئوسامە تەوحيدی (شارەزووری)

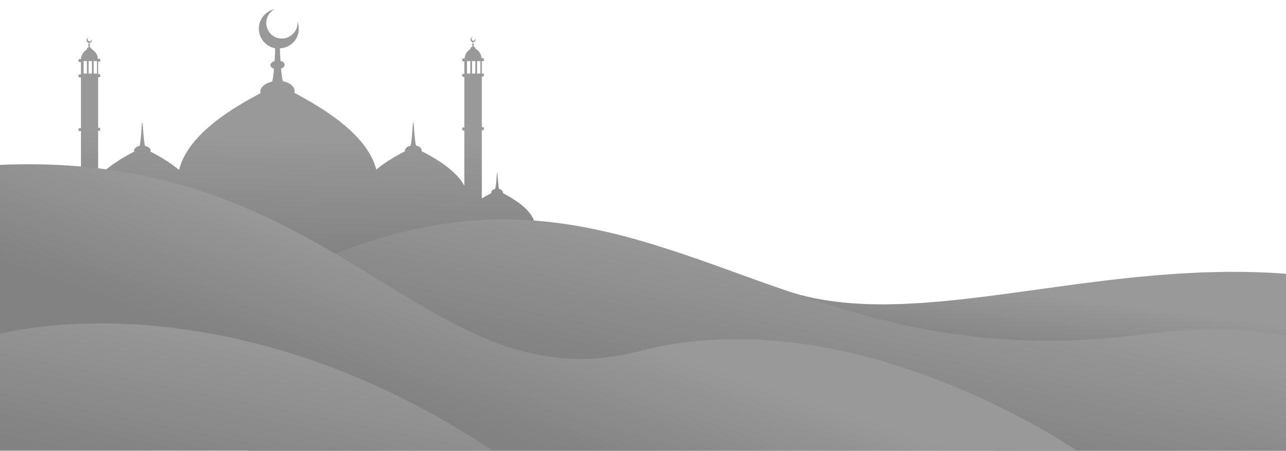
بسم الله الرحمن الرحيم

پێشەکی نووسەر

مامۆستا ئوسامە تەوحیدی (شارەزووری)

حفظه الله تعالى وثبته الله تعالى ورعاه الله تعالى واخلص الله تعالى نيته وايانا

اللهم امیین اجمعين يا الله

پێشەکی نووسەر

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمدلله القوي المتين والصلاة والسلام على مَن بُعِث بالسيف رحمة للعالمين، أما بعد:

قال الله تبارك وتعالى
{كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمُ نُوحٍ وَالأَحْزَابُ مِن بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادَلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْحِضُوا بِهِ الْحَقَّ فَأَخَذْتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ} [غافر: 5]،

واتا: پێش قــورەیش خەڵکێکی زۆر بە تایبەت گەلی نوح و ئەو گرووپانەش کــە لەدوای ئەوان هاتن هەمووپــان ململانێیان کرد لەدژی پێغەمبەرەکـانیان و دژی بانگەوازەکەیـان وەستانەوە
وە هەر ئومەتێ لەو ئومــەتانە هەم و غەمــی ئەوە بــووە خراپە بکەن بەرامــبەر پەیامبەرەکەیـان یان بیگرن و یان بیکوژن
وە بۆ سڕینەوەی هەق و ڕاستی لەپێش چاوی خەڵــکیـدا
دەستیان دایە دەمە قاڵێ و شەڕە قسە و موناقەشەی باتڵ لەگەڵ پەیامبەرەکەیاندا تا هەق لە بن بێنن و ناهەق سەربخەن
ئینجا منیش – هەر یەکەیان بە جۆرە سزایەک - تورەیــم لێگرتن و فەوتاندنم جا ئایا تۆڵە و سزای من چۆن بوو بـۆیان ؟!

بــەڵێ بە درێژای مێژووی نەوەکـانی ئادەم ئەهلی بەتاڵ دژی پێغەمبەران و شـوێنکەوتوانی وەستاونەتەوە جــارێ بە پڕوپاگەندە وەک وتنی فـلان پێغەمبەر ساحیرە یان کاهنە یـان شێتە
وە ناشـرین کردنی شـوێنکەوتوانی پێغەمبەران بە دەیــەها تۆمــەت تا خەڵکیـان لێ دووربخەنەوە

لەڕۆژگاری ئەمڕۆشــدا دووژمنانی بانگەوازی ئیســلام هەریــەکەو بە جۆرێ گومان دروستەکـات لەسەر ڕێگا ڕاستەکەی ئیســلام
خەڵکــانێک لەبەرگی بێ دینیەوە دژایەتی ئیســلام ئـەکەن
خەڵکـانێکی تر لەژێر پەردەی ئیســلام خۆیان حەشـاریاوە بەڵام لە عەقیدەی ڕاستەقینەی ئیســلام ئــەیەن

جولــەکە سێ پــلانی داناوە بـۆ لێدان لەئیسـلام و ڕووخاندنی
یـەکێ لەو پیلانانە خسـتنی زاناکانی ئیســلامە
جا هەڵۆ بـەعەقیدەیـەکی تازەی ئەمریـکی جولەکەوە هاتووە
① بەتەکــفیرکــردنی کۆمەڵێ زانا کە بـەدرێژای مێژووی موسـڵمانان هیچ زانایـەک و هیچ کەسـێ لەموسـڵمانان ئەو زانایـانەیان تەکــفیر نەکــردووە لەژێر هیچ ناوێکدا

② پــاشـان هەڵۆ ئامانجی لەتەکـفیرکــردنی ئەو زانایانە ئەوەیــە کەتەکــفیری ئەو موسڵمانانەش بـکات کە ئەو زانایـانە تەکــفیر ناکــەن
لەم ڕێگەیەشەوە ئەگــات بەوەی تەکــفیری دەولـە بکات چونکــە ئەو زانایـانەی هەڵۆ تەکــفیریان ئەکــاَت لای دەولە و لای موسڵمانان ئیمــامــن

③ پــاشـان هەڵۆ بەهۆی ئەوەی خۆی جاهیل و نەخوێندەوارە چەند کتێبێکی ســەلەفی خوێندۆتەوە بـێ ئاگایە لەکتێبەکانی تری سەلەف بـۆیە لەکتێبێک وتەی زانایـەک ئەبینێت بەڕەهایی و موتڵەقی ئەو وتەیە وەرئەگــرێت بەڵام هەر خودی ئەو زانایە لەکتێبێکی تردا وتەکەی خۆی ڕوونکردۆتەوە و تەفصیلی بەوتەکەی خۆیداوە کـە هەڵۆ بەهۆی جاهل بــوونی بێ ئاگایە لەتەفصیلی وتەکــانی ســەلەف

④لەم کتێبەدا جەهل و نەفامــی و درۆکانــی هەڵۆ و هەڵە مەنهەجی و عەقــیدەییەکــانی و کارە سیخوڕیـەکانی بۆ دەزگا ئەمنیەکان ڕوون ئەکەیـنەوە بە ئیزنی الله تعالی
وە ئەمە هێشــتا مشتێکە لەخەرمانی جەهل و گومڕایـەکانی هەڵۆ گەر دانیشین بەدیار وتارەکــانی و وەڵامــی هەمووی بەینەوە لەوانەیـە بە چوار مجلد کتێب کۆتایی نەیـەت ئەمە تەنها پوختەیـەک و بەرچاو ڕوونیــەکە

⑤ هەنێ وتەی زانایــان دووبارە ئەبێتەوە لەهەنێ شــوێنی جیــاواز هۆکارەکەش ئەوەیــە هەڵۆ هەرجارەو لەشوێنێ هەمان جەهلی خۆی دووبارە کــردۆتەوە ئێمەش لەهەنێ شــوێن تاکە تاکە هەمان وتەی زاناکانمان بۆڕەددانەوەی هێناوەتەوە
لەدووبارە بــوونەوەشدا ســوود هەیە بۆ موسڵمان بۆ جێگیربوونی دڵی لەسەر وتەکـان و چەسپانی وتەکـان لە دڵی
وەکو الله تعالی ئەفەرموێت
(كَذَٰلِكَ لِنُثَبِّتَ بِهِ فُؤَادَكَ) سورة الفرقان ـ ٣٢
واتا: بــۆ ئەوەی دڵی تۆی زیاتر پێ بەهێز و قایم بکەین
وە وەکــو الله تعالی فەرموویەتی
(وَإِنْ عُدتُّمْ عُدْنَا) سورة الإسرى ـ ٨
واتاَ: خۆ ئەگەر بگەڕێنەوە بۆ سەرپێچیی و خراپکــاری ئەوا ئێمەیش ئەگەڕێینەوە بۆ سزادانتان

⑥ئامانج لەم کتێبە ناسینی هەڵـۆیە کە مرۆڤێکە لەعەقیدە و فیقهـ و مەنهەج کۆڵەوارە و نەزان و داماوە بـۆیە کەسـی جاهل و کەسێ هەر ڕۆژەی لەسەر دینێک بێت هـی ئەوە نیـە کەدینی لێ وەربگیرێت

⑦وە لەم کتێبـە ئەوەت بۆ دەرکەوێ کەمرۆڤ گەر لەشـتێ قسە بکات و پسپۆڕ نەبێت لەوشـتەدا ئاوا تووشـی قسەی سەیر و سەمەرە ئەبێت وەک ئەم سەیر و سەمەرانەی بـەناو مەلا هەڵۆ

⑧ بۆت دەرکـەوێت هەڵۆ چەند بـێ ئەدەبە دین ـی پاکی ئیسـلام بە شەق وەشاندن و جنێوەکـانی ناوهۆڵی یاریەکەی تێگەشتووە

ان شـاء الله تعالی بە وردی خوێنەر بـن چونکە لەڕەددانەوەی باطل دژەکەیت بۆ دەرەکەوێت لەمەدا دووجار سودمەند ئەبیت
هەم وەڵامی ئەو شـوبهانەت دەست ئەکەوێت
هەم مەنهەجی زانایانی سەلەف و ئەهلی سوننەت شـارەزا ئەبیت ان شاء الله تعالی
بـۆیە ڕەحمەت ـی الله تعالی لەو کەسەبێت وشە بە وشەی ئەم کتێبە ئەخوێنێتەوە چونکـە زۆر بابەت ـی تێدایە کە سوودە لێ ئەبینیت ان شاء الله تعالی

والحمدلله رب العالمین

کاتی نووسینی پێشەکیەکە:
مامۆستا ئوسامە تەوحیدی (شارەزووری)
9 جمادی الآخر 1447
ڕۆژی یەکشەممە

نووسەر :
مامۆستا ئوسامە تەوحیدی شارەزووری حفظه الله تعالى
وثبته الله تعالى وعفا الله تعالى عنه

الدَّوْلَةُ الإِسْلَامِيَّةُ
خلافةٌ على مِنهاجِ النُّبوَّة

ئامادەکارانی کتێب
بەندەکانی الرحمن:
ابو نور الحربي الإستشهادي - ابو نوح الكردي

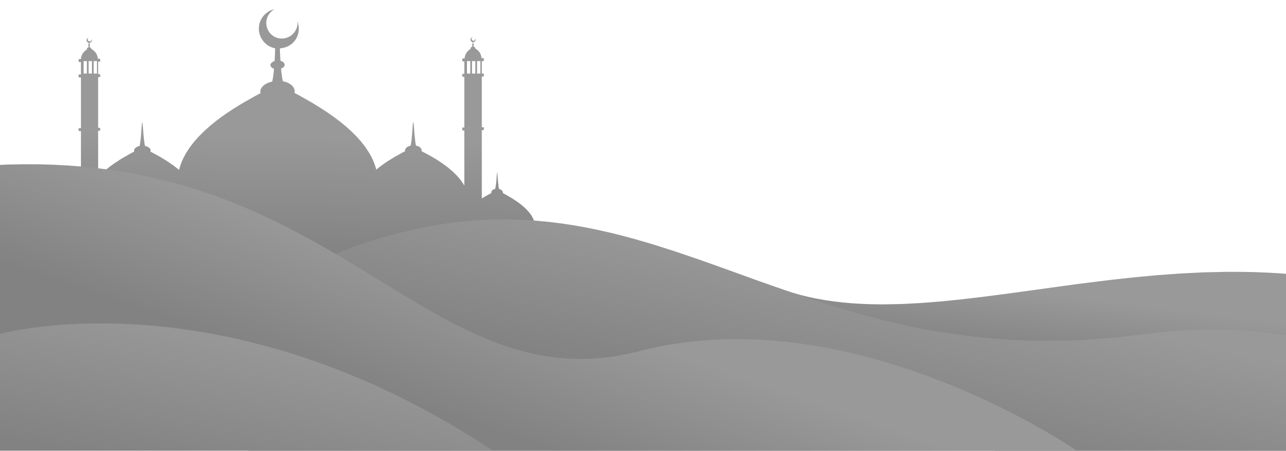
پێرست

بابەت **ناوەرۆک**

تێبینی: بۆ خوێندنەوەی ئەو بابەتەی کە دەتەوێت، کلیک بکە لەسەر ناوی بابەتەکە

بسم الله الرحمن الرحيم

ئایا ئەگەر هەر کەسێک وتی لااله الاالله ئەوا کوشتنی حەرام دەبێت؟ ئایا حوکمەکە و ڕوونکردنەوە لەو بابەتە چۆنە؟

سەدجارمان وتوە مبتدع تەوبەی وەرناگیرێ تاڕاستی تەوبەکەی دەرئەکەوێ ئەم کابرایە دوای سەد جار تەوبە دیسان گەڕایەوە بۆسەردەمی پێش تەوبە
پەیجی ڕەسمی خۆیەتی تازە دایگرتوە کەواتە سورە لەسەر بەخەواریج ناساندنی دەولەی موبارەک
بــە پوخــتی ڕەدی ئەم جاهیلە ئەیەمەوە کەقــسەکانی ئەوەنە نەفامانەیە ئەوەی بۆنی تەوحــیدی کردبێت دەتوانێ ڕەددی بــاتەوە

① بەڵا هەڵۆی جاهیل دەڵێت ئەگەر کابرا وتی لااله الاالله ئیتر نابێت بیکوژیت !
دەڵێم ئەوقسەیە کاتێ ڕاســتە کەئێمە بڕۆین شەڕ دژی بت پەرستان بکەین کە ناڵێن لااله الاالله ئەگەر وتیان دەستیان لێ دەپارێزین چونکە شەڕمان لەگەڵ ئەوان بۆ اقرارە بە لااله الاالله
ئەمما جولەکەیــەک بڵێت لااله الاالله دەستی لێ ناپارێزین تا دەڵێت محمد رسول الله چونکە شەڕی ئێمە لەگەڵ ئەوان لەسەر اقرارکردنە بەنــبوەت چونکە ئەوان اقرار بەلاالە الاالله دەکەن.

شێــخ محمد بن عبدالوهاب رحمە الله تعالی: ـدەفەرمووێ
[وللمشركين شبهة أخرى يقولون: إن النبي صلى الله عليه وسلم أنكر على أسامة قتل من قال: لا إله إلا الله، وقال له: (أقتلته بعدما قال: لا إله إلا الله؟!) ، وكذلك قوله: (أمرت أن أقاتل الناس حتى يقولوا: لا إله إلا الله] ، وأحاديث أخرى في الكف عمن قالها، ومراد هؤلاء الجهلة: أن من قالها لا يكفر ولا يقتل ولو فعل ما فعل!

واتا: موشــریکــــان شوبهەیەکیان هەیە دەڵێــن پێغەمبەر صــلی الله تعالی علیە وسلم ئینکاری کرد لەئــوسامە کاتێ کابرای کوشت کەوتی لااله الاالله پێغەمبــەر صلی الله تعالی علیە وســلم فەرمووی کوشتت دوای ئەوەی وتی لااله الاالله وە بەڵگە دەهێننەوە بەفەرموودەی فــەرمانم پێکراوە بجەنگم لەگەڵ خەڵکــی تا دەڵێن لااله الاالله
وچەندان فەرموودەی تر کەدەیکەنە بــەڵگە بۆ دەست پاراستن لەوکەسەی دەڵێ لااله الاالله.
مەبــەستی جــاهیلانە ئەوەیە ئەوەی وتی لااله الاالله نە کافردەبێت نەدەکــوژرێت ئەگەرچی هەرچی کارێکیش بکــات

فيقال لهؤلاء المشركين الجهال: معلوم أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قاتل اليهود وسباهم وهم يقولون: لا إله إلا الله، وأن أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم قاتلوا بني حنيفة وهم يشهدون أن لا إله إلا الله، وأن محمداً رسول الله، ويصلون، ويدعون الإسلام، وكذلك الذين حرقهم علي بن أبي طالب بالنار.

واتا: بەو موشـــریکە جاهیلانە ئەڵێین شتێکی زانـراوە پێغەمبـەر صلى الله تعالى عليه وسـلم جەنگی دژی جولەکە کرد و ئافرەتیانی بەکەنیزەکـ کرد لەکاتێکدا دەشیانگوت لاالەالاالله
وەهاوەڵانـی پێغەمبـەر صلى الله تعالى عليه وسـلم جەنگان دژی بەنی حەنیفە کەدەیانگوت لااله الاالله محمد رسول الله نوێژیـان دەکرد وخۆیان بەموسڵمان دەزانی
بەهەمان شێوە ئەوانەی ئیمام علی سـوتاندنی بەئـاگر

وهؤلاء الجهلة مقرون أن من أنكر البعث كفر وقتل ولو قال: لا إله إلا الله، وأن من جحد شيئاً من أركان الإسلام كفر وقتل ولو قالها، فكيف لا تنفعه إذا جحد فرعاً من الفروع، وتنفعه إذا جحد التوحيد الذي هو أساس دين الرسل ورأسه؟ ولكن أعداء الله ما فهموا معنى الأحاديث] ولن يفهموا

واتا: ئەم جـاهیلانە خۆشیان دان بەوەدا دەنێن بۆ نمـوونە کەسێ نکۆڵی زیندووبوونەوە بکات کـافرە ودەکوژرێ گەرچی بشـڵێ لااله الاالله یان نکۆڵی یەکێ لەپایەکانی ئـیسلام بکات کافردەبێت ودەکوژرێ گەرچی بشـڵێ لااله الاالله جائەگەر لااله الاالله سوودی نەبێت بۆ کەسـێ نکۆڵی فەرعێ لەفەرعەکانی ئـیسلام بکات ئەی چـجای نکۆڵی تەوحـید بکات کە بنەمای دیـنی پێغەمبەرانە و سەری دینە بەڵام دوژمنانی الله تعالى لەمانای ئەو فەرموودانە تێنەگەیشـتوون .

کەواتـــا کەسێ کەدەڵێت لااله الاالله محمد رسول الله نوێژدەکات خۆشی پێ موسڵمانە بەڵام زواج لەگەڵ ژنی باوکی خۆیدا دەکات رسـول الله صلى الله عليه وسلم دەیکوژێت ئایا پێغەمبـەر صلى الله عليه وسـلم پێچەوانەی قسەی خۆی کردووە ؟
نەخێر
لەمەوە تێدەگەیـن چۆن دەست نوێژ هەڵدەوەشێتەوە ئاواش لااله الاالله هەڵدەوەشێتەوە
کەسێ بڵێت لااله الاالله بەڵام مەرجەکانی هەڵوەشـێنێتەوە بۆنموونە بڕوات کافران سەربخاتە بەسەر ئیسلام ـدا
ئەمە ئێمە بۆیە شەڕی لەگەڵ دەکەیـن مەرجی لااله الاالله ـی هەڵوەشـاندۆتەوە دەیکوژین چونکە کابرا سەرەڕای کوفرەکەی دەجەنگێت و دەست بەرداری کوفرەکەی نەبـووە تابەوتنی لااله الاالله دەستی لێ بـپارێزین
ئەممـا کابرا پێش ئەوەی دەستگیری بکەین بڵێت ئەوە من چەکم ـدانا و دەست بەرداری کوفرەکەم دەبم ولاالله الاالله محمد رسول الله دەڵێن ئێستا تۆبرامانی چونکە لااله الاالله کـەت ئێستا تەواوە
تەحدا دەکەم دەولەی موبارەک یـەک کەسی کوشت بێت لەم جۆرە شتی وابوونی نیە.

بەقــسەی هەڵۆ صــحابەش خەواریج ــن پەنا بە الله تعالى

تەکفیرکردن وکوشتار کردنی شوێنکەوتوانی مختار بن یوسف ثقفی کــەخۆیان بەموسڵمان دەزانی دەیانگوت لااله الاالله محمد رسول الله بەڵام تکفیرکران چونکە مختار خۆی کردبوو بەهاوبەش لەپێغەمبەرایەتیدا

مختار لەسەر دەستی هاوەڵی بەڕێز مصعب بن زوبیر کوژرا وە شوێنکەوتوانیشی لەناوبران لەسەردەستی ئەهلی بەصرە ئایا هاوەڵان وتابعین خەوارج بوون ؟
مقتل المختار بن أبي عبيد الثقفي الكذاب على يدي مصعب بن الزبير وأهل البصرة
[البداية والنهاية]
پــاشان دەڵێت کابــرا لەژێر دەســتیدایە دەڵێت لااله الاالله کەچی دەیکوژێ ئاخر بۆ دەیکوژی والله بۆیە دەیکوژم تا خەڵک بترسێ

دەڵێــم درۆتکرد ئەی بەڵا هەڵۆی مودەلیس دەولــەی موبارەک ئەوانە دەکوژێت چونکە پێی وایە ئەوانە مورتەدی مغلظەن مورتەدی مغلظە کەدەستگیرکرا تەوبەش بکات لە ڕیــدەکەی هەر دەکــوژرێت لەئەحکام ــی دونیادا

قال الله تعالى(إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُواْ بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ ازْدَادُواْ كُفْرًا لَّمْ تُقْبَلْ تَوْبَتُهُمْ وَأُوْلَئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ) .
واتا: ئەوانەی بێ باوەڕ بونەوە لەپاش ئیمانەکەیان پاشان کوفرەکەیان زیادی کرد هەرگیز تەوبەیان لێ قبوڵ ناکرێت ئائەوانە سەرلێشێواون

شــــــێخ ــی ئیسلام إبن تيميه رحمــه الله تعالى ئەفەرموویت
الردة على قسمين : ردة مجردة ، وردة مغلظة شرع القتل على خصوصها ، وكلتاهما قد قام الدليل على وجوب قتل صاحبها ؛ والأدلة الدالة على سقوط القتل بالتوبة لا تعمّ القسمين ، بل إنما تدل على القسم الأول – أي : الردة المجردة - ، كما يظهر ذلك لمن تأمل الأدلة على قبول توبة المرتد

واتا: هەڵگەڕانەوە لەدیــن دووبەشە تەنــــها هەڵگەڕانەوە و هەڵگەڕانەوەی توند، هەڵگەڕانەوەی توند کوشــتنی شەرعێنراوە بەهۆی تایبەتمەندیەکەی هەردوو جۆرە هەڵگەڕانەوەکە بەڵگە هاتووە لەسەر واجب بوونی کوشتنیان بەڵام ئەو بەڵگانەی کەهاتووە کەتەوبە لەمورتەد وەرئەگیرێت و ناکوژرێت
هەردوو جۆرەکە ناگرێتەوە
بەڵکو جۆری یەکەم ئەگرێتەوە کەبریتیە لەتەنهــــا هەڵگەڕانەوە جائەمە بۆهەموو ئەوکەسانە دەرئەکەوێت کە تێڕوانینیان هەبێت بۆ ئەوبەڵگانەی کەباس لەقبووڵکردنی تەوبەی مورتەد ئەکات

فيبقى القسم الثاني – أي: الردة المغلظة - وقد قام الدليل على وجوب قتل صاحبه ، ولم يأت نص ولا إجماع بسقوط القتل عنه ، والقياس متعذر مع وجود الفرق الجلي ، فانقطع الإلحاق ... ، بل الكتاب والسنة والإجماع قد فرّق بين أنواع المرتدين

واتا: جۆری دووەم ئەمێنێتەوە هەڵگەڕانەوەی توند کەبەڵگە هاتووە لەسەر واجب ـی کوشتنی خاوەنەکەی هیچ دەق و ئیجماعێ نەهاتووە بڵێت کە ناکوژرێت وە قیاس ـیش ناکرێت بەجۆرێ یەکەم بەهۆی بوونی جیاوازی لەنێوان ئەم دوو ڕیـدەیە بۆیە ئەم دووجۆرە ڕیدە قیاس ناکرێن بەیەکتری .. بەڵکو کتاب و سونەت و ئیجماع جیاوازی کردووە لەنێوان ئەم دووجۆرە ڕیدەیە

الصارم المسلول " (3 / 696) .

لەوانەیە کەســێ واتێ بگات ڕیدەی مغلظە تەنها ئەوەیە مورتەدەکە چەک هەڵگرێت دژی ئیسلام نەخێر گەر چەکیش هەڵنەگرێت لەماڵی خۆشیان دانیشێت بەڵام بەس بەدەم دژایەتی ئیسلام بکات ئەبێتە مورتەدی مغلظە.

شيخ الإسلام إمام ابن تيمية رحمه الله تعالى : ـدەفەرمووێت

المحاربة نوعان : محاربة باليد ، ومحاربة باللسان ، والمحاربة باللسان في باب الدين قد تكون أنكى من المحاربة باليد -

واتا: دژایەتی کردن دووجۆرە
1. دژایەتی بەدەست 2. دژایەتی بەزمان
دژایــەتیکردن ـی دین بەزمان زیانی زیاترە لە دژایەتیکردن بە دەست

ولذلك كان النبي صلى الله عليه وسلم يَقتل من كان يحاربه باللسان مع استبقائه بعض من حاربه باليد ،

واتا: هەربۆیە پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم هەموو ئەوانەی دەکوشت کەبەزمان دژایەتیان ئەکرد لەکاتێکدا هەندێک لەئەوانەی ئەهێشتەوە کە بەدەست دژایەتیان ئەکرد ...

فثبت أن محاربة الله ورسوله صلى الله عليه وسلم باللسان أشد

واتا: کەواتا شتێکی چەسپاوە کە دژایەتی الله تعالى و رسولەکەی صلى الله تعالى عليه وسلم بەزمان توندترە
الصارم المسلول " (3 / 735) .

وە ـدەفەرمووێت (فمن زعم أن كل كفر بعد الإيمان تقبل منه التوبة فقد خالف القرآن)

واتا: هەرکەس وابزانێت هەموو کوفرێکی هەڵگەڕانەوە لەدین تەوبەی لێ قبووڵ ئەکرێت ئەوا پێچەوانەی قورئان ـی کردووە .

لە صحيح البخاري هاتووە لەئەنەسەوە ڕەزای الله تعالى ـی لێبێت
کە هەشت کەس هاتن بۆ مەدینە خۆیان بەموسڵمان پیشان یابوو هاتن بۆلای پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم وتیان ئەی رسول الله صلى الله عليه وسلم ئێمە لەکشتوکاڵ شارەزانین لەئاژەڵداری شارەزاین پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرمووی برۆن بۆ لای یسارا النُّوبي کەشوان بوو جا ئەم کەسانە کەڕۆشتن لەشیری وشترەکانیان خوارد تا لاشەیان بەهێز وچالاک بوو ئینجا شوانەکەی پێغەمبەریان کوشت صلى الله عليه وسلم و مورتەد بوونەوە لەئیسلام جا پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم دوایان کەوت تا دەستگیریانی کرد بەئاسنی ئاگرین چاویانی کوێر کرد و دەست وقاچیانی بریەوە
لەبەر گەرما فڕێی ـدان تا گیانیان دەرچوو و مردن .

کەواتا ئەمە سەرەڕای مورتەد بونەکەیان دەستیان ـدایە کوشتن بۆیە بوون بەمورتەدی مغلظه و بێ استتابە و قبوڵکردنی تەوبە کوژران

ئیمام ـی البخاري ڕیوایەتی کردووە لە ئەنەس ـی کوڕی مالک رضي الله تعالى عنه وارضاه ـەوە کە ڕۆژی فەتح ـی مەککە پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم مغفەرەکەی لەسەری داکەند وپیاوێک هات وتی ابن خطل خۆی هەڵواسیوە بەدیواری کەعبەدا (بۆئەوەی موسڵمانان نەیکوژن)
بەڵام پێغەمبەر صلى الله عليه وسلم فەرموویی :" اقتلوه ". بیکوژن

چونکە ابن خطل تانەی لەپێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم ئەیا لەپاش ئەوەی موسڵمان بوو مورتەد بویەوە.
دوای فەتح ـی مەککە خۆی کرد بەکەعبەدا بەومانایەی تەوبە ئەکەم بەڵام لێی قبوڵ نەکرا و کوژرا
.

شێخ ـی ئیسلام ئیمامی ابن تیمیة رحمه الله تعالی له الفتاوی ـدەفەرمووێ

يُفرق في المرتد بين الردة المجردة فيقتل إلا أن يتوب وبين الردة المغلظة فيقتل بلا استتابة
واتا: جیاوازی ئەکرێت لەنێوان تەنها هەڵگەڕانەوە لەدین لەگەڵ هەڵگەڕانەوەی توند لەدین کەئەم جۆرەیان دەکوژرێت بەبێ داوای تەوبەکردن .

بـــــــــەڵام ئەگەر پێش دەستگیرکردن مورتەدی مغلظه تەوبە بکات، ئەوا تەوبەی لێ قبوڵ ئەکرێت بەبەڵگەی ئایەتی
﴿ إِنَّمَا جَزَٰٓؤُاْ ٱلَّذِينَ يُحَارِبُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَسۡعَوۡنَ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَسَادًا أَن يُقَتَّلُوٓاْ أَوۡ يُصَلَّبُوٓاْ أَوۡ تُقَطَّعَ أَيۡدِيهِمۡ وَأَرۡجُلُهُم مِّنۡ خِلَٰفٍ أَوۡ يُنفَوۡاْ مِنَ ٱلۡأَرۡضِۚ ذَٰلِكَ لَهُمۡ خِزۡيٞ فِي ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴾

واتا: بێگومان تۆڵەی کاری خراپی ئەوانەی دژایەتی لەگەڵ الله تعالی و پێغەمبەری ئەو دەکەن و، دژی ئەو دەجەنگن و دەکوژن و هێرش دەکەنە سەر موسڵمانان وە بەردەوامیش لە عەرزدا هەوڵی فەسادوکاری گەندەڵی و خراپە کاری دەدەن و، ڕێگری لە خەڵکیش دەگرن، تۆڵەیان ئەوەیە کە: ئەوانەیان خەڵکیان کوشتووە، دەبێ بەتوندیی و بێ بەزەییانە بکوژرێن ئەوانەشیان خەڵک دەکوژن و سامانیشیان دەبەن، دەبێ هەڵواسرێن و لەدار بدرێن ئەوانەشیان تەنها سامانی خەڵک بە تاڵان دەبەن، دەبێ یان دەست و پێیان -ڕاست و چەپ- ببڕدرێت وەئەگەر کاریان تەنها ترساندنی خەڵک بێت بێ ئەوەی دەستیان لەخوێن وماڵی کەسدا هەبێت ئەوا ئەبێت شار بەدەر بکرێن، لە شارێکەوە بۆ شارێکی تر، وەیان زیندانی بکرێن،

﴿ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُواْ مِن قَبۡلِ أَن تَقۡدِرُواْ عَلَيۡهِمۡۖ فَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴾ المَائدة : ٣٤

واتا: مەگەر ئەوانەیان پێش ئەوە بیانگرن و دەسەڵات پەیدا کەن بەسەریاندا، پەشیمان ببنەوە و تەوبــە بکەن

شێخ الاسلام إمام ابن تيمية رحمه الله تعالى له الصارم المسلول ئەفەرموویت

إن الله سبحانه فرق بين التوبة قبل القـدرة
وبعدها، لأن الحدود إذا رُفعت إلى السلطان وجبت ولم يكن العفو عنها ولا الشفاعة، بخلاف ماقبل الرفع، ولأن التوبة قبل القدرة عليه توبة اختيار، والتوبة بعد القدرة توبة إكراه واضطرار، بمنزلة توبة فرعون حين أدركه الغرق،

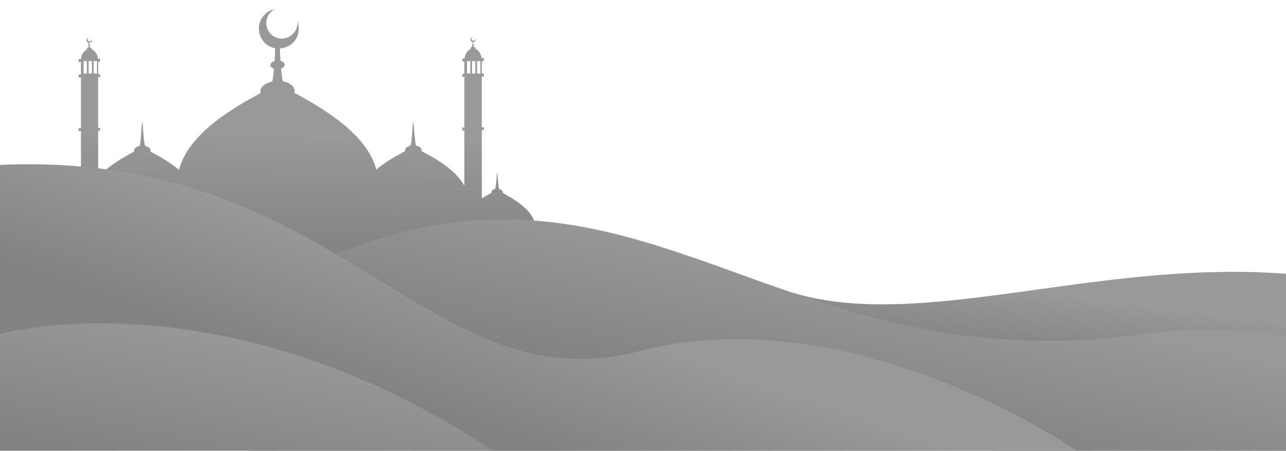
واتا: الله تعالى جیاوازی کردووه لەنێوان کەسێ پێش زاڵبوون بەسەریدا تەوبە ئەکات لەگەڵ کەسێ پاش زاڵبوون بەسەریـا تەوبە ئەکات
چونکە سزا شەرعیەکان گەر بەرزکرایەوە بۆ دەسەڵاتداری شەرعی لێخۆشبوون و شەفاعەت ڕزگاری ناکات لەجێ بەجێکردنی حەد بەپێچەوانەی ئەوکەسەی پێش بەرزبوونەوەی بۆ لای دەسەڵاتدار تەوبە ئەکات چونکە تەوبەی پێش زاڵبوون تەوبە هەڵبژاردنە بەڵام تەوبەی پاش زاڵبوون تەوبەیە بەئیکراهـ و ناچاریکردن وەک تەوبەکەی فیرعەون لەکاتی غەرق بونیدا

پـــــاشـــــان ئەو بەڵا هەڵۆ جاهیلە بەرگری لەقـاعیدە و تاڵیـبان دەکـات و بەموجاهیـــدیان دەزانێت پێی وایە دەولەی موبارەک خەواریجە کەشەڕیان لەدژ دەکـات !
قـاعیدە لقێکی تاڵیـبان ـە و تاڵیـبانیش حوکم بـەهەموو شەرع ناکـات بۆیـە پرسیار لەخۆت دەکەم حوکمی کەسێ چیەلات کەحوکم بـەشەرع نەکات ؟

بە ئیزنی الله تعالى لە بابەتی داهاتوو باسی حاڵی قاعیدە و تاڵیبان دەکەین إن شاء الله وتعالى

بسم الله الرحمن الرحيم

ئایا بۆچی سەرخەرانی دەولەی ئازیز اعزها الله تعالی، تەکفیری تاڵیبان و قاعیدە دەکەن؟

بۆچی سەرخەرانی دەولـە (اعزها الله تعالی) تەکـفیری طالـیبان و ڕێکخراوی قـاعیدە دەکەن ؟

پوختەیەک و بەرچاو ڕوونیەک بۆ خەڵکی لەسەر بەڵگەکانی سەرخەرانی دەوڵەتی ئیسلامی بۆتەکفیرکردنی قـاعـیدە و تاڵیـبانی ئەشعەری قبوری

جگە لەوەی سەرکردە و سەربازانی تاڵیبان کەسانێکن لە دیوبند ـی ئەفغانستان پەروەردە بوون وقوتابی ئەو مەدرەسەیەن کە دەعوەی شێخ محمد عبدالوهاب بەخەواریجیەت ناودەبەن و خاوەن عەقیدەی ئەشعەریەت و سۆفی گەرین لەمەزهەبدا حەنەفین

بەڵام ئەوەیان بۆکاتێ تر دائەنێین ان شـاء الله ئێستا جەخت لەکوفرە کرداریەکانیان دەکەینەوە

①(بانگەشەکردن بۆ ڕێزگرتن وپابەند بوون بەیـاسای میصرِی دیموکراسی کوفری)

طـالیـبان لەکاتی ئینقلاب کردن بەسەر محمد مورسی ـدا لەموقع ـی ڕەسمی (الاماره الاسلامیه بەناونیشـانی الشعب المصري ومأساة الديمقراطية)
بڵاویان کردەوە کەسوپای میصرِی نەک هەر ڕێزی لەیاسا نەگرتوە بەڵکو زۆرێ لەئەندام وکارمەندە شەرعیەکانی دەستگیرکردووە کەلەبرِی ئەوە دەبوو سوپای میصرِی هاوشانی حوکمەتە شەرعیەکەی محمد مورسی بێت نەک دژی بوەستێتەوە وە واجبە محمد مورسی بگەڕێنرێیتەوە بۆ دەسەڵات ودەسەڵاتی قانونی و شەرعی پێ بدرێتەوە و ئەندامانی حیزبە ئیسلامیەکان ئازادبکرێن !!)

①داوایان لەسوپای میصرِی کرد ڕێزی یـاسا بگرێت و پێوەی پابەند بێت
②محمد مورسی کەلەڕێگەی انتخاباتی دیموکراسی هاتۆتە سەر حوکم بەحوکمەتی شەرعی و واجب ناوی دەبەن !

ئەو محمد مورسیەی دەیگوت جیاوازی نیە لەنێوان موسڵمان و گاوران !

ئەو مورسیەی موجاهیدانی بەدیل دەگرت لەسەیناء قازیەکی گاوری کرد بەحاکم بەسەر ئەو موسڵمانانە ولەسێدارەی ـدان

ئەو مورسیەی دەیگوت دەستی دزنابڕم ئەوە بابەتێ خیلافیە
ئەومورسیەی دەیگوت من حوکم بەدەستوری میصرێ دەکەم !

طالیبانی مورتەد ئیخوان موفلسین بەحیزب ـی ئیسلامی ناودەبات کە ئیخوان دەیگوت (نقاتل من اجل الدیمقراطیە) ئێمە دەجەنگین لەپێناو دیموکراسیەت !

الله تعالی لە قورئانی پیرۆزدا دەفەرموویت
(وَٱلَّذِينَ كَفَرُواْ يُقَٰتِلُونَ فِي سَبِيلِ ٱلطَّٰغُوتِ فَقَٰتِلُوٓاْ أَوۡلِيَآءَ ٱلشَّيۡطَٰنِۖ إِنَّ كَيۡدَ ٱلشَّيۡطَٰنِ كَانَ ضَعِيفًا)
واتا: و ئەو کەسانەش کافر و بێ باوەڕن، لە ڕێگەی تاغوت کوشتار دەکەن دەسا ئێوە لەگەڵ دۆستان و یارانی شەیتاندا غەزا بکەن و بجەنگێن بێگومان پیلان و فڕوفێڵی شەیتان - لەچاو دەسەڵات و توانای الله تعالی - لاواز و بێ هێزە.

جا لێرەدا تاڵیبان نەک جەنگ ڕاناگەیەنێت دژی ئیخوان بەڵکو داوای ئەوە دەکات دەسەڵات بدرێت بەئیخوانی جەنگاوەر لەڕێگەی دیموکراسیەتی کوفری
وە مورسی بە حاکمی شەرعی ناو دەبات
وە داوای ڕێزگرتن لەیاسای میصرێ دەکات
لەکاتێکدا الله تعالی یاسای غەیری ئیسلام بەجاهلیەت ناو دەبات
الله تعالی دەفەرموویت (أَفَحُكْمَ الْجَاهِلِيَّةِ يَبْغُونَ)
واتا: ئایا داوای یاسای جاهلیەت دەکەن ؟

وە پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم دەفەرموویت
(هەموو نەریتێکی جاهلیەت لەژێر پێیەکانم دایە)

کەچی طالیبانی کوفری داوای ڕێزگرتن لەجاهلیەت دەکات وە بەواجبی ئەزانێت جاهلیەت حوکم بکات !

②هەوڵدان بۆ بوون بەئەندام لەویلایەتە یەکگرتوەکانی ئەمریکا
(لەکاتی کردنەوەی مەکتەب سیاسی تاڵیبان لەقطر نوێنەری تاڵیبان ڕایگەیاند ئامانجیان لەکردنەوەی ئەم مەکتەب سیاسیە دروست کردنی پەیوەندیە لەگەڵ ڕێکخراوە نێودەوڵەتیەکان و ویلایەتە یەکگرتوەکان (وە لەگۆڤاری شرق الاوسط لەبەرواری 7 ـی شعبان ـی 1421 هیجری طالیبان دەڵێت ئێمە پێداگرین لەسەر ئەوەی کورسیمان هەبێت لەویلایەتە یەکگرتوەکان ـی ئەمریکا)

ڕوونکـــردنـەوە
بۆ ئەوەی ببیت بەئەندام لەویلایەتە یەکگرتووەکان دەبێت ئیمزا بـکەی لەسەر پابەندبوون بەهەموو یاسا ودەستوری ویلایەتە یەکگرتووەکان
کە یـاسای ویلایەتە یەکگرتووەکان بریتیە
لەئازادی دینەکان و قەدەغەکردنی جیهاد و یەکسانی دینەکان و حاکمـیەتی گەل و قەدەغەکردنی حوکمەکانی کۆیلە و جەڵد و دەست بڕین وسزا شەرعیەکان و هتد...

جا تاڵیــبان داوادەکات لەویلایەتە یەکگرتووەکان ببێت بەئەندام هەوڵ دەدات بۆ ئەو مەبەستە کە بۆ ئەوەی ببیت بەئەندام دەبێت موافقەی ئەو یاسایانە بـکەیت

ئـــــیجماعـــــی هاوەڵان لەسەر کوفری ئەوکەسەی کە گوێ بیستی کوفر دەبێت و ئینکاری لێ ناکات
الشيخ عبد الرحمن بن حسن - رحمه الله تعالــى - : دەفەرموویێت

وفي السنن : " أن عبد الله بن مسعود - رضي الله عنه - حكم بكفر أهل مسجد في الكوفة ، قال واحد : إنما مسيلمة على حقّ فيما قال ، وسكت الباقون. فأفتى بكفرهم جميعاً ". فلا يأمن الإنسان أن يكون قد صدر منه كلمة كفر، أو سمعها وسكت عليها .)

واتا: لەســــونەنەکانـدا هاتوە کەعبـدالله ـی کوڕی مسعود ڕەزای الله تعالى ـی لێ بێت حوکمی بەکافــربوونی هەموو خەڵکـی ناو مزگەوتی کوفەی ـدا کـاتێ کەسێکیان وتی موسەیلەمە لەسەر حەق بوە لەوەی وتویەتی خەڵکـەکەی تریش بێدەنگ بــوون حوکمی بەکـافربوونی هەموویـان دا جا با مرۆڤ لەخۆی دڵنیا نەبێت کاتێ وشەیەکی کوفری لێدەردەچێت یان دەیــــــبیستێت و بێدەنگ دەبێت
[الدرر السنية 8/258]

چجای ڕازی بــوون و ئیمزاکردن لەسەر پابەندبوون بەو یاسایانە

وە هەوڵدان بــۆ کوفر ، هەر بریتیە لە کوفر و کوفرە
الله تعالى دەفەرموویێت (يُرِيدُونَ أَن يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ)
واتا: ئەیانەوێ حوکم ببەنەوە بۆلای طاغوت
سەرنج بـەن الله تعالى تەکفیریان دەکات لەبەر ئەوەی ویستیویانە حوکم ببەنەوە بۆلای طاغوت لەسەر نیەتەکەیـان کەویستیان بەکرداری بڕۆن بۆلای طاغوت
تەکفیری کـردن

③لەدەستورەکەیان بەناوی ئەمارەتی ئەفغانستان ـی ئیسلامی مادەی 99 دەڵێت (ئەمارەتی ئیسلامی ئەفغانستان بەرگری دەکات لەنوسراوی ڕێکخراوی ویلایەتە یەکگرتوەکان وڕێکخراوی موئتەمەری ئیسلام ـی)

ئەمە زۆر ڕوونە کوفرەکە و زۆر ئاشکرایە پێویست ناکات لێدوانی لەسەربەین، چونکە کوفرەکە زۆر ڕوون و ئاشکرا و وازحە

④تاڵیـــــبان و حوکم نەکـــــردن بە سزاشەرعییەکانـی وەک حەدی ڕیددە و ڕەجم وە وازهێنان لەکوشتنی ڕافیزە و پاراستنی جێگا شیرکیەکانی گۆڕپەرستان و حوسەینیەکان
(لەکۆتا ئـیصداری دەولـە لەویلایەتی ئەفغانستان ئەم ڕاستیە ڕوون دەکاتەوە بەبەڵگەی بـینراو)

شـــــێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب رحمه الله تعالی رحمة واسعه دەفەرموویێت
(وكذلك نكفر من حسنه للناس، أو أقام الشبه الباطلة على إباحته، وكذلك من قام بسيفه دون هذه المشاهد التي يشرك بالله عندها، وقاتل من أنكرها)
الرسالة الشخصيه لاپەڕە ٦٠
واتا: ئەوکەسەش تەکـــفیرەکەین کە شیرک دەڕازێنێتەوە یان بەشوبهەی بەتاڵ ڕێگە بەشیرک ئەیات وە بەهەمان شێوە ئەوکەسەش تەکـفیرەکەین کەبەچەکـ بەرگری لەجێگا شیرکیەکان دەکات و شەڕ دەکات دژی ئەوانەی دژایەتی شیرکـ ئەکەن)

وە حاڵی تاڵیبان لەوەش تێپەڕیوە بەڵکـو ڕێگەی یاوە بەڕافیزە لەکاتی عاشورا و بۆنە ئاینیەکانیان لەناوچە ڕافیزە نشینەکان ئاڵای یاحسین و یاعلی پەنا بە الله تعالی بەرزبکەنەوە لەسەر ڕێگاوبانەکـان

حوکـــــمی قـــــاعیده چیه ؟

①قـــاعیده لەسەرەتاوە تا ئەم چرکەیەش بەیعەتی یـاوە بە تالّیـبان و واتا قـاعیده ئەندامێکی تالّیبـانه هەمان حوکم ـی تالّیبان وەردەگـرێت

②قـــاعیـــده لەژێر سمع و طـاعەی تالّیـبان لەئەفریقیا و یەمەن و سوریا شـەڕ دەکـات دژی دەولّــەتی ئیسـلامی

③ ڕێـکخراوی قـاعیده لەهەموو لقەکانیان لەمغرب و لیبا و شام و ئەفریقیا ویەمەن حەدە شەرعیەکان جێ بەجێ ناکەن بـەبیانوی نەبوونی هێزی تەواو و نەبوونی مەسلّەحەت هەرکاتێ شـارێ کەوتۆتە دەستیان نموونه لەیەمەن (کە دەوله لەئیصدارێکیدا ڕێکخراوی قـاعیده لەجزیرەی عەرب ئەوە دەخاتە ڕوو کـە قـاعیـده لەشارەکان حوکم بەنەریتی ناوچەکە دەکـات وە جێگا شیرکیەکان و حوسەینیەکان ناڕوخێنێت)

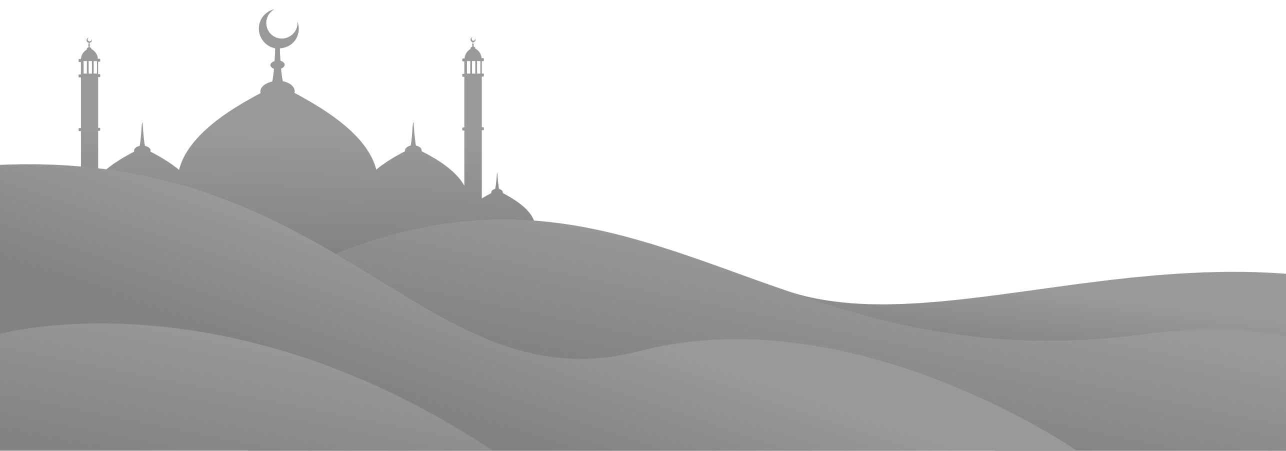
④قـاعیده خۆیان بەری ناکەن لەئیخوان و محمد مورسی بەڵـکو بەموجاهیدی ئەزانن لەبڕی کوفرکردن پێی وەک ئەیمەن زەواهیری سەرۆکی پێشویان لەوتارەکەیدا محمد مورسی دەشوبهێنێت بە احمدی کوڕی حەنبـەل

⑤ شـێخ عەدنـانـی لەوتاری عذرا امیر القاعـــیده باس لەوەدەکات مەنهەجیان گۆڕیوە بۆ مەنهەجی دیموکراسیەت

والحمــدلله رب العالمین

بسم الله الرحمن الرحيم

وەڵامدانەوەی نەفامیەکیتر لە نەفامیەکانی بەڵا هەڵۆ و ڕەددانەوەی بوهتانێکی تری

وەڵامی بوهتــانی دووەم ـی هەڵۆ بزە
دەڵێــت (برایــانی دەولە) خەیاڵیان خاوە بەحسابی خۆیان سەری هەرچی دوژمنە پــانی ئەکەنەوە !

ئێمەش لە وەڵام بۆ بەڵا هەڵۆی گومڕای گومڕاکەر دەڵــێین ئەی هەڵۆی نەفـام ئایا دوژمنەکان دەولەی موبارەک کێــن ؟

①ڕافیزە
② مولحیدەکانی پــەکەکە
③نوصەیریــەکان ـی بەشار
④عەلمــانیەکـان کەشـەرع ـی الله تعالی بە خراپ دەزانن
⑤ ئەوانــەی حوکم بــەشەرع ناکەن و غەیری شەرع بە هەق وباش ئەزانن
⑥ئەمریــکا وروسیا و ئەوروپا وجولەکە
⑦ جەهمیەکاݩ و قبـوریەکان و گروپە دین گۆڕەکان
ئــەگەر تۆ ئەمانە بەدوژمن نازانیت ودژایەتیان بــەحەرام دەزانی کەواتــا موسڵمان نیت
ئـــەگەر بەدوژمنیان دەزانیت چۆن خەیاڵکردن بولەناو بردنیان بەخەیاڵی پوچ ئەزانیت ؟

ئــەی مەگــەر پێغەمــبەر صلى الله تعالى عليه وسلم نافەرمووێ (فمن هم بحسنة فلم يعملها كتبها الله عنده حسنة كاملة وإن هم بها فعملها كتبها الله عز وجل عنده عشر حسنات إلى سبعمائة)
بخاری ومــسلم

واتا: هەرکەســێ خەیاڵ بــکات بۆ کردن ـی چاکەیــەک بەڵام نەیکــات (بەهۆی عوزرێکەوە و نەتوانێ بگات بەجێ بەجێکردنی) ئەوا الله تعالى چــاکەیەکی تەواوی بۆ دەنووسێت ئەگەر خەیاڵ بــکات بەوچاکەیە و ئەنجام ـی بات ئەوا الله تعالى لەدەچاکەوە بۆی دەنوسێت تاوەک حەو سەد چاکە .

ئێســتا گریمان دەولە بەس خەیاڵ بکەن بەکوشــتنی ئەمریــکا و ئەروپا ئەگەر چی دەستیانیش نەیگاتێ ئەمە پاداشتێکیان بۆ دەنوسرێ ئەمە خەیاڵ پوچ ـی نیە

خەیاڵ پوچ ـی ئەوەبوو خەیاڵیان وابوو ئیمام علی کــافرە و کوشتنی جیهادە نەکـ خەیاڵکردن بەلەناوبردنی کــافران خەیاڵ خاوی وخەیاڵ پــوچ ـی بێت سەیرە تۆ ئەمریکا و ڕافیزە وموڵحیدەکان بخەیتە ڕیزی خەیاڵ کردن بــۆکوشــتنی ئیمام علی ڕەزای الله ـی لێ بێت

هەڵۆ دۆڕاو دەڵــێت بڕوایان وایە هەرکەمــردن بۆبەهەشــتن

یــەکەم ـدرۆ دەکەیت دەولــە سەرکردەکانیشی دەکوژرێن پێیان ناڵێت شــەهید فلان کەس بەڵکــو دەڵێن تقبــلە الله تعالى یان دەڵێن ئومێد ئەکەین لای الله تعالى شــەهید بــێت

دووەم گریـــمان ئێمـــە بەهۆی ئەوەی خۆمان بەموەحید زانی و لەسەر تەوحید مـردین گومانمان وابێت دەچینە بەهەشتەوە ئایا ئەمە عەیبە و خراپەیە ؟
پێغەمـــبەر صلی الله تعالی علیه وسلم: ـدەفەرموویـت
يقول الله تعالى: (أنا عند ظن عبدي بي، وأنا معه إذا ذكرني) رواه البخاري
واتا: الله تعالی ـدەفەرموویت من لەلای گومانی بـەندەکەمم من لەگەڵیدام کاتێ یـادم ئەکات

الحافظ ابن حـــجر رحمه الله تعالى له الفتح البـاري: لەشەرح ـی ئەو فەرموودە قودسیە ـدەفەرموویت
(أنا عند ظن عبدي بي): أجازيه بحسب ظنه بي، فإن رجا رحمتي وظن أني أعفو عنه وأغفر له فله ذلك، لأنه لا يرجوه إلا مؤمن علم أن له ربا يجازي، وإن يئس من حرمتي وظن أني أعاقبه وأعذبه فعليه ذلك، لأنه لا ييأس إلا كافر).

واتا: گومانی چۆن بێت بەوشێوە پاداشـتی ئەیەمەوە ئەگەر گومانی وابوو ڕەحم ـی پێ ئەکەم ولێی خۆش ئەبـم ئەوا لێی خۆش ئەبم و پێی ئەبەخشـم چونکە کەس ئەم گومانە باشە بە الله تعالی نابات ئیلا باوەڕدار نەبـێت چونکە دەزانێ پەروەردگارێکی هەیە پـاداشتی ئەیاتەوە ئەگەر بێ ئومێد بوو لەڕەحمـەت ـم وەیزانی من سزای ئەیەم ئەوا سزای ئەیەم و ئەوەی پێ ئەیەم چونکە تەنها کافر بێ ئومێدە لەڕەحم ـی الله تعالی .

کەواتـا گومانەکەمان بە الله تعالی دروست و شەرع ـیە رغم أنــفك

هەڵـــۆ ـی دۆڕاو ئەڵێت
خەیاڵیان خاوە چونکە پێیان وایە ڕۆژێ دادێت ئەوان دەبـن بەپێشەوای خەڵکـــ

ئێمەش لە وەڵامی تۆ ئەی هەڵۆی دۆڕاو دەڵێین بەڵێ وابــوو حوکمڕانی خەڵکمان کرد لەڕەقـە و لەموصـڵ و سنوری وڵاتانمان گۆڕی و حەدی زیناکار و ڕەجـم ودەستی دز و ملی ساحیرمان پەڕاند
نوێژمــان فەرزکرد بــەسەر خەڵکــدا و سوننەتمان بـڵاوکردەوە
و جێگا شیرکیەکانـمان ڕووخاند و ئالاتی موسیقا ـیمان شکاند و قەدەغەی مشـروب و جگەرەمان کرد ونیقــاب ـمان فەرزکرد بەسەر خەڵکدا ئـایا ئەمە خەیـاڵ ـی خاوە؟؟؟

ئەمانە زۆربەی کارەکانیان پێچەوانەی شـەرعە و حەرام بـۆخۆیان حەڵاڵ ئەکەن و دڵداری بۆخۆیان حەڵاڵ ئـەکەن و مەلەفیان لامانە زۆربەیــان

لەوەڵام ـدا ئەڵێم دەڵێی زۆربەی کارەکانیان مخالف شــەرع ـە
دەڵێـم زەحمــەت نەبـێت ڕونی کەوە تابــزانین لەچیدا موخالف شــەرع ـن تا وەڵامی دانە بــەدانەت بەینەوە ئێمە چاوەڕێــین وبێ منەتین لەخۆت و دەروێشــەکانت

دەڵێ ئەوان دڵداری بۆخۆیــان حەڵاڵ دەکەن
لەوەڵام ـدا دەڵێم
① یــەک بەیاننامەی دەولەی موبارەک یەک کتێبی دەولەم بەرێ بلێت دڵداری بۆ موناسڕان حەڵاڵە ئەگەر نەتهێنا ئەوا بوهتانت کرد شــایەتیش لەبوهتانچی وەرناگــیرێت.

②ئەگەر دەولە دڵداریان پێ حەڵاڵە کەواتــە کافرن بەلاتەوە چونکە حەڵاڵکردنی حەرام کــوفرە بــەئیجماع فەرموو بەڵگە بێنە کەئەوان بەحەڵاڵی بــزانن ئەگەر نەتهێنا لەخەوارج خراپتری چونکە بەعەقڵ پوچ ـی خۆت تەکفیرت کردون

③ بەناو مــامۆستا بزەزڕا ئەوە لێو تێکەڵ بووە جەنابــتان بوون خەریکی دڵــداری بوون نەک سەرخەرانی دەولە ئەوە جەنابتان بوون مەلەفتان بڵاوبویەوە نەکـ ئێمــە ئەوە تۆ (حەزت لەباوەشی طونە یان هێمن ؟)

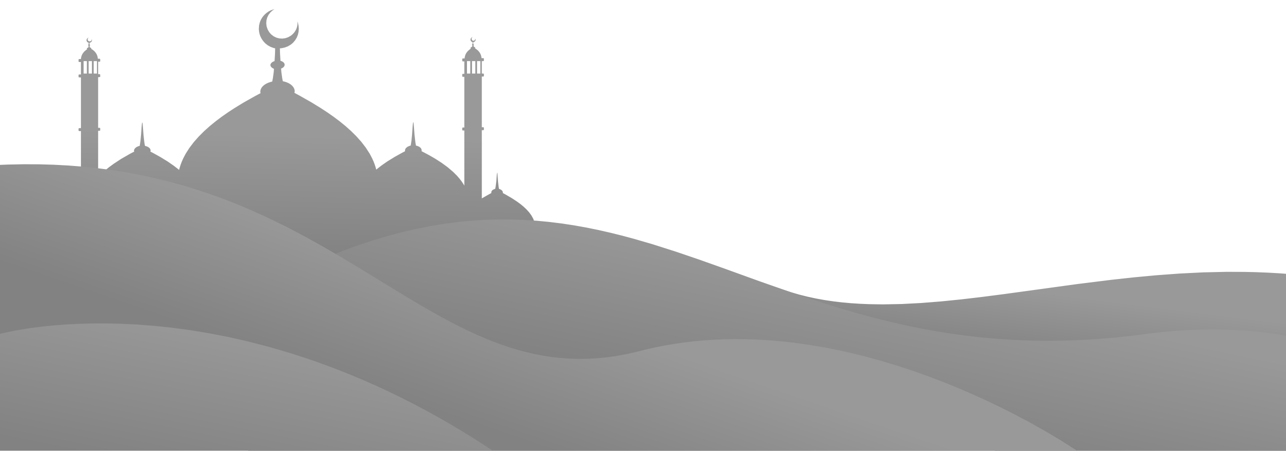
④ گریمــان چەند گەنجێکی موەحید لەفیســبوک شەیتان زاڵبوو بەسەریدا دڵداری کرد ئایا ئەنجامدانی حەرام مانای حەڵاڵکــردنە؟؟؟
خۆ لەناو هاوەڵان هەبوو زینای کرد ئایا زینای حەڵاڵکــردبوو؟ ئەمەش جەهلێکی تری تۆ بەعەقــیدە نازانم چی داماوێ دەفع ـی کردی ناوی لێ نایت بەمــامۆســتا بەڕاستی طالب علم ـیش نیت

دواتر دەڵێی مەلەفیــان لامانە دیــارە تۆ سەربەدەزگایەکی ئەمنیت کەمەلەفی خەڵکــت لایە ئەگینا مەلەفی ئەم هەموو خەڵکەو لەکوێ بــوو
ســـبحان الله ئیمام علي رضي الله تعالى عنه وارضاه جوان ـی فەرمووە
ما أضمرَ أَحدٌ شيئًا إلا ظهر في فلتات لسانه، وصفحاتِ وجهه."

واتا: هیچ کەسێ نیە شــتێ بشارێتەوە ئیلا بەهەڵە لەزمانی دێتە دەرەوە و لەنیشــانەکانی دەمچاویدا دەردەکەوێت .
تۆش بەبێ ئــاگای خۆت ئەوەت دەرخست کەمەلەفی خەڵکتان لایە

بسم الله الرحمن الرحيم

بەڵگەی جائیزبوونی کردەوەی پیرۆزی
ئیستیشهادی و وەڵام بۆ بەڵا هەڵۆی نەفام

بەڵا هەڵۆ دەڵێت زۆرێـکیان هاتوون بۆلام مناقەشیان کردووە لەسەر شەریعەتی کردەوەی خۆکوشتن (مەبـەستی اســتشهادیە) هیچیان پێ نەبوە زۆر جاهیل ـن

جارێ پێش وەڵام ـدانەوەم بۆ ئەو بابەتە ، دەڵێم ئەوانەی بۆ ئەو بابەتە ڕۆشتن بۆلای هەڵۆ گەر تائێســتا نەگیراون خێرا هەڵبێن بۆ ولاتێ تر تانەگیرێن چونکە دڵنیابن ناسراون لای ئاسایش

وەڵامی ئەم گومانەش پێشتر یاومانەتەوە بەڵام لەناچاریدا دووبارە دای دەنێمەوە تا هەڵۆ دەمــکوت بێت و درۆکەی دەرکەوێ بۆخەڵک

پوختە بەڵــگەی موناصرانــی دەوڵــەتی ئیسلامی
لەسەر ئەنجامدانی کردەوەی شەهادەتخوازی

وەڵامی موناصــران بۆ گومانی دوژمنانی دەوڵــەتی ئیسلامی لەمەلا چڵکاو خۆرەکان و مەدخەلیەکان وحەمدانیەکان و عومومیەکان و ئیخوانیەکان
کەدەڵێن کردەوە شەهادەتخوازیەکان (خۆتەقاندنەوە) لەئیسلامدا حەرامە !!

بــەڵگەی موناصڕان چیە بۆ ئەم کارە ؟

بەڵگەی یەکەم لەسەر شەرعی بوونی خۆتەقاندنەوە لەپێناو سەرخستنی ئیسلامی پیرۆز

لە صحیح ـی ئیمامی مسلم (3005) هاتووە
پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم چیرۆکێکی گێڕایەوە لەوچیرۆکەدا پێغەمبەری ئازیزمان صلی الله علیە وسلم باسی (پاشایەک و ساحیرێک و منداڵێ باس دەکات کەپاشاکە زۆر هەوڵ دەدات ئەو منداڵە موەحیدە بکوژێ بەڵام منداڵەکە هەر ڕزگاری دەبێت و نامرێت)
پێغەمبەری الله صلی الله تعالی علیە وسلم دەفەرموویێت (منداڵەکە بەپاشاکەی وت تۆ نــاتوانی من بــکوژیت هەتــا ئەوە نەکەی کەخۆم پێت ئەڵێم)

پاشاکە وتی ئەوشتەچیە ئەگەر بیکەم دەتوانم بتکوژم ؟
منداڵەکەوتی : خەڵکی لەدەشتێکدا کۆبکەوە پاشان لەسەر لەخاچم بدە
پاشان تیرێک لەتیرەکانی خۆم ببە پاشان تیرەکەم بخە ناو کەوانەکەوە پاشان بڵێ بسم الله رب الغلام (بەناوی الله ـی ئەم منداڵە) ئەگەر ئاوا بکەی ئەوا دەتوانی بمکوژیت
پاشاکەش هەستا هەموو خەڵکی کۆکردەوە منداڵەکەی لەخاچ ـدا پاشان تیرێکی لەتیری منداڵەکە دەرهێنا پاشان تیرەکەی خستە ناو کەوانەکەوە پاشان وتی بەناوی الله ـی ئەم منداڵە تیرەکەی تەقاند ودای لەسەر دڵی مندالەکە منداڵەکە دەستێکی هێنا بەسەر ئەوجێگایەی تیرەکە بەری کەوت ومرد

خەڵکە وتیان باوەڕمان هێنا بەخوای ئەو منداڵە .
دارودەستەی پاشا هاتن وتیان ئەی پاشا ئەوەی لێی دەترسای وا ئێستا بەدی هات ئەوەتا خەڵک باوەڕیان بەخوای منداڵەکە هێنا ...)

ئەوەی لێرەدا دەبێتە بەڵگە ئەوەیە
ئەم منداڵە بۆئەوەی خەڵکی ئیمان بهێنن ڕێگای پیشان پاشادا کەبەوشێوە بیکوژێ

بۆنموونە من چەقۆیەک دەدەم بەئێوە دەڵێم وەرن ئەم چەقۆیە لەسەر دڵم بدەن ئەمە لەشرعدا حەرامە و خۆکوشتنە

کاری منداڵەکەش لەئەصڵدا شەرعی نیە بەڵام چونکە لەپێناو سەرخستنی ئیمان بوو بەسەر کوفردا بوو بەجیهاد بەجۆرێ پێغەمبەری ئێمە صلی الله تعالی علیه وسلم ئەو ڕووداوەی بۆمان گێڕاوەتەوە وئەو منداڵەی وەک موجاهیدی ڕێگەی الله تعالی پیشان ئێمە داوە

بۆیە خۆکوشتن یان ڕێگەدانان بۆئەوەی بتکوژن لەپێناو سەرخستنی ئیمان بەسەر کوفردا جائیزە بەبەڵگەی ئەو فەرموودە موبارەکە

بەڵگەی دووەم لەفەرمووەدەیەکیتری موبارەک لەسەر شەرعی بوونی خۆتەقاندنەوە

بەرائی کوری مالک رەزای الله تعالی ـی لێ بێت کاتێ جەنگی یەمامە سەخت بوو بریاری دا کە لەسەر قەڵغانێک دای بنێن و هەڵی بدەن بۆسەرقەڵای دوژمن
بۆیە بەرائیان هەڵدایە سەرقەڵای دوژمن و بەراء لەسەر قەڵای دوژمنەوە خۆی فرێ دایە خوارەوە بەدەنگی الله اکبر کەوت بەسەر زەویەکەدا وقاچێکی شکا و جەنگا هەتا توانی دەرگای قەڵاکە بکاتەوە بەشێوەیە هاوەڵان هێرشیان هێنا و سەرکەوتن.
سنن البيهقي في كتاب السير باب التبرع بالتعرض للقتل (9 / 44) وفي تفسير القرطبي (2 / 364) أسد الغابة (1 / 206) تاريخ الطبري .

ئەم کارەی بەراء هەوڵێکی خۆکوشتنە چونکە بەئەگەرێکی زۆرەوە مرۆڤ لەسەر قەڵایەکی بەرز خۆی فرێ باتە خوارەوە دەمرێ بەڵام چونکە نیەتی بۆسەرخستنی ئیسلام بوو هیچ یەکێ لەهاوەڵان رەخنەیان لێ نەگرت ونەیان فەرموو ئەم کارە هەوڵێکی خۆکوژییە

هەربۆیەش زانایان پێیان وابوە مادام هەوڵی خۆکوژی لەئیسلامدا بۆجیهاد کەواتا خۆتەقاندنەوەش بەوبەڵگەیە جائیزە وشتێکی داهێنراونیە بەڵکو ئەصڵی هەیە لەئیسلامدا

سێهەم بەڵگەمان لە ئیجماع

ابن النحاس لە مشارع الأشواق (1 / 588) لەئیمامی المهلب ـەوە دەگێرێتەوە فەرموویەتی

قد أجمعوا على جواز تقحم المهالك في الجهاد ، ونقل عن الغزالي قوله : ولا خلاف في أن المسلم الواحد له أن يهجم على صف الكفار ويقاتل وإن علم أنه يقتل .

واتا: زانایان یەکدەنگن کەدروستە موسڵمان خۆی بخزێنێتەوە نێو دوژمنەوە لەجیهادا وە لە غەزالی گێردراوەتەوە وتویەتی خیلافی تێدانیە کەیەک موسڵمان بەتەنها بۆی هەیە هێرش ببات بۆ نێو ریزی کافران وبیانکوژێت ئەگەرچی دڵنیابێت لەوەی کەکافران دەی کوژن.

کەواتا دڵنیاییە دەکوژرێ کەچی هێرش دەبات بۆنێو کافران ئەمەش هەوڵی خۆ کوژییە چونکە تۆ بزانی کەسێ دەتکوژێ لەگەڵ ئەوەشدا بچیت تا بتکوژێ ئەمە هەر خۆکوشتنە

ئیمامی النووي رحمه الله تعالى له شرح مسلم ـدا ئیتفاق نەقڵ دەكات كه جائیزه موسڵمان لەجیهادا نەفسی ببێته هۆی لەناوبردنی نەفسی خۆی
غزوة ذي قرد (12 / 187) .

ئیمام محمد بن الحسن الشيباني فەرموویەتی

لو حمل رجل واحد على الألف من المشركين وهو وحده لم يكن بذلك بأس إذا كان يطمع في نجاة أو نكاية في العدو ، تفسير القرطبي (2 / 364) .

واتا: ئەگەر یەک پیاو لەموسڵمانان هێرش بەرێ بۆنێو هەزار كەس لەسەربازی موشریكان ئەمه ئاساییه ئەگەر ئومێدی بەرزگاربونی خۆی هەبێت یاخود زیان گەیاندن بەدوژمن .

بەڵگەی چوارەممان بریتیه له ئەقوال و وتەی زانایان

شێخ الاسلام إمامي ابن تيمية له المجموع الفتاوى (20 / 52) (28 / 537، 546) دەفەرمووێت

ولقد اتفق العلماء على أن جيش الكفار إذا تترسوا بمن عندهم من أسرى المسلمين وخيف على المسلمين الضرر إذا لم يقاتلوا فإنهم يقاتلون وإن أفضى ذلك إلى قتل المسلمين الذين تترسوا بهم ..

واتا: زانایان یەكدەنگن كەئەگەر سوپای كافران دیله موسڵمانەكانیان كرد بەقەڵغان بۆخۆیان ولەپێشی سوپاكەی خۆیان دیله موسڵمانەكان دابنێن (كافران بۆئەوه وایان دەكرد بۆئەوەی هێزی موسڵمانان تیرنەهاوێژێت چونكه كافران دەزانن موسڵمان موسڵمان ناكوژێ جادیله موسڵمانەكانیان دەخسته پێش سوپاكەی خۆیانەوه بۆئەوەی سوپای ئیسلام لەبەرخاتری دیله موسڵمانەكان تیر نەگرن لەسوپای كوفر نەوەک بەر موسڵمان بكەوێت) جالەم حاڵەتەدا ئەگەر سوپای موسڵمانان ترسان لەوەی ئەگەر شەرنەكەن ئەوا توشی زیـان دەبن
ئەوا سوپای ئیسلام دەبێت بجەنگێت دژی سوپای كوفر ئەگەرچی ئەو جەنگكردنه سەربكێشێت بۆ كوشتنی دیـله موسڵمانەكان كەسوپای كوفر كردویەتی بەقەڵغان بۆخۆی .

پێم بڵێن کوشتنی موسڵمان و کوشتنی نەفسی خۆت هەردووکی هەر حەرام نیە ؟؟
ئەی بۆچی لەجیهادا ئەگەر چارەت نەبێت ئەوا موسڵمان کوشتن لەوحاڵەتەدا قەدەغە نەکراوە؟؟
بەهەمان شێوە نەفسی خۆت کوشتنی حەرامە
بەڵام بەپێی ئەوبەڵگانە بۆ جیهاد و سەرخستنی دین زانایان بەشەرعیان داناوە

ئیمام ابن قاسم لە حاشیة الروض (4 / 271)دەفەرمووێت
وإن تترسوا بمسلم لم يجز رميهم إلا أن نخاف على المسلمين فيرميهم ويقصدالكفار وهذا بلا نزاع.

واتا: ئەگەر کافران دیلی موسڵمانانیان کرد بەقەڵغان بۆخۆیان ئەوا جائیزنیە تیریان تێ بگرین ئیلا ئەگەر ترس هەبوو لەسەر سوپای موسڵمانان ئەوا لەم حاڵەتە تیریان تێدەگرین ولەدڵیشەوە مەبەستمان کافرانە (ئەگەرچی ڕەنگە بەر موسڵمانە دیلەکانیش بکەوێت)
وەئەمە هیچ خیلافێکی تێدانیە .

الفرنساوون في هذه السنين تصلبوا في الحرب ويستعملون " الشرنقات" إذا استولوا على واحد من الجزائريين - ليعلمهم بالذخائر والمكامن -

واتا: پرسیارکرا لەئیمام محمد کوڕی ابراهیم نەوەی شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب وترا فەڕەنساییەکان هاتووم بۆ جەزائیر سزای موسڵمانان دەدەن بەشرنقات بۆئەوەی ئەو موسڵمانە شوێن و جێگای گەنجینەکان بەفەڕەنسیەکان بڵێت
جائایا دروستە مرۆڤی موسڵمان خۆی بکوژێت نەوەک ئەوان بەو شرنقەیە سزای بدەن ولەگەڵ ئەوەشدا بڵێت من دەمرم بەشەهیدی لەکاتێکدا فەڕەنسیەکان بەجۆرەها ئەشکەنجە سزای ئەدەن؟

لەوەڵامدا فەرمووی
: إذا كان كما تذكرون ، فيجوز ...
ومن دليله : " آمنا برب الغلام " .
وقول بعض أهل العلم : " إن السفينة ... ألخ "

واتا: ئەگەر بەوجۆرەبێت کەباسی دەکەن ئەوا جائیزە بەڵگەش فەرموودەی منداڵەکەیە وە وتەی زانایان ...هتد

فتاوي ورسائل سماحة الشيخ محمد بن إبراهيم بن عبد اللطيف ال الشيخ ، مفتي المملكة ورئيس القضاة والشؤون الإسلامية رحمه الله تعالى ، الطبعة الأولى 1399هـ ، جمع وترتيب وتحقيق محمد بن عبد الرحمن بن قاسم / فتوى رقم 1479 ، صفحة 208]

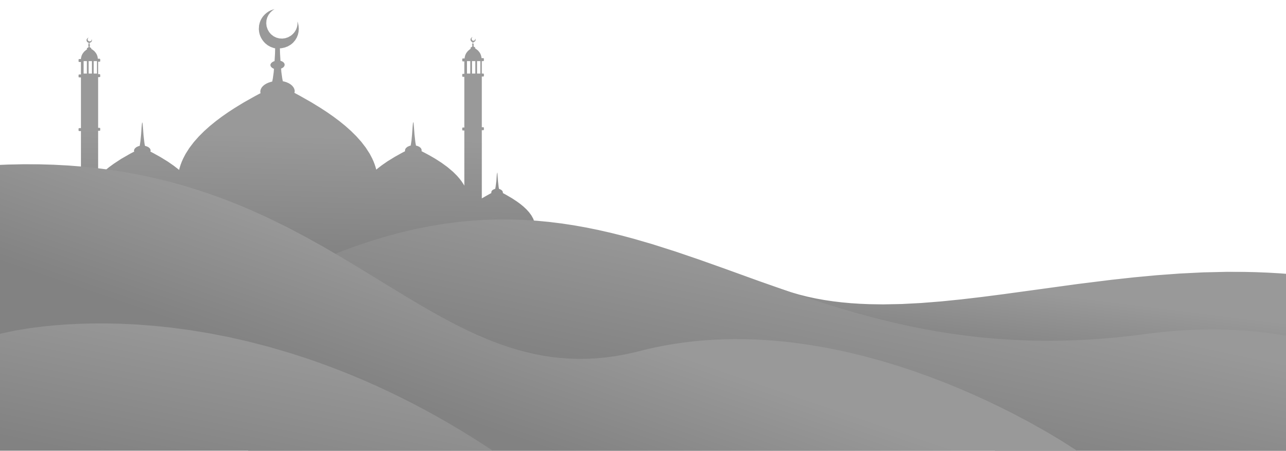
ئەمە لەکاتێکدا جیاوازە لەکردوەی استشهادی کە کردەوەی استشهادی زیان لەکافران دەدات و لەپێشترە

شێخ حەمود بن عقلاء الشعیبی دەفەرموویێت رحمه الله تعالی
وان العمليات الاستشهادية المذكورة عمل مشروع وهو من الجهاد في سبيل الله إذا خلصت نية صاحبه وهو من انجح الوسائل الجهادية ومن الوسائل الفعّالة ضد أعداء.

واتا: کرداره شەهادەتخوازیەکان کەباسکران کردەوەیەکی شەرعییە و لەجیهادکردنە لەپێناو الله تعالی ئەگەر بکەرەکەی نیەتی پاک بێت وە کردەوەی شەهادەتخوازی سەرکەوتووترین هۆکارە لەجیهادا وە هۆکارێکی کاریگەرە لەدژی دوژمنان .

بسم الله الرحمن الرحيم

وەڵام دانەوەی درۆیەکی تری بەڵا هەڵۆ کە بۆ ئێمەی هەڵبەستووە

کورته لێدوانێ لەسەر قسەکانی هەڵۆکەی دەزگای زانیاری یەکێتی لەکەناڵ 8 کەی یەکێتیەووە
①هەڵۆ دەڵێت ئێمه ومەلاکان وتومانه دەوله هەڵەن لەسەر ئەوە ئێمەیان تەکفیرکردووە !

وەڵام دانەوە
درۆ دەکەی تۆش ومەلاکانیش لەسەر ئەوە تەکفیرنەکراون کەبڵێن فلان کاری دەوله هەڵەیە ئێمه لەم هەڵەیەدا لەگەڵیان نین

بەڵکو هەموو مەلاکان کەتۆ پاکانەیان بۆدەکەی وتیان دەوله خەواریجه چونکه تەکفیری پێشمەرگه وحوکمەت دەکات وەفەتوایان یا کەوا پێشمەرگه لەشەڕی دژ بەدەولە شەهیدە وە دوعای سەرکەوتنیان بۆ پێشمەرگه کرد و زۆرێکیشیان چەکیان هەڵگرت لەبەرەکانی پێشمەرگه دژ بەدەوڵەتی ئیسلام ی

موناسڕان ی دەوله و دەوڵەتی ئیسلامیش بەفەرمی کەتەکفیری ئەومەلایانەی کرد بەبەڵگەی (ومن یتولهم منکم فانه منهم) هەرکەسێ لەئێوە پشتیوان ی لەکافران بکات ئەوا ئەویش کافرە

عەیبە بەو هەیکەله زل وزەبەلاحەتەوە لەسەر کەناڵ لەپێش چاوی ئەو هەموو خەڵکه درۆ بەدەم دەوله و موناسڕانەوە بکەیت

②تۆ کەسێکی درۆزن ی خۆزگه ڕاستت کردبا و تەنها بتگوتایە دەوله لەفلان کاریان هەڵەن بەڵکو تۆی درۆزن لەسەرەتای هاتنی دەولەوە تائێستا
جارێ دەولەت تەکفیرکرد
جارێ وتت خەلیفه گەوادەکەیان (پەنا بە الله تعالی لەم قسەیەت)
جارێ وتت دەوڵەتی موجاهید کوژ
کۆتا جار بەخەواریج و جیهادەکەشیانت بەفیتنه و پیلانی ئەمریکا ناوبرد و گاڵتەشت بەجیهادەکەیان کرد وتت جیهاد بەکەر دەکەن یان بەپاسکیل

ئەوەی تۆ کردت استهزاء بوو نەک بڵێی وتومانه لەم هەڵەیە لەگەڵتان نین

ئەگەر تۆ پیاوی وڕاستگۆی و خۆت بەشوێنکەوتەی سەلەف دەزانیت
وەرە ئەوە هەموو کتێبەکان ی سەلەفە لەهەر هەموویدا دەڵێن جیهاد لەپشت خەلیفەوە ئەنجام دەدرێت ئەگەر چی خەلیفە کەسێ چاک بێت یان ستەمکار وخراپ بێت

گریمان وەک خۆت دەڵێی دەولە هەڵەیان هەیە ئـەی بۆ بەڕائەتیان لێدەکەی و دژیان قسەدەکەی و بەخەواریج ناویان دەبەیت و جیهادەکەیان سەرناخەیت لەدژی کافران !

گریمان دەولە خەواریج یش بێت
خۆ لەسەردەمی فاطمیەکان زانایان ـی مالکـی مەزهەب لەپشتی خەواریجەکانەوە جیهادیان دژی فاطمیەکان کــرد

دەی بۆتۆ گاڵتە بەجیهادەکەی دەولە دەکەی ؟ فەرموو گەر خۆت پێ شوێنکەوتەی سەلەفە سەلەف لەپــشت ـی خەلیفەی ستەمکار جیهاد دژی کافر دەکەن ئەی تۆ بــۆنایکەی ؟ کەنای کەیـت بۆ گاڵتە بەجیهادەکەشیان دەکەی وبەفیتنە وپــیلانگێڕی ناوی ئــەبەی ؟؟

کەواتــا دەرکەوت تۆ درۆزن ـی تۆ نەتگوتوە لەو هەڵانە لەگەڵ دەولە نین بـەڵکو تۆ لەئەساسەوە دژی چەک هەڵگرتنەکەی دەولەی خۆ ئــەگەر لەجیهادەکەی دەولە دژی کــافران هاوڕا بویتایە و بەهەقت بزانی بایە و لەسەر کەناڵ و ڕاگەیاندنە عەلمانیەکان قسەت لەسەر دەوڵەتی ئــیسلام ـی نەکردبایە دەمانگوت قسەکەت ڕاســتە بــەڵام فەرموو پێم بــڵێ تۆ چــی کارێ دەولەت پــێ هەقە ؟

ئایــا بڕوات بەخیلافەتەکەی دەولە هەیە؟
ئایا بەیعەت ـدان پێیان بەواجب دەزانیت؟
ئایا شەڕکردن لەپشتی دەولە دژی ئەهلی کوفر وعەلمانیەت بەجیهاد ئەزانیــت ؟؟

بــــــێگوومان نەخـــــێر کەواتــا کامە شوێنکەوتنی تۆیە بۆ ئەو ئیجماعەی سەلەف کە لەکتاب ـی السنە کـان و الشریعە ـی الاجری هاتووە کە ئصوڵێکی ئەهلی سونەت بریتیە لە جیهاد کردن وگوێڕایەڵی خەلیفە ئەگەرچی ستەمکـار و فاسق وفاجریش بێت دەی فــەرموو ئەم ئصوڵە لەکوێی هەڵــۆدا بــوونی هەیە ؟؟؟

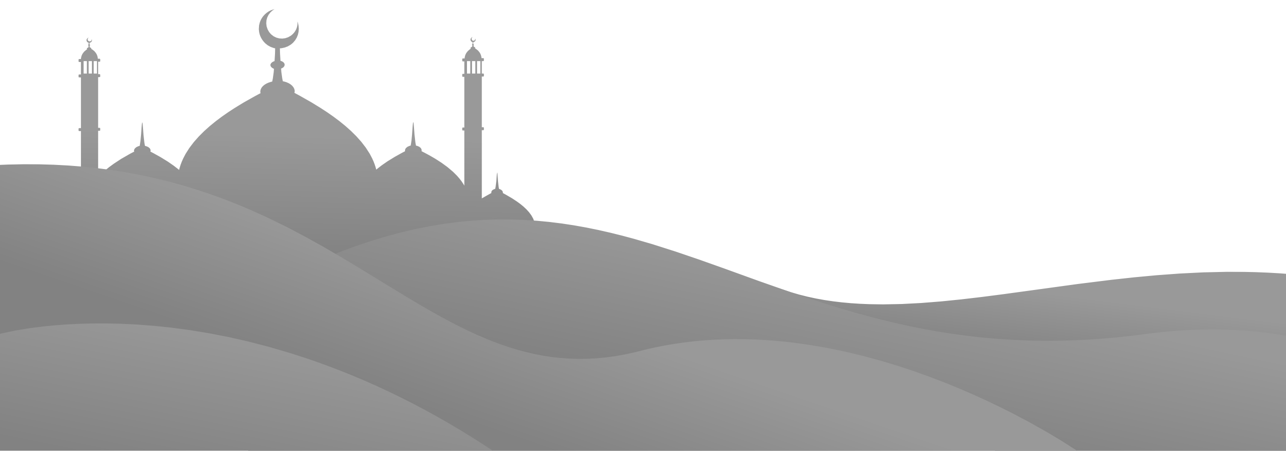
وە وەکـ ڕوونە لای هەمووان

کەهەرکەســێ لەئصول ـی سمع وطاعە بۆ خەلیفە دەربچێت و بەئاشکرا عەیبەکانی لەناو خەڵکـ باس بکات ئەوا چۆتە سەر مەزهەبی خەواریج و بمرێت بەمردنی جاهلیەت مردووە

بــۆیە داواکارم لە الله تعالی گەرشایستەی هیدایەت نیت ڕووە ڕەشەکەت زیاتر بۆ خەڵکی دەربخات و سەرشۆڕ و زەلیلت بکات وەکـ چۆن هەوڵی سەرشۆڕکردن ـی موناسڕان دەدەی اللهم امــین یا الله

بسم الله الرحمن الرحيم

وەڵامێک بۆ هەڵۆ دەم شڕ و بەرگریەک لە شێخی ئیسلام ئیمامی ابن تیمیه رحمه الله تعالى رحمة واسعه

مەلا هەڵۆ ئەمجارەیان بەدەمە پیس و زمانە زبرەکەی بۆ سەر زانایان و موجــاهیدان هێرشی نارەوا دەکاتە
سەر شــێخ ــی ئیسلام ئیمامی ابن تیمیە و بەوە تۆمەتباری دەکات کەبیدعەی عوزر بــەجەهلــی بۆ ئەشعەریەکان داهێناوە

کەواتە هەڵۆ شێخ ــی ئیسلام بەمبتدع دەزانێت
دواتر دەڵێت مەنهەجی حەرەکیەکان(واتــا موجاهیدان لەهەمووی خراپترە ئایا هێشتا هیچ موناســرِێ هەیە بەرگری لەم بۆگەنە بکات ؟)

ئێستا بابزانین عوزردان لەبابەتی جاهل بوون وتەئویلکردن ــی ناو و سیفاتەکان ــی الله تعالی بیدعەی ابن تیمیەیە رحمــه الله تعالی ؟ یان مەنهەجی پێغەمــبەر صلی الله تعالی علیە وسلم و سەلەفە ؟

پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم - بەسەرهاتی پیاوێ دەگێرِێتەوە کە ئەم پیاوە هێندە تاوانی زۆر بــوو وەسێت ــی بۆمنداڵەکانی کرد وتی گەر مردم ئەوا بمسوتێنن و خوڵەکەم بەن بەدەم شەپۆلی با ودەریاوە چونکە خۆ ئــەگەر الله تعالی بتوانێ زیندووم کاتەوە ســزایەک سزام ئەیات سزای کەس ــی نەیابێت بۆیە کورِەکان ــی وەسێتەکەیان جێ بەجێکرد
کاتێ لەقیامەت ــدا الله تعالی لێی ئەپرسێ بۆچی واتکرد
پیــاوەکە دەڵێت لەترس ــی تۆ ئەی پەروەردگارم الله تعالی ــش بەوهۆیەوە لێی خۆشەبێت

((أسرف رجلٌ على نفسه، فلما حضره الموتُ أوصى بنيه فقال: إذا أنا مت، فأحرقوني، ثم اسحقوني، ثم اذرُوني في الريح في البحر، فوالله لئن قدَر عليَّ ربي ليعذبني عذابًا ما عذَّبه به أحدًا، قال: ففعلوا ذلك به، فقال للأرض: أدِّي ما أخذتِ، فإذا هو قائم، فقال له: ما حملكَ على ما صنعتَ؟ فقال: خشيتُك يا رب - أو قال: مخافتك - فغفر له بذلك))؛ رواه الشيخان

کەواتا ئەم پیاوە جاهل بووە بەسیفەتی دەسەڵات ــی الله تعالی کەئەم سیفەتەی الله تعالی بەئەقڵ وفیطرەت دەزانرێت کەچ ــی هێشتا الله تعالی عوزری لێ قبوڵ کرد

بەتێگەیشـــتنی سەلەف و زانایان

①ئیمام ابن قتيبة – رحمه الله تعالى -: ـدەفەرموویێت (قد يغلط في بعض الصفات قوم من المسلمين، فلا يكفرون بذلك) ((شرح مسلم)) للنووي (٥/ ٥٩٨ - ٥٩٩).

واتا: کەسانێ لەموسڵمانان هەڵە دەکەن لەهەنێ سیفاتی الله تعالى بەوە کـــافرنـــابن .

②ئیمام شافعی رحمه الله تعالى ـدەفەرموویێت
(لله أسماء وصفات لا يسع أحداً ردها، ومن خالف بعد ثبوت الحجة عليه، فقط كفر. وأما قبل قيام الحجة، فإنه يعذر بالجهل)(فتح الباري)) (١٣/ ٤٠٧).

واتا: الله تعالى ناو و سیفاتی هەیە جائیز نیە هیچ کەسێ ڕەدی بکاتەوە هەر کەسێ پێچەوانەی بکا لەپاش ئیقامە حوجە ئەوا کافرە بەڵام پێش ئیقامە حوجە عوزری بۆ هەیە بەنەزانین.

③ الامام ابن ابي عاصم رحمه الله تعالى (ت 287 هـ) لەبارەی جەهمیە موعطلەکانەوە دەفەرمووێ

(والقرآن كلام الله تبارك وتعالى تكلم الله به ليس بمخلوق، ومن قال: مخلوق، ممن قامت عليه الحجة فكافر بالله العظيم، ومن قال من قبل أن تقوم عليه الحجة فلا شيء عليه)

واتا : قورئان وتەی الله تعالى یە و الله تعالى قسەی پێکردووە و مخلوق نیە هەرکەس بڵێت قورئان مەخلوقە لەوانەی کە ئیـــقامە حججە کراون ئەوا کافرە بە الله ـی گەورە هەرکەسێ پـــێش ئیقامە حججـــە بڵێت قورئان مەخلوقە ئەوا هـــیچی لەسەرنیە.
كتاب السنة له 2/645 ط المكتب الاسلامي

④ ئـــیمامی بوخـــاری رحمه الله تعالى (ت 256 هـ) لەبارەی ئەعیانی جەهمیەکانەوە دەفەرموویت
{وكل من لم يعرف الله بكلامه أنه غير مخلوق فإنه يعلم، ويرد جهله إلى الكتاب والسنة، فمن أبى بعد العلم به، كان معاندا، قال الله تعالى: {وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ} [التوبة: 115] ،

واتا: هەرکەسێ الله تعالى نەناسێت بەوتەکەی کەباوەڕی وابێت قورئان مەخلوق نیە ئـەوا ئەوکـــەسە فێردەکرێت و جەهلـــەکەی لادەبرێ بەقورئان و سوننەت گەر پاش زانست ملکەچ نەبوو ئەوا کەسێکـــی عینادە الله تعالى فەرموویەتی
(وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ)
التوبَة : ١١٥

واتا: خۆ پاش ئەوەی الله تعالى خەڵکێکی خستبێتە سەر ڕاستەڕێ، ئیتر نەبووە جارێکی تر گومڕایان بکات. تا ئەو شتانەیان بۆ ڕوون بکاتەوە کە دەبێ خۆیانی لێ بپارێزن .

⑤ئیمام عون بن یوسف رحمه الله تعالى
أبو بكر المالكي -رحمه الله تعالى- له رياض النفوس": دەیگێڕێتەوە
سلیمان بن سالم دەڵێت
من دانیشتبووم لەلای عون بن یوسف سێ کەس هاتن وتیان
«مات عندنا رجل يقول بخلق القرآن، فما نصنع به؟» فقال: «إن وجدتم من يكفيكم مؤنته فلا تقربوه»، فسكتوا ثم أعادوا السؤال ثانية فأجابهم بمثل الأول. ثم أعادوا السؤال ثالثة، فأجابهم بمثل ذلك، فقالوا: «لا نجد من يكفينا مؤنته» فقال لهم: «اذهبوا فواروه من أجل التوحيد».قال سليمان: «يريد تغسلونه وتكفنونه وتصلون عليه وتدفنونه»

واتا: پیاوێ لای ئێمە مردووە دەیگوت قورئان مەخلوقە چی لێ بکەین ؟
فەرمووی گەر کەسانێ هەن بەرێی بخەن ئێوە لێی نزیـک مەبەنەوە
بێدەنگبوون پاشان پرسیارەکەیان دووبارە کردەوە تا دووجار بەوشێوە وەڵامی یانەوە لەجاری سـێهەم وتیان کەس نیە مەراسیمی مردنەکەی بەڕێوەبەرێت
ئیمام فەرمووی
بڕۆن مەراسیمەکەی بۆ بەڕێوەبەرن لەبەر خاتری تەوحید
سولەیمان دەفەرموویت مەبەستی عون بن یوسف ئەوەبوو واتا بڕۆن بیشۆن و کفن ـی بکەن و نوێژی لەسەر بکەن و دەفن ـی بکەن .

ئایا عوزردان بەوتەی کوفری جەهمیەکان بیدعەی ئیمامە ابن تیمیە بوو ؟

⑥الإمام الحافظ قوام السنة أبوالقاسم الأصبهاني:رحمه الله تعالى ـدەفەرموێت
(ومن تعمد خلاف أصل من هذه الأصول وكان جاهلاً لم يقصد إليه من طريق العناد فإنه لا يكفر، لأنه لم يقصد اختيار الكفر ولا رضي به وقد بلغ جهده فلم يقع له غير ذلك، وقد أعلم الله سبحانه أنه لا يؤاخذ إلا بعد البيان، ولا يعاقب إلا بعد الإنذار فقال تعالى: {وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ} فكل من هداه الله عز وجل ودخل في عقد الإسلام فإنه لا يخرج إلى الكفر إلا بعد البيان).

واتا: هەرکەســێ بەئەنقــەست پێچەوانەی ئەصڵێ لەئصولەکانی ئەهلی سونەت بکات وە جاهل بێت وەئەو پێچەوانەکردنەی لەعینادیەوە نەبــێت ئەوا کافرنابێت
چونکە ئەو مەبەستی هەڵبژاردنی کوفرنەبووە و بەکوفر ڕازی نەبووە بەڵکو هەموو هەوڵ و کۆششەکەی گەیاندوویەتی بەوەی کەلەسەریەتی وە الله تعالى ـش فێری کردووین کە لەوکەسانە ناگرێت ئیلا پاش ڕوونکردنەوە و فێرکردن نەبێت وە سزای کەسیش نادات ئیلا پاش ئاگادارکردنــەوەی نەبێت الله ـدەفەرمووێت (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ ۚ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) التوبَة : ١١٥

خۆ پاش ئەوەی الله تعالى خەڵکێکی خستبێتە سەر ڕاستەڕێ، ئیتر نەبووە جارێکی تر گومڕایان بکات. ئەم ئایەتەش سەبارەت بە هەندێ لەو موسڵمانانە هاتە خوارەوە کە داوای لێبوردنیان کردبوو بۆ موشریکەکان، لە پاشان ترسان کە الله تعالى لێیان توڕەبێت ئینجا ئەم ئایەتە دابەزی [حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُم مَّا يَتَّقُونَ ۚ]
واتا: تا ئەو شتانەیان بۆ ڕوون بکاتەوە کە دەبێ خۆیانی لێ پارێزن بێگومان الله تعالى بەهەموو شتێک زانا و بەئاگایە .
هەرکەسێ هاتبێتە ناوئیسلامەوە لەئیسلام دەرناچێت ئیلا لەپاش ڕوونکردنەوە نەبێت.
الحجة في بيان المحجة (2/511)

ئایا عوزردان بەکوفری ئەسماء و صیفات بیدعەی ئیمامی ابن تیمیە بوو یان وتەی الله تعالى و سونەت و وتەی سەلەف بوو ؟؟

ئایا هەڵۆ تەکفیری صحابەش دەکات ؟؟

الحافظ ابن عبد البر -رحمه الله تعالى دەفەرمووێ

(و أما جهل هذا الرجل المذكور في هذا الحديث بصفة من صفات الله في علمه وقدرته، فليس ذلك بمخرجه من الإيمان....)

واتا: جاهل بـوونی ئەم پیاوەی کەباسکرا لەم فەرموودەیەدا کەجاهل بوو بەسیفەتێ لەسیفاتەکانی الله تعالى لە زانست و هێزی الله تعالى ئەوە ئەم جاهل بوونەی لەئیمان دەری نـاکـات .
وە ـدەفەرمووێت

ألا ترى أن عمر بن الخطاب وعمران بن حصين وجماعة من الصحابة سألوا رسول الله - صلى الله عليه وسلم - عن القدر. ومعلوم أنهم إنما سألوه عن ذلك وهم جاهلون به، وغير جائز عند أحد من المسلمين أن يكونوا بسؤالهم عن ذلك كافرين، أو يكونوا حين سؤالهم عنه غير مؤمنين.

واتا: ئایا نابینیت ئیمامی عمری کوڕی خطاب و عمران ـی کوڕی حصین و کۆمەڵی لەهاوەڵان پرسیاریان لە پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم کرد لەبارەی قـەدەر وە زانراویشە کاتێ ئەوان پرسیاریان لەپێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم کرد خۆیان نەیان دەزانـی وە هیچ ڕەوانیە لەلای هیچ موسڵمانێك بڵێت هاوەڵان بەو پرسیارکردنەیان کـافر بوونە یان لەکاتی پرسیارکردنەکەدا ئیماندار نەبوونە

وروى الليث عن أبي قبيل عن شُفَيّ الأصبحي عن عبد الله بن عمرو بن العاص- فذكر حديثاً في القدر، وفيه: فقال أصحاب رسول اللّه - صلى الله عليه وسلم -: فأي شيء نعمل إن كان الأمر قد فرغ منه؟
واتا: لیث گێڕاویەتیەوە لە ابی قـبیل لەشفی الاصبحی لەعبدالله ـی کوڕی عەمری کوڕی عاص کەباسی فەرموودەی قەدەر دەکات و دەفەرمووێت هاوەڵانی پێغەمـبەر صلى الله تعالى عليه وسلم وتیان بۆچی کردەوە بـکەین مادام لەقەدەردا هەمو شتێ بڕاوەتەوە؟

فهؤلاء أصحاب رسول الله- صلى الله عليه وسلم - وهم العلماء الفضلاء- سألوا عن القدر سؤال متعلم جاهل؛ لا سؤال متعنت معاند، فعلمهم رسول الله - صلى الله عليه وسلم - ما جهلوا من ذلك، ولم يضرهم جهلهم به قبل أن يعلموه، ولو كان لا يسعهم جهله وقتاً من الأوقات؟ لعلمهم ذلك مع الشهادة بالإيمان،

واتا: ئائەوانە هاوەڵی پێغەمبەربوون صلی الله تعالی علیه وسلم وەزانا و چاکەکانی ئوممەت بوون
پرسیاریان لەبارەی قەدەرەوە کرد پرسیاری کەسێکی نەزان کەبیەوێ خۆی فێربکات نەك پرسیارکردنێکی بۆملکەچ نەبوون و عینادی کردن جا پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فێری کردن ئەوەی کەپێی جاهیل بوون وە ئەو جاهیل بوونەشیان زیانی پێ نەگەیاندن پێش ئەوەی بیزانن ئەگەر جاهل بوون نەبوایە لەهیچ کاتێ لەکاتەکاندا ئەوە لەدوای ئەو پرسیارەوە پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم داوای ئەوەی فێری کردن داوای لێ دەکردن شەهادە بهێننەوە بۆ ئەوەی ببنەوە بەموسڵمان .
(التمهيد 18/46،47).

ئـیمام احمـد معتصم ـی جەهمی عەقیدەی بەبـرای خۆی زانیوە

ـدەفـەرمووێـت [وقد جعلت أبا إسحاق "المعتصم" في حل ورأيت الله عز وجل يقول وليعفوا وليصفحوا ألا تحبون أن يغفر الله لكم وأمر النبي صلى الله عليه وسلم أبا بكر بالعفو في قضية مسطح، ثم قال أبو عبد الله: العفو أفضل، وما ينفعك أن يعذب أخوك المسلم بسببك ولكن تعفو وتصفح عنه، فيغفر الله لك كما وعدك.]

واتا: گەردنی باوکی ایسحاق [معتصمم] ـم
ئازادکـــــرد چونکە الله تعالی فەرموویـەتی لێبوردە بن ئایا ناتانەوێ الله تعالی لێتان ببورێت وە پێغەمبەر صـلی الله تعالی علیه وسلم فەرمان ـی بە أبـو بکر کـرد بەلێبـوردەیی لە ڕووداوەکـەی مسطح
ئیمـــام ـی ئەحمەد دەفەرمووێت
لێبوردن چـــاکترە چی سودێکت پێ دەگا ئەگەر براکەت بەهۆی تۆوە سزا بدرێت لەقیامەت بەڵکو لێخۆشبون چونکە الله تعالی لەتۆش خۆش دەبێت)
المحنة عبدالغـــنى المقدسي 92

ئیمامی احمد خەلیفەی جەهمی واثق ـی تەکفیرنەدەکرد ئەو واثقەی ئیمام احمد بن نصر الخزاعی خڕوجی لێکرد و ئیمام احمدی کوشت

علي بن عيسى فەرموویەتی
گوێم لەحەنبەل بوو لەویلایەتی واثق ـدا
کەفوقەهایانی بەغداد هاتن بۆلای ابو عبدالله
أبو بكر بن عبيد وإبراهيم بن علي المطبخي وفضل بن عاصم هاتن بۆلای ئیمام احمد
باسیان کرد بۆ ئیمام احمد کەوتەی قورئان مەخلوقە بڵاوبۆتەوە
جائیمام احمد فەرمووی چیتان دەوێ؟
وتیان ئێمە هاتوین ڕاوێژت پێ بکەین کەڕازی نین بەفەرمانڕەوایەتی ودەسەڵاتی واثق
ئیمام احمد گفتوگۆی لەگەڵ کردن و پاشان پێیانی فەرموو لەدڵەوە پێتان ناخۆش بێت
دەست هەڵمەگرن لەگوێڕایەڵی سەرکردە
ڕیـزی موســـڵمانان پارچە پارچە مەکەن
خوێنی خۆتان و موسڵمانانیش مەڕێژن لەگەڵ خۆتان
الخلال في "السنة" (1/133-134)

ئەگەر ئیمام احمد واثق ـی پێ موسڵمان نەبوایە نەیدەفەرموو دەست هەڵمەگرن لەگوێڕایەڵی کردنی وە نەیدەفەرموو ڕیزی موسڵمانان شەق مەکەن

ئیمامی الکنانی رحمه الله تعالی کەیەکێکە لەزانایانی سەلەف

الامام الكناني :رحمه الله تعالى فەرموویەتی
(قد أظهره بشر بن غياث المريسي ببغداد من القول بخلق القرآن، ودعائه الناس إلى موافقته على قوله ومذهبه وتشبيهه على أمير المؤمنين المأمون وعامة الناس وما قد دفع الناس إليه من المحنة، والأخذ في الدخول في هذا الكفر والضلالة)الحيدة والاعتذار ص 21 ط مكتبة العلوم والحكم.)

واتا: بشری مریسی لەبەغداد وتەی قورئان مەخلوقەی دەرخست و بانگەوازی خەڵکی بۆئەو وتەیە دەکرد وە ئەمیری باوەڕداران مەئمون و تێکڕای خەڵکی چەواشەکرد بەو وتەیەی خەڵکی توشی بەڵاو وموصیبەت وچونە ناو کوفر و گومڕای کرد.

وتەکەی بەکوفر ناوبرد لەگەڵ ئەوەشدا تەکفیری تەعینی نەکرد بۆ مەئمون دەی حەمدانیەکان کە تکفیری ابن حجر و النووی و دەولە دەکەن تەکفیری سەلەفیش بکەن کەبەدرۆوە خۆتان داوەتە پاڵ سەلەف

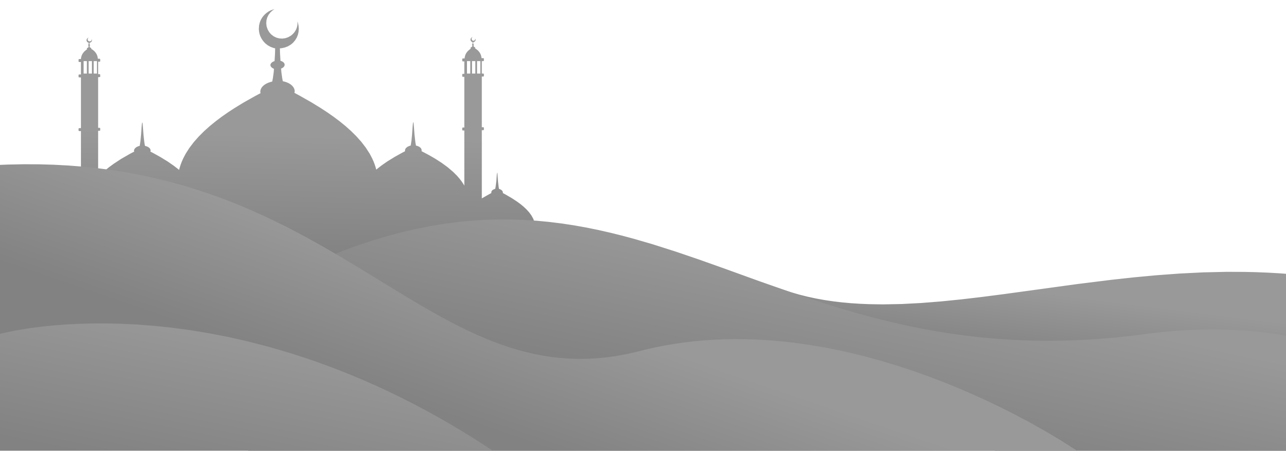
هەر ئیمامی عبدالعزیزی الکنانی رحمه الله تعالی دەفەرمووێت
(اجتمعت مع أمير المؤمنين بعد هذا المجلس فجرت بيني وبينه مناظرات كثيرة، فقال لي بعدما جرى بيننا: ويحك يا عبد العزيز، قل: القرآن مخلوق،

واتا: لەگەڵ ئەمیری باوەڕداران دانیشتم لەپاش دانیشتنەکە گفتوگۆ ڕویدا لەنێوانماندا پێی دەوتم هاوار بۆ تۆ عبدالعزیز بڵێ قورئان مەخلوقە ..
فقلت يا أمير المؤمنين إن القلوب لا ترد بالرغبة ولا بالرهبة،
واتا: منیش وتم ئەی ئەمیری باوەڕداران دڵ ناگۆڕێت نەبەترسان نە بەئومێد بەخشین)
الابانة لأبن بطة رحمه الله تعالى 6/248 ط دار الراية -

ئایا ئیمامی ابن تیمیە رحمه الله تعالی بیدعەی داهێناوە یان شوێن سەلەف کەوتوە بەوردی و بەتەفسیلی وەکو ئێوەی جاهل تەنها شوێن وتەی مطلق و کۆپی پەیست نەکەوتووە

بسم الله الرحمن الرحيم

بەڵا هەڵۆی مونافیق ، جیهاد دژ بە کافران بە فیتنە ناو دەبات

ئایــا دوای ئەم قــسانە هیچ موەحیدێکــی کە عوزر بەهەڵۆ بـات و بڵێت عەقیدەی هەڵۆ کێشەی نیە وموەحیدە ؟

نیو سعاتێ دەبێت ئەم ڤیدۆیەیان بۆناردم هەر بەخــێرای ئەم چەند دێرەمان لەسەر نوســی تا ببێت بەبەرچاو ڕونیەک بۆئەوانەی پێی خەڵەتاون وئەوانەشی گومانی باشیان پێی دەبــرد

سەرنج بــەن
ئەوەتـا بەئاشکرا جیهادی کافران بەفیتنە ناو دەبـات لەکـاتێکدا شیرک و کوفر فتنەیە نەک وێران بوونی ماڵ و شارەکان

و موجاهیدان بەدەستی کوفر و ڕێکەوتن لەگەڵ کافران ناو ئەبـات واتـە دروستکراوی کوفرن و سوکایەتیان پێدەکات ودەڵێت سەریشیان یایی لەبەرد

بەڵگـە دەهێنتەوە بەوتەی صحابەیەکـ کەبەشداری جەنگی نێوان دووکۆمەڵی موسڵمانی نەکــردووە دەیکات بەبەڵگە بۆ ڕاگرتنی جەنگ دژی حوسێن پەرست و مولحیدەکانی پــەکەکە و عەلمانیە بێ دینـەکان وجولەکە وگاوران !

ئەمە زاناکەتــان بــوو ؟؟ئەمە قەلەباچکەکەتان بــوو ؟؟

ئەمەش کورتە وەڵامــێکی سەرخەرانی دەولەیــە بۆ قسەکانی بەڵا هەڵۆ

موناســران دەڵێن وەرن بــزانن فیتنە لەقــورئانی پیرۆزدا ـدا بە مانای چی هاتووە
الله تعالی ـدەفەرمووێـت
(وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ)
واتا: فیتنە لەکوشــتن گەورەترە
شــێخ سولەیمــان ـی کوڕی سەحمان رحمە الله تعالی ـدەفەرمووێـت
(الفتنة هي الكفر، فلو اقتتلت الحاضرة والبادية حتى يذهبوا لكان أهون من أن ينصبوا في الأرض طاغوتاً يحكم بخلاف شريعة الله)

واتا: فیتنە بــریتیە لەکوفر خۆئەگەر خەڵکی شــار و دێهاتەکان کوشــتاری یەکتری بکەن تا هەموویان تیـــــائەچــــن زۆر ئاسانترە لەلای الله تعالی لەوەی طاغوتێ دانێن لەسەر زەوی حوکم بــەپێچەوانەی شەرعی الله تعالی بــکات.

الله تعالى دەفەرموویت
(وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لا تَكُونَ فِتْنَةٌ) البقرة/193

واتا: بیانکوژن تا فیتنه بن بربکریت
ئیمامی ابن کثیر رحمه الله تعالى دەفەرموویت فیتنه : أي شرك واتا شیرك بنبڕبکریت.

فیتنه بریتیه لەوەی ولائت بۆ برا موسڵمانەکانت نەبێت و سەریان نەخەیت ئەمە فیتنەیە و ئەمە فەسادی گەورەیە

(وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ) ألأنفال/73

واتا: ئەوانەی کافرن هەنێکیان دۆستی هەنێکی تریانن ئەگەر بەرائەتیان لێ نەکەن و دژایەتیان نەکەن ئەوا فیتنە و فەسادیەکی گەورە لەسەر زەوەی بڵاو ئەبێتەوە .

دواتر موسڵمان کاتێ هەڵئەسێ بەجێ بەجێکردنی فەرمان ێ الله تعالى لەجیهاد دژی کافران و لەبەرائەت لەکافران بێگومان توشی سەخت ێ و نارەحەتی ئەبێت
ئەم سەختی ونارەحەتیەش لەبەر جێ بەجێکردنی فەرمانی الله تعالى بەسەر موسڵمانان دێت تاوەک تاقیان بکاتەوە
ئەگەر سەختی و نارەحەتی ڕێگربێت لەجیهاد ئەوا نەدەبوو الله تعالى فەرمان بەشتێ بکات کە خۆی دەزانێت ئەوشتە زیانی موسڵمانانی تێدایە ! نەخێر ئەوە زیان نیە بەڵکو تاقیکردنەوەیە

الله تعالى دەفەرموویت
(أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لا يُفْتَنُونَ) العنكبوت/2

واتا: ئایا خەڵکی وائەزانن کەوتیان باوەڕدارین هەروا لێیان دەگەڕێین توشی بەڵا ونارەحەتیان ناکەین ؟!

بەڵێ بەڵا هەڵۆی جوجەڵە تۆ فیتنەی کەلەشەرع لاویاوە لەبەر ڕازیکردنی دڵی خەڵکانێ کەلێیان تۆقیویت

الله تعالى دەفەرموویت (وَاحْذَرْهُمْ أَنْ يَفْتِنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ) المائدة/ ٤٩

واتا: هۆشیاربە! لەو ڕێنمایانەی الله تعالى بۆی ناردووی، لاڕێت نەکەن .

الله تعالى ـدەفەرمووێت
[وَمَن يُرِدِ اللَّـهُ فِتْنَتَهُ] هەرکەسێ الله تعالى بیەوێ تووشی فیتنەی گومڕابوون بـکات
[فَلَن تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّـهِ شَيْئًا ۚ]
هەرگیز تۆ ناتوانی شتێکی بۆبکەیت و، لەو سزایە ڕزگاری بکەیت
[أُولَـٰئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّـهُ أَن يُطَهِّرَ قُلُوبَهُمْ ۚ] ئەمانە خەڵکانێکن الله تعالى نایەوێ دڵیان پـاک بکاتەوە
[لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ ۖ]
بەشیان لەم جیهانەدا ڕیسواییە
[وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ]
لە دوا ڕۆژیشدا سزایەکی زۆر سەخت و گەورەیان هەیە.

کـەواتە تۆ لەخۆت بـترسە کەبووی بەفیتنە و شەرع گـۆڕ ئەگینا خوشـکانی کەمپ ـی هول و موسڵمانانی هەموو زیندانەکان پاداشــتیان تەنها لای الله تعالى یــە

الله تعالى ـدەفەرمووێت
(ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِن بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِن بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَحِيمٌ) (النحل:110)

واتا: جا بەراستی پەروەردگارت سەبارەت بەوانەی کەوا دوای ئەوگشت ئازار و ئەشکەنجە توشــی بوون کۆچیان کرد و ئارامیان گــرت و جیهادیـان کرد و لەسەر پێشهاتەکانی جــیهادیش خۆڕاگربوون (وەکـ بریناربوون و کوشتن و دیل بوون) بەڕاستیی پەروەردگارت- پاش ئەنجامدانی ئەو کارانە- زۆر لێبوردەیە بەرامبەریان، زۆریش میهرەبانە.

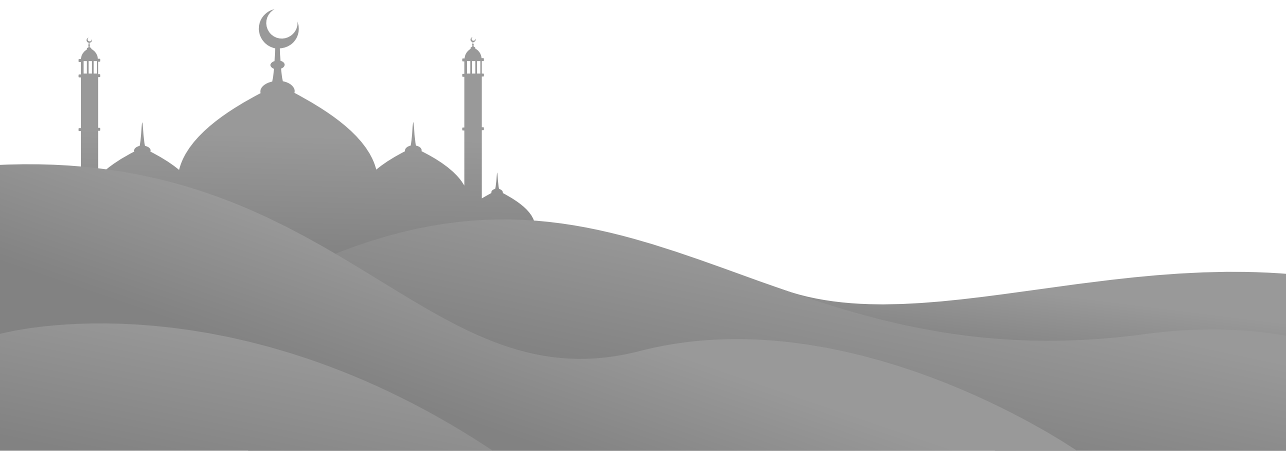
بــــەڵێ بەڵا هەڵــۆ بۆ خۆت بـگری کە لەناو فیتنەی گومڕایدا تێوەگـلاویت و چاوەڕێی بەدەسـتهێنانی ژیانێکی ڕاقـی وخۆشیت
قــال تعالى
(وَلَكِنَّكُمْ فَتَنْتُمْ أَنْفُسَكُمْ وَتَرَبَّصْتُمْ وَارْتَبْتُمْ وَغَرَّتْكُمُ الْأَمَانِي)الحديد/ من الآية 14

ئیمام ـی البغوي ـدەفەرمووێت
:أي أوقعتموها في النفاق وأهلكتموها باستعمال المعاصي والشهوات .

واتە: کەوتنە نەفسی خۆیانیان خستە ناو نیفاق ـەوە و بەهیلاکیان ـدا برد بەهۆی سەرپێچی و ئارەزووەکانیان .

بسم الله الرحمن الرحيم

ئەمەی مەلا هەڵۆ ناوی لێناوە (شەرحی کتێبەکانی سەلەف) لەڕاستیدا تەنها وەرگێڕانە وەرگێڕانەکەش بەسەقەتی و بەهەڵە دەکـاٚت

هەمووکات وتومە مەلا هەڵۆ نەک عالم نیە بەڵکــو طـالب علمێکـی دامەزراویش نیە

ئەو کتێبانەی بەحساب مەلا هەڵۆ شەرح ـی دەکات
لەپێناسەی زانایان ئەوە پێی ناوترێ شەرح
چونکە
شەرح بریتیە لەوەی لەسەر وشەیەک هەموو بۆچونوی زاناکان لەسەلەف وخەلەف
وبۆچوونی ڕاجح و مەرجوح
وبەڵگەکان هەمووی باس بکەی
ئەمەی مەلا هەڵۆ ناوی لێناوە (شەرحی کتێبەکانی سەلەف)
لەڕاستیدا تەنها وەرگێڕانە وەرگێڕانەکەش بەسەقەتی و بەهەڵە دەکــات

لێرەدا مەلا هەڵۆ بەحساب زانایە و کتێبی سەلەف شەرح دەکات ئینکاری ئاشکراترین سیفەت ـی الله تعالـی دەکات کەچاوە
کە ئەوەی ڕۆژێ لەڕۆژان کتێب ئەهلی سونەتی خوێندبێت ئەزانێت ئەهلی سونەت سیفەت ـی چاو بۆ الله تعالی جێگیر دەکەن

چونکـە بەڵگانێکی یەکجار زۆری لەسەرە

قال الله تعالی
{وَاصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيِنَا} هود/37

واتا: بەبەرچاوی خۆمان و بەوەحــی ئێمە کەشتیەک درووست بکە

وقــال تعالــی
{وَأَلْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مِنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي} طه/39 .
واتا: خۆشەویستی خۆمم بەتۆدا، بە شێوەیەک کە هەرکەسێ تۆی دیتبا خۆشتی ئەویست وە تا لە پێش چاوی خۆشمدا گەورە بیت و پەروەردە بکرێیت .

وقال تعالــی
{وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا} الطور/48.

واتا: خۆگربە لە بەرامبەر بە جێهێنانی بڕیارەکانی پەروەردگارتەوە ئەی موحەممەد! -صلى الله عليه وسلم- بە وێڵکردنیان چونکە بەڕاستیّ تۆ لەبەر چاوی ئێمە دایت.

ئیمام ـی أبو داود (13/37)" -بەسەنەدێکی حەسەن دەیگێڕێتەوە لە ئیمامی ابی هریرەوە رضي الله تعالی عنه وارضاه کاتێ پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم ئەم ئایەتەی خوێندەوە

(إِنَّ الله كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا) ،

واتا: بەبێ گومان الله تعالـی بیسەر و بینەرە

فَوَضَعَ إِبْهَامَهُ عَلَى أذنه ، والتي تليها على عينيه

واتا: پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم لەکاتـی خوێندنەوەیدا پەنجە گەورەکەی خستە ئاڕاستەی گوێی و پەنجەی شایەتومانیشی خستە بەرامبەر چاوی .

تێبینی (هەر وەک ئیمامی نەعیمی کوڕی حەماد رحمه الله تعالی دەفەرموویێت (ئەوەی الله تعالی وەسفی خۆی پێکردووە وە پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم وەسفی الله تعالی ـی پێکردووە شـوبهاندنی الله تعالی نیە بە مەخلوق)

جا مەلا هەڵۆ بەوەندە ڕانەوەستاوە نەفی چاو بۆ الله تعالی بکات بەڵکـو دەڵێت ئەوەی بڵێت الله چاوی هەیە مجەسەمەیە نازانێت بڵێت موجەسیمە دەڵێت مجەسەمە !!!

حوکم ـی ئەوکەسەی نکۆڵی سیفەتێک ـی الله تعالـی بکات

ئیمام عُمَرَ الهُذَلي رحمه الله تعالی ـدەفەرموویێت

(من زعم أنَّ اللهَ لا يتكَلَّمُ ولا يَسمَعُ ولا يُبصِرُ ولا يَغضَبُ ولا يرضى... فهو كافِرٌ باللهِ عَزَّ وجَلَّ)

واتا: هەرکەس پێی وابێت الله تعالی قسە ناکات و نابیستێت و نابینێت و توڕەنابێت و ڕازی نابێت ... ئەو کەسە کـافرە بە الله تعالـی .

((السنة)) لعبد الله بن أحمد (1/281)، ((تاريخ بغداد)) للخطيب البغدادي (7/247).

ئیمام نعیمُ بنُ حَمَّاد رحمه الله تعالی ـدەفەرموویـێـت

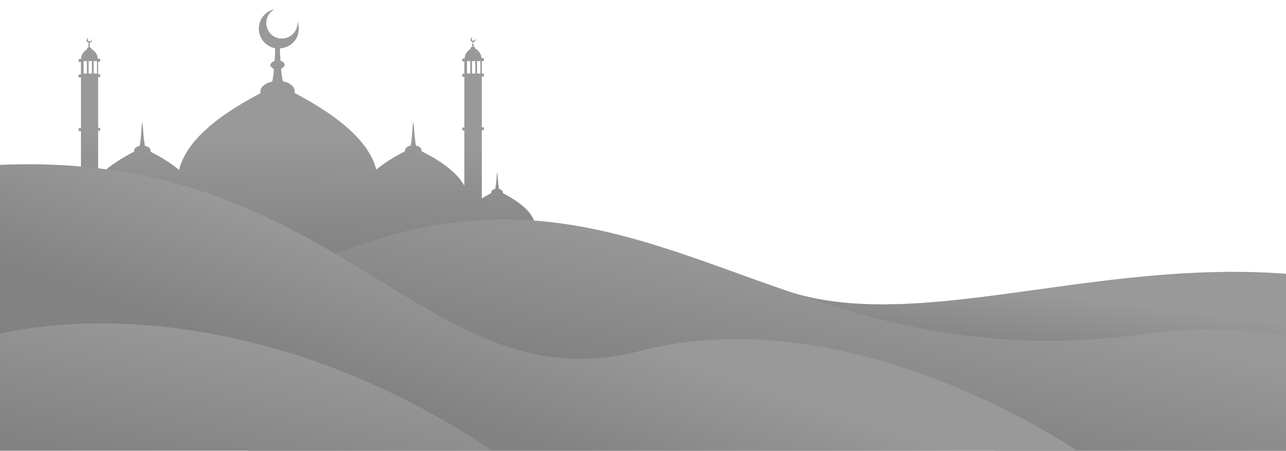
(من شبَّه اللهَ بشَيءٍ مِن خَلْقِه، فقد كَفَر، ومن أنكر ما وصف اللهُ به نَفْسَه فقد كَفَر؛ فليس ما وصف اللهُ به نَفْسَه ورَسولُه تشبيهًا) .

واتا: هەرکەسێ الله تعالی بشوبهێنێت بەشتێ لەمخلوقـات ئەوا کـافرە ئەوەشی نکۆڵ ـی سیفەت ـێ بکات کە الله تعالـی وەسفـی خۆی پێکردووە ئەوە کافرە وە ئەوەی الله تعالی وەسفـی خۆی پێکردووە وە پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم وەسفـی الله تعالی ـی پێکردووە شـوبهاندنی الله تعالی نیە بە مەخلوق .

((الاقتصاد في الاعتقاد)) للمقدسي (ص: 217)، ((العلو))للذهبي (ص: 172).

بسم الله الرحمن الرحيم

بەیان کردنی جەهلەکانی هەڵۆ ، لەسەر حوکمی کەنیزەک

هەڵۆی جاهیل ئەڵێت کەنیزەکی جگە لەئەهلی کتاب حەڵاڵ نیە بۆجیماع ئەوانەی جیماع لەگەڵ کەنیزەکە ئێزیدیەکان ئەکەن ئەبێ جەڵد بکرێن
لەوەڵامدا ئەڵێین

حوکمــی جیماع کردن لەگەڵ ئافرەتی کەنیزەکدا
بەدەقی قورئان و سوننەت جیماع لەگەڵ ئافرەتی کەنیزەکدا جائیزە
الله تعالى ـدەفەرمووێت
{وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ ۖ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَّا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۚ ذَٰلِكَ أَدْنَىٰ أَلَّا تَعُولُوا}
وقال تعالى {وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ * إِلَّا عَلَىٰ أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ}
وقال تعالى {لَّا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِن بَعْدُ وَلَا أَن تَبَدَّلَ بِهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ ۗ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ رَّقِيبًا}

ئایا جائیزە جیماع لەگەڵ کەنیزەکی بت پەرستان بکرێت؟

وەڵام ـ هەموو ئافرەتانی کافران دەکرێن بەکەنــیزەك بەڵام خیلاف هەبووە لەنێوان زانایاندا هەندێکیان پێیان وابووە ئافرەتانی بت پەرست جیماع یان لەگەڵدا ناکرێت تەنها بۆ خزمەتکـاری بەکار دەهێنرێن

وە ابو سعید ڕیوایــەتی کردووە رسول الله - صلى الله تعالى عليه وسلم - لەڕۆژی حونەین ـدا کە ئافرەتانی بت پەرستیان بەکەنیزەک دەستگیرکرد هەندێ لــەهاوەڵانی پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم دوو دڵ بون چونکە ئەو ئافرەتانەی کەکرابوون بەکەنیزەک مێردیان هەبوو بەڵام مێردەکانیان موشــریک بوون

الله تعالى ئایەتی دابەزاند

(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ ۖ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ ۚ وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ ۚ) النِّسَاء : ٢٤

واتا: ئەو ئافرەتانەیشتان پێناشێ مێردیان هەیە و ئازادن، یان کەنیزەنی کەسی ترە و مێردی هەیە، مەگەر ئەو کەنیزانەی لەجەنگدا دەستتان کەوتوون و بوونەتەماڵتان، ئەمانە ئەگەرچی مێردیشیان هەبێت حەڵاڵن بۆتان، الله تعالى خۆی ئەم سنوورانەی بۆ دیاریکردوون و بۆی بڕیار داون، دەبێ ئێوەش چاک ڕەفتاریان لەگەڵ بکەن بێجگە لەوانە ڕێتان پێدراوە کە بەماڵ وداراییی خۆتان ئافرەتانی تر تا چوارمارە بکەن بەشێوەی شەرعیی

بەو ئایەتە ئافرەتە کەنیزەکە بت پەرستەکان جیماع کردن لەگەڵیان حەڵاڵە کە عدەیان تەواو بێت چونکە رسول الله - صلى الله تعالى عليه وسلم - فەرمووی لەبارەی ئەو ئافرەتە کەنیزەکانی ئەوطاس

"لا توطأ حامل حتى تضع، ولا غير ذات حمل حتى تحيض حيضة"؛ رواهما أبو داود، وهو حديث صحيح،

واتا: جیــماع مەکەن لەگەڵ دووگیانەکان تا حەملەکەیان دائەنێن وە ئەوانەشیان دووگیان نین تا سوڕێکی مانگانە پاک ئەبنەوە جیماع یان لەگەڵدا مەکەن . لەکاتێکدا ئەو ئافرەتانە بت پەرست یش بوون

(ئیمامی ابن قودامە المقدسي لەدرێژەی وتەکانی دەفەرموویێت)

ئەم فەرموودە دیار و ئاشـكرایە لەسەر حەڵاڵ بوونی جیماع لەگەڵ کەنیزەکی بت پەرست چونکە هاوەڵان لەسەردەمی پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم زۆربەی کەنیزەکانیان بت پەرست بوونە

وە جیماع کردن لەگەڵیان بەحەرامیان نەزانیوە وە هیچ صحابەیەك فەرمانی نەکردووە بەدوورکەوتنەوە لەجیماع کردنیان

وە لەپێغەمــبەریشەوە صلى الله تعالى عليه وسلم ـەوە حەرامکردنی جیماع لەگەڵ کەنیزەکی بت پەرست ڕیوایەت نەکراوە ..وە ئیمامی عمر رضي الله تعالى عنه وارضاه و کوڕەکەی لەئافرەتانی هەوازن کەنیزەکی بۆخۆی برد(کە بت پەرست بوون) وە هاوەڵان لە ئافرەتانی فارس کەنیزەکیان بردووە و هیچ هەواڵێکمان پێ نەگەیشتوە کەهاوەڵان دورکەوتبێتنەوە لەجیماع کردن لەگەڵیان

له مجموع الفتاوى (32/ 186)
شيخ الإسلام ابن تيمية: "رحمه الله تعالى ـدەفەرموویت
قد يستدل بما جرى يوم أوطاس على جواز وطء الوثنيات بملك اليمين...والصحابة لما فتحوا البلاد لم يكونوا يمتنعون عن وطء النصرانيات".

واتا: بەم ڕوداوەی کەڕوویداوە لەڕۆژی أوطاس بەڵگەی ئەوەی تێدایە جائیزە جیماع لەگەڵ بت پەرستان بکرێت کاتێ دەکرێن بەکەنیزەک .. وەهاوەڵان کاتێ فەتح ـی وڵاتانیان دەکرد هیچ کاتێ ڕێگریان نەکردووە لە جیماع کردن لەگەڵ ئافرەتە کەنیزەکانی گاوران .

ئیمام ابن القیم لە "أحكام أهل الذمة" (1/ 106) ـدەفەرموویت
فإن النبي - صلى الله عليه وسلم - كان يسترق سبايا عبدة الأوثان، ويجوز لساداتهن وطؤهن بعد انقضاء عدتهن؛ كما في حديث أبي سعيد الخدري رضي الله عنه في قصة سبايا "أوطاس"، وكانت في آخر غزوات العرب بعد فتح مكة، فجوز وطأهن بعد الاستبراء ولم يشترط الإسلام، وأكثر ما كانت سبايا الصحابة في عصر النبي - صلى الله عليه وسلم - من عبدة الأوثان، ورسول الله - صلى الله عليه وسلم - يقرِّهم على تملك السبي".

پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم ئافرەتانی بت پەرستانی دەکرد بەکەنیزەك وە خاوەن کەنیزەکەکانیش بۆیان،جائیزە جیماع یان لەگەڵ بکەن پاشان تەواوبوونی عدەکەیان هەروەك لە فەرموودەکەی ابی سعیدی خدری ـدا هاتووە لە بەسەرهاتی کەنیزەکەکانی أوطاس کە لەکۆتا غەزاواتەکانی عەرەب بوو لەپاش فەتح ـی مەککــە
وە پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم جیماع کردن ـی لەگەڵیاندا حەڵاڵ کرد لەپاش عدەکەیان وە لەئیسلامدا هیچ مەرجێکی تر دانەنراوە وە زۆربەی کەنیزەکی هاوەڵان لەسەردەمی پێغەمبەر صلى الله تعالى علــيه وســلم لەبت پەرستان بوون وە پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم ئیقراری دەکرد لەسەر بەکەنیزەک گرتن وجیماع کردن لەگەڵیان .

بەقسەی جاهیل هەڵۆ بێت ئەبێت هەموو هاوەڵان جەڵد بکرێن وە زانایانی وەک ئیمامی ابن تیمیە و ئیمامی ابن القیم جەڵد بکرێن و بەشێ لەسەلەف جەڵد بـکرێن ! ئاخر جاهیل بابەتێک کەخیلافی تێدابێت چۆن مخالف جەڵد ئەکرێت وچۆن ئینکاری لێ ئەکرێت بەڵکـو بتگوتایە من لەگەڵ ئەو بۆچوونەم کەتەنها ئافرەتی ئەهلی کتاب بۆ جیماع حەڵاڵن و غەیری ئەوان حەرامن بەڵام تۆ وەک پیشەی هەمیشـەت چونکە ڕق لەدڵتە هێندە زیادەڕەوی ئەکەی تا ئاوا جەهل و حەماقـەتی خۆت ئاشکرا ئەکەیت و ئەبێت ئاوا ڕسوا بـکرێیت

سـەیری حەماقەت وجەهالەتی ئەم سەرلێشواوە بـکەن ناسراو بەمەلا هەڵۆ سەیرکـەن
چۆن ئەزارقە ئاسا تەکفیری هەموو گەلانی تر ئەکات واپیشان ئەیـات تەنها کورد موسڵمان بێت ! ئەڵێت
①میلەتێکی کـافری وەک فارس
②وەک تورکـ
③وەک عەرەبی ئێستا #کەهەموویان سەربەشیعە وسەربەعەلمـانی وئەوبابەتانە

تائێرە مەبەستی منە .

مەلا هەڵۆ تەکفیری فارس ئەکـات بەمیلەتێ کافر ناویان ئەبات ! لەکاتێکدا فارس دەیان و سەدان موەحید و سەرخەری دەولە و شەهادەتخواز و موناسـڕی تێدایــە هەزاران موسڵمانی سوننە مەزهەبی تێدایـە

تورکـ کەشوێن دەستیان دیارە هەرلەمێژووەوە تائێستا کەخەڵکانێکی زۆریان تێدایـە سەرخەر و موجاهید و موەحیدن و هەوڵیان بۆ ئیســلام داوە

پاشـان ئەڵێ وەک عەرەبی ئێستا کەهەمــــوویان
(وشەی هەموویان هیچ تەفسیرێ ترهەڵناگرێت)
ئەم مەلا نەتەوەپەرستە تەکفیر لەسەر ئەساسی قەومیەت ئەکـات
ئەو عەرەبەی کەمەلا هەڵۆ تەکفیریـان ئەکات
هەرئەو عەرەبانەبوون کەوا خیـلافەتیان ڕاگەیاند و خەلیفە و ئەمیر و مەحکەمەی شەرع ـی وجێ بەجێکردنی حدودەکانیان ڕاگەیــاند ئایا عەرەب هەمووی کافرە هەی الله تعالى زیاتر ڕسوا و شەرمەزارت بکــات !

بۆکــورد خۆی چــیە ؟
ئەو کوفرەی لەناو کوردا ئەکــرێت چی کەمترە لەوەی لەفارس و تورک و عەرەبا هەیە ؟

مەلا هەڵۆ مەبەستەکەی لێرەدا نەتەوەپەرستیە
کەهەرسێ میلەتە دراوسێکانی کورد تەکفیرئەکـات بەشێوەی گشتی
گەرمەبەستی نەتەوەپەرستی نەبوایە ڕازیکردنی عەلمانیەت نەبێت بۆتەنها ئەو سێ نەتەوەیە تەکفیرئەکەیت ؟؟؟

ئەی بۆ باسی ئەمریکا و ئەوروپا و جولەکەت نەکــرد ؟؟ بۆباسی کوردە مولحیدەکانی پەکەکە ویەپەگەت نەکــرد ؟

بەڵام بۆباسی ئەو سێیەی کرد ؟ چونکە لەڕوانگەی کوردە عەلمانیەکان ئەو سێ زمانە دووژمنی کوردن بۆیە مەلا هەڵۆش بێ دڵی نەکردن هەستا هەموویانی تەکفیرکرد
وەک بڵێی کورد میلەتێکی موەحیدە یەک کافری تێدانیــە
بەڵام سێ میلەتەکەی دراوسێی کورد هەموویان کافرن بۆئەوەی دڵی پارتی و یەکێتی و پەکەکە ومولحیدە کوردەکان اخزاهم الله تعالی لەخۆی ڕازی بــکات

کاتێ ئەڵێی میلەتێک کافرن ئەمە تەکفیری هەموو ئەو میلەتەت کردووە چجای بڵێی هەموویــان !!!

پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم ئەفەرمووێت
من قال في مؤمنٍ ما ليس فيه أسكنه اللهُ رَدْغَةَ الخَبالِ حتَّى يخرُجَ ممَّا قال
أخرجه أبو داود (3597)،

واتا: هەرکەســێ شتێ بڵێت لەسەرباوەڕداری ئەوشتە لەو باوەڕدارەدا نەبێت ئەوا الله تعالی لەدۆزەخدا ئەیخاتە شوێنێکەوە بەکێم و زوخاوی دۆزەخیەکان سزای ئەیات تا لەوقسەیەی کردوویەتی دەرئەچێت .

کاتێ تۆ ئەڵێی هەموو عەرەب سەربەڕافیزە وعەلمانیەتن ئەبێت بەڵگە بهێنیت لەقیامەت بۆ الله تعالى لەسەر ئەو قسەیەی کردت
کاتێ وتت میلەتێکی کافرى وەک فارس و تورک ئەبێت بەڵگەت هەبێت ئەومیلەتە هەمووی کافرە ئەگینا ئەگەر بوهتان دانەپاڵ ئیمانداریٚ ئەوە سزاکەی بێت چ بگات بەوەی هەزاران و ملیۆنان لەموسڵمانان تەکفیربکەی لەسەر بنەمای قەومیەت و نەتەوەپەرستی

حذيفة رضي الله تعالى عنه وارضاه دەیگێڕێتەوە کە پێغەمبەر ﷺ فەرموویەتی

«إنَّ ما أَتَخوَّفُ عليكم رجلٌ قَرَأ القرآنَ حتى إذا رُئِيَتْ بَهْجتُه عليه، وكان رِدْئًا للإِسلام، غَيَّرَه إلى ما شاء الله، فانْسَلَخَ مِنْه ونَبَذَه وراءَ ظَهْرِه، وسَعَى على جاره بالسَّيف، ورمَاه بالشِّرك»، قال: قلتُ: يا نبيَّ الله، أيُّهما أَوْلى بالشِّرك، المَرْمِي أم الرَّامي؟ قال: «بل الرَّامي»

واتا: ئەوەی زۆر لێی دەترسم لەسەرتان پیاوێکە قورئانی پیرۆز دەخوێنێتەوە تا ئەوکاتەی خەڵک جوانی قورئان و ڕووناکی قورئان لەسەر ئەو پیاوە دەبینن وە ئەم پیاوە دەبێت بە پاڵپشتیٚ بۆئیسلام پاشان دەگۆڕێت بۆئەوەی الله تعالى ویستی لەسەرە واز دێنێت لەقورئان و قورئان دەخاتە پشت خۆیەوە (واتا دەبێتە شوێنکەوتەی هەوا و ئەقڵ و بۆچوون) وە بەشمشێرەوە دەچێتە سەر هاوسیٚ ماڵەکەی وهاوسیٚ ماڵەکەی بەشیرک تۆمەتبار ئەکات
وترا ئەی پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم ئایا ئەم پیاوە قورئان خوێنە شایستەترە بەوەی تۆمەتباربکریٚ بەشیرک یان هاوسیٚ ماڵەکەی ؟
پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم فەرمووی بەڵکو ئەم پیاوە شایستەیە بەشیرک (کەهاوسیٚ ماڵە موسڵمانەکەی بەناهەق تەکفیرکرد)[رواه ابن حبان]

کەواتا گەر موسڵمانێ تەکفیربکەیت بەناهەق شایستەبیت خۆت بەوکوفرە تۆمەتباربکرێیت چجای سێ نەتەوە بەتێکڕا تەکفیربکەیت لەبەرخاتری نەتەوەکەی خۆت

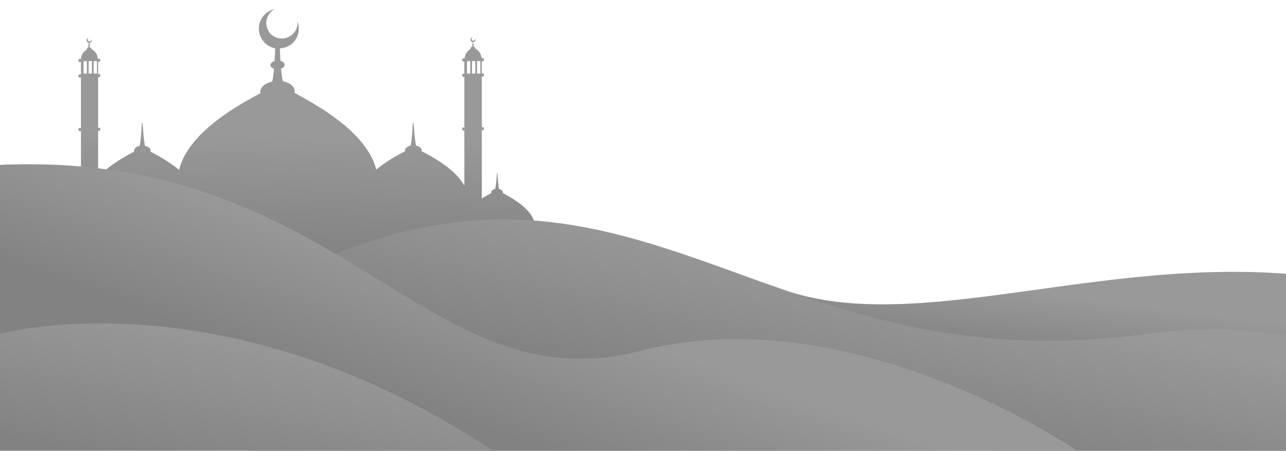
لاحول ولاقوة الابالله

بەڕاستی جاهلی وەک ئەم کابرایە لەبەرگی تەوحیدا بێ وێنەیە هەر ڕۆژە و بەدینێ نوێوە دەرەکەوێت

هەمیشە دووعابکەن کە الله تعالی قەت سەرتان لێ نەشێوێنێت و وەک ئەم کابرایە توشی گومڕای و ڕۆژی لەسەر دینی نەبین

بسم الله الرحمن الرحيم

وەڵامێک بۆ حەمدانیە جاهیلەکان لەسەر ئیمامی ابو اسماعیل ـی الانصاري(الهروی) رحمه الله تعالی

ابو اسماعیل ـی الانصاري(الهروي) رحمه الله تعالى خاوەن كتێبی ذم الكلام
كە حەمدانیە جاهیلە هەڵۆ پەرستەكان وتەكانی وەک ئایەتی قورئانی پیرۆز سەیرئەكەن پەنا بە الله تعالى بەڵام بێ ئاگان لەوەی خودی شێخ ابو اسماعیل ـی الهروی خۆی موافق ـی جەهمیەكان ـی كردووە
و كەسێكی سۆفی بووە وەک لەكتێبی (منازل السائرين) دەرئەكەوێت

ئیمام ـی الذهبی رحمه الله تعالى لەبارەیەوە فەرموویەتی لەسیر اعلام
(فياليته ما ألف كتاب المنازل " نعم، ليته ما ألف كتاب منازل السائرين ..!
وليته إذ ألفه حذف ما فيه من مخالفات..!)

واتا: خۆزگە ئەوكتێبەی منازل ـی نەنووسیبایە یان بەڵێ شاڵا نەینووسیبایە كتێبی منازل السائرين وە كە نووسی ئەو موخالەفاتانەی تێدا سڕی بایەوە

فلو أبقى فيه ما جاء في كتاب الله وسنة رسوله صلى الله عليه وسلم من الصبر والتوكل واليقين... ففيه أشياء منافية للسلف وشمائلهم ".

واتا: ئایا ئەو شتانەی تێدا هێشتبایەتەوە كەلەكتاب و سوننەتی رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم هاتووە لەئارامگری و تەوەكول و یەقین .. وە ئەو كتێبە شتانێكی تێدایە پێچەوانەی سەلەف و تایبەتمەندی و ئاكاری سەلەفە

شێخ ـی ئیسلام ئیمامی ابن تيميه رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
أن جهما اشتهر عنه بدعتان : (إحداهما) : نفي الصفات ; (والثانية) : الغلو في القدر والإرجاء.

واتا: جەهم دوو بیدعەی لێوە بڵاوبووەوە یەكەمیان نەفی صیفات بوو دووەمیان زیادەڕەی لەقەدەر و ئیرجاء
فجعل الإيمان مجرد معرفة القلب . وجعل العباد لا فعل لهم ولا قدرة ;
واتا: لەئیماندا وتی ئیمان تەنها ناسینی الله تعالى یە بەدڵ
لەقەدەردا ئەیگوت بەندەكان هیچ توانایەكیان نیە و كرداریان نیە ..

اوأما الأشعري فوافقه على أصل قوله ، ولكن قد ينازعه منازعات لفظية

واتا: بەڵام ئەشـعەری موافەقەی ئەسڵی وتەکەی جەهم ئەکا بەڵام جیاوازە لەجەهم و ناکۆکە لەگەڵ جەهم لەهەندێ بابەتی لەفزی

وجهم لا يثبت شيئا من الصفات ; لا الإرادة ولا غيرها ، فإذا قال إن الله يحب الطاعات ويبغض المعاصي ; فمعناه الثواب والعقاب

واتا: وەجەهم هیچ شتێ لەسیفات بۆ الله تعالى اثبات ناکات نە ئیرادە نەجگە لەوەش جا ئەگەر بڵێت الله تعالـى طاعەی خۆشەوی و تورەئەبێت لەتاوان واتا پاداشت وسزا (واتا بۆیە ئیثبات سیفاتی ئیرادەش ناکەن تا مولزەم نەکرێن بە ئیثبات سیفەتی تورەیی و ڕازی بونی الله تعالى وسیفەتەکانی تر)

والأشعري يثبت الصفات كالإرادة فاحتاج إلى الكلام فيها هل هي المحبة أم لا ؟ فقال : المعاصي يحبها الله ويرضاها كما يريدها : وذكر أبو المعالي أنه أول من قال ذلك .

واتا: بەڵام ئەشعەری ئیثبات سیفات ـی ئیرادە بۆ الله تعالى ئەکات بەم هۆیەوە ناچاربوو قسەی تێدابکەن ئایا ئەوشتەی الله تعالى بیەوێ ڕووبدات هەمان ئەوشتە الله تعالى پێی خۆشە وحەزی لێیەتی ؟ یاخود نا ؟ وتی تاوانەکان الله تعالى پێی ڕازیە وەک چۆن ویستی لەسەری بووە ئەمەش وتەی ابو المعال ـی یە ئەو یەکەم کەس بوو ئەم قسەیەی کرد

وأهل السنة قبله على أن الله لا يحب المعاصي .

واتا: وە ئەهلی سوننەت ئەڵێن کە الله تعالى تاوانی خۆشناوێ وە پێی ڕازی نیە

وشاع هذا القول في كثير من الصوفية فوافقوا جهما في مسائل الأفعال والقدر ; وخالفوه في الصفات كأبي إسماعيل الأنصاري صاحب ذم الكلام ،

واتا: ئەو وتەیەی جەهم لەبارەی قەدەر لەناو سۆفیەکان بڵاوبویەوە موافەقەی جەهمیـان کرد لەبابەتی کرداری بەندەکان و قەدەر بەڵام لەسیفات پێچەوانەی جەهمیان کرد #وەک ئەبو اسماعیل ــی ئەنصاڕی خاوەن کتێبی ذم الکــلام

فإنه من المبالغين في ذم الجهمية في نفي الصفات ; وله كتاب في تكفير الجهمية ;

واتا: لەکاتێکدا (الهروی) خۆی یەکێکە لەوانەی زیاتر زەمی جەهمیەکان ئەکات لەبەر نەفی سیفات وەکتێبی هەیە لەسەر تەکفیری جەهمیەکان

ويبالغ في ذم الأشعرية مع أنهم من أقرب هذه الطوائف إلى السنة

واتا: وە زیادەڕەوی ئەکات لەزەمی ئەشعەریەکان لەکاتێکدا ئەوان نزیکترین کۆمەڵن لەئەهلی سونەتەوە

وهو مع هذا في مسألة إرادة الكائنات وخلق الأفعال أبلغ من الأشعرية ; لا يثبت سببا ولا حكمة ،

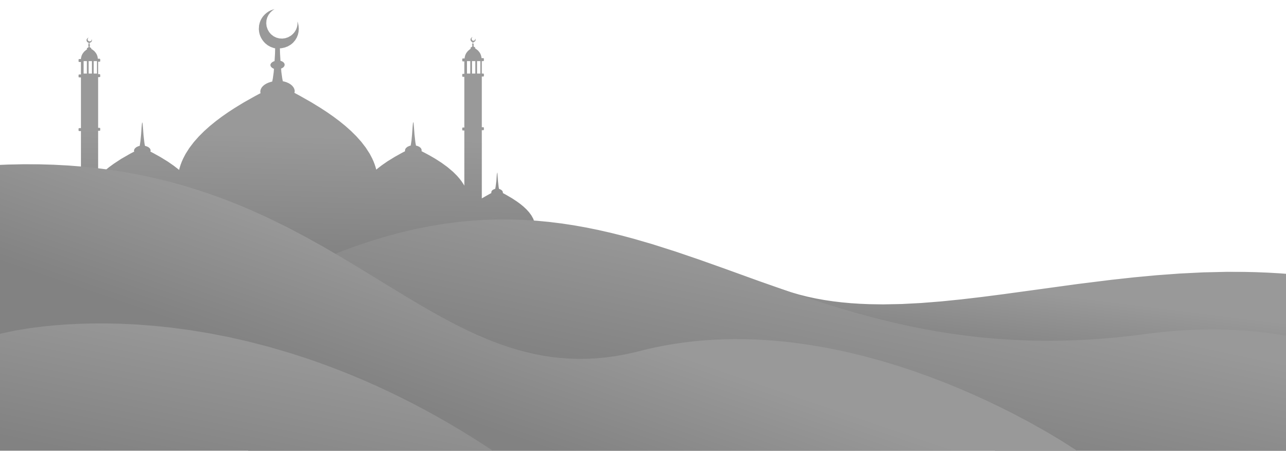
واتا: لەگەڵ هەموو ئەوەشـدا خۆی لەبابەتی ئیرادە و خەلقی کرداری بەندەکان لەئەشعەریەکان زیاتر ڕۆیشتووە نە ئیثبات هۆکار ئەکات نە حیکمەت.(واتا لەبابەتی قەدەر موافقی جەهمیەکانە و مخالفــی ئصولی عەقیدەی ئەهلی سوننەت و ئیجماعی سەلەفە)
مجموع الفتاوى8/226

وەلەمەزهەبدا الهروی رحمه الله تعالی حەنبەلی بووە
بەڵام سۆفی بووە و لەقەدەریشدا جەهمی بووە و لە اسماء و صفات ئەهلی سونەت بووە رحمه الله تعالی

مەبەستمان ئەوەیە هەڵۆ پەرستەکان و حەمدانیەکان وتەکان ئەم زانایە ئەهێننەوە بۆ تەکفیری ئەشاعیرە بەڵام بەعەقیدەی حەمدانیەکان بێت ئەبێت الهروی یش تەکفیر کرێ چونکە موخالفی ئیجماعی سەلەفی کردووە لەقەدەر و موافقی جەهمیەت ـی کردووە
بەڵام چونکە ئەهلی تەحقیق نین لەهەرشوێنێ وتەیە ببینن دەستی پێوە ئەگرن بێ ئەوەی عەقیدەی کەسەکە بزانن
ئەوەی سەیرە تەکفیری ئیمامی ابن تیمیە ئەکەن کەهەموو عەقیدەی وەک سەلەفە بەڵام الهروی بەئیمام ئەزانن کەسۆفی بووە و موافق جەهمیەکان بووە ! رحمه الله تعالی

بسم الله الرحمن الرحيم

حەز نەکردن لە هەر حوکمێکی الله تعالى بریتیە لە مورتەد بوونەوە و وەڵامێک بۆ هەڵۆی جاهیل

ئەڵێن مەلا هەڵۆ وتویەتی حەزم لەسەربڕینی خەڵک نیە نەک بڵێت سەربڕین لەئیسلام نیە !
کوردەواری ئەڵێت عوزر لەقەباحەت خراپتر
چونکە حەزنەکردنەکەی هەڵۆ بۆ حەزی نەفسی خۆی نیە بڵێت خۆم حەزناکەم سەربڕین بکەم
بەڵکو حەزنەکردنەی بۆ ئەوەیە کەحوکمی سەربڕین جێ بەجێ بکرێت لەلایەن خەڵکانی ترەوە
وەک نموونەی ئەو عەلمانیانەی حەزناکەن خەڵک ئەچێ بۆ حەج و عەمرە
بۆیە
بێگومان حەزنەکردن لەهەرحوکمێکی الله تعالی دەرچوونە لە ئیسلام
قال الله تعالی: (فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّى يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ وَيُسَلِّمُوا تَسْلِيمًا) النساء/65.

واتا: نەخێر بەپەروەردگارت ئیمانیان نیە تا تۆدەکەن بەدادوەر لەکێشەکانیاندا
(ئەی محمد صلی الله تعالی علیه وسلم) وە لە پاش ئەوەش لەدڵیاندا نارازی نەبن بەو بڕیاری یاوتە وە ملکەچ ـی تەواو بنوێنن بۆ بڕیارەکەت

حەزنەکردن بە یەک حوکم لەحوکمەکانی الله تعالی، مرۆڤ لەئیسلام دەردەکات
قال الله تعالی:(ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فأحبط أعمالهم) محمد / 9

واتا: بەهۆی ئەوەی ئەوان حەزیان لەوە نەبوو کە الله تعالی دایبەزاندووە الله تعالی ـش کردەوەکانیان پوچەڵ دەکاتەوە

پوچەڵ کردنەوەی کردەوەش بۆ کافربوونە
وەک الله تعالی ـدەفەرمووێت
(لَئِنۡ أَشۡرَكۡتَ لَيَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ) الزمر / 65
ئەگەر هاوبەش بۆ الله تعالی بڕیار بەیت
بێگومان هەموو کردەوەکانت پووچەڵ دەبێت و لە زیانمەندانیش دەبیت .

الشيخ محمد بن عبد الوهاب رحمه الله تعالى له نواقض الإسلام ـدا له: الناقض ـی پێنجەم ـدەفەرمووێت

من أبغض شيئاً مما جاء به الرسول صلى الله عليه وسلم ، ولو عمل به : كفر".

واتا: هەرکەسێ ڕقـی لەشتێ بێت کەپێغەمـــبەر صلی الله تعالی علیه وسلم پێی هاتووە ئەگەر کاریشی پێ بـکات کـــافرە .

کەواتـا کەسێ خۆشی بەحوکمێکی الله تعالی نەیەت کـافر ئەبێت

دوونمـــوونە بۆ جوان تێگەشتن لەم بابەتە

ئـافرەتێکــی موسڵمان کە هەموو حوکم ـی الله تعالی قەبووڵە بـەڵام حەزناکات مێردەکەی ژنی بەسەردا بهێنێت ئـەمە مانای ئەوە نیە حەزی لەحوکم ـی الله تعالی نیە بۆیە بەمەکـافر نابێت چونکە ئەمە حەزنەکـردنی نەفسیەتی بەوەی ژنی تری بەسەردا نەهێنرێت نەک ڕازی نەبێت بەخودی حوکمـەکە واتـا کێشەی نیە هەموو خەڵکی تر ژن ـی دووەم و سێهەم بهێنن تەنها بۆنەفس خۆی حەزناکات ژنی بەسەرا بێت

حەزنەکــردنەکە ناگـەڕێتەوە بۆحەزنەکردن لەحوکمـــەکەی الله تعالی

بەڵام گـەربڵێت حەزم لەحوکمی فرەژنی نیـە ئەوا کافر ئەبێت

لێرەدا پرسیارئەکەین
ئایا هەڵۆ وتوویەتی حەزناکەم خۆم خەڵک سەرببڕم یان ئەڵێن حەزت لەسەربڕینی خەڵکـ هەیە ئەویش ئەڵێت نەوالله

کەواتــا هەڵۆ حەزی لەجێ بەجێکردنی حوکمــی سەربڕین نیــە وەک ئەو ئافرەتەی حەزی لەجێ بەجێکردنی حوکمی فرەژنی نیــە (ئەمە لێکچواندنێکی زۆر تەواو و بە پیتە)
بــۆیە حەزنەکردن لەجێ بەجێکردنی حوکمێکی شەرع کوفرە
بەپێچەوانەی ئەوەی کەبڵێت حەزناکەم خۆم سەربڕین بکەم بەڵکــو حەزی لەجێ بەجێکردنی حوکمــی سەربڕینەکە نیە ئەگەرچی خەڵکێ تر ئەوحوکمە جێ بەجێ بــکەن

کەواتــا کەســێ بڵێت
من حەزم لە جــیهاد نیــە
حەزم لە واجب بوونی حیجاب نیــە
حەزم لە حوکم ــی حەڵاڵکردنی چوار ژنی نیە
حەزم لەحوکمــێک نیە کەلەئیسلام هاتووە

ئەوا کــــافرە مورتەدە ولا کـرامة
بەڵام کــەسێ بڵێت
حەزم لەشــەرعیەتی جیهادە بــەڵام من لەسەر دڵم قــورسە بڕۆم بۆ ساحەی جیــهاد و نارەحەتم ماڵ و منالْ جێ بهێڵێم حەزناکەم ماڵەکەم جێ بهێڵم ئــەمە تــاوانبــارە بەهۆی نەکردنی جیهاد بــەڵام کــافرنیــە

چونکـە حەزنەکردنەکەی بۆجێ نەهێشتنی ماڵ ومنداڵە نەکـ حوکمەکە

بەڵام کەسێ بڵێت حەزم لەسەرِبڕین ــی کـافرانە بەڵام خۆم حەزناکەم کافرسەرببڕم لەسەر نەفسم قورسە ئەمە کافرنیە بەپێچەوانەی ئەوەی بەشێوەی گشــتی بڵێت حەزم هەر لەســەربڕین نیە

کەسێ بــڵێت ڕازیم بەواجب بوونی حیجاب حەزیشم لەحوکمەکەی الله تعالى یە وحوکمێکی گونجاوە بۆهەمووکاتێ
بەڵام من ڕانەهاتووم بەحیجاب و حەزئەکەم لەداهاتوودا بیکەم جارێ پێم ناکرێت و حەزناکەم لەئێستادا ببم بەحیجاب چونکـە ماڵەوە لێم قبولْ ناکەن و تانە و تەشەرم لێ ئەیەن

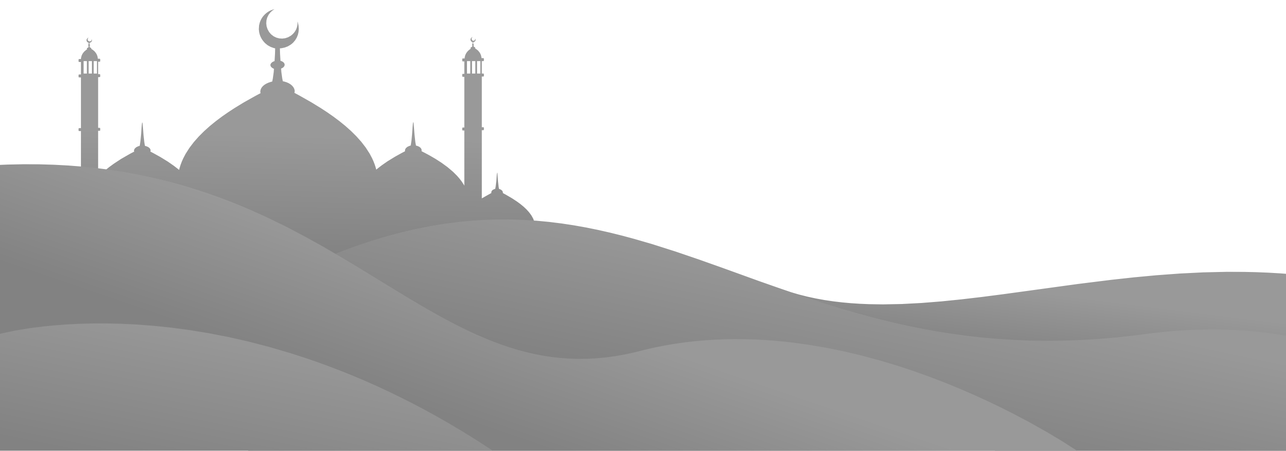
هاوشێوەی ئەم قسە باطڵانە ئەوا خاوەنەکەی کافرنیە بەڵام فاسقە و تاوانی گەورەی ئەنجام یاوە چونکە حەزنەکردنەکەی گەڕاندەوە بۆ ئەو تانە و تەشەرەی کەتووشی ئەبێت نەک بۆ خودی حیجابەکە

کەسێ بڵێ ڕازیم بەحوکمی حەڵاڵی چوار ژن و حەزیشم لەوحوکمەی الله تعالی یە و حوکمی جوان و بەسوودە
بەس من مێردەکەمم خۆشەوێ ناهێلم ژنێ تر بێنێت ئەمەوێ مێردەکەم هەر بۆخۆم بێت وحەزناکەم ژنم بەسەر بێنێت ئەمە حەزنەکردنی نەفسیە نەک حەزنەکردن بەحوکمەکە بۆیە کافرنیە

چونکە حەزنەکردنەکەی بۆخۆشەویستنی مێردەکەیەتی نەک حەزنەکردن لەحوکمەکەی الله تعالی

بسم الله الرحمن الرحيم

لێک جیا نەکردنەوەي بابەتەکان لە لایەن هەڵۆوە

هەڵـۆی لێقەومـاو ئەڵێت چی ڕوون بـکەمـەوە زانایان لەکتێبەکانیان نوسیویانە ئەوەی وابڵێت کـافرە !

لەوەڵامـدا ئەڵێم
①خاڵی یـەکـەم
ئایا هەرشتێ زانایان وتویـانە ئەوەی وابڵێت کافرئەبێت مانای ئەوەیە ئیتر ئەو کوفرە کوفرێکی ئاشـکرایە ؟
ئەی مەگـەر خۆشت ناڵێی دین دوو بەشە
بابەتی زاهیر (ئاشکرا) کە عوزری تێدانیـە
بابەتی خەفی (شاراوە) کە عوزر هەیە بۆ خاوەنەکەی

وە کە ئەڵێی ئیمامی سوفیان و ئیمام ـی احمد بۆمان نەقڵ ئەکەن فەرموویانە ئەوەی بڵێت قورئان مەخلوقـە کـافرە ئەمە تەکفیری موتڵەقە
ئەگینـا خودی ئیمام ـی احمد خەلیفەی جەهمیەکان ـی بە ئەمیری باوەڕداران ناوبردووە
لەکاتێکدا خەلیفە مەئمون و معطصم و واثق هەرسێکیان ئەیانوت قورئان مەخلوقـە و سزای ئیمام احمد وئەهلی سونەشیان ئەدا تائەوانیش بڵێن قورئان مەخلوقە لەگەڵ ئەوەی ئیمام احمد و سفیان نەیانفەرموو ئێوەی خەلیفە کـافرن بەڵکو بەئەمیری باوەڕداران ناوی سێ خەلیفە جەهمیەکەیان بـردووە وە بەخەڵکیان وتوە دەست هەڵمەگرن لەگوێڕایەڵی خەلیفە و ڕیزی موسڵمانان بەش مەکەن و خوێنی خۆتان و موسڵمانان مەڕژێنن

ئەگـەر ئەم بابەتە پێویست بەڕوونکردنەوە ناکات بۆچی ئیمام ـی احمد تەکفیری نەکردن وبەئەمیری ئیمانداران ناوی ئەوخەلیفانەیان هێناوە ؟
بڕوانە (السنة لعبدالله بن الامام احـمـد (133/1-134)

خـاڵی دووەم ②
هەڵۆی نەفـام بۆ ئەوەی بەڵگە بهێنێتەوە کەئەشعەریەکان بەبێ ڕوونکردنەوە کافرن ئەڵێ عبدالله ـی کوڕی عمر رضي الله تعالى عنهما فەرمووی ئەوەی بڵێ قەدەر بوونی نیـە کافرە ئێ ئەمەچی ناڕوونە ئەمە کوێی ڕوون کەینەوە .

لەوەڵامــی هەڵۆی نەزان ئەڵـێم
وتەکەی عبدالله ـی کوڕی عمر رضي الله تعالى عنهما باسی ئەوکەسـانە ئەکات کەبڕوایان بەئەسڵی قەدەر نەبـووە ئایا ئەمە چی پەیوەندیەکی هەیە بەتەکفیری ئەشعەریەکانەوە تابێ ڕوونکردنەوە تەکفیریان بـکەین ئایا کام ئەشعەری وتویەتی قـەدەر بـوونی نیـە ؟

پاشـان ئەی هەڵۆی جاهیل، ئیمامی احمد رحمه الله تعالى لەوبابەتی قەدەرە تەفسیلی ـداوە ئایا ئیمام احمدیش حەرەکی و وەحدەوییە ؟

عبدالله بن أحمد بن حنبل دەفەرمووێ بیستم لەباوکم کەپرسیاری لێکرا لەبارەی قەدەرەیەکانەوە فەرمووی "إذا جحد العلم، إذا قال: إن الله عز وجل لم يكن عالمًا حتى خلق علمًا فعلِم، فجحد علم الله عز وجل، فهو كافر"؛

واتا: ئەگەر نکۆڵی زانستی الله تعالى بکات و بڵێت الله تعالى عالم نەبووە تا علمی دروستکردووە ئینجا زانستی بەشتەکان بردووە وە نکۆڵی لەعلم ـی الله تعالى بکات ئەوا کافرە (السنة لعبدالله بن أحمد، رقم: 835).

کەواتا ئیمام ـی احمـد تەنها ئەوجۆرەی قەدەریانە تەکفیرئەکـات کەنکۆڵی زانست ـی الله ئەکەن بەڵام ئەو قەدەریانەی اثبات ـی زانستی الله تعالى ئەکەن تەکفیریان ناکـات چونکە ئیمام احمد مەرج ـی دانا بۆ تەکفیرکردنیان

واتا

کەسێکمان بینی قەدەرییە ئەبێت پرسیاری لێ بکەین ئایا ئەوکەسە نەفی زانست ــی الله تعالی ئەکات تا تەکفیری بکەین یاخود بڕوای بەزانست و قەدەر هەیە بەڵام توشی بیدعە بووە لەبابەتی قەدەر دا

چونکە ئەوانەی عبداللە ــی کوڕی عمر رضي الله تعالی عنهما تەکفیری کردن بڕوایان ئەسڵەن بەقەدەر هەرنەبوو کەبڕوابوون بەقەدەر ڕوکنێکە بۆداخل بوونی ئیسلام ئەوەی بڕوا بەقەدەر نەهێنێت بەگشتی ئەوا موسڵمان نیـە

یحیی بن یعمر ئەفەرمووێ پرسیارمان کـرد لەعبداللە ــی کوری عمر رضي الله تعالی عنهما پێمان وت خەڵکانێ لای ئێمـە پەیدابوون ئەڵێن (أنْ لا قَدَرَ، إنَّما الأمْرُ أُنُفٌ!)
واتا: ئەڵێن قەدەر بوونی نیە و الله تعالی هیچ شتێ نازانێت پێش وەختە تاشتەکە ڕوودەدات
عبدُ اللهِ فەرمووی
إذا لقيت هؤلاء فأخبرهم أني براء منهم وأنهم برآء مني، والذي يحلف به عبد الله بن عمر (أي: يحلف بالله) لو كان لأحدهم مثل أحد ذهبا ثم أنفقه ما قبله الله منه حتى يؤمن بالقدر".

واتا: ئەگەر گەشـتی بەوکەسـانە پێیان بڵێ من لەئەوان بەریئم وئەوانیش لەمن بەریئن وەپێیان بڵێ ابن عمر رضي الله تعالی عنهما سوێند ئەخوات بە الله تعالی ئەگەر هەریەکێ لەئەوان بەئەندازەی کێوی ئوحود ئاڵتون ببەخشێت لیێ وەرناگیرێت تائیمان بەقەدەر ئەهێنێت
أخرجه أبو داود (4695) والترمذي (2610)، وابن حبان (168)صحيح مسلم

ئایـا ئەمە چی پەیوەندی بەباسەکەی ئێمەوە هەیە ؟
ئایا کێ تائێستا وتویەتی ئەوەی بڕوای بەزانست ــی پێش وەختەی الله تعالی نەبێت عوزری بۆهەیە ؟
لەسلسلە علمية في بيان مسائل المنهجيــة ــی دەوڵەتی ئیسلامــیدا هاتووە
لەپەڕەی 20
ومثال الشرك في الاسماء والصفات تعطيلها مثل نفي العلم والسمع والبصر عن الله أو تشبيهه سبحانه وتعالى بخلقه وكل هذا الشرك لم يعذر فيه احد من المشركين بجهله لانه يناقض اصل الدين

واتا: نمونەی شـــیرک لەناو و سیفاتەکان ـی الله تعالی و پەکخستن ـی وەک نەفــی کردن ـی زانستـی الله تعالی یان بیستن و بینینی الله تعالی یان شوبهاندنی ئەو سیفەتانە بەمخلوقات هەموو ئەوانەشیرکــن وەهیچ یەکێ لەموشریکان عوزریان پێ نەدراوە بەجاهل بوون پێی چونکە (نەفی کردنی ئەوسیفاتانە یان شوبهاندنی بەمخلوقات) ئەصلی دین هەڵ ئەوەشێنێتەوە .

کەواتـا دەولەش لەوبابەتەدا عوزری نەداوە وە کەس نەیوتووە جاهل بەعلم ـی الله تعالی عوزری بۆ هەیە
واتا ئەوەی نەفی بوونی علم و زانست ـی الله بکات بێ عوزرپێدان کافرە چونکە بابەتی زانست ـی الله تعالی شتێکە ئەگەر شەرعیش دانەبەزێت بەئەقڵ درکی پێ ئەکرێت بۆیە عوزر بەخاوەنەکەی نادرێت

ئەی هەڵۆی نەزان بۆچی ئەتەوێ بابەتێکی ئاشکرای وەک علمـی الله تعالی تێکەڵ بابەتێکی تربکەیت
دووبابەتی جیاواز بەیەک حوکم پیشـان ـی خەڵکی بەیت ؟

وەک وتمان زانست ـی الله تعالی بابەتێــکە کەبەئەقڵ ئەزانرێت پێش ئەوەی شەرعیش دابەزێت چونکە بەئەقڵیش ئەزانرێت الله تعالی خاوەن زانستێکی رەهایە هەرکەس پێی وابێت الله تعالی زانست ـی نیە بەرِووداوەکـان ئەوا کافرە چونکە الله تعالی فیطرەت ـی مرۆڤی وادرووست کردووە کەبەفیطرەت ئەزانێت الله تعالی تاکە و بەدەسەڵاتە و زانا و بەتوانایە بەسەر هەموو شتێکدا وە بەڵێنی لەنەوەکانی ئادەم وەرگرتووە لەسەر ئەو تەوحیدە پێش ئەوەی بیانهێتە دوونیاوە

بــەڵام زانینی ئەوەی قورئان کەلام ـی الله تعالی یە دوای هاتنی وەحی مرۆڤ واجبە لەسەری بیزانێت
چونکە پێش هاتنی ئیسلام و وەحی بۆ پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم ئومەتانی پێشووتر بەعەقڵ و فیطرەت نەیان ئەزانی کتێبێک دائەبەزێت ناوی قورئانە بەڵام بەعەقل و فیطرەت ئەیان زانی الله تعالی عالم و زانا و بەتوانایە و تاک و تەنهـایە چونکە بابەتی علم و توانای الله تعالی و تاک و تەنهای الله تعالی مرۆڤ بە فیطرەت وا درووست کراوە کەبیزانێت بۆیە بەنکۆڵی کردنی لەو شتانە کە بەفیطرەت ئەزانرێت کافرئەبێت و عوزری پێ نادرێت

بۆیـە تۆ ئێستا هاتووی بابەتێکی خەبەری تێکەڵ ئەکەیت بەبابەتێک کەبەفیطرەت ئەزانرێت پێش هاتنی خەبەر!

ئەمە هەموو شوێنکەوتنی تۆ بوو بۆ سـەلەف؟ لەکاتێکدا سەلەف جیاوازی ئەکەن ئەفەرموون ئەوشتانەی بەعەقل و فیطرەت بزانرێت عوزری تێدانیە بەڵام ئەوشتانەی بەشەرع بزانرێت عوزر بۆخاوەنەکەی هەیە

ئیمام ــی محمد بن نصر المروزی لە294هجری وەفاتی کردووە لەکتاب ــی التعظیم قدر الصلاة ــدەفەرموویێت

وَلَوْ لَمْ يَأْتِ خَبَرٌ مِنَ اللَّهِ مَا كَانَ بِجَهْلِهَا كَافِرًا، وَبَعْدَ مَجِيءِ الْخَبَرِ مَنْ لَمْ يَسْمَعْ بِالْخَبَرِ مِنَ الْمُسْلِمِينَ لَمْ يَكُنْ بِجَهْلِهَا كَافِرًا، وَالْجَهْلُ بِاَللَّهِ فِي كُلِّ حَالٍ كُفْرٌ قَبْلَ الْخَبَرِ وَبَعْدَ الْخَبَرِ.

واتا: خوٚئەگەر لەلایەن الله تعالــی ــوە هەواڵ نەهاتبایە لەسەر ئەو فەرزانە، بەنەزان بوونیان نەدەبوون بەکافر، وە لەپاش هاتنی هەواڵ لەلایەن الله تعالى ــوە ئەو هەواڵە نەگەشتبێت بەهەر موسڵمانێ ئەوموسڵمان نابێت بەکافر، بەهوٚی نەزان بوونی، بـــەڵام نـــەزان بون بە الله (بەعلم ودەسەڵاتی الله) لەهەموو حاڵەتێکدا لەپێش هاتنی هەواڵ لەلایەن الله تعالى و دوای هاتنی هەواڵ هەر بـــێ باوەڕییە
(کوفرە).

③پاشان هەڵوٚی جاهل ئەڵێت زاناکان حوکمــیان داوە وتوویانە ئەوەی وابڵێت کافرە ئێستا من چی بـکەم یەعنی ئەبێت ئیجتهاد بـکەم بوٚ ئەوەی لەوقسەیە تێبگەم بەس یەکێ وائەڵێت کەمولحید بێت یاخود ئەوپەڕی نەفام وبێ ئەقڵ و نەزان بێت چونکە ئەوە حوکمەکە دەرهێنراوە تەواو ڕوونکراوەتەوە یانی لەحوکمیش تێناگەین ئێمــە ئەبێ چاوەڕێ بین وەحدەویەک و قەبریەک و دیموکراسی خوازێک وحەرەکیەک وەلی ئەمریــەک بێت بوٚمان ڕوون بـکاتەوە .

لەوەڵامــدا
ئەڵێم ئەمە نیشانەی ئەوەیە توٚ هەر زوٚر جاهل ــی وائەزانیت هەرشتێک زانایان لەکتێبەکانیان باسیان کردبێت ئەوا ئەو وتەیە وەک ئایەت ــی قورئان بەبابەتێ زاهیر (ئاشکرا) دائەنرێت پەنا بە الله تعالى لەکاتــێکدا دەیان بابەت هەیە زانایان لەکتێبەکانیان باسیان کردوە و بەکوفر ناویان بردووە بەڵام لەلای زوٚربەی خەڵک شاراوە و خەفیە
چونکــە لەسەر خەڵک واجب نەکراوە بچێت کتێبی تاک تاکی زانایان بخوێنێتەوە بەڵکــو ئەوەی واجب کــراوە شوێنکەوتنی قورئان و سوننەتە بەتێگەشتنی هاوەڵان و پاشان ئیجماع
بەڵام لێرە ئەپرسین لە هەڵوٚ
ئایا کــاتێ ئەم ئیجماعەی زانایان لەسەر حوکمی بابەتێــک نەگەیشتبێت بەخەڵکانێک ئایــا ڕاستەوخوٚ ئەوخەڵکــە هەمووی کافرئەبێت ؟

ئەگەر ئەڵێی بەڵێ کافر ئەبێت
پێتەڵێم فەرموو تەکفیری ئیمام ـی ابن خزیمە بکە چونکە موخالەفەی ئیجماعی هەموو سەلەف ـی کردووە
هەموو سەلەف یەکدەنگن کە الله تعالى ئادەم ـی لەسەرشێوەی خۆی دروستکردووە وە فەرموویانە ئەوەی وانەڵێت ئەوا جەهمیە و کافرە
کەچــی ئیمام ـی ابن خزیمە خۆی یەکێکە لەسەلەف لەکتاب التوحیدەکەیدا
ئەم بابەتەی بەئیجماعی لەلا جێگیرنەبووە پێی وابوە الله تعالى ئادەم ـی لەسەر شێوەی خۆی دروست نەکردووە بەڵکو ڕەددێکی توندی ئەوانەش ئەیاتەوە کەئەڵێن الله تعالى ئادەمی لەسەر شێوەی خۆی دروست کردووە

کەواتە فەرموو ئەگەر ڕاستگۆی ئەڵێی مادام زانایان حوکمەکەیان نوسیووە لەکتێبدا فەرموو ئەوە وتەی زاناکانە ئەڵێن ئەوەی وانەڵێت جەهمیە
دەسا فەرموو پیاوبە بڵێ ابن خزیمە جەهمیە چونکە موخالەفەی ئیجماعی سەلەفی کردووە لەوبابەتە و حوکمەکەش نوسراوەتەوە پێویست ناکات بوەستیت لەتەکفیرکردن ـی ئایا ئەتوانیت ئاوا بڵێی؟؟

بێگومان نەخێر ناتوانیت بڵێی ابن خزیمە جەهمیە کەمخالف ـی سەلەفی کردووە و موافق ـی جەهمیەکانی کردووە
کەواتا ئەم قسەیەی کردت کــە ئەڵێیت هەرحوکمێ زانایان لەکتێبەکانیان نووسیبوویان ئیتر پێویست ناکات بزانین گەیشتوە بەکەسەکان یاخود نا پێویست بەڕوونکردنەوە و ڕەچاوکردنی شروط و موانع ـی تەکفیر ناکـات کەواتـا خۆت یەکەم کەســی کار بەقسەکەی خۆت ناکەیت چونکە ئەگەر بڕوات بەقسەکەی خۆتە فەرموو تەکفیری ابن مندە و ابن خزیمە بکە لەسەر تەئویل ـی ئەو فەرموودەیە کەهەموو سەلەف تەئویل کردنی فەرموودەکەیان بەجەهمی بوون ناوبردووە وەلەلای تۆ لەبابەت ـی خەفی عوزر بۆ زانا نیە

خـاڵی دووەم ـ کە هەڵۆ ئەڵێت لەم برگەی کۆتاییەدا (ئێستا من چی بکەم یەعنی ئەبێت ئیجتهاد بکەم بۆئەوەی لەوقسەیە تێ بگەم بەس یەکێ وائەڵێت کەمولحید بێت یاخود ئەوپەڕی نەفام وبێ ئەقڵ ونەزان بێت چونکە ئەوە حوکمەکە دەرهێنراوە تەواو ڕوونکراوەتەوە یانی لەحوکمیش تێناگەین)

ئەڵـێم ئەوە تۆی جاهل ـی وائەزانیت هەرحوکمیـک سەلەف باسی کردبێت ئیتر ڕاستەوخۆ دائەبەزێنرێتە سەر کەسـەکان بێ ڕەچاوکردنی مەرج و ڕێگریەکانی تەکـفیر
وە کەئەڵێیت (یەکێ وائەڵێت کەمولحید بێت یاخود ئەوپەڕی نەفام و بێ ئەقڵ ونەزان بێت)

ئایـا ئیمام ـی ابن تیمیە جاهل و نەزان و مولحیدە بەلای تۆوە ؟ پەنا بە الله تعالی

ئیمام ـی ابن تیمیە رحمە الله تعالی کەزاناترین کەسـە بەوتەکان سەلەف دۆست و دوژمن شایەتی علم ـی ئەم گەورە زانایەیان داوە وەخۆی کەسـێکی حەنبەلی مەزهەب بووە ئەفەرمووێت

(مع أن أحمد لم يكفر أعيان الجهمية ولا كل من قال إنه جهمي كفره ولا كل من وافق الجهمية في بعض بدعهم ; بل صلى خلف الجهمية الذين دعوا إلى قولهم وامتحنوا الناس وعاقبوا من لم يوافقهم بالعقوبات الغليظة لم يكفرهم أحمد وأمثاله)

واتا: لەگەڵ ئەوەشـدا ئیمام ـی احمد تەکفیری تاک تاکی جەهمیەکان ـی نەئەکرد وەتەکـفیری هەموو کەسێکی نەئەکرد کەپێی بوتایە فلان کەس جەهمیە (نموونەی ابو ثور کەئیمام احمد فەرمووی جەهمیە بەلام کاتێ ابو ثور مرد ئیمام ـی احمد فەرمووی ڕەحمەت ـی الله تعالی ـی لێ بێت) وەتەکفیری هەموو ئەوانەی نەئەکـرد کەلەشتانێک هاوڕای جەهمیەکانیان ئەکـرد بەڵـکو ئیمام احمد نوێژی لەپشتیانەوە ئەکرد لەکاتێکدا ئەوان بانگەشەیان بۆقورئان مەخلوقە ئەکرد وسزای ئەوانەشیان ئەیا کەوتەی جەهمیەکانیان قبوڵ نەکردایە بەسزای سەخت و توند لەگەڵ ئەوەشـدا ئیمام ـی احمد وهاوشێوەکانی تەکفیری دیاریکراوی ئەوانەیان نەئەکرد

بل كان يعتقد إيمانهم وإمامتهم ; ويدعو لهم ; ويرى الائتمام بهم في الصلوات خلفهم والحج والغزو معهم والمنع من الخروج عليهم ما يراه لأمثالهم من الأئمة

واتا: بەڵکو بەبڕوای بەپێشەوایەتی جەهمیەکان هەبوو بە ئیمام ـی ئەزانین لەنوێژکردن لەپشتیان وحەج و جیهادکردن لەپشتیان و ڕێگری کردن لەدەرچوون لەسەریان وەکچۆن بۆ پێشەوا و سەرکردەکانی تر هەمان تێڕوانینی هەبوو

وينكر ما أحدثوا من القول الباطل الذي هو كفر عظيم وإن لم يعلموا هم أنه كفر ; وكان ينكره ويجاهدهم على رده بحسب الإمكان

واتا: وە ئینکاری لەو وتە داهێنراوەیان ئەکرد کەوتەکەیان کوفرێکی گەورەیە ئەگەرچی خودی جەهمیەکان نەیان دەزانی کەوتەکەیان کوفرە بەڵام ئیمام احمد ئینکاری ئەکرد و بەپێی توانای خۆی تێکۆشا بۆڕەدانەوەیان

فيجمع بين طاعة الله ورسوله في إظهار السنة والدين وإنكار بدع الجهمية الملحدين ; وبين رعاية حقوق المؤمنين من الأئمة والأمة ; وإن كانوا جهالا مبتدعين ; وظلمة فاسقين

واتا: بەم شێوە گوێڕایەڵی الله تعالی لەخۆیدا کۆکردەوە بەدەرخستنی سونەت و دین وئینکاریکردن لەبیدعەی جەهمیە مولحیدەکان وەلەگەڵ ڕەچاوکردن ـی مافی پێشەوا ئیماندارەکان ئەگەرچی نەزان و بیدعەچی و ستەمکار و لەسنوور دەرچووش بوون .

ئیمام ــی بانگەوازی نەجدی شێخ عبدالرحمن ــی کوڕی حسن ئیقرار بەتێگەشتنی ئیمامی ابن تیمیە ئەکات و ئەفەرمووێت

فكلامه ظاهر في التفرقة بين الأمور المكفرة الخفية، كالجهل ببعض الصفات ونحوها، فلا يكفر بها الجاهل، كقوله للجهمية: «أنتم عندي لا تكفرون لأنكم جهال»،

واتا: وتەی شێخ ئاشـکرایە لەجیاوازیکردن لەنێوان کوفری ئاشکرا و کوفری شاراوە، کوفری شاراوە وەکـ جاهل بوون بەهەنێ سیفات و هاوشێوەی ئەمانە کە ئەگەر کەســێ جاهل بێت بەم شتانە بەهۆی جاهل بوونی نابێت بەکافر وەک چۆن بەجەهمیــەکان ــی فەرموو
(ئێوە لەلای من کافرنین چونکــە جاهل ــن)

[الدرر السنية 10/355]

ماوەتەوە بپرسم ئایا هەڵۆ ئیمامی ابن تیمیە و زانایان بانگەوازی نەجدی بەجاهل وبێ ئەقڵ ئەزانێ یان مولحید کەوتەکانیان سەلەفیان شەرح کـردوە فەرموویانە وتەکان سەلەف بۆ تەکفیری موتڵەقە بەڵام کەسی دیاریکراو ئەگەر جاهل بێت تەکفیر ناکرێت

جا چاوەڕێ ئەکەین ئایا هەڵۆ جورئەت ئەکات
تەکفیری ابن خزیمە وابن مندە وابن تیمیە و زانایانی نەجد بـکات بەجەهمی و حەرەکی و وەحدەوی ناویان ئەبات ؟ ئەگەر وانەکــات ئەوا مەزهەبەکەی هەڵۆ ئەبێت بەکەفی سەردەریا هیچ سەنگێکی نامێنێت چونکە خۆی ڕاستگۆ نیە لەگەڵ قسەکانی خۆی.

بسم الله الرحمن الرحيم

فەزح کردنی درۆیەکی هەڵۆ پەڕپووتی بێ ئینصاف

وەڵامــدانەوە بۆ هەڵۆی نەزان جاهیل بەدینی موشریکـان ـی قورەیش
هەڵۆی جـاهیل بەگومانـی خۆی ڕەددی مامۆستایـەک ئەداتەوە بەڵام زۆر بەجەهل و زۆر بێ ئینصافانە درۆ و چەواشەکـاری بەدەم ئەو مامۆسـتایەوە هەڵ ئەبەستێت وەک پیشەی کەناڵە عەلمانیـەکان کەڕاستیەکان وەک خۆی ناگەیەنن چەواشەکـاری و درۆ و ترش و خوێی پێوە ئـەکـات تا لەدەمی دەروێشەکـانی درۆیـەکی بەتام بێت

درۆکـان ـی هەڵــۆ و وەڵامــدانەوەی
①تۆمـەت ـی مونافیق بوون ئەیـاتە پاڵ ئەو مامۆسـتایە
سەرەتـا بابزانین مونافیق کێیـە لەشەرع ـی ئیسلام !
ئیمام أَبُو مُحَمَّدٍ الحُسَينُ بْنُ مَسعُودِ بْنِ مُحَمَّدٍ الفَرَّاءُ البَغَوِيّ ناسراو بە ئیمامی البَغَوِيّ
ئەفەرمووێت (وأما كفر النفاق: فهو أن يقرَّ باللسان، ولا يعتقد بالقلْب..)
جامع العلوم والحكم" (ص: 447) ابن رجب الحنبلی

کــەواتـا مونافیق کەسـێکە کەلەدڵەوە بڕوای بەئیسلام نیـە بەڵام لەڕووکەشـدا خۆی بەموسـڵمان پیشان ئەیـات

ئێستا ئەپرسـم لەهەڵۆ ئـائــەوە وەسفی مونافیق ـە ئایا ئەو مامۆستایـە کوفری لەدڵ شاردۆتەوە تا تەفسیری مونافیق ـی بەسەردابەزێنیت ؟

پێغەمبەر صــلی الله تعالی علیە وسـلم فەرموویـەتی
(لا يَرْمِي رَجُلٌ رَجُلًا بالفُسُوقِ، ولا يَرْمِيهِ بالكُفْرِ؛ إلَّا ارْتَدَّتْ عليه إنْ لَمْ يَكُنْ صاحِبُهُ كَذلكَ)
واتا: کەسـێ کەسێکی تر تۆمەتبار بـکات بڵێت تۆ فاسق ـی یان بڵێت تۆ کافری ئەوا ئەو تۆمەتە ئەگەڕێتەوە بۆ خۆی ئەگەر ئەو کەسە فاسق و کافر نەبێت
أخرجه مسلم (61)

کەواتــا ئایا هەڵۆ دڵ ئەو مامۆستایەی شەق کـرد یان کرداریکی نیفاق ــی گەورەت لەو مامۆستایە بینیوە ؟
ئەپرســم
①ئایا ئەو مامۆستایە وەک مونافیقەکان تحاکم ــی کردوە بۆلای طاغوت ؟ تاپێی بڵێی مونافیق ؟ بەڵام تۆخۆت نەک هەر تحاکم ــت کردووە بەڵـکوو بە ماریا هەورامیت وت باکێشەکەی بباتە مەحکمە و لەوێ چارەسەری بکەن

②ئایـا ئەو مامۆستایە وا تۆ بەمونافیق ــی ناو ئەبەیت چووە لەگەڵ پەرلەمانتاری یەکێتی ماچی یەکتری بکەن و باوەش بەیەکتریدا بکەن لەگەڵ پەرلەمانتاری یەکێتی ڕووی خۆش بێت و لەولاشـەوە تەکفیری ئەهلی تەوحیـد و ئەهلی جیـهاد بـکات ؟
بێگومان ئەو مامۆستایەمان نەبینیوە وابکات بـەڵام ڤیدۆی تۆمـان بینیوە باوەش بە پەرلەمانتارێکی یاسادانەری یەکێـتی ئەکەیت لەهەمان کاتدا نوکـی شمشێر و چەقۆی زمانت ڕووی کـردووە لەموسـڵمانان !
ئـایا ئەمە ناو ئەنێی بەنیفاق کە لەخۆتدا هەیە؟

پــاشان هەڵـۆی نەفـام وەک پیشەی کەناڵ 8 و ڕوودا و کەناڵەکانی دەسەڵات و عەلمانی دەست ئەکـات بەدرۆکـردن و درۆ هەڵبەستن بۆ ئەو مامۆسـتایە
هەڵۆ ڕووی دەمــی ئەکات لەو مامۆستایە و ئەڵێت تۆ ئەحزابت پێ بـاشە و ئەشـڵێی سەربەوان نیم ! ئەشـاعیرەت پێ باشە ئەڵێی سەربەوان نـیم

لەوەڵامــدا ئەڵێم
لەشەرعدا داواکـاراوە کەتۆمەتت دایە پاڵ هەرکەســێ بەڵگەبهێنیت بۆ سەلماندنی قـسەئەکـەت ئێمــە و ئەو خەڵکانەی گوێگری ئەو مامۆستایەن تائێستا وتارێک و نوسراوێـکی ئەو مامۆستایەمان نەبینیوە بڵێت حزبایەتی کـارێکی باشە یان بڵێ ئەشـاعیرە مەنهەجێکی باشە و عەقیدەیەکی باشە بەڵــکو دوور و نزیـک ئەزانن ئەو مامۆســتایـە عەقـیدەی دژی ئەشاعیرە و حیزبایەتی کردنە بەناوی دینەوە

جـا ئایا کەسێ شتێکی پێ باش بێت چۆن دژی ئەوشتە وانە و ئامۆژگاری بەخەڵک ئەڵێتەوە !
دوواتـر خەڵکــیش هێندە دەستەوەستاو نین تابـڕوا بەدرۆی تۆ بـکەن
ئەو مامۆستایە خۆی زیندوە خەڵک هەمووی ئەزانێت کەتائێستا لەهیچ وتار و دەرس و نوسراوێکدا نەیوتوە حیزبایەتی کـارێکی باشە یان ئەشعەریەت مەنهەجێ باشە

بـۆیە نیشانەی نەترسانە لە الله تعالی کەدەمت بەرەڵابکەیت چی بەدەمتا هات بیڵێی بێ ئەوەی بەڵگەیەکت هەبێت بۆقسەکـانت ئەمەی ئەیکەیت
تەنها حەسـادەت و خصومەت ـە
و نەدینە نەتەقوایـە بەڵـکو درۆ و ئیفترایە

الله تعالی ئەفەرمووێت
﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا﴾ [الأحزاب:58].
واتـــا
و ئەوانەش کە ئازاری پیاوانی ئیماندار و ژنانی بڕوادار دەدەن بێ هیچ تاوانێک کردبێتیان بێگومان ئەوانە درۆ و بوهتان و گوناحی ئاشکرایان هەڵگرتووە.

ئیمامــی ابن کثــیر رحمە الله تعالی ئەفەرمووێت لەتەفسیری ئەو ئایەتە
(أي: ينسبون إليهم ما هم برآء منه لم يعملوه ولم يفعلوه.)

واتـا: شتانێک ئەیەنە پاڵ ئەو بڕوادەرە لەکاتێکدا ئەو بڕواداره ئەوشتەی نەکـردووە وە بەریئە لەو تۆمـەتەی دراوەتە پاڵی

③ هەڵۆ درۆیەکی قوڕستر هەڵئەبەستێ و ئەڵێت ئەو ماموٚستایە وتویەتی قەبر لەنزیکەوە بپەرستی بیدعەیە لەدوورەوە بیپەرستی ئەڵێن شیرکە !

لەوەڵامدا ئەڵێم
سبحان الله تعالی مرۆڤ کەپەروەردەی قورئان و سونەت نە بێت هەر بەوە نەوەستا بوهتان ـی بۆ ئەو ماموٚستایەکرد بەڵکو قسەکەشی تەحریف کرد و بۆی زیاد کرد

الله تعالی ئەفەرموویت
فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ [الحج:30]
واتا: کەوایە ئێوەش لە بت پەرستی خۆتان دوور بگرن، چونکە پیسن هەروەها خۆتان دووربگرن لەشایەتیدانی درۆ

بەڵکو ئیمامی ابن جریر الطبري کە لە سەلەفە
لە تهذيب الآثار (2/491) ، وابن رجب له أهوال القبور (133)، وە العيني لە عمدة القاري (8/202).
وتویانە وتەی جمهوری زانایان ئەوەیە مردوو گوێ بیستی زیندوو ئەبێت
بەڵام دایکی ئازیزمان و پاکمان دایکە عائیشە علیها السلام و هەندێ تر لەزانایان پێیان وایە مردوو گوێ بیستی زیندوو نابێت ابن رجب : أهوال القبور

واتا بابەتەکە خیلافی لەسەرە ئایا مردوو گوێی لە زیندووە یاخود نا

ئەچینە سەر خاڵی دووەم
کە کەسێ بڕوای وابێت مردوو گوێی لێیەتی ئەمە تا ئێرە کێشەمان نیە و ئاساییە

بەڵام بچێتە سەر گۆڕەکە وە بڕوای وایە بەبەڵگەی وتەی زانایان لەصحابە و تابعین مردووکە گوێی لەدەنگیەتی
لەم حاڵەتەدا بەمردووەکە بڵێت ئەی فڵان کەس لەلای الله تعالی دوعام بۆ بکە لێم خۆش بێت
ئەمە ئەبێتە بیدعە
واتا زانایان و صحابە و ئەو زانایانەشی بڕوایان وابووە مردوو گوێی لەزیندوو ئەبێت [لەزانایانی سەلەف]
کەسیان نەڕۆشتوون بەمردوویەک بڵێن لای الله تعالی دوعامان بۆبکە بۆیە ئەمە ئەبێتە بیدعە واتا ئەبێتە داهێنانی شتێک کە لەدیندا نەکراوە

بـەڵام ئـایا ئەم بیدعە شیرکــە یان بیدعەیەکی تاوانە و ناگاتە پلەی شـیرک یان جائیزە ؟

زانایـان لەم بابەتە چەند بۆچوونێکـن

بۆچوونی یـەکەم بەجائیزی ئەزانن
بەڵگـەشیان ئەوەیە
ئیمام ــی ابن أبي شيبة لە 159 هیجری لەدایک بووە لە235 هیجری وەفاتی کردووە
لە مصنفەکەیدا لە مالك الدار گێڕاویەتیەوە ئەفەرمووێت
أصاب الناس قحط في زمن عمر فجاء رجل إلى قبر النبي صلى الله عليه وسلم فقال: يا رسول الله، استسق لأمتك فإنهم قد هلكوا، فأتي الرجل في المنام فقيل له: ائت عمر فأقرئه السلام وأخبره أنكم مسقيون، وقل له: علي ك الكيس عليك الكيس، فأتى عمر فأخبره، فبكى عمر ..

واتا: لەسەردەمی ئیمام ــی عمر خەڵکی تووشی وشکە ساڵی بوون پیاوێ هات بۆلای گۆڕەکەی پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم و هاواری لێکرد وتی ئەی پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم داوای باران بارین بکە بۆ ئومەتەکەت
وا تیاچوون پاشان هاتە خەونی ئەو کابرایە وپێی فەرموو سەلام بکە لەعومەر و پێی بڵێ بارانتان بۆئەبارێت وە پێی بڵێ ئاگادار و هۆشیاربێت پیاوەکەش هات بۆ لای ئیمام ــی عمر و هەواڵەکەی بۆ گێڕایەوە و ئیمام ــی عمر دەستی بەگریان کرد ...

ئەم ڕیوایەتە کەئەو ئیمامە گەورەیەی ئەهلی سوننەت گێڕاویەتیەوە داخوازی گێڕانەوەکە ئەوە ئەگەیەنێ ئەم ئیمامە کەئەم ئەثەرەی گێڕاوەتەوە ناکــرێ بڵێی خۆی بڕوای بەم ئەثەرە نەبووە بەڵــکو خۆی ئەم ئەثەرە ئەگێڕێتەوە وە هەربەهۆی ئەم ئەثەرەی ئەم ئیمامە گــێڕاویەتیەوە خەڵکـانێک لەزاناکانی دوای سەلەف ئەم کارەیان بەسوننەت ناوبـردووە

بۆچوونی دووەم ئەوەیە ئەڵێن ئەگەر بەمردوویەک بڵێی لای الله تعالی دوعام بۆبکە بیدعەیە وە شیرک نیە
چونکە شیرک بریتیە لەوەی تایبەتمەندیەکی الله تعالی بدەیت بەغەیری الله تعالی
جا داوای دوعای خێرکردن داواکردن نیە لەغەیری الله تعالی
چونکە ئەگەر تۆ داوا لەموسڵمانێ زیندوو بکەیت لەلای الله تعالی دوعای خێرت بۆ بکات ئەمە جائیزە
ئەگەر خودی داوای دوعای خێرکردن شیرک بێت ئەوا بۆ کەسی زیندووش ئەبێت بەشیرک
بەڵام خودی داوای دوعای خێر لەکەسی زیندوو شەرعیە و پێغەمبەر صلى الله تعالى عليە وسلم و صحابە کردوویانە بۆ یەکتری کەواتا ناچێتە ناو شیرکەوە

بەڵام بۆ مردوو ئەبێت بەبیدعە چونکە سەلەف ئەوکارەیان نەکردووە
بەڵام بۆیە نابێت بەشیرک چونکە تۆ داوات لەخودی مردووەکە نەکردووە بێت بەهاناتەوە بەڵکو بڕوات وایە مردووەکە گوێی لێتە وەک کەسێکی زیندوو بۆیە بەمردووەکەت وتوە لەلای الله تعالی دوعای خێرم بۆ بکە بۆیە ئەم کارەت کردووە چونکە بڕوات وایە مردوو وەک کەسێکی زیندوو گوێی
لەدەنگتە.
بەپوختی
دوات لەخودی مردووەکە نەکردووە کەرەحمت پێ بکات ومنداڵت پێ ببەخشێت بەڵکو وتوتە لەلای الله تعالی دوعای خێرم بۆبکە واتا دەسەڵاتەکەت گەڕاندەوە بۆ لای الله تعالی بەڵام کارەکەت بیدعە و تاوانە و بەڵگەی لەسەر نیە

چونکە ئەو ڕیوایەتەی ئیمامی ابن ابی شیبە گێڕایەوە سەحیح نیە و چەندین عیلەتی تێدایە هەم لەڕووی سەندەوە سەحیح نیە چونکە مالك الدار نەناسراوە بە ضبط و بەعدل

وە پێچەوانەشەوە ڕیوایەتێکی سەحیح لە ئیمام ـی عمر رضي الله تعالى عنە وارضاە هاتووە
کاتێ وشکە ساڵی بوو نەچوو لەگۆڕەکەی پێغەمبەر صلى الله تعالى عليە وسلم داوابکات بەڵکو عباسی مامی پێغەمبەر زیندوو بوو چوو بەعەباسی فەرموو دوعای بارانبارینمان بۆبکە وە ئەیفەرموو
((اللهم إنا كنا نتوسل إليك بنبينا صلى الله عليه وسلم فتسقينا وإنا نتوسل إليك بعم نبينا فاسقنا))
واتا: پەروەردگار ئێمە تا پێغەمبەر صلى الله تعالى عليە وسلم زیندوو بوو داوامان لێ ئەکرد دووعای بۆئەکردین و بارانت ئەباراند ئێستا ئەو وەفاتی فەرمووە ئێمە داوا لەعەباسی مامی پێغەمبەر صلى الله عليە وسلم ئەکەین دوعای باران بارینمان بۆ بکات (چونکە عەباس زیندووە)
[صحيح البخاري ص 1360 / 3]

کەواتا ئەگەر ئەو بەسەرهاتە ڕاست بوایە ئیمام ـی عمر ئەچوو لەگۆڕەکەی پێغەمبەر داوای بارانبارینی ئەکرد بەڵام بەپێچەوانەوە چوو عەباسی فەرموو تا دوعای بارانبارین بکات چونکە عەباس زیندووبوو ئەوکاتە

پــاشــان هەڵۆی جاهیل ئەڵێت ئەبو جەهل و ئەبو لەهەب لەنزیکەوە لات و عوزایان ئەپەرست کەواتـا تەکفیرکردنیان هەڵەیە !

لەوەڵامـدا ئەڵێم
کێشەکە ئەوەیە تۆ جاهلی بەدینی موشریکان ـی قوڕەیش
جیاوازی نێوان شیرک و بیدعە ناکەی
بابزانین جیاوازیەکـە لەچیدایە بەوردی خوێنەربن
شیخ الإسلام لەکتاب ـی القاعدة العظیمة: باسی ئەوەدەکات موشریکان کەئەیانگوت ئێمە ئەمانەوێ ئەم پیاوچاکانە لەلای الله تعالی شەفاعەتمان بـۆبکەن بۆیە ئەوکارەیان شیرکی اکبر بوو چونکە
پێیان وابوو ئەو پیاوچاکانەیان شەریـــکی الله تعالـی ـن (معاذ الله) و دەسەڵاتیان هەیە بــــێ ئیزن وەرگرتن لە الله تعالـی شەفاعەت بـکەن
شێخ ئەفەرمووێت " وقال: {يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَفِيعٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ} [يونس: 3]
قاتا: بەتەنها بۆ خۆی کاروباری جیهان بەڕێوە دەبا، بێ ئەوەی هیچ کەسێک بتوانێ ڕێی لێبگرێ و هەڵیوەشێنێتەوە خۆی بەدواوە هیچ تکا کارێک نییە تکایان بۆ بکا، مەگەر کەسێک کە الله تعالی بۆخۆی مۆڵەتی بدا

فهذه الشفاعة التي كان المشركون يثبتونها أبطلها القرآن في غير موضع، وهي كشفاعة المخلوق عند المخلوق بغير إذنه، فإن هذا الشافع شريك للمشفوع إليه،

واتا: ئەم شەفاعەتەیە کەموشـریکان ئەیان چەسپاند و قورئانیش لەچەند شوێنێکدا بەتاڵی کـردەوە کە ئەوشەفاعەتەی ئەوان بڕوایان پێ بوو وەک شەفاعەتی مخلوق وابوو لەلای مەخلوقێکی تر کەبەبێ ئیزن وەرگرتن شەفاعەت ئەکات چونکـە ئەو مەخلوقەی بێ مۆڵەت وەرگرتن لای مەخلوقێکی تر تکا ئـەکات شەریکی ئەوکەسەیە کەتکای لائەکات
فإنه طلب منه ما لم يكن يريد أن يفعله، فيحتاج لقضاء حق الشفيع أن يفعله،
واتا: چونکـە داوای شتێ ئەکات لەوکەسە کەئەوکەسە بەنیازنەبووە ئەوکارە بکات بۆیە پێویستی بەتکاکاری ئەبێت تاوەک تکا بکات بۆ کەسێک کەئەوکارەی بۆ بکرێت .

کەواتا موشریکان پێیان وابوو پیاوچاکەکانیان ئەتوانن لای الله تعالی شەفاعەت بکەن بێ ئەوەی الله تعالی مۆڵەتیان بدات وەشەفاعەتەکەشیان لای الله تعالی وەرگیراو ئەبێت بۆیان، بۆیە قورئان ئەو جۆرە شەفاعەتەی موشریکانی ڕەتکردۆتەوە

پاشان هەڵۆ لەجاهلی خۆیدا نازانێت زانایان هەمان قسەیان کردووە
ئەڵێت تۆلای خۆتەوە شەرح ـی کتاب تەوحید ئەکەیت چۆن ئەم شیرکە حەڵاڵ ئەکەیت !
لەوەڵامــدا ئەڵێم

یـەکەم ـ حەڵاڵی نەکـردووە وتویەتی بیدعەیە بیدعەش لەزینا و تاوان گەورەترە ئەبێت ڕێگـری لەوکەسانە بکرێت کەئەنجامی ئـەیەن

دووەم ـ ئەوەی کتاب التوحیدی نوسیووە کەشـێخ محمدی کوڕی عبدالوهابە هەروەها کوڕ و قوتابیەکانــی شێخ محمد بن عبدالوهاب ئەوانیش ئەڵێن ئەوکارە بیدعەیە و خاوەنەکەی پێی نابێت بەکـافر دەسا فەرموو چی ئەڵێیت بەزانایـانی بانگەوازی تەوحیدی نەجـدی ؟

شــێخ عبد اللطيف بن عبد الرحمن آل الشيخ (نەوەی شێخ محمد بن عبدالوهاب)
لەکتاب ـی كشف شبهات ابن جرجيس
ئەفەرمووێت
ثم يقال لهذا المشرك: أنت إذا دعوت هذا فإن كنت تظن أنه أعلم بحالك وأقدر على إجابة سؤالك أو أرحم بك من ربك، فهذا جهل وضلال وكفر،

واتا: پاشان بەموشـریکە ئەڵێیـن تۆ کـە ئەپاڕێیتەوە لەم کەسە کەوا مردووە ئەگەر پێت وابێت ئەو ئاگادارترە بەحاڵت وەبەدەسەڵاتە بۆ وەڵامدانەوەی دوعاکانت یان پێت وابێت مردووەکە لـە الله تعالـی بەڕەحمترە بۆت ئەمە جەهل و گومڕایی و کـوفرە

وإن كنت تعلم أن الله أعلم وأقدر وأرحم، فلماذا عدلت عن سؤاله إلى سؤال غيره...

واتا: خۆئەگەر پێت وایە الله تعالی زاناتر و بەدەسەڵاتر و بەخشندەترە ئەی بۆچی لەپاڕانەوە لە الله تعالی لات داوە لەغەیری الله تعالـی ئەپاڕێیتەوە ؟؟

وان قلت: هذا إذا دعا الله أجاب دعاءه أعظم مما يجيب لي إذا دعوته أنا، فهذا هو القسم الثاني، وهو: ألا يطلب منه الفعل ولا يدعوه، ولكن يطلب أن يدعو له، كما يقول للحي: ادع لي، وكما كان الصحابة يطلبون من النبي صلى الله عليه وسلم الدعاء، فهذا مشروع في الحي ـ كما تقدم ـ

واتا: ئەگەر بلێیت ئەم کەسە ئەگەر داوا لە الله تعالـى بکات ئـــەوا الله تعالـى وەڵامی داواکەی ئەیاتەوە زیاتر لەوەی ئەگەر خۆم دوعا بکەم بۆخۆم دوعا کـردنی خۆم بـۆ خۆم وەک دوعای ئەو کەسە نیە بۆ من چونکە ئەم کەسە کە مردووە کەسێکە دووعای وەڵام ئەدرێتەوە ،ئەم حاڵەتە جـۆری دووەمــە کەڕاستەوخۆ داوای کاریٚ ناکات وەلەخودی مردووەکە ناپـــــاڕێتەوە بەڵـــــکو داوا ئەکات مردووەکە لــەلای الله تعالـى دوعای بـۆ بـکات وەک چۆن بەزیندوویەک ئەڵێت دوعام بـۆبکە وە وەکچۆن صحابە بەپێغەمبەریان ئەفەرموو صلى الله تعالـى عليه وسلم دوعامان بۆبکە بەڵام ئەم داواکردنی دوعایە بۆکەسیٚ کە زیندووە جائیزە بلێیت دوعام بۆ بکە لای الله تعالـى

وأما الميت من الأنبياء والصالحين وغيرهم فلم يشرع لنا أن نقول: ادع لنا، ولا اسأل لنا ربك، ولا نحو ذلك، ولم يفعل هذا أحد من الصحابة والتابعين ولا أمر به أحد من الأئمة، ولا ورد فيه حديث... بل هو بدعة ما أنزل الله بها من سلطان.

واتا: بۆیــە کەسێک بەمردوویەک بلێیت جا ئەو مردووە لەپێغەمبەران بێت یان لە پیاوچاکان و جگە لەوانیش (لەلای گۆڕەکەیان بلێت) دوعام بۆبکەن لای الله تعالـى ئەمە کارێکە نەشــەرعێنراوە بۆمان بۆمان نیە بلێین دوعامان بۆبکە لای الله تعالـى و هاوشێوەی ئەم قسانە وە هیچ یەکیٚ لەصحابە و تابعین نەیکردووە وهیچ یەکیٚ لەپێشەوایان فەرمانی بەمە نەکردووە وە هیـــچ فەرموودەیەکی لەبارەوە نەهاتووە بەڵـکو ئەمە بــیدعەیە الله تعالى هیچ بەڵگەیەکی بۆ ڕاستی ئەوکارە دانـــەبەزاندوە

شێخ محمد بن عبدالوهاب رحمه الله تعالى فەرموویەتی
قوله:... واني أكفِّر من توسَّل بالصَّالحين... جوابي عن هذه المسائل أن أقول: سبحانَكَ هذا بهتانٌ عظيم! وقبلَه من بهت محمدًا صلى الله عليه وسلم أنه يسبُّ عيسى ابن مريم ويسبُّ الصَّالحين، فتشابهت قلوبُهم بافتراء الكذب وقول الزور"
(الرسائل الشخصية -مطبوع ضمن مؤلفات الشيخ محمد بن عبد الوهاب- (6/ 12).

واتا: ئەوقسەیەی کەئەڵێت بەتەوەسلکردن بەپیاوچاکان تەکفیرئەکەم ... وەڵامم لەسەر ئەم بابەتانە ئەوەیە ئەڵێم پاک و بیٚ گەردی بۆ الله تعالى ئەمە بوهتانێکـی گەورەیە لەوەپێشتریش بوهتان بەمحمد صلى الله تعالى عليه وسلم کرا گوایە جوێن بەعیسای کوڕی مەریەم ئەیات و جوێن بەپیاوچاکان ئەیـات دڵەکانیان هاوشێوەی یەکە لەهەڵبەستنی بوهتان و درۆ و شاهێدی درۆ.

بۆیە هەڵۆی نەخوێندەوار وتەی زانایان زۆرە لەم بارەیەوە کەتۆ خۆت بێ ئاگایت و نەزانیت وە قسە بۆ چوار نەزانی وەک خۆت ئەکەیت و ئەوانیش سەرت بۆ ئەلەجولێنن و ئیتر تۆش لەخۆت دەرئەچیت واخۆتت دێتە بەرچـاو لەتۆ عالمتر نەماوە و نیـە و ناشبێت بەڵام لەڕاسـتیدا لەچاوی ئێمــە بەوقسانەی کەئەیکەیت

زیاتر بۆمان دەرئەکەوێت کەچەندە

نەزانـی کەچەندە بێ ئاگای لەوتەی زاناکان ئەوخۆ گەرمکردن و خۆ هەڵنانەت خەتـای خۆت نیـە بەڵکو خەتای دەروێشەکانتە دەفعت ئەکەن وایان لێکردووی لەخۆت دەربچیت خۆت بەزانا بزانیت

بەڵام سوێند ئەخۆم نەک زانا نیـت بەڵـکو طالب علمێکی متمکن نیت چونکە تۆ لەو کەسە سەرەتایانەی کەتازە دێنە ناو علمەوە هەر ڕۆژەی کتێبێ ئەخوێنن ئەبن بەشوێنکەوتەی ئەو کتێبە هەموو دین بەو کتێبە تێ ئەگەن

نازانن کە کتێبی تریش هەیە و وتەی تریش هەیە و دەلیلی تریش هەیە وە بێ ئاگان لەڕاجیاوازی فوقەهایان

بـۆیە تۆش لەوکەسـە سەرەتایانەی کەلەڕوانگەی زانستەوە بـۆنی شیری خاو لەدەمت دێت هێندە سەرەتای بەبابەتە علمیەکـان هێندە دووریت لەزانست و لەڕوانگەی جێبەجێکردنی عەمەلی بۆزانستەکە و دابەزاندنی بۆ واقع و کەسـەکان

هەربـۆیە ئامۆژگاریەکـت ئەکەم وپێتەڵێم ڕەحمێ بەخۆت بکە تۆزێ شەرم و ئابڕوو بۆخۆت بێڵەوە

لانـی کەم بەیەقـینەوە هەموو قسەیە فرێ مەیە بـەڵکـو بڵێ من واتێگەشتووم لەم بابەتە بۆئەوەی هەرکات ویستت حاشـایەک بکەیت ئەوکات عوزرێکت ئەبێت و ئەڵێی بەهەڵە لەو بابەتە تێگەشتبووم

چونکـە تۆ زوو زوو حاشـا ئەکەیت وە ناونراوی بەئەبو حاشـای سەردەم

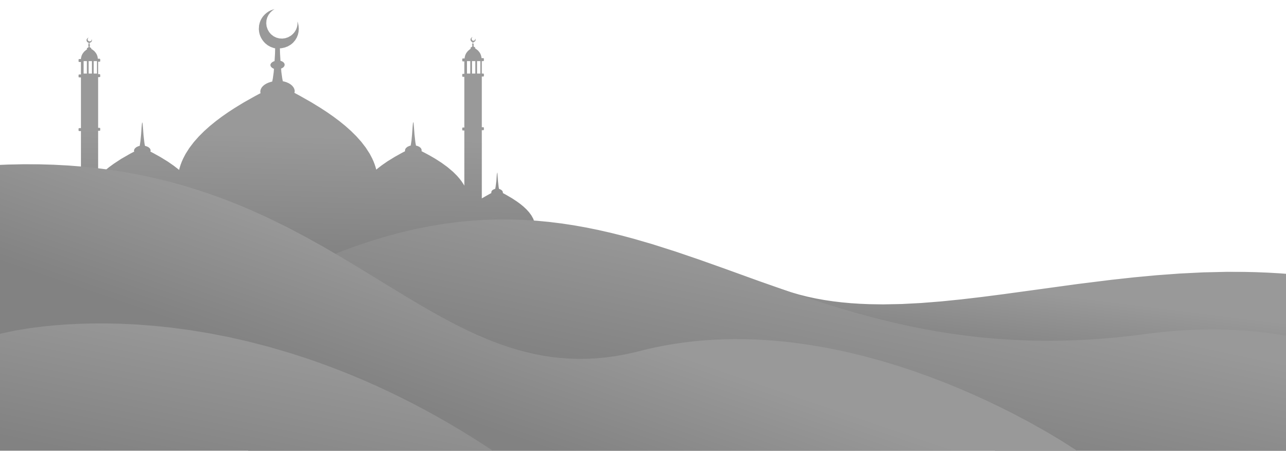
وەک چۆن لەبابەتی ئیمامی ئەبو حەنیفە رحمە الله تعالى وتەی دەیـان و سەدان زانای سەلەفت ئەهێنایەوە کە ئەبو حەنیفە ئیمامـە دواتر حاشـات لێکرد تەکفیرت کـرد وە وەکچۆن سەرەتا چەند زنجیرە وانەت ڕێکخست تابیسەلمێنیت ئەبو حەسەن ـی ئەشعەری تەوبەی کـردووە بـەڵام دواتر حاشات لێکرد وتت تەوبەی نەکـردووە وە وەک چۆن لە 500 بۆ 600 وتاری خۆت پەشیمان بویتەوە ئـاواش مەجالێ بهێڵەوە کـێ نالێ لەم دینە تازەیەشت پەشیمان نابیتەوە

چونکـە تۆ هەر ڕۆژە وبەدینێـکی نوێوە دەرئەکەویت

عەقیدە گۆڕین لای تۆ بۆتە پیشەی ڕۆژانـەت ڕۆژێ خەوارج ـی ڕۆژێ مورجیئەی ڕۆژێ موعتەزیلەی ڕۆژێ حەمدانیت ڕۆژێ عموومیــت تائێستا لەسەر مەزهەب و مەنهەجێ جێگـیر و پێ چەسپاو نەبوویت

بسم الله الرحمن الرحيم

ڕەددێک بۆ هەڵۆی جاهیل کە دەڵێت
لە بابەتی عەقیدە عوزر بۆ عالم نیە، نەیپێکێت
ئەگەر کافرە

هەڵۆی تازە ئەڵێت لەبابەتی عەقیدە بۆ عالم عوزر نیە ئەگەر نەیپێکێت کـافرە

هەڵۆی کـۆن ئەڵێت صحابە خیلافیان هەبووە لەبابەتێکی عەقیدەی کەئایا رسول الله صلی الله تعالی علیە وسلم بەچاوی خۆی الله تعالی ـی بینیوە یاخود نا
دایکە عائیشە علیها السلام ئەفەرمووێت نەیبینیووە
ئیمامی ابن عباس رضي الله تعالی عنە وارضاە ئەفەرمووێت بینیویەتی
وەئەمەش مەسەلەیەکی خەفیە و کەسیان کافرنابن
ئەگەر عوزر دانەنرێت لەم مەسەلە خەفیە ئەوا ئەبێ تەکفیری لایەکیان بکەیت کەتەکفیریان بکەیت و عوزریان نەدەیتی خۆت کافرەبیت
وەئەگەر تەکفیریشیان نەکەی بەعەقیدەکەی خۆت کە عوزرنەدانە بەمەسەلەی خەفی ئەوا دیسان کافرئەبیت چونکە عوزرت هێناوەتەوە عوزرهێنانەوەش بیدعەیەی ابن تیمیە لە ڕوانگە پووچەکەی تۆ ئەی هەڵۆی گومڕۆ .

ئەمە تائێرە قسەکەی هەڵۆی کۆنە بۆ ڕەودانەوەی ئەوکەسـانەی عوزر ناهێننەوە بۆ بابەتی خەفی

بەمەزهەبی ئێستای هەڵۆ کەعوزر بۆعالم نیـە واتا لەمەزهەبی ئێستای هەڵۆ عالم لەعەقیدە و ئیمان هەڵە بـکات کـافرە
وەدایـکە عائیشە علیها السلام و ئیمامی ابن عباس رضي الله تعالی عنە وارضاە هەردووکیـان عالم ـن
ئێستا ئێمە قسە کۆنەکـانی هەڵۆی کۆن بــەهەڵۆی تازە ئەڵێینەوە
پێتەڵێم
ئەگەر عـــوزر بۆ عالم نیـە کاتێ هەڵەبکـات لەبابەتی عەقـیدە ئایا ئێستا دایکە عائیشە علیها السلام کـافرە یان ئیمامی ابن عباس ؟؟ (پەنا بە الله تعالی)

بەقـــسەی خۆت ئەگەر تەکفیری یەکێکیان نەکــەیت خۆت کـــافرەبیت
وەتکفیریشیان بکەیت هەرخۆت کافرەبیت بەقسەکەی خۆت

چونکـە عوزرت هێناوەتەوە بۆعالم کەلەبابەتێکی عەقـیدەی نەیپێکاوە وە لەمەزهەبە تازەکەت عوزر نیـە بۆ عالم لەبابەتە خەفیەکان (خەفیەکان واتا شاراوەکان)
ئێستا وەڵامان بدەرەوە چونکـە ئەمە هەمان ئەو نموونەیەیە کەخـۆت کاتی خۆی هێناوتەوە بۆڕەددانەوەی ئەوانەی عوزر نایەن بەعــالم بۆ بابەتی خەفی
کەواتـا ئێستا دەرکەوت تۆ لەگەڵ عەقیدەکەت درۆزنـی بەخودی قسەی خۆت وەهەر بەقسەی خۆت کـــافریت !

②بەقسەی هەڵۆی کۆن هەڵۆی تازە جاهیلە بەرامبەر بە بەڵگەکانی قورئانی پیرۆز
چونکە هەڵۆی کۆن ئەڵێت مجموعەیەک هاتن بۆ لام وتیان عوزر بەجەهل ابن تیمیە دایهێنا منیش پێم وتن بیدعەی ابن تیمیە نیە بەڵکو عوزر بەجەهل لەبابەتە خەفیەکان ئایەتی قورئان ــی لەسەرە

هەڵۆی تازە ئەڵێت عوزر بەجەهل بۆبابەتە خەفیەکان (اسماء وصفات) بیدعەی ابن تیمیە بوو وە لە
ابن حزم ـەوە وەریگرت .

کەواتـا هەڵۆی تازە جاهلە بەوەی عوزر بەجەهل بەڵگەی قورئان ــی لەسەرە بۆ بابەتە خەفیەکان

وە هەڵۆ بەشاهێدی قسەی خۆی ئێستا یان ئەبێت تەکفیری ئیمامی ابن عباس یان دایکە عائیشە علیها السلام بکات یان خۆی کـافرئەبێت چونکە وەک خۆی ئەڵێت عوزر بـۆ عالم نیـە لەبابەتی خەفـی
وە کەتەکفیریان ناکەیت ئەوا بەعەقیدەی خۆت کـافربوویت

جا هیوادارم خەڵکــی ئەم جاهیلە چاک بناسن ئەوە ڤیدیۆ کۆنەکانیەتی ڕەددی ڤیدیۆ تازەکانی ئەیاتەوە دین لەکەســێ وەرمەگرن ڕۆژێ لەسەر پەتێکە

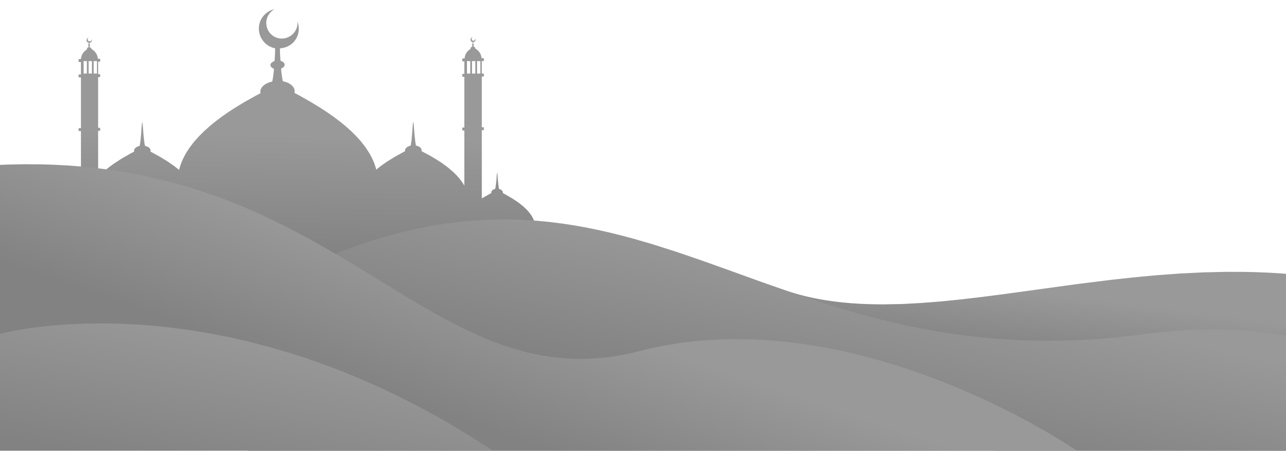
هاوەڵی بەڕێز حذیفة رضي الله تعالی عنه وارضاه ئەیفەرموو
إذا أحب أحدكم أن يعلم أصابته الفتنة أم لا، فلينظر؛ فإن كان رأى حلالا كان يراه حراما فقد أصابته الفتنة، و إن كان يرى حراما كان يراه حلالا فقد أصابته "

واتا: هەرکێ لەئێوەی پێی خۆشە بزانێت توشی فیتنە بووە یاخود نا ئەوا باسەیربکـات ئەگەر ئەوشتەی پێشتر پێی حەرام بووە ئێستا پێی حەڵاڵ بیت ئەوا تووشــی فیتنە بووە وەئەگەر ئەوەی بەحەرام ــی ئەزانی کەپێشتر بەحەڵاڵی ئەزانی ئەوا تووشی فیتنە بووە
(رواه الحاكم في مستدركه وقال: هذا حديث صحيح على شرط الشيخين)

کەواتا دینی خۆتان تەسلیم ــی جاهلێکی مەفتون مەکەن بەشاهێدی ئەو هاوەڵە بەڕێزە کەسێکی مەفتونە چونکە جاهیل ـە هەر ڕۆژەی لەسەر دین وعەقیدەیەکە

بسم الله الرحمن الرحيم

ڕەددێک بۆ گومڕاییەکی هەڵۆی جاهیل
کە نوێژ کردن لە دوای موڕتەد بە جائیز ئەزانێت

لەعەقیدەی سەلەف ـدا نوێژکردن دروست نیــە لەپشت مورتەدەوە وە نوێژەکەت لەسەر لاناچێت کە لەپشت کافران ومورتەدانەوە بکرێت
جا بەنیەتی جەماعەت یان بەنیەتی مفارقە
(مەلا هەڵۆی نەزان ئەڵێت جائیزە وەخێری جەماعەتەکەشت بۆ ئەنوسرێت
بەدووبەڵگە
بەڵگەی یەکەم ـ انما الاعمال باالنیات (کردار بەنیەتەکانـە)

لەوەڵامدا ئەڵێم ئەمە ئەسڵەن بەڵگەنیە چونکە مەرجی قبوڵ بوونی عیبادەت دووشتە
①نیەت
②موافەقەی سوننەت
ئەگـەر تەنها نیەت بەس بێت بۆ قبووڵ بوونی عیبادەت ئەوا ئەوکەسانەی یادی لەدایکبوونی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم و بیدعەکانی تر ئەکەن نیەتیان خێرە بەڵام ئایا تەنها نیەتەکەیان بەسە بۆ قبووڵبوونی عیبادەتەکەیان یان بەپێچەوانەوە بەڵـکـو تاوانباریش ئەبن چونکە کارەکەیـان هاوتای سونەتی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسـلم نیـە

بەڵگەی دووەم ـی هەڵۆ ئەڵێت
کەسێك لەسەردەمی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم نوێژی کرد لەپشتی معاذ جا کـاتێ معاذ نوێژەکەی زۆر درێژبوو ئەم پیاوە نوێژەکەی خۆی بەجیاکرد

ئەڵێــم ئایامعاذ کــافربوو ؟
بێگومان حاشا وکلا، بەڵکو صحابەیەکی بەڕێز بوو ئایا ئەمە بەچی پێوەرێ قیاس ئەکرێتە سەر ئیمامەتی کــافر ؟؟؟
چۆن پێشنوێژێکی موسڵمان قیاس ئەکەیتە سەر پێشنوێژخوێنێکی کــافر کەبەئیجماعی سەلەف کەسی کافر نابێت اقتدا بەئیمامەتیەکەیەوە بکرێت ؟

ئائەمەیە سەرلێشواوی تەواو

پاشان ئایا ئەوپیاوە بڕوای بەئیمامەتی معاذ نەبـوو ؟ بێگومان بڕوای بەئیمامەتی معاذ هەبوو بەڵام لەبەر درێژی نوێژەکە نوێژەکەی بەجیاتەواوکرد ئەگینا
نیەتی اقتداکردن بوە بەمعاذ
لەگەڵ معاذ ڕکوع وسوجدی بردووە
بەڵام لەبەر عوزرێ نوێژەکەی خۆی کورتکردەوە و بەجیــا تەواوی کرد

دوواتر بەڵگە بەوتەی دووزانا ئەهێنێتەوە
یەکێکیان
ئیمامی ابن قدامه رحمه الله تعالی (620هـ وەفاتی کردووە)
وتەی ئیمامی ابن قدامه رحمه الله تعالی ئەهێنێتەوە بەڵام وتەکەی بەپچڕاوی ئەهێنێتەوە وەک خۆی باسی ناکات چونکــە هەر ابن قدامه خۆی وتەی ئیمام احمد ئەهێنێتەوە کە نوێژی نیەت مفارقەی لەپشت کافر بەنوێژێکی صحیح نەزانیوە

ئیمام ــی ابن قدامه رحمه الله تعالی لەناونیشانی
(فصل : وإذا أقيمت الصلاة والإنسان في المسجد والإمام ممن لا يصلح للإمامة فإن شاء صلى خلفه وأعاد وإن نوى الصلاة وحده ووافق الإمام في الركوع والسجود والقيام والقعود فصلاته صحيحة)

واتا: ئەگەر نوێژ دابەسترا وەتۆش لەمزگەوتەکە دابووی وە پێش نوێژ خوێنەکەش کەسێکە کەبۆ ئیمامەتی شیاو نیــە ئەوا ئەتوانێت نوێژ بکات لەپشتیەوە و دواتر دووبارەی بکاتەوە وەئەگەر نیەتی هێنا بەتەنها بۆ خۆی نوێژبکات بەڵام موافەقەی ئیمام بکات لەڕکوع و لەسجود و هەستانەوە و دانیشتن ئەوا نوێژەکەی درووستە (پــاشان ئیمامی ابن قدامه رحمه الله تعالی ئەفەرموویێت)

وروي عن أحمد أنه يعيد قال الأثرم قلت لأبي عبد الله الرجل يكون في المسجد فتقام الصلاة ويكون الرجل الذي يصلي بهم لا يرى الصلاة خلفه ويكره الخروج من المسجد بعد النداء لقول النبي عليه السلام كيف يصنع ؟ قال إن خرج كان في ذلك شنعة ولكن يصلي معه ويعيد

واتا: ڕیوایەتکراوە لەئیمام ــی احمدەوە فەرموویەتی نوێژەکەی دووبارە ئەکاتەوە الاثرم ئەڵێت وتم بە باوکی عبدالله (ئیمامی احمد بن حنبل رحمه الله تعالی) پیاوێ لەمزگەوتێکدایە لەوکاتەدا نوێژ دائەبەسترێ وە ئەوکەسـەی کەپێش نوێژی ئەکات بۆیـان نوێژکردن لەپشتیەوە بەشەرعی نازانێت وە کەڕاهەتیشی هەیە لەدوای بانگدان لەمزگەوت دەربچێت بەبەڵگەی فەرموودەکەی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسـلم ئایا ئەم کەسە لەم حاڵەتەدا چی بکات ؟
ئیمام احمد رضي الله تعالی عنه وارضاه فەرمووی ئەگەر دوای بانگدان دەربچێت لەمزگەوت ئەوە کارێکی ناشرین و بێزراوە بەڵکو نوێژەکەی ئەکــات و دووبارەی ئەکــاتەوە

وإن شاء أي يصلي بصلاته ويكون يصلي لنفسه ثم يكبر لنفسه ويركع لنفسه ويسجد لنفسه ولا يبالي أن يكون سجوده مع سجوده وتكبيره مع تكبيره قلت فإن فعل هذا لنفسه أيعيد قال : نعم

واتا: وەئەگەر بیەوێ لەگەڵ پێش نوێژخوێن نوێژەکەی ئەکــات وە بۆ خۆی نوێژئەکات تەکبیر بۆخۆی ئەکات و ڕکوع و سوجود بۆخۆی ئەکــات وە گرنگی بەوە نادات کەتەکبیرە و سوجدەکانی لەگەڵ سوجدە و تەکبیرەی پێش نوێژ خوێن موافق بێت

الاثـرم ئەڵێت وتم ئەگەر بەوشێوە نوێژەکەی بکات دووبارەی ئەکاتەوە ؟
ئیمام احمد فەرمووی بەڵـێ دووبارەی ئەکاتەوە

قلت فكيف يعيد وقد جاء أن الصلاة هي الأولى وحديث النبي صلى الله عليه و سلم : [اجعلوا صلاتكم معهم سبحة] قال : إنما ذاك إذا صلى وحده فنوى الفرض أما إذا صلى معه وهو ينوي أن لا يعتد بها فليس هذا مثل هذا

واتا: الاثـرم ئەفەرمووێت وتم چۆن دووبارەی ئەکاتەوە کەلەفەرمووده هاتووه نوێژی یەکەم بۆ فەرزەکەیە و نوێژی دووەم بەسوننەت ئەنوسرێت ؟
ئیمام احمد فەرمووی ئەوە بۆکەسێکە کەبەتەنها نوێژ بکات و نیەتی ئەداکردنی فەرزەکە بێت بەڵام ئەگەر کەسێ لەپشت کەسێکەوە نوێژبکات وەنیەتی وانەبێت اقتدا بەو پێشنوێژخوێنەوە بکات ناچێتە ناو ئەم حاڵەتەوە

پاشـــان
بەهەڵۆ ئەڵێم هەتا ئیمام ابن قدامە وتەی سەلەفی هێناوە کەنوێژی مفارقەش ئەبێت دووبارە بکرێتەوە چونکە سەحیح نیە، بەڵام ابن قدامە خۆی اجتهادی کردووە نەیپێکاوە وە لەسەر ئێمە واجبە شوێن بەڵگەبکەوین نەک وتەیەک کەهیچ بەڵگەی لەسەر نیـە

ئیمام ـی أحمد رحمه الله تعالى ئامۆژگاری أبا الحسن الميموني ئەکرد و پێی ئەفەرموو : "إيّاك أن تتكّلم في مسألة ليس لك فيها إمام"
واتا: ئامان ئاگاداربە قسە نەکەی لەبابەتێکدا کەپێش تۆ هیچ ئیمامێک(لەسەلەف) قسەی تێدانەکردبێت
(مناقب أحمد لابن الجوزي (ص: 187)، سير أعلام النبلاء (11/ 296)، المسودة في أصول الفقه (ص: 450)

ئایا کــێ لەسەلەف نوێژی مفارقەی کردووە لەپشت مورتەدەکانەوە ؟؟

بۆیـە زانایان فەرموویانە
فكل خيرٍ في اتباع من سلف ... وكل شرٍ في ابتداع من خلف
واتا: هەموو خێر و چاکەیەک لەشوێنکەوتنی سەلەفە هەموو خراپە و شەڕێ لەشوێنکەوتنی بیدعەکانی خەلەفە

بۆیە هەرشتێ لەدوای سەلەف داهێنرابێت با زاناکە چەندە گەورەش بێت ئەوا لێی وەرناگری

شێخ عبدالرحمن ـی کوڕی حسن ال الشیخ ئەفەرموویێت
الإجماع على ذلك، وبيان أن المقلد ليس من أهل العلم،
واتا: ئیجماع لەسەر ئەوەیە وە ڕوونکردنەوەی ئەوەی کەسێ کەتەقلیدی زاناکان ئەکات
(بەبێ ئەوەی بزانێ بەڵگەی زاناکە چیە) ئەوکەسە واتەقلیدەکە ئەکات لەزانایان نیە

وهؤلاء وإن ظنوا أنهم قد اتبعوا الأئمة فإنهم في الحقيقة قد خالفوهم، واتبعوا غير سبيلهم كما قدمنا من قول مالك والشافعي وأحمد.

واتا: ئەم جۆرە کەسانە ئەگەرچی واگومان بەرن شوێن پێشەوایان کەوتوون بەڵام لەڕاستیدا پێچەوانەی پێشەوایانیان کردووە وە جگە لەڕێبازی پێشەوایانیان گرتۆتە بەر وەک باسمان کرد لەوتەی مالک و شافعی و احمد
فتح المجيد شرح كتاب التوحيد ص387

پاشـــان

نوێژی نیەتی مفارقەی شەرعی کاتێ دروست و صحیح ـە بریتیە لەنوێژکردنت لەپشت ئیمامێکی موسڵمان
زانایان باسیان کردووە بریتیە لەو نوێژەی بەنیەتێکی جیاواز لەپشت ئیمامێکی موسڵمانەوە ئەیکەیت

پێناسەیان کردووە کەئەم سێ مەرجەی تێدایە لەسەرەتای نوێژەکەوە

① لەپشت ئیمامێ نوێژ ئەکەیت بەنیەتێکی جیاواز
بـۆنموونە
واتا تۆ لەبەر عوزرێ نوێژی نیوەڕۆت لەکاتی خۆی نەکردووە ئەگەیتە جەماعەت ئیمامەکە نوێژی عەسر ئەکات بەنیەتی نوێژی نیوەڕۆ نوێژی لەپشتەوە ئەکەیت

② بەهۆی جیابوونەوەی نیەتت شێوازی نوێژەکەت لەگەڵ ئیمام ئەکەیت نەک سەربەخۆیانە نوێژبکەیت تەنها نیەتت جیاوازە لەنیەتی ئیمام
((مغني المحتاج)) للشربيني (1/253))

③اقتدا بەئیمامەوە ئەکەیت لەهەڵسان و دانیشتن و تکبیر و سلام دانەوە ...هتد
((التمهيد)) لابن عبد البر (24/368)

ئەو سێ مەرجەی تێدایە واتا لەئەسڵدا تۆ
لە نوێژەکەت ـدا اقتدا بەئیمامەوە ئەکەیت بەڵام ئەگەر توانات نەبوو لەبەر درێژی نوێژی ئیمام ئەوکاتە نوێژەکەت بەجیا لەجەماعەت تەواو ئەکەیت
بەڵام لەئەسڵدا تۆ نیەتت اقتداکردنە بەئیمام و موافقەکردنی جوڵەکانی ئیمام تەنها نیەتەکەت جیاوازە لەنیەتی ئیمام

جائایــا بەکام بەڵگە جائیزە موسڵمان إقتدا بکات بەئیمامەتی کافرەوە و نوێژەکەشی قبوڵ بێت؟؟؟؟؟
لەمەنهەج ـی سەلەفدا نیە لەپشت کافرەوە بەنیەتی مفارقە نوێژ بەجائیز بزانن ئەگــەر جائیز بووایــە سەلەف خۆیان لەوخێرە بێ بەش نەئەکــرد و نوێژەکانیان دووبارە نەئەکــردەوە لەپشت مەلا مورتەدەکانی سەردەمی خۆیان
وەنوێژی مفارقە تەنهــا لەپشت ئیمامی موسڵمان درووستە کاتێ کەنوێژەکەی درێژبـکاتەوە کەسەکە توانای نەمێنێت لەگەڵیدا بەردەوام ببێت ئەگیــنا هیچ بەڵگەیەک لەناو صحابە و تابعین و سەلەفــدا نەهاتوە نوێژیان بەنیەتی مفارقە لەپشت کافرەوە کــردبێت

بەڵگە لەسەر شەرعی نەبوونی نوێژ لەپشتی کـافر
قــال الله تعالى
[وَلَن يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا]
واتا: دیارە کە الله تعالى هەرگیز ڕێ نادا بێ باوەڕان باڵا دەست بن بەسەر موسڵمانان

①الإمام الشافعي رحمە الله تعالى دەفەرمووێت

الْكَافِرَ لَا يَكُونُ إِمَامًا فِي حَالٍ ، وَالْمُؤْمِنَ يَكُونُ إِمَامًا فِي الْأَحْوَالِ كُلِّهَا ، إِلَّا أَنَّهُ لَيْسَ لَهُ أَنْ يُصَلِّيَ إِلَّا طَاهِرًا
وَهَكَذَا لَوْ كَانَ رَجُلٌ مُسْلِمٌ ، فَارْتَدَّ ، ثُمَّ أَمَّ وَهُوَ مُرْتَدٌّ : لَمْ تَجْزِ مَنْ خَلْفَهُ صَلَاتُهُ حَتَّى يُظْهِرَ التَّوْبَةَ بِالْكَلَامِ قَبْلَ إِمَامَتِهِمْ ، فَإِذَا أَظْهَرَ التَّوْبَةَ بِالْكَلَامِ قَبْلَ إِمَامَتِهِمْ أَجْزَأَتْهُمْ صَلَاتُهُمْ مَعَهُ " .

واتا: کەسی کــافر لەهـــــیچ حاڵەتێکدا نابێت ئیمام (پێش نوێژ) وە کەسی ئیماندار لەهەموو حاڵەتێکدا دەکرێت بەپێش نوێژ ئیلا ئەوەنەبێت کە لەسەر ئیماندار واجبە لاشەی بەنوێژەوە بێت ئینجا پێش نوێژی بکات بەهەمان شێوە گەر پیاوێ موسڵمــان بێت دواتر مورتەد بێتەوە پاشان پێش نوێژی بکات لەکاتی مورتەدبوونەکەیدا ئـــەوا نوێژکردن لەپشتیەوە دروست نیـە تا ئەوکاتەی تەوبــە دەکات لەوقسە کوفریەی کەکردی لەپێش ئەوەی

ببێت بەپێش نوێژیان جاگەر تەوبەی دەرخســـت پێش ئەوەی پێش نوێژیان بۆبکات ئەوا لەوکاتەدا جائیزە نوێژی لەپشتەوەبکەن .

(وەئەگەر نوێژ بەنیەتی مفــارقە گەر جائیز بووایە ئیمام دەیفەرموو درووستە بەنیەتی مفارقە لەپشتیەوە نوێژبکەن و خێری جەماعەتیشتان بۆ ئەنوسرێت)
"الأم" (1/ 195) .

②ئیمام ـی الشیرازي لە "المهذب" (1/183) :دەفەرمووێت

" وَلَا تَصِحُّ إِمَامَةُ الْكَافِرِ لِأَنَّهُ لَيْسَ مِنْ أهل الصلاة ، .. وَأَمَّا مَنْ صَلَّى خَلْفَهُ : فَإِنْ عَلِمَ بِحَالِهِ لَمْ تَصِحَّ صَلَاتُهُ ، لِأَنَّهُ عَلَّقَ صَلَاتَهُ بِصَلَاةٍ بَاطِلَةٍ ... "

واتا: کەسی کــافر پێشنوێژی کردنەکەی درووست نیـە چونکە کافر ئەهلی نوێژنیــە .. وەهەرکەسێ نوێژی لەپشتەوە بکات و بشــزانێ ئەو پێش نوێژخوێنە کـافرە ئەوا نوێژەکەی درووست نیە چونکە نوێژکردنەکەی خۆی بەستۆتەوە بەنوێژێکی بەطــاڵەوە .

③ئیمام ـی ابن قدامة رحمه الله تعالى دەفەرمووێت

" الْكَافِرَ لَا تَصِحُّ الصَّلَاةُ خَلْفَهُ بِحَالٍ سَوَاءٌ عَلِمَ بِكُفْرِهِ بَعْدَ فَرَاغِهِ مِنْ الصَّلَاةِ , أَوْ قَبْلَ ذَلِكَ , وَعَلَى مَنْ صَلَّى وَرَاءَهُ الْإِعَادَةُ ، وَبِهَذَا قَالَ الشَّافِعِيُّ , وَأَصْحَابُ الرَّأْيِ , وَقَالَ أَبُو ثَوْرٍ , وَالْمُزَنِيُّ : لَا إعَادَةَ عَلَى مَنْ صَلَّى خَلْفَهُ وَهُوَ لَا يَعْلَمُ ; لِأَنَّهُ ائْتَمَّ بِمَنْ لَا يُعْلَمُ حَالُهُ , فَأَشْبَهَ مَا لَوْ ائْتَمَّ بِمُحْدِثٍ "

واتا: کەسی کــافر نوێژکردن لەپشتیەوە درووست نیە بەهیچ جۆرێ جایەکسانە ئەو کەسەی لەپشت ئەم کافرەوە نوێژی کردووە دوای تەواوبونی نوێژەکە بزانێت ئیمامەکە کافرە یان پێش دەستپێکردنی نوێژ بزانێت کافرە ئەوا هەرنوێژەکەی دروست نیە و پێویستە نوێژەکەی دووبارە بکاتەوە وەئیمام شافعی ـیش وایفەرمووە لەگەڵ ئەهلی ڕەئـی و ابوثور و المزنی وتویانە ئەوکەسەی نوێژ لەپشت کافرێکەوە دەکات نازانێت کەکـافرە ئەوا دووبارەکردنەوەی لەسەرنیە چونکە حاڵی ئەم کەسە وەک حاڵی کەسێک وایە نوێژ لەپشت ئیمامێکەوە بکات کەئیمامەکە دەست نوێژی شکابێت و نوێژخوێنەکەی پشتەوەشی ئاگایان لەحاڵی ئیمامەکە نیە (بۆیە نوێژەکەی درووستە) "المغني" (2/16) .

④ألإمام البربهاري - رحمه الله تعالى فەرموویەتی
(والصلوات الخمس جائزة خلف من صليت إلا أن يكون جهمياً ، فإنه معطل ، وإن صليت خلفه فأعد صلاتك) .
واتا: پێنج نوێژە فەرزەکە دروستە لەپشت هەموو کەسێکەوە ئیلا مەگەر کەسەکە جەهمی بێت کەسی جەهمی پەکخەری سیفاتە گەر نوێژت لەپشتیەوە کرد دووبارەی بکەرەوە
(گەر نیەتی مفارقە جائیز بووایە دەیفەرموو بەنیەتی مفارقە نوێژەکەت بکە) .
شرح السنه

⑤واثلة بن السقع - رضي الله تعالى عنه وارضاه -
پرسیاری لێکرا لەسەر نوێژکردن لەپشت قەدەریەکانەوە ؟

سئل عن الصلاة خلف القدري ؟ فقال : لا يصلى خلفه ، أما لو صليتُ خلفه لأعدت .

واتا: فەرمووی نوێژیان لەپشتەوە ناکرێت گەرنوێژت کرد دووبارەی بکەوە
(ئەگەر بەنیەتی مفارقە جائیز بووایە ئەیفەرموو بەنیەتی مفارقە نوێژیان لەپشت بکەن)

شرح أصول اعتقاد أهل السنة و الجماعة لإمام الالكائي (2/731)

⑥الإمام مالك پرسیاری لێکرا لەسەر نوێژکردن لەپشت قەدەریەکان
فەرمووی
فلا تصل خلفه ، فقال السائل ولا الجمعة ؟ قال : ولا الجمعة ، وأرى إن كنت تتقيه وتخافه على نفسك أن تصلي معه وتعيدها ظهراً .
واتا: نوێژمەکە لەپشتیەوە
پرسیارکار وتی نوێژی جمعەش نەکەم لەپشتیەوە؟
فەرمووی نوێژی جمعەش مەکە بەڵام ئەگەر ترست لەسەربوو ویستت خۆت بپارێزیت لێیان ئەوا نوێژی لەپشتەوە بکە دواتر دووبارەی بکەرەوە

⑦ أبو يوسف القاضي : فەرموویەتی
لا أصلي خلف جهمي ، ولا رافضي ، ولا قدري

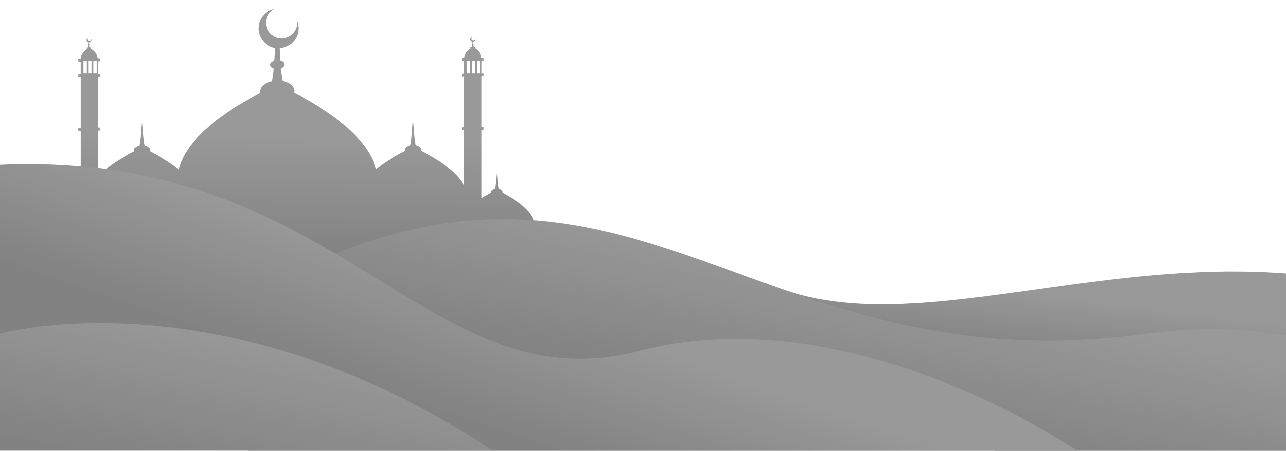
واتا: نوێژناکەم لەپشت جەهمی و ڕافیضی و قەدەری. شرح أصول السنة (2/733)

⑧الشيخ عبد اللطيف آل الشيخ له الدرر السنيه 3-409 فەرموویەتی
(ومع ذلك فأهل العلم متفقون على تكفيره، وعلى أن الصلاة لا تصح خلف كافر جهمي أو غيره. وقد صرح الإمام أحمد فيما نقل عنه ابنه عبد الله وغيره، أنه كان يعيد صلاة الجمعة وغيرها، وقد يفعله المؤمن مع غيرهم من المرتدين، إذا كانت لهم شوكة ودولة والنصوص في ذلك معروفة مشهورة)

واتا: لەگەڵ ئەوەشدا زانایان کۆدەنگن لەسەر تەکفیرکردنی و لەسەرئەوەشی کەنوێژکردن لەپشت کافری جەهمی یان جگە لەجەهمی دروست نیە وە ئیمام احمد ڕایگەیاندووە وەک چۆن عبدالله ـی کوڕی وجگە لەویش گێڕاویانەتەوە کەئیمام احمد نوێژی جمعە و جگە لەجمعەکانیشی دەگێڕایەوە(کەواتە گەر نوێژ بەنیەتی مفارقە جائیزبووایە ئیمام احمد نوێژەکانی دووبارە نەدەکردەوە) بەهەمان شێوە کەسی ئیماندار هەمان شت دەکات لەگەڵ موڕتەدان کاتێ موڕتەدان خاوەن هێز و دەوڵەت بوون وە دەقەکانیش لەم بارەیەوە زۆرن و ئاشکران

بسم الله الرحمن الرحيم

هەبوونی لێکچوونێک لە نێوان هەڵۆ و مولحیدە کافرەکان
و
فەزح کردنی بۆ ئەدەبییەکی هەڵۆی نەزان

وەڵامـێ بۆ درۆکـانی هەڵۆی یەکێتی
سەیرکەن چۆن بە استهزائەوە وەک مولحیدەکـان ئەڵێ موجاهیدەکانی الله تعالی چەند بەاستهزائەوە ناوی موجاهیدی الله تعالی ئەهێنێت

بابچینە سەر قسەکـانی ئەم درۆزانـە

①ئەڵێت کچـەکە خۆی بۆی گێڕامەوە !
لەوەڵامـدا ئەڵێم
هەرچەندە والله وبالله وتالله درۆئەکـەی بەڵام گریمان ڕاست بکەیت
ئایا تۆچۆن قسەیەک بۆتۆ باسکراوە دێیت لەناوخەڵکـیدا ئاشکرای ئەکەی ئەی نازانیت قسەیەک کەبۆتۆباسکرێت چی لەمەجلسدا پێت بوترێ یان بەتەلەفۆن پێت بوترێ ئەمـە ئەمـانەتە نابێت ئاشکرا بکرێت ؟

جابری کوڕی عبدالله رضي الله تعالی عنه ئەفەرموێت پێغەمبەر صلى الله تعالی علیه وسلم فەرموویەتی
" المجالسُ بالأمانةِ إلَّا ثلاثةَ مجالسَ سفكُ دمٍ حرامٍ أو فرجُ حرامُ أو اقتطاعُ مالٍ بغيرِ حقٍّ "
[رواه أبو داود (4869) وحسن ابن حجر العسقلاني إسناده].

واتا: کۆبـوونەوە و دانیشتەکان ئەمـانەتن تەنهـا سێ دانیشتن و کۆبوونەوە نەبێت کۆبوونەوەیەک بۆ
ڕشتنی خوێنی حەرام کۆبونەوەیەک بۆ زیناکردن و کۆبوونەوەیەک بۆ دەستبەسەرکردنی مـاڵێک بەناهەق .

ئیمامـی حسن البصري - رحمه الله تعالی - فەرموویـەتی
أنَّكم تظنُّون أنَّ الخِيانة ليست إلاَّ في الدِّينار والدِّرهم، إنَّ الخيانة أشدَّ الخيانة أن يُجالسنا الرجل، فنطمئن إلى جانبه، ثم ينطلق فيسعى بنا "
إحياء علوم الدين" (٤/ ١٥٢).

واتا: وائەزانن خیانەت هەرئەوەیـە تەنها لەدینار و درهم بـکرێت بەڵام سەخترین خیانەت ئەوەیە کەسـێ دانیشێت لامان ئێمەش لێی دڵنیابین و قسەبکەین پاشان کەدەرچوو قسەکانمان باس بکات لەلای خەڵکی تر بۆ ناشرین کردنمان.

کەواتــا ئەی ناهەڵۆ، تۆ سەرەتا کەسێکی خائین ــی چۆن باسی ئەو ئافرەتە ئەکەی خۆ ئەو ئافرەتە کەسوکاری هەیە لەوانەیە هەموو خزمەکان و کەسەکانی بزانن باسی کێ ئەکەیت چۆن ئەم ئەمانەتە ئەخەیتە بەرچاوی هەموو خەڵک ! کە سوێند ئەخۆم درۆ ئەکەیت

②بەڵا هەڵۆ ئەڵێت نامەکانی ئافرەتەکەم لایــە ئافرەتەکە ئەڵێت ئەو کوڕە پێی وتوم مێردەکەت کافرە چونکە قەناعەتی بەئێمــە نیە !
یەکـەم / مەحاڵە ئافرەتێ لەناو دەولە بێت بەو شێوە قسەبــکات و بڵێت کوڕەکە پێی وتوم مێردەکەت کـافرە چونکە قەناعەتی بەئێمــە نیــە

چونکە ئەوئافرەتە وهەموو خەڵکیش ئەزانن تائێستا هیچ موناسـڕێک کە جاهلترین موناسـڕبێت نەیوتوە ئەوەی قەناعەتی بە دەولە نەبێت کــافرە
بەڵــکو موناسـڕان تەکفیری پێشمەرگە و ئاسـایش و چەکدارەکان و حیزبی و گۆڕپەرست و مەدخەلیەکان ئــەکەن
جا ئەم چیرۆکە درۆینەی مەلا هەڵۆ هێندە منالأنەیــە دوور و نزیک ئەزانێت نە دەولە و نە موجــاهیدانی دەولە و نە موناسـڕان کەس بەوەندە تەکفیرناکەن تەنها لەبەرئەوەی قەناعەتی بەدەولە نیــە تا کوفرێ ئاشکرای لێ نەبینرێت

دواتر دەولــەی موبارەک اعزها **الله تعالى** و موناسـڕان عەقیدەیان ڕوونە ئەوەی کوفری نەبێت کافرنیـە ئەگەرچی قەناعەتی بەدەولەش نەبێت
ئەوە تۆی کەپێت وایە ئەوەی عەقیدەی وەک خۆت نەبێت کــافرە دەستە چەورە پیسەکەت مەسڕە بەموناسـڕان و موەحیـدان
چونکــە ئەوەتا تۆ دەولەشت پێ کــافرە لەبەرئەوەی وەک خۆت بیرناکەنەوە
کەواتــا واخۆت پیشان مەیــە کەتۆ زۆر میانڕەوی بەڵکــو تۆ لەسنوور بەدەر زیادەڕەویت لەتەکــفیرکردووە جگەلەخۆت و هاوبیرەکان خۆت هیچ مامۆستا و هیچ گروپێ بەموسـڵمان نازانیت ئەوە تۆی نەک ئێمــە

③ ئەڵێت وتویەتی باوکیشت کافرە ونابێتە وەلی ئەمرت
باشە نامەلا هەڵۆ ئەگەر کەسێ باوکی کافربێت لەلای تۆ ئەکرێت بەوەلی ئەمر ؟؟ دیارە لای هەڵۆ باوکی کافر هەر بەوەلی ئەمر حسابە
ئەمە سەلەفیەتەکەی هەڵۆ بوو؟؟؟
ئیمام ـی ابن قدامة رحمە الله تعالى ئەفەرمووێت
أما الكافر فلا ولاية له على مسلمة بحال بإجماع أهل العلم ـ منهم مالك والشافعي و أبو عبيد وأصحاب الرأي.

واتا: کەسی کافر هیچ ولایەتێکی نیە بەسەر کچە موسڵمانەکەیەوە بەهیچ جۆرێ وە بەیەکدەنگی زانایان لەوانە مالک و شافعی و ابو عبید و ئەهلی ڕەئی .

کەواتا لای هەڵۆ ئاساییە کافر وەلی ئەمربێت
ئەگینا ئەوقسەیە چی ئیشکالێکی تێدایە کەکافرنابێت بەوەلی ئەمر

بەڵام کەوتویەتی برادەرێ خۆم ئەکەم بەوەلی ئەمرت ئەمەیان ڕوونکردنەوەی پێویستە ئایا ئەوبرادەرەی مامۆستای ئاینیە یان قازی بووە لەناو دەوڵەتی ئیسلامی چونکە هەڵۆ ئەڵێت بردوویەتی بۆناو دەولە

④ ئەڵێت براوە بۆموسڵ بەبەڵگە لەلامە وەئێستا لەسوریایە و بەنیازە لەتورکیاوە بێتەوە بۆ کوردستان!
ئەمەش
دیسانەوە ئاشکرا کردنی ناسنامەی موسڵمان و شوێن وجێگایان بۆ دەزگا هەواڵگیریەکان .

⑤ئەڵێت ئاوا براوە لەلایەن موجاهیدانەوە موجاهیدانی الله تعالى
سەیری ئەو قسەیەی هەڵۆ بکەن کەهیچ جیاوازی نیە لەگەڵ قسەکانی مەریوان هەڵبجەی مولحید کەبەهەمان لەفز بەاستهزائەوە ئەڵێ موجاهیدانی الله تعالى حوکمی ئەمە لای هەمووتان ڕوونە زۆر درێژی ناکەمەوە

⑥یــەکەم ئەم چیرۆکە دروستکراوی هەڵۆ خۆیەتی بەڵام گریمان ڕاستیش بێت لەهەڵۆ ئەپرسم مەبەستت چـیە لەگێڕانەوەی ئەم ڕووداوە ؟؟
①ئـایا مەبەستت ئەوەیە بڵێی موناسڕان هەموو خەڵکیان پێ کافرە ؟
ئەوا بەمەنهەجی فەرمی دەولە هەرکەسـێ تاکوفری ئاشکرای لێ نەبینین تەکفیری ناکەین
(گوێ بگرە لەوتارەکەی شێخ ابو عـمــری بەغدادی تقبلە الله لەڕوونکردنەوەی عەقیدەی دەولە)

②یان مەبەستت ئەوەیـە بڵێی ئەم کارەی ئەو کوڕە کردوویەتی کارێکی حەرامە ؟

گەر مەبەستت ئەوەیە ئەوا پێتەڵێم گریمان ئەوکوڕە زواج ـیشی لەگەڵ ئەو ئافرەتە نەکردبێت و زیناشی کردبێت ئایا موسڵمان مەعصومە لەهەڵە ؟
ئایا لەناو صحابە خەڵک نەبوو توشی زینا هات؟ جەڵد و ڕەجم کران ؟
لەناو صحابە خەڵکانێ نەبوون ئارەقیان خواردەوە ؟
کەواتــا ئەگەر کاری ئەو کەسە ئەگەر زیناش بێت تاوانێکە و الله تعالی بۆی پۆشیوە تۆ بۆباسی ئەکەیت
لەکاتێکدا خۆت ئەڵێی زواج ـی لەگەڵ کردووە کەواتــا ئەم چیرۆکە سودەکەی لەکوێ بوو ومەبەستەکەت پێی چی بوو ؟

یان تەنهــا ئەتەوێ ڕقی دڵت بەوشێوە بڕێژیت بەرامبەر ئافرەتان و پیاوانێ کەلەپێناو حوکمی الله تعالی ڕووبەڕووی چەکی فسفۆر و بۆمبارانکردن و زیندانی کردن و کوشت بونەوە تۆش لەبەردەم سپلیتەوە و لەشوێنی فێنک و نەرم قسەیان پێ ئەڵێی ؟

لەکۆتایدا ئەڵێم هەرچەندە نەعەقیدەت هەیە نە ڕەوشت و نە تەقوا بەڵام ئامۆژگاریتەکەم بەو فەرموودەیەی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم
وترا : یا رسول الله، ما الغيبة؟
ئەی پێغەمبەری الله صلی الله تعالی علیە وسلم غەیبەت چیە؟
قال: "ذكرُكَ أخاك بما يكره". قيل: أفرأيت إن كان في أخي ما أقول؟

واتا: فەرمووی غەیبەت باسکردنی شتی برایەکتە کەپێی ناخۆشە باسی بکەی وترا ئەی ئەگەر ئەوشتەی کردبوو ؟

قال: "إن كان فيه ما تقول فقد اغتبته، وإن لم يكن فيه ما تقول فقد بَهَتَّه"

واتا: فەرمووی ئەگەر کردبێتی ئەوا غەیبەتت کردووە وە نەیکردبـــێت بوهتانت بۆکردووە
رواه مسلم

منیش ئەڵێم ناهەڵۆ دەمت بگرە لەغەیبەت کردنی موسڵمان و بوهتان پێکردنیان

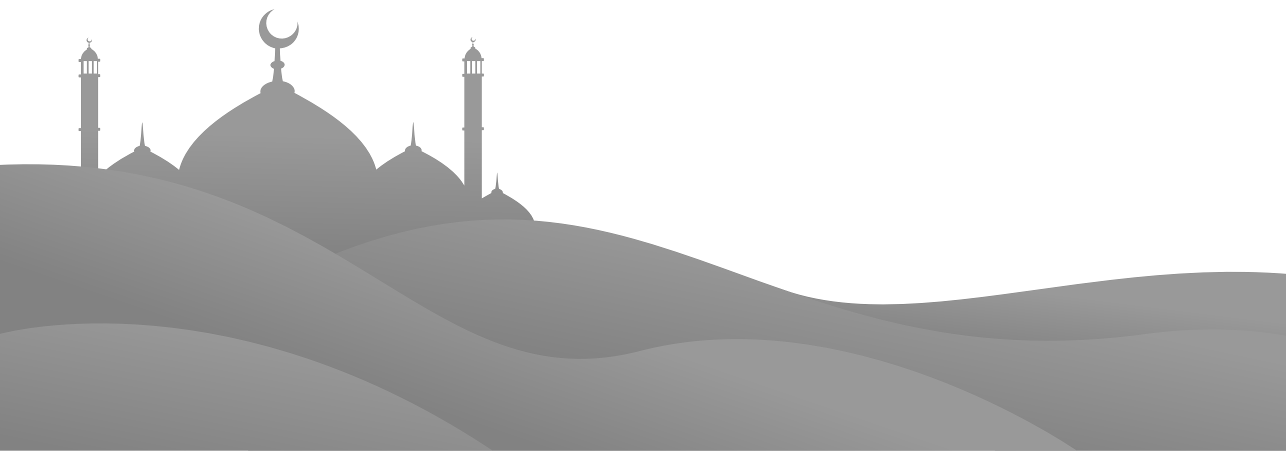
گریمان ئەو برایە بەو شێوە زواج ـی کردووە ئەگەر زواجەکەی لەڕووی دینەوە سەحیح نـیە بۆ باسی ڕووە شەرعیەکەی ناکەی ؟!

بێگومان خۆشت نازانیت مەبەستت چیە لەم گێڕانەوەیە تاکە مەبەستت ناشرین پیشاندانی برایانە لەبەرچاوی خەڵکی عەوام ئەگینا بۆ ڕووەشەرعیەکەی باس ناکەیت و دەستنیشانی بکەیت بڵێی ئەمە هەڵەیە لە ڕووی شەرعەوە ؟؟

بەس نیـە وەک تۆ قسەی بێ ڕەوشتانەی لەگەڵ نامەحرەمێک نەکردووە !
کەماڵی خۆت لەشوشە بوو بەرد لەماڵی خەڵک مەگرە و دەست بۆ شتی شەخصی خەڵک مەبە چونکە هێشتا پەڵەی ئەخلاقی بەناوچاوتەوە دیارە و لەبیرمان نەچۆتەوە هێشتا قسە بێ ڕەوشتیەکانت ماون و خەڵکانی جاهلیش وەک تۆ لێزان نین لەو قسانە .

بسم الله الرحمن الرحيم

نزیکترین وەسف بۆ ناهەڵۆ، لە ڕوانگەی فەرموودەی رسول الله صلى تعالێ عليه وسلم

نزیکــترین وەسف بۆ مەلا هەڵۆ بەوەسفێکی پێغەمبەرمان صــلی الله تعالى علــیه وسلم ئیمام ـی احمد والحاکم لە(مستدرکه) (3 / 660)بەسەنەدی حسـن گێڕاویانەتەوە لە
لە عَبْدَ اللَّهِ بْنَ أَبِي أَوْفَى فەرموویەتی
(لَعَنَ اللَّهُ الْأَزَارِقَةَ لَعَنَ اللَّهُ الْأَزَارِقَةَ حَدَّثَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُمْ كِلَابُ النَّارِ)

واتا: لەعنەتی الله تعالى لەئەزارقە (خەواریجەکان) پێغەمبەر صــلی الله تعالى علیه وسلم پێی وتین ئەوانە ســەگی ئاگرن .

وە لەڕیوایەتی ئیمام ـی احمد رحمه الله تعالى لە مسندەکەی (4 / 355)
بەڕێگەی إِسْحَاقُ بْنُ يُوسُفَ لە الْأَعْمَشِ لە ابْنِ أَبِي أَوْفَى فەرمووی بیســتم لە رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ئەیفەرموو
(الْخَوَارِجُ هُمْ كِلَابُ النَّارِ)
واتا: خەواریـجەکان سەگی ئــاگرن

سەنەدی ئەم ڕیوایـەتە سەحیحە بەڵام زانایان خیلافیان هەبووە ئایا ئایا ئەعمەش ابن ابی اوفی ـی بینیوە یاخود نا بەشێ لەزانایان ئەفەرموون بینیویەتی أبو نعیم و ئیمام ـی الذهبي ئەفەرموون
ئەعمەش (رأى أنسا، وابن أبي أوفى، وسمع منهما)
واتا: ئەنەس و ابن ابی اوفی ـی بینیووە و گوێی لێیان بووە

وەهەر ئیمام ـی الذهبي رحمه الله تعالى لە (السير اعلام نبلاء) ئەفەرمووێت
(وقد طلب الأعمش وكتب العلم بالكوفة قبل موت عبد الله بن أبي أوفى بأعوام.
وهو معه ببلده.
فما أبعد أن يكون سمع منه)

واتا: ئەعمەش طلب ـی علم ـی کردووە لەکوفە پێش مردنی عبدالله بن ابی أوفی بەچەند ساڵێک وەئەویش لەهەمان شار بووە بۆیـە دوورنیـە فەرموودەی لێ بیستبێت.)

بــۆچی بەخەوارج وتراوە ســەگی ئاگرن ؟؟

المناوي رحمه الله تعالی ئەفەرموویت

" أي أنهم يتعاوون فيها عواء الكلاب ، أو أنهم أخس أهلها ، وأحقرهم ، كما أن الكلاب أخس الحيوانات وأحقرها "

واتا: واتـا لەدۆزەخدا ئەوەڕن وەک وەڕینی سـەگ یاخود بێ قیمەترین و هیچ و پوچـترینـی ناو دۆزەخـن وەک چۆن سەگ لەناو ئاژەڵەکان بێ نرخترینیانە

فيض القدير" (1/ 528) .

وە ئەفەرموویت

والحكمة من عقابهم بهذا العقاب : أنهم كانوا في الدنيا كلابا على المسلمين ، فيكفرونهم ويعتدون عليهم ويقتلونهم ، فعوقبوا من جنس أعمالهم ، فصاروا كلابا في الآخرة .

انظر : "

واتا: حیکـمـەت ـی ئەوەی الله تعالی بەوشێوە سزایان ئەیات ئەوەیە ئەوان لەدوونیادا وەک سەگ بون بەرامبەر موسڵمانان موسڵمانانیان تەکـفیر ئـەکرد و دەست درێژیان ئەکردە سەر موسڵمانان وە شەڕیان لەدژی موسڵمانان ئەکرد

(بەکوشتن وحەڵاڵ کردنی خوێنی موسڵمانان چونکە تەکـفیرکردنی هەرموسڵمانێ وەک کوشتنیەتی وەک پێغەمبەر صــلی الله تعالی علیە وسلم ئەفەرموویت)

بۆیـە لەدۆزەخ ـدا بەهەمان شێوەی سەگ سزا ئەدرێنەوە

فيض القدير" (3/ 509) .

واتــا ئەی ئەوکەسـەی لەدونیادا وەکو سەگ ئەوەڕیت بەموسـڵمانان و دەمت درێژکردۆتە سەر موسـڵمانان و کافــران لێت ئەمینن ئومێد ئەکەین لەقیامەتدا الله تعالی بەسەگێتی لەناو دۆزەخ ـدا سـزات بات ئەگەر شایستەی تەوبـە نیت و تەوبەت بۆ نەنوسراوە لەلایەن الله تعالی ـوە

شیــخ ــی ئیســلام ابن تیمیه رحمه الله تعالی له مجموع الفتاوی ئەفەرمووێت

فهؤلاء أصل ضلالهم اعتقادهم في أئمة الهدى وجماعة المسلمين أنهم خارجون عن العدل, وأنهم ضالون, وهذا مأخذ الخارجين عن السنة من الرافضة ونحوهم,

واتا: بنچینەی گومڕاییەکان لەوەوە سەرچاوە ئەگرێت بڕوایان وایە پێشەواکانی هیدایەت و کۆمەڵی موسـڵمانان لە سنووری عەدالەت لایان داوە وە پێشەوایان بەگومڕا ئەزانن ئەمەش ڕێچکەی دەرچووانە لەسوننەت لەڕافیزەکـان و هاوشێوەکانیان (لەخەواریجەکان)

ئەڵێـم کار لەوەنەمــاوە تەنهـا پێشەوایان بەگومڕابزانن بەڵکو دەمیان درێژکردووە بۆ تەکفیری پێشەوایــان و بەڵــکو تەکفیری ئەوکەسـانەشی کەپێشەوایانی ئەهلی ئیســلام تەکفیرناکەن وەک خۆیان

وەهەر ئیمـام ــی ابن تیمیه ئەفەرمووێت
وفي الصحيحين في حديث أبي سعيد: يقتلون أهل الإسلام, ويدعون أهل الأوثان, لئن أدركتهم لأقتلنهم قتل عاد, وهذا نعت سائر الخارجين -

واتا: لەهەردوو سەحیحەکەدا هاتوە لەحدیث ــی ابی سعیدەوە پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فەرموویەتی (موسـڵمانان ئەکوژن وازئەهێنن لەبت پەرستان ئەگەر پێیان بگەم کوشتاری قەومـی عادیان ئەکەم) ئەمەش پێناسەیە بۆهەموو دەرچووان لەسوننەت

وتم ئەگەر سەرنجت دابێت شەڕی هەڵۆ و حەمدانیـەکان تەنها ڕووی لەموسـڵمانانە
نەمان بینی شەڕی سەرەکی ئەوان لەگەڵ عەلمانیەت و بت پەرستان بێت بەڵکو ڕووی تیری شەو ڕۆژیان لەموسـڵمانانە

ئەگەر جارجارەش باسی کوفری عەلمانیەت بکەن هیچ لەبابەت ناگۆڕێت چونکە خەواریج ــی کۆن نەک هەرباسکردن بەڵکو جولەکە و گاوریشی ئەهلی ذمەشیان ئەکوشـت بەڵام شەڕی سەرەکیان دژی موسـڵمانان بوو وەک مەلا هەڵۆ و شوێنکەوتەکانی

عبدالله بن شداد بەدایکەی عائشه عليها السلام ــی فەرموو

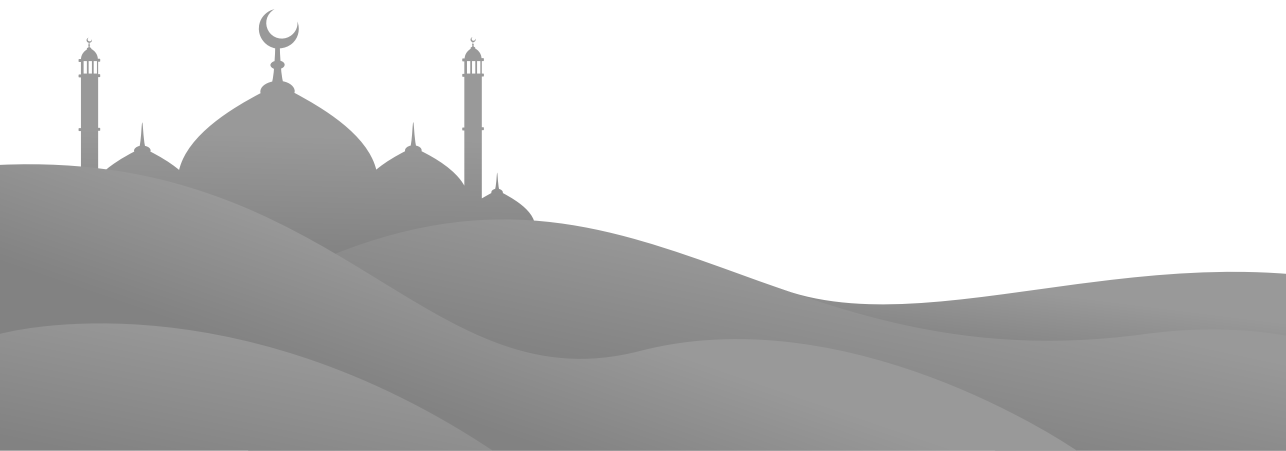
(والله ما بعث إليهم – يعني علياً رضي الله عنه – حتى قطعوا السبل ، وسفكوا الدماء ، واستحلوا أهل الذمة ..)

واتا: والله ــی علی خەڵکی بۆ سەر نەناردن تائەوکاتەی خەواریج دەستیان دایە ڕێگری و ڕشتنی خوێن و حەڵاڵکردنی خوێن وماڵی ئەهلی ذمە (جولەکە و گاورەکان)
البيهقي (16820) وأحمد (656)، والحاكم (2657)، وأبو يعلى (474)

کەواتــا شەڕی سەرەکــی حسابە، شەڕی سەرەکی هەڵۆ و دۆستەکانی بریتیە لەدژایەتی موسڵمانان و تەکفیری موسڵمانان گەر جارجارەش قسەیە لەسەر دەسەڵات و عەلمانیەت بکەن هیچ لەبابەت ناگۆڕێ چونکە خەواریج ــی کۆن لەکۆتایدا دەستیان دایە حەڵاڵکردنی خوێنی کافرانی ئەهلی ذمە

بسم الله الرحمن الرحيم

ڕەددێک بۆ هەڵۆی کۆڵەوار، لە بابەتی فیقهی

ئەم نەزانە کۆڵەوارە تەنانەت لەفیقــهیشدا جاهیلە

سەرەتا بابەتی دەستگرتنەوە لەدوای ڕکوع بابەتێکی خیلافیە وە ئینکاری لەکەس ناکرێت کەدەست بگرێتەوە یان دەست بەرداتەوە
بــەڵام هەڵۆی جــاهیل لەم بابەتە خیلافیــە چەند جەهلێکی خۆی دەرئەخـات

① قسە لەسەر نیەتی ئەوانە ئەکـات کەدەست ئەگرنەوە دوای ڕکوع ئەڵێت بۆخۆنوواندن وا ئــەکەن ! کەواتـا ئەوزانایانەی بەسوننوتیان داناوە دەست بگریتەوە حەزیان بەخۆنواندن بووە ؟؟؟

② ئەڵێت هیچ یەکێ لەصحابە و تابعین و ئیمام ـی احمد قسەیان نەکردووە بڵێن کەدەست بگریتەوە لەدوای هەستانەوە لەڕکوع تەنها هەندێ لەحەنبەلیەکان وتویانە جائیزە دەست بگریتەوە ابن قودامە لە المغني نەقـڵ ـی کردووە ئەگینا تەنانەت ئیمام ـی احمد شتی وای نەوتووە تەنها قسەی هەندێکە لەحەنبەلیەکان

لێرە ئەڵێین ڕاست ناکەی نەزان
ئیمام ـی المرداوي ئەفەرمووێت
قال أحمد: إذا رفع رأسه من الركوع إن شاء أرسل يديه وإن شاء وضع يمينه على شماله.
الإنصاف (2/ 64).
واتا: ئیمام ـی احمد فەرمویەتی کاتێ سەری بەرزکردەوە لەڕکوع ئەگـەر بیەوێ ئەتوانێ دەست بەرداتەوە وە ئەگەر بیەوێ ئەتوانێ دەست بگرێتەوە

ابن مفلح ئەفەرمووێت
المنصوص عن أحمد: إن شاء أرسلهما، وإن شاء وضع يمينه على شماله

واتا: دەقی وتەی ئیمام ـی احمد ئەوەیە ئەگەر کەسەکە بیەوێ ئەتوانێت دەست بەرداتەوە وە بشیەوێت ئەتوانێ دەست بگرێتەوە
المبدع (1/ 451).

کەواتـا جارێ ئەمە درۆیـەک کەبێ ئاگایە لەوەی قسەی ئەو هەندێ لەحەنبەلیانە لەئیمام احمد خۆی وەرگیراوە

③پاشــان هەڵــۆ ئەڵێ وتەی هیچ صحابەیەکی لەسەر نــیە دیسان ڕاستت نەکــرد
ئیمام ــی النسائي بەسەنەدی صەحیح
لە وائل بن حجر رضي الله تعالى عنه وارضاه گێڕاویەتیەوە دەفەرمووێت
رأيت النبي ﷺ إذا كان قائما في الصلاة يضع يده اليمنى على كفه اليسرى

واتا: پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم ئەبینی کاتێ بەپێـــوە بوایە لەنــاو نوێژدا دەستــی ڕاستی دەخستە سەر دەستی چەپی.

واتــا ئەوکاتەی بەپێوە بوە لەناو نوێژ دەستی گرتووە

④پاشــان ئەڵێت تەنها وتەی هەندێ لەحەنبەلیەکانە و کەسی تر وای نەوتوە دیســان ئەڵێم ڕاستت نەکـرد

وتەی بەشێک لە شافعیەکان و حەنفیەکان و زاهیریەکان و حەنبەلیەکانی لەسەرە

هەندێ لە شافعیـەکان فەرموویانە لە (روضة الطالبين" (1/ 252، ط. المكتب الإسلامي) هــاتووە [ويستحب .... مع ابتداء رفع الرأس، فإذا اعتدل قائمًا حطهما].

واتا: لەسونەتەکان .. لەگەڵ بەرزکردنەوەی سەر لەڕکوع کاتێ ڕێــک بویەوە بەڕێک وەستا دەست ئەگرێتەوە

وە بــڕوانە (الفتاوى الفقهية الكبرى)) (1/139).

زاهیریەکـان
ئیمام ابنێ حزم: رحمه الله تعالى دەفەرمووێت
(ويستحبُّ أن يضعَ المصلي يده اليمنى على كوع يده اليسرى في الصلاة في وقوفه كله فيها).
((المحلى)) (3/29).

واتا: سوننەت وایە نوێژ خوێن دەستی ڕاستی بخاتەوە سەر دەستی چەپی لەهەموو حاڵەتەکانی ڕاوەستانی لەناو نوێژدا.

بۆچوونی هەندێ لەزانایانی حەنەفی
ئیمام الطحطاوي رحمە الله تعالی فەرموویەتی
(ويضع في كلِّ قيام من الصَّلاة)
واتا: لەهەموو وەستانێکی نوێژ دەست ئەگرێتەوە
بــڕوانە ((حاشية الطحطاوي)) (ص: 172).
تێبینی (ئیمامی الطحاوي و ئیمامی الطحطاوي لێک جیاوازن رحمهم الله تعالی)

وە بــڕوانە ((عمدة القاري)) (9/22).

⑤پاشــان ئەڵێت بەڵگەی لەسەر نەهاتووە !

لە صحيح البخاري لە أبي حازم لە سهل بن سعد ـەوە هاتووە دەفەرموێت
كانوا يؤمرون أن يضع الرجل يده اليمنى على ذراعه اليسرى في الصلاة .

واتا: فەرمانیان دەکرد کەپیاو لەنوێژدا دەستی ڕاستی بخاتە سەر دەستی چەپی لەناو نوێــژدا .

بەڵگە هاتووە کەدەست بگیرێت لەناو نوێژدا فەرمــانەکە گشــتی بەکام بەڵگە تۆ دەست بەردانەوەت هێــنا بۆ دوای ڕکوع ؟؟؟

أنسٍ رَضِي اللهُ عَنْه وارضاه دەفەرموویت
((كان رسولُ اللهِ إذا قال: سمِعَ اللهُ لِمَن حمِدَه قام حتَّى نقولَ: إنَّه قد أوهَمَ))

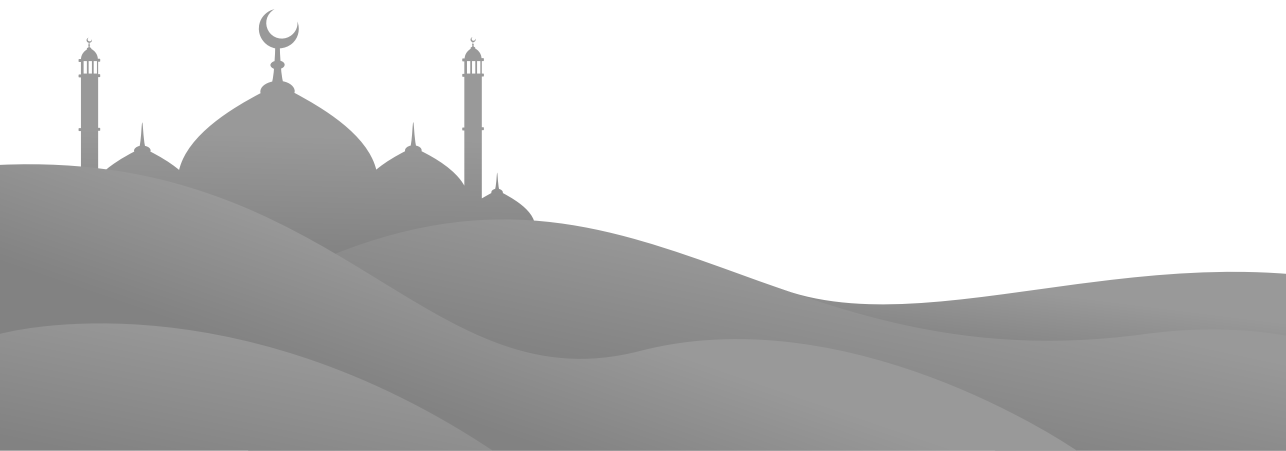
واتا: پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم کاتێ لەڕکوع هەڵدەستایەوە و دەیفەرموو سمع الله لمن حمده ئەوەندە ڕادەوەستا تائێمە وا گومانمان دەبرد دەمانگوت پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم خەیاڵی ڕۆشتوە و بیری چۆتەوە کە ڕوکوعی بردبێ ..

جا گەر جیاوازیەک هەبوایە لەشێوازی ڕاوەستانی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم لەپاش ڕکوع هاوەڵان ئەو گومانەیان نەدەبرد چونکە گەر دەستی بەردابوایەتەوە ئەوە دەیانزانی کەدەست بەردانەوەکە مانای وایە ڕکوعی بردووە و هەڵساوەتەوە بەڵام کەدووبارە دەستی گرتۆتەوە هاوەلان والێکیان داوەتەوە کە پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم دووبارە الفاتحە دەخوێنێت

هەرچەندە بابەتەکە خیلافیە بەڵام ویستم بۆتان دەرخەم ئەم کابرا هەتا لەفقیهشدا جاهیلە وئاگای لەڕاجیاوازی زانایان نیە و پێچەوانەکردنی بۆچوونی خۆی بە خۆنواندن وەسف ئەکات !

بسم الله الرحمن الرحيم

ڕەدد دانەوەی گومڕایەکی ئاشکرای ناهەڵۆ
لەسەر حوکمی ڕیددە و کوفر

دەروێشـــەكان دەمی شـێخەكەتان بگرن ئابرووی بردوون
ئەم نــەزانە ئەڵێن خوێنی هیچ كـافرێک حەڵاڵ نیـە تا دەعوە ئەكرێت لەدوای دەعوە ئـینجا خوێنی حەڵاڵە بەڵام پێش دەعوە خوێنی حەرامـە ئەگەرچـــی محارب ـیش بێت !!
ئەڵێت
ئەوانــەی بڕوایان وایە ئەوەی كافربێت خوێنی حەڵاڵە ئەوانــە خەواریج ـن !

كەواتـا ئەم كابرایــە زۆر جــاهیلە بەمەنهەجی پێغەمـــبەر صلی الله تعالی علیه وسلم و هاوەڵان و ســەلەف جیاوازی ناكــات لەنێوان گەیشـــتنی بانگەوازی ئیســـلام و دەعوەكــردن !

چونكە ئێمە ئەڵێین هەمووكافران بانگەوازی ئیسلامیان پێگەشتوە بۆیـە هەموویان خوێنیان حەڵاڵە لەئەسڵدا ئیلا كەسێ ئەهلی عەهد و جزیە و ئەمان بێت

بەڵام ئێمە كەسـێ خوێنیشی بەحەڵاڵ بزانین پێمان خۆشە پێش ئەوەی زاڵ بین بەسەریدا و بیكـوژین ببێت بەموسڵمان بۆیە كەدەسەڵاتمان نەبوو دەعوە ئەكەین كەدەسەڵاتیشمان بوو بێ دەعوەكردن هێرشیان بۆئەبەین وەک چۆن پێغەمبەر صــلی الله تعالی علیە وســلم كــردوویەتی

هەڵۆ جاهیلە بەوەی دەعوەكـردنی كافران پێش جەنگكردن لەدژیــان بابەتێک بووە بۆ سەرەتای ئیســـلام
ئەگینا دواتر دەعوەكردنی كـافران نەكـرا پێش هێرش بردنە سەریـان
لەئیســلامــدا هەر كــافرێ ناوی ئیسلامی پێ گەیشتبێت بڕوای پێ نەهێنێت و ئەهلی جزیە و عەهد نەبێت خوێنی حەڵاڵە وە گەر بشمرێت بۆ دۆزەخ ـە بە ئیزنی الله تعالی

كەچـــی ئەم نەفــامە ئەڵێت خوێنی هیچ كافرێ حەرام نیــە تا دەعوە ئەكرێت !

لە شرح ـی صحیح مسلم - هاتوە بەناونیشان ـی
(كتاب الجهاد والسیر - جواز الإغارة علی الكفار الذين بلغتهم دعوة الإسلام)

واتا: كتاب ـی جیهاد و شەرعی بوونی هێرشبردنە سەر ئەو كـافرانەی بانگەوازی ئیسلامیان پێگەیشتوە (بەبێ ئەوەی پێش هێرشبردنە سەریان دەعوە بـكرێن وە دەعوەكــردنی كــافران پێش هێرشبردنە سەریان لەسەرەتای ئیســلام بوو)

لەفەرموودەی ژمارە 1730 هاتووە
يحيى بن يحيى التميمي پێی وتيــن سليم بن أخضر پێی وتيــن لە ابن عون فەرمووی نوسراوێـکم نوسـی بۆ نافع پرسيارم لێکرد دەبارەی
(أسأله عن الدعاء قبل القتال قال فكتب إلي إنما كان ذلك في أول الإسلام قد أغار رسول الله صلى الله عليه وسلم على بني المصطلق وهم غارون وأنعامهم تسقى على الماء فقتل مقاتلتهم وسبى سبيهم وأصاب يومئذ)
واتا: پرسـيارم لێکرد دەربارەی بانگەوازیکردن پێش جەنگکردن
ئەویش بۆی نوســیم بانگەوازکردن پێش هێرشبردن لەسەرەتای ئیســلام بـوو بەڵام لەدوواتردا پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم هێرشی برد بۆ سەر بەنی مصطلق لەکاتێکدا ئەوان بێ ئــاگابوون لەوهێرشەی ئەکرێتە سەریان ئاژەڵەکانیان خەریکی خواردنەوەی ئاو بوون پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم پیاوە باڵغەکانی لێ کوشتن و ژن و منداڵەکانیشی لێکردن بەکۆیلە

مەلا هەڵۆ ئایا رسول الله صلی الله تعالی علیە وسلم و هاوەڵان خەواریجـن پێش ئەوەی دەعوەیان بکەن و ئاگاداریان بکەنەوە هێرشی کردنە سـەر ؟؟؟

پاشان ئیمام ـی النووی رحمە الله تعالی ئەفەرمووێت
وفي هذا الحديث جواز الإغارة على الكفار الذين بلغتهم الدعوة من غير إنذار بالإغارة

واتا: لەم فەرموودەیە بەڵگەی شەرعی بوونی هێرشبردنە سەرکافرانی تێدایە ئەوانەی کەبانگەوازی ئیسلامیان پێگەیشتووە ئیتر پێویست بەوەناکات پێش هێرش بردن ئاگاداربکـرێنەوە کەهێرش ئەکرێتە سەریان ئەگەر نەبن بەموسـڵمان.

ئێستا ئەپرسین ئایا کافر هەیە بانگەوازی ئیسلامی پێنەگەیشتبێت ؟؟

ئیمام ـی الشافعي رحمه الله تعالى : ئەفەرموویت
ولا أعلم أحدا من المشركين لم تبلغه الدعوة
(الحاوي الكبير في فقه مذهب الإمام الشافعي14/213)

واتا: وانازانم کەسێ هەبێت لەموشریکان بانگەوازی ئیسلامی پێ نەگەیشت بێت .

ئایا ئیمامی شافعی خەواریج ـە ؟؟ گەر ئیمام شافعی لەوسەردەمەی خۆیدا پێی وابێت کافرێک نەماوە ناوی ئیسلامی پێ نەگەیشت بێت ئایا تۆ بڵێی لەم سەردەمەی ئێستا کە لەڕووسیا وئەوروپا و ئەمریکاش مزگەوت هەیە تۆبڵێی کەسێ کافر هەبێت ناوی ئیسلامی پێ نەگەیشتبێت تائێمەش خوێنی بەحەرام بزانین ؟؟؟!!!

الله تعالى کوشتنی هەموو کافرێکی حەڵاڵ کردووە کە ئەهلی عەهد نەبێت جایەکسانە کافرێکی چەک بەدەست بێت یان لەناو ماڵی خۆیدا بێت پێی دەوترێ محارب
قال تعالى "قَاتِلُوا الَّذِينَ لا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ"

واتا: ئەوانە بکوژن کە بڕواناهێنن بە الله تعالى و ڕۆژی دوای و حەرامکراوەکانی الله تعالى و پێغەمبەرەکەی حەرام ناکەن و پەیڕەوی بەئاینی هەق ناکەن لەوانەی ئەهلی کتاب ـن تا ئەوکاتەی جزیە دەدەن بەزەلیلی و سەرشۆڕییەوە

الله تعالى ـدەفەرموویت
{ وَٱقۡتُلُوهُمۡ حَيۡثُ ثَقِفۡتُمُوهُمۡ } [البقرة: 191]
واتا: لەهەرکوێدا کافرانتان بینی بیانکوژن (کەواتە هەموو کافرێ محارب ـە)

پێغـــەمبـــەری الله ﷺ ـدەفەرمووێت

«أمرت أن أقاتل الناس حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمدًا رسول الله، فإذا قالوها عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحقها، وحسابهم على الله»

واتا: فەرمانم پێکــراوە خەڵک بکوژم تا شایەتومان دەهێنن بە لااله الاالله و محمد رسول الله ئەگەر وتیان

.خوێنیان و ماڵیان لێم حەرام دەبێت تەنهــا بەمافی ئیسلام نەبێت وە لێپرسینەوەشیان لای الله یە

ئیمام ـی الشافعي رحمه الله تعالى لـە الأم ـدا دەفەرموێت

"أصل الفرض قتال المشركين حتى يؤمنوا , أو يعطوا الجزية"

واتا: ئەصڵ بریتیە لەفەرزبوونی کوشــتنی موشریکــان تا ئیمان دێنن یان جزیە دەدەن

الإمام الماوردي رحمه الله تعالى له "الأحكام السلطانية" ـدا دەفەرمووێـت

"ويجوز للمسلم أن يقتل من ظفر به من مقاتلة المشركين ، محارباً وغير محارب"

واتا: درووستــە بۆ موســڵمان دەستی گەیشت بەهەرکافرێ بــیکوژێت جا ئەوکافرە شەڕکەربێت یان شەڕکەر نەبێت(واتە چەکداربێت و شەڕکات یان بێ چەک بێت و ڕابکات)

(الأحكام السلطانية : الباب الرابع)

ئیمامــی ابن کثير رحمه الله تعالى ـدەفەرمووێــت

"وقد حكى ابن جرير الإجماع على أن المشرك يجوز قتله، إذا لم يكن له أمان

واتا: ابن جرير ـی طبری ئیجماع ـی نەقڵکردووە کـەموشریک دەکوژرێت ئەگەر ئەمان ـی پێ نەدرابێت

تفسير ابن كثير بەرگی2 ـ پەڕەی 6

ئیمام ـی القرطبي رحمه الله تعالی دەفەرموویت
والمسلم إذا لقي الكافر ولا عهد له جاز له قتله

واتا: موسـلمان ئەگەر گەشت بەکافرێ هیچ عەهدێکی لەگەڵ موسڵمانان نەبوو بۆی دروسـتە بـیکوژێت
[تفسير القرطبي ,سورة النساء 94]

الشيخ عبد اللطيف بن عبد الرحمن آل شيخ رحمهما الله تعالی ـدەفەرموویـت

"لا يمنع المسلم من قتل المشرك الحربي، ولو كان جارا للمسلم، أو معه في الطريق، إلا إذا أعطاه ذمة أو أمنه أحد من المسلمين

واتا: هیچ ڕێـگریەک نیە لەکوشـتنی موشریکی حەرب ـی ئەگەرچی هاوسێی ماڵە موسڵمانێـکیش بێت یان لەڕێگادا بڕوات لەگەڵ موسڵمانێ ئـیلا مەگەر ئەمان ـی پێ درابێت یان موسڵمانێـک ئەمانی پێ یابێت
[الدرر السنية 9/256]

پـاشان ئەم جاهیلە دیسان زمانە بۆگەنەکەی جیاوازی ناکات لەنێوان مورتەدی مسالم و کافری محارب و مورتەدی محارب

ئەڵێت زاناکان سەلەف تەکفیری هەموو جەهمیەکانیان کردووە کەچـی جەهمیەکیان نەکوشتوە ئەمـەش ئەوپەڕی جەهلە چونکە جێ بەجـێ کردنی حەدی مورتەد لەسەر کەسێ مورتەد بۆتەوە ئەرکـی خەلیفەیە یان نوێنەرانی خەلیفە
کەدەوڵەت داوای تەوبە لەوکەسە ئەکەن کەمورتەد بۆتەوە بەڵام محارب نیـە ئەگەر تەوبەی نەکـرد ئەیکوژن ئەمە ئەرکی حاکمـە نەکـ زاناکان

لەوەدا دیارە جاهلی بەمەنهەجی سەلەف ئەرکی زانا و حاکـم ـت لێ تێکەڵ بووە

ئیمام ـی ئەحمەد ئەفەرموویێت رحمە الله تعالی وقسمة الفيء، وإقامة الحدود؛ إلى الأئمة ماضٍ
واتا: دابەشکردنی دەستکەوتەکان و جێ بەجێکردنی حەددە شەرعیەکان تایبەتە بەسەرکردەی موسڵمانان
من أصول السنة لأحمد بن حنبل رواية عبدوس بن مالك العطار (30)

عطاء الخراساني رحمە الله تعالى ئەفەرموویێت
" إلى السلطان الزكاة ، والجمعة ، والحدود "

واتا: پیشەی کاربەدەستە زەکات وەرگرتن و بەڕێوەبردنی جومعە و جێ بەجێکردنی حەددەشەرعیەکان

الكاساني رحمە الله تعالى ئەفەرموویێت
لەمەرجەکانی جێ بەجێکردنی حەدی شەرعی
" أن يكون المقيم للحد هو الإمام أو من ولاه الإمام "
بدائع الصنائع " (7/57)

واتا: لەمەرجەکان ئەوەیە ئەوکەسەی حەددەکە جێ بەجێ ئەکات ئیمام ـی موسڵمانان بێت یا پێشەوای موسڵمانان ڕای سپاردبێت بەوکارە

ابن قدامة الحنبلي رحمە الله تعالى ئەفەرموویێت

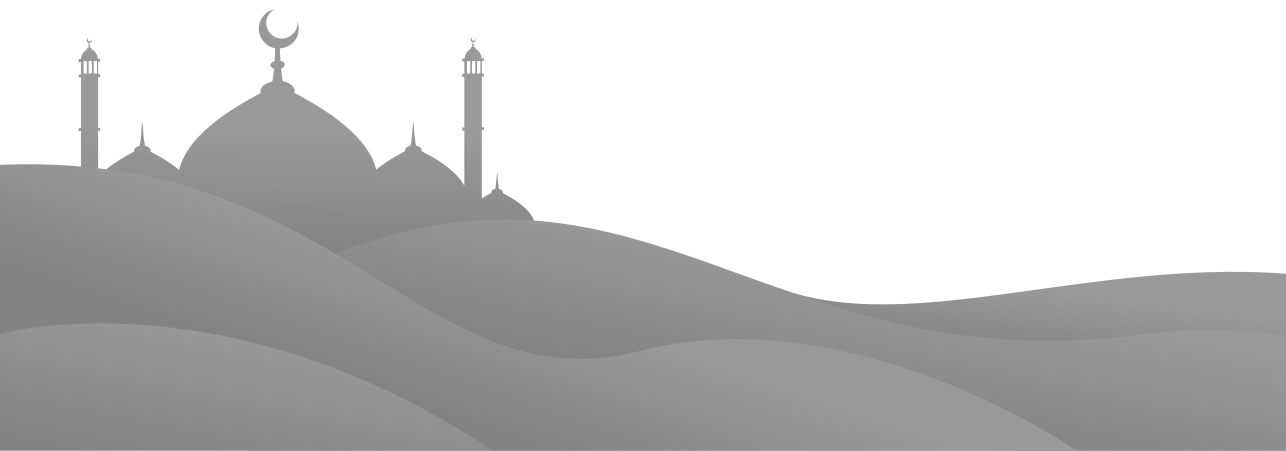
قتل المرتد إلى الإمام ، حرا كان أو عبدا ، وهذا قول عامة أهل العلم

واتا: کوشتن ـی مورتەد کاری سەرکردەیە جا مورتەدەکە بەندەبێت یان کەسێ ئازادبێت ئەمەش وتەی
هەموو زانایانە
" المغني " (9/8)

واتا بەکورتی هەڵۆ وەک هەمووجارێ ئەبێت ئەو ئابڕووەی خۆی ببات کەنیەتی جەهل و نەفامی
خۆی هەمووکاتێ دەربخات

بسم الله الرحمن الرحيم

بەتاڵ کردنەوەی درۆیەکی هەڵۆی بێشەرم
هەروەها دەرخستنی نیفاقەکەی کە دژایەتی
ئەهلی جیهاد و تەوحید ئەکات

سەیری ضابط تەحقیقەکەی ئاسـایش ـی سلێمانی بکەن هەڵۆی هەواڵگـیری دەزگای زانیاریەکەی یەکێتی

شیعەی ڕافیزە وسەرانی عەلمانـیەت بەقـەد هەڵۆ چون بەجیهاد بەعەیبە نازانن

چونکە دوژمنەکانمان بەئاشکرا شاهێدیان ـداوە لەڕاگەیاندنەکانەوە شاهێدی غیرەتیان بۆ برایانی مـوجاهـید داوە وە ئەوجەنگەی ئەو برایانە بەچەک کردیان بەداستـانێک لەئازایەتی و غیرەت باس ئـەکەن
هەتا دووژمنەکانمان ئەوانەی بەچەکـ ڕووبەڕوومان بونەتەوە ئەڵێن ئەو موەحیدانەی چوونە بـۆ جیهاد بـەغیرەتن
کەواتـا دوژمن شاهێدی غیرەت و پیاوەتی ئـەیات بۆ ئەوانەی ئەچن بۆ جـیهاد بەڵام
(ضابطـی هەواڵگیری) هەڵۆی پەرپـووت ئەیەوێ جیـهاد وەکـ تاوانێ بخاتە مێشک موسڵـمانان
کەواتـا هەڵۆ ـی ئاسایش لەڕافیزە خراپتر ڕقـی لەجیهادەکەی ئەهلی سـونەتە
ئەیەوێ جیهادەکەی ئەهلی سـونەت وەکـ تاوانێ گەورەتر لەزینا و قتل پیشان خەڵک بات هێندە بەناشرینی وەسفی ئەهلی جیهاد ئەکـات

بۆیـە ئەم ڕقە بـەرامـبەر جیهاد کە لەدڵی هەڵۆی زندیق ـدایە هێشتا ئەوەی ئەیشارێتەوە زیاترە
قال تعالی (قَدْ بَدَتِ الْبَغْضَاءُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ ۚ) سورة آل عمران ١١٨
جگە لەوەش کە بەئاشکرا دژایەتیتان دەکەن، هێشـتا ئەو رق و قینەیەش لەدڵیاندا دەیشارنەوە دڵیان پڕە لەپیلان و فڕوفێڵ بەرامبەرتان

سەرەتـا هەڵۆ زیاد لەچەند جارێ ئەڵێ وەرن باناوی ئەو مەلایانەتان پێ بـڵێم کەزیاد لە 19 گەنجیان ناردووە بەناوەی جیهادەوە

ئایا وائەزانن ئەگەر هەڵۆ زانیاری هەبێت لەسەر زیاتر لە 9 مەلای لەوشێوە ئاسایش هەروا لێ ئەگەڕێن ؟؟؟
یان ئەبێت هەڵۆ ناوی ئەو مەلایانە بات بەئاسـایش یاخود بڕوانە یاسای تـیرۆر مادەی4 ـی تیـرۆر بڕگەی 3 (هەرکەسێ ئاگاداربێت بەئەنجامدانی کـارێکـی تیـرۆرسـتی و دەزگا ئەمنیەکانی لێ ئاگادار نەکـاتەوە ئەوا سـزا ئەدرێت لە 15ساڵ تێپەڕناکـات سزاکەی وەهیچ کەسـێ لەم یاسایە نابەخشرێت)

ئەگەر هەڵۆ ناوی ئەو مەلایانەی بەئاسایش دابێت ئەوا بۆ خۆی ئازادانە ئەسورێتەوە و ترسی نابێت
وە ئەگەر ناوی ئەو مەلایانەش بشارێتەوە لەدەزگا ئەمنیەکان ئەوا بێ هیچ گومانێ پیاوی ئاسایش و زانیاریە چونکە پیاوی ئەوان نەبێت ئەوا ئەوان ئامانجیانە ڕیشداریێ بەمادەی 4 ـی تیرۆر بگرن
ئەی خێرە هەڵۆ ناوی موەحید بشارێتەوە نایگرن ؟؟
واتا پیاوی خۆیانە و ناوی هەموو ئەو مەلایانەی داوە بەئاسایش

ئەمە بڕگەی یەکەم کەهەڵۆ سیخوڕە وە سەرەتا چەندان موەحیدی خەڵەتاندووە بۆ ئەوەی ئەوموەحیدانە دەری بخەن کەلایەنگری دەولەن
بەڵام ئەوەتا ئەڵێت ئێمە لەسەرەتاشەوە دژی ئەو جیهادە بووینە کەواتا هەر موەحیدێ لای هەڵۆ باس دەولەی کردبێت لەلای دەزگا ئەمنیەکان ناسراوە و چاودێری ئەکرێت

حوکمی هەڵۆ چیە کەهەواڵ ـی لەسەر موسڵمانان پیشان هەموو میلەتانی کوفر ئەیات تەنانەت ئەو قسانە ئەکات بەدەزگا هەواڵگیریەکانی ئەمریکا و ئەوروپاش

البغوي –رحمه الله تعالى لەتەفسیری
(لَّا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِن دُونِ الْمُؤْمِنِينَ ۖ)
ال عمران28
(ئەفەرموێت)
[أي موالاة الكفار في نقل الأخبار إليهم، وإظهارهم على عورة المسلمين أي ليس من دين الله في شيء](تفسير البغوي: ٢ / ٢٥)

واتا: مەبەست لەوئایەتەدا دۆستایەتی نەکردنی کافرانە لەنەقڵ کردنی هەواڵی ئیمانداران بۆیان وە ڕێگەپیشان نەدانیان لەسەر کەم و کورتی ئیمانداران کە ئەگەر هەرکەسێ هەواڵیان بۆ نەقل بکات و کەموکورتی موسڵمانانیان پیشان بدات ئەوا لەسەر دینی الله تعالى نیە لەهیچ شتێکدا .

پاشان ئەڵێت / ئێمە هەر یەک مەنهەجمان بووە ئەوە ئێوەن ڕۆژی لەسەر مەنهەجێکن!

سبحان الله تعالى مرۆڤ کەشەرم و حەیایی نەبێت چی بێتە دەمیدا ئەیڵێت
ئەی ناهەڵۆ هەر تۆ نەبووی جارێ ئەتگوت ابو حەنیفە ئیمامە ئەوەی تەکفیری کات جاهیل و نەفامە
دوای وتت ئەوەی تەکفیری ابو حەنیفە نەکات گومڕایە ؟؟ ئێستا ئەوخەڵکەی سەرەتا فەتوات بۆدان بەمەنهەجی ئێستای خۆت گومڕات کردوون؟؟؟

ئەی تۆ نەبوویت وتت ابو حەسـەنی ئەشعەری تەوبەی کردووە و ئیمـامە

ئێستا ئەڵێیت ئەوەی تەکفیری نەکـات کـــافرە واتــا تۆ خەڵکـت بۆ کوفر بانگەشـە کردووە؟

ئەی تۆ نەبوویت وتت لە500 وتارم و زیاتریش پەشیمانم واتا بە 500 وتارت خەڵکت گومڕاکردووە

تۆ ناوت بە ئەبو حاشـا دەرچووە قسەیەک دەکەی بەیانی لەسەر مەزهەبێ تری ئەمڕۆ کتێبێ بخوێنیتەوە ئەبیتە هەڵگری عەقیدەی ئەو کتێبە سبەی کتێبێ تر بخوێنیتەوە ئەبیتە هەڵگــری عەقیدەی کتێبە تازەکە و لەوەی پێشوو پەشیمان ئەبیتەوە ئەوەی تۆی مفتون ـی گومڕای ئەوەی دوێنێ پێت حەڵاڵ بوو ئەمڕۆ پێت حەرامـە

پاشان هەی بێعیزەت هەرچی موسڵمانە لەپێناو حوکمی الله تعالی لەناوبچێت ئاسانترە ؟ یان کوفر وشیرک زاڵ بکرێت بەکەیفی خۆیان کوفربکەن و موسڵمانان دیل بکەن ؟ ئەی ئایەتی (وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ ۚ)
بڵاوبوونەوەی شیرک لە کوشتن گەورەترە . ئەی ئەو ئایەتە چی لێ ئەکەی؟؟

وەک ابن سحمان لە الدرر السنیە ئەفەرمووێ (هەموو خەڵکی شار و دێهاتەکان یەکتری بکوژن ئاسانترە لەوەی طاغوتێک دانێن کەپێچەوانەی شەرع ـی الله تعالی حوکمیان لەنێواندا بکات)

بۆیە زانایان ـی دەوڵەتی ئیسلام ـی ئەڵێن
فیتنە لەئایەتەکەدا بەتەفسیری سەلەف واتا کوفر
کەواتە مانەوەی طاغوتان لەسەر دەسەڵاتی حوکمڕانی فیتنەی کوفرە و گەورەترین فیتنەیە
گەربەهۆی جیهادەوە هەموو دنیا کاول بێت هێشتا ئەمە فیتنە نیە چونکە جیهاد واجبە و مەصڵەحەتی تەوحیدە وەلەناوبردن ـی طاغوت واجبە بۆ نەهێشتنی کوفرە
بۆیە مەصڵەحەتی جیهاد بۆ بنبڕکردنی کوفر زۆر گەورەیە لەبەرامبەر گەورەیی مانەوەی فیتنەی شیرک وکوفر

وەلەناوچوون لەڕێگەی جیهادا شانازی و شکۆمەندیە

شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیە رحمە الله تعالی
فەرموویەتی
واعلموا أن الجهاد فیه خیر الدنیا والآخرة وفي ترکه خسارة الدنیا والآخرة .. فمن عاش من المجاهدین کان کریما له ثواب الدنیا وحسن ثواب الآخرة ومن مات منهم أو قتل فإلي الجنة

واتا: باش بزانە جیهاد خێری دونیا و ئاخیرەتی تێدایە وازهێنان لەجیهاد زەرەرمەندی دونیا وئاخیرەتی تێدایە... هەرکەسێ لەموجاهیدان بژێت ئەوا دەژێت بەڕێزەوە و پاداشتی دونیا و باشترین پاداشتی قیامەتی بۆهەیە و هەر موجاهیدێ بمرێت یان بکوژرێت ئەوا بۆ بەهەشتە
(فتاوی ـ فقه الجهاد)

پاشان ئەمڕۆ جیهادی دفع (بەرگری) ئەکرێت لەوڵاتانی موسڵمان نشین لەجیهادی دفع بەئیجماع مەرجی هێز و توانا دانەنراوە بەڵکو ئەبێت موسڵمانان بەئەندازەی ئەو هێزەی هەیانە شەڕبکەن وبەرگری بکەن

شیخ الإسلام امام ابن تیمیة رحمه الله تعالی له (الفتاوی المصریة) 4/508: ـدەفەرمـــوویێت
(أما قتال الدفع عن الحرمة والدين فواجب إجماعاً فالعدو الصائل الذي يفسد الدين والدنيا لا شيء أوجب بعد الإيمان من دفع فلا يشترط له شرط بل يدفع بحسب الإمكان)

واتا: بەڵام کوشتاری دەرکردنی داگیرکەر لەپێناو بەرگری لەشەرەف و لە دیـن واجبە بەئیجماع چونکە دوژمنی داگیرکەر کەدین و دونیا ویـــران دەکات هیچ شتێ نیـــە لەدوای باوەڕهێنان بە الله واجب بێت وەک شەڕکردن بۆ دەرکردنی وە هیچ مەرجێک دانانرێت بۆ دەرکردنیان بەڵکو بەپێی توانا هەوڵ دەدرێت بۆ دەرکردنیان .

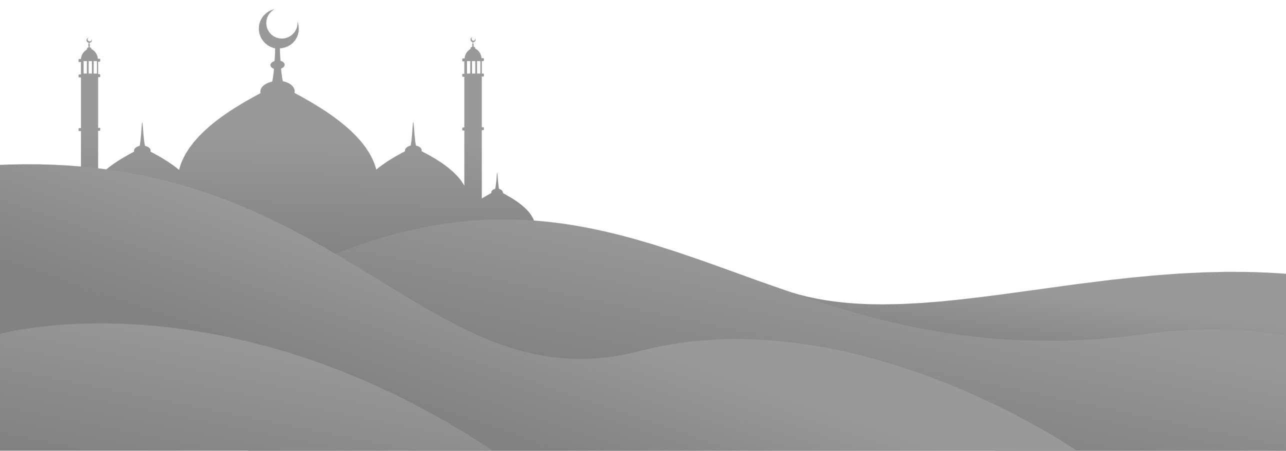
وە ئەو مەلایـانەی بەنیازی ناویان بێنیت تا لەبەرچاو خەڵکیان بخەیت و تووشی بەزمیان بکەیت ئەوەی بۆنی ئەم عەقیدەیەی کردبێت ئەوجۆرە مەلایـانەی زیاتر لەلای خۆشەویست ئەبن ئیلا مـەگەر مەلایـەک وازی لەوعەقیدە هێنابێت ئەگینا ئەوەی لەسەر ئەو عەقیدەبێت ناشرین نابێت بەڵکو زیاتر لەلای موسڵمانان خۆشەویست ئەبێت

ئەوەی ناشـرین بوو تۆی کەسیخوڕی خۆت ورق ـی دڵت هەڵڕشت وە جاهیل بوونت بەئەحکام ـی جیهاد و جیاوازی نەکردنت لەنێوان جیهادی طلب لەگەڵ جیهادی دفع

قسەمان زۆر پێیە بەڵام ئەوەنە بەسـە بۆ کەسـێ کەبیەوێ ڕووی ڕاستی تۆ بزانێت

بسم الله الرحمن الرحيم

بەڵا هەڵۆ لەوتارێکی پێش ببێت بە حەمدانی
ئەڵێت هەرکەسێ بڕواتە ناو حیزبێکی بەناو
ئیسـلامی کافڕنیە و موسڵمانە
تائێستاش تەوبەی لەو فەتوایەی نەکردووە

مەلا هەڵۆ لەوتارێکی پێش ببێت بە حەمدانی ئەڵێت هەرکەسێ بڕواتە ناو حیزبێکی بەناو ئیســلامی کافرنیە و موسڵمانە ! تائێستاش تەوبەی لێ نەکردووە

لەڕەددی هەڵۆ ئەڵێین کەنەخێر ئەو عەقیدەیەی تۆ پێــچەوانەی مەنهەج ـی دەولــەیە

ئیمامی ابن حجر العسقلاني رحمه الله تعالی له فتح الباري لەبارەی ئەو فەرموودەی کە ئیمام ـی بوخاری ڕیوایەتی کردووە کە پێغەمبەر صلی الله الله تعالی علیه وسلم: ـدەفەرمووێت
يغزو جيش الكعبة فإذا كانوا ببيداء من الأرض يخسف بأولهم وآخرهم، قالت: قلت يا رسول الله كيف يخسف بأولهم وآخرهم وفيهم أسواقهم ومن ليس منهم قال يخسف بأولهم وآخرهم ثم يبعثون على نياتهم.

واتا: سوپایەکـ دەرئەچێت بەرەو کەعبــە کە ئەگەن بەجێگایەکی فراوان هەموویان ڕۆ ئەچـن بەناخی زەویدا
دایکی پاکمان دایکە عائیشە علیها السلام دەفەرمووێت وتم ئەی پێغەمبەری الله صلی الله تعالی علیه وسلم چۆن هەموویان ڕۆ ئەچن لەکاتێکدا کەسانێکیان تێدا بازرگانن و لەگەڵ ئەوان نین ؟
(واتە موکرەهـن بەزۆر براون وەک ئیمام ابن تیمیە باسی دەکات و ڕیوایەتێکی تریش هاتووە لەخوارەوە باسی ئەوە دەکات کەئەو خەڵکە موکرەهـن بەزۆر بردویانن)
پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فەرمووی هەموویـــان ڕۆئەچن لەقیامەتدا لەسەر نیەتەکانیان زیندوو ئەکرێنەوە

ئیمام ـی مسلم بەم ڕیوایەتە دەیگێڕێتەوە کەفەرموویەتی
يا رسول الله: فكيف بمن كان كارها؟ قال يخسف به ولكن يبعث يوم القيامة على نيته

واتا: ئەی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم ئەی ئەوانەیان کە موکــرەهــن ؟
پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم ـدەفەرمووێت هەموویان ڕۆ ئەچن بەناخی زەویدا و لەقیامەت لەسەر نیەتەکەی زیندوو ئەکرێتەوە(ئەوکەسەی کە موکرەهـە)

ئیمامـی المهلب رحمه الله تعالى له لێدوانی لەسەر ئەم فەرموودەیە ئەفەرمووێت
(في هذا الحديث أن من كثر سواد قوم في المعصية مختارا أن العقوبة تلزمه معهم)

واتا: ئەم فەرموودەیە ئەوەی تێدایە هەرکەسێ بەویستی خۆی ڕەشای هەر گەلێک زیاد بكات لەتاواندا ئەوا هەمان سزای ئەوان دەیگرێتەوە

وە ـدەفەرمووێت (واستبنط منه مالك عقوبة من يجالس شربة الخمر وإن لم يشرب)

واتا: ئیمام ـی مالک رحمه الله تعالى لەم فەرموودەیە ئەوەی دەرهێناوە کەهەرکەسێ لەگەڵ ئارەق خۆر دانیشێت هەمان سزای ئارەق خۆرەکە بدرێت ئەگەرچی ئارەقیشی نەخواردبێتەوە لەگەڵیا

ئیمام ابن حجر رحمه الله تعالى له المطالب العالية له ابن مسعودەوە رضي الله تعالى عنه وارضاه ئەیگێڕێتەوە کەفەرموویەتی
سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول: من كثر سواد قوم فهو منهم، ومن رضي عمل قوم كان شريكا لمن عمله.

واتا: بیستم له پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم ئەیـفەرموو هەرکەسێ ڕەشـای هەر گەلێ زیادبكات ئەوا ئەویش لەوانە وە هەرکەسێ ڕازی بێت بەکرداری هەرگەلێک ئەوا هاوبەشی کارەکەیانە .

شێخ أبو عمر البــغدادي تقبله الله تعالى له(قُلْ إِنِّي عَلَى بَيِّنَةٍ مِن رَبِّي):ـدەفەرمووێت

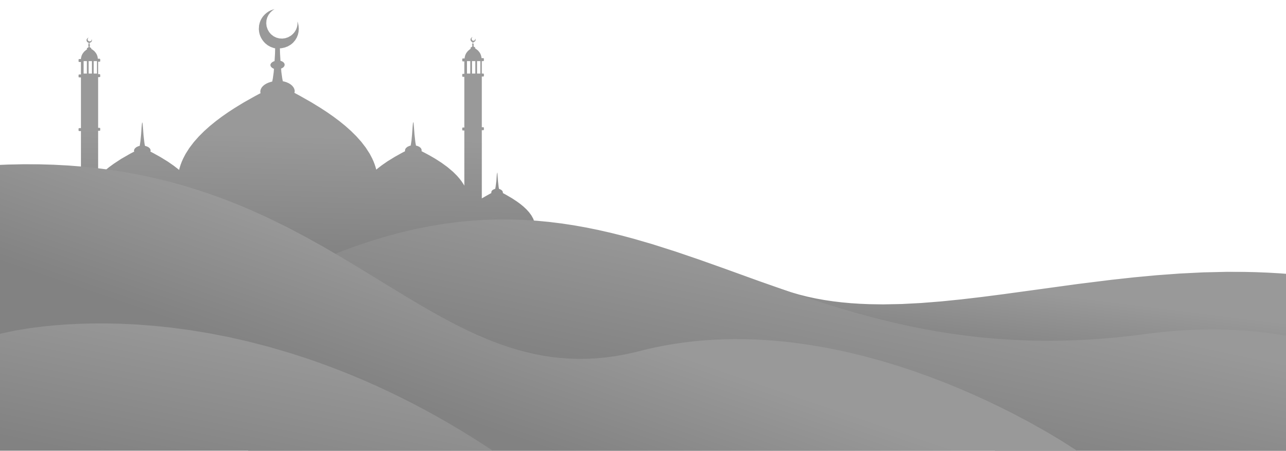
"نرى كفر وردَّة كل من اشترك في العملية السياسية، كحزب المطلق والدليمي والهاشمي وغيرهم، كما نرى أن منهج الحزب الإسلامي منهج كفر وردة، لا يختلف في منهجه وسلوكه عن سائر المناهج الكافرة والمرتدة، كحزب الجعفري وعلاوي...".

واتا: بەکـافری ئەزانین هەموو ئەوانەی بەشـداری پرۆسەی سیاسی دەکەن وەک حیزبی مطلق و دلیمی و هاشمی و جگە لەوانیش وە هەروەهـا وای ئەبینین کە مەنهەجی حیزبی ئیسـلامی کوفر و هەڵگەڕانەوەیە لەدین هیچ جیـاوازی نیە لەگەڵ هەموو مەنهەجە کوفری و موڕتەدەکانی تر وەک حیزبی جەعفەری و عەلاوی..

کەواتـا هەروەک چۆن ئەندامانی حیزبە عەلمانیەکان کافرن ئاواش ئیخوان فەرق ـی نیە لەگەڵ عەلمانیەکان

بسم الله الرحمن الرحيم

وەڵام دانەوەی ئەو بوهتانانەی کە هەڵۆی درۆزن کردوویەتی لەسەر مامۆستا کامەران رحمه الله تعالی

ئـایا قسەکانی مەلا هەڵۆ لەسەر مامۆستا کامەران وەر ئەگیرێت ؟
هەرکەسەو هەستا لەسەر زانایەک قسەیەک بگێڕێتەوە بڵێت من شاهێدم فلان زانا لەبەردەم خۆمدا ئەم قسەیەی کردووە ڕاستەوخۆ هەواڵەکەی لێ وەربگرین یان بۆ وەرگرتنی هەواڵێ بەتایبەت ئەگەر هەواڵەکە تایبەت بێت بەدینەوە تایبەت بێت عەقیدە و ئەحکامەوە ئەبێت بەم مەرجانە وەربگیرێت
ئەگەر یەک خاڵ لەوخاڵانە نەبوو هەواڵەکە وەرناگیرێت و ڕەت ئەکرێتەوە

ئەم مەرجانەش زانایان لەبابەتی زانستی وەرگرتنی فەرموودە و قبووڵکردنی گێڕانەوەی وتەی خەڵکی ئەم مەرجانەیان داناوە

یـەکەم ـ ئەوکەسەی هەواڵەکە ئەهێنێت موکەلەف بێت واتا شـێت و منداڵ نەبێت
(لەسەر منداڵ تەفسیلی تێدایە)
هەندێ فەرموویانە کاتێ هەواڵەکەی بیستووە منداڵ بووبێت دوای لەگەورەبووندا بیگێڕێتەوە لێی وەرئەگیرێت قاضي عياض ئەفەرموویێت گێڕانەوەی منداڵ وەرناگیرێت
فوراني ئەڵێت سەحیح وایە لەمنداڵ وەرئەگیرێت

مەرج ـی دووەم موسـڵمان بوونە هەواڵ لەکافر وەرناگیرێت
الرازی لە المحصول[ص: 179] ئیجماع نەقڵ ئەکات ئەفەرموویێت
أجمعت الأمة على أنه لا تقبل روايته
واتا: ئومەت یەکدەنگن ڕیوایەت لەکافر وەرناگیرێت

بەڵام ئایا هەواڵ لەموسڵمان مبتدع وەرئەگیرێت ؟
زانایان ئەفەرموون ئەگەر درۆ لەمەزهەبی ئەو مبتدعە جائیز بێت ڕیوایەتی لێ وەرناگیرێت

بەڵام ئەگەر درۆ لەمەزهەبی مبتدعەکە حەرام بێت وەمبتدعەکە کـەسێک بێت حاڵ و کرداری ناسراوبێت وەناسراوبێت بەڕاستگۆی و دووربوون لەکردنی تاوانەگەورەکان و زۆرێک لەتاوانە بچوکەکان ناسراوبێت بەوەی خاوەن وەرع و زوهدە
بەڵام بیدعەی هەبێت

ڕاجیاوازی هەیە لەوەرگرتنی گێڕانەوەی
وتەی یەکەم ئەفەرموون بەڕەهایی لێی وەرناگیرێت چونکە بەهۆی بیدعەکەیەوە بۆتە فاسق
ئەمەش وتەی قاضي أبو منصور و أبو إسحاق الشيرازي .

وتەی دووەم گێڕانەوەی لێ وەرئەگیرێت ئەمەش زاهیری مەزهەب ـی شافعی و ابن ابی لیلی و الثوری و ابي یوسف ـە

وتەی سێهەم ئەگەر بانگخوازبێت بۆ بیدعە لێی وەرناگیرێت گەر بانگخواز نەبێت لێی وەرئەگیرێت
قاضي عبد الوهاب لە المخلص لە مالك گێڕاویەتیەوە
وە ئەم بۆچوونەش خطیب فەرموویەتی مەزهەبی احمدە وە ابن صلاح ئەم بۆچوونەی داوەتە پاڵ زۆرینەی زانایان وە مامناوەندترین بۆچوونە

وە لەهەردوو صەحیحەکەدا زۆر لەڕیوایەتی ئەو مبتدعانە هەیە کەبانگخوازی بیدعە نین نمـونەی عمران بن حطان و داود بن الحصين و جگە لەوانیش

ابن القطان لە کتاب الوهم والإيهام :ئەفەرمووێت
الخلاف إنما هو في غير الداعية ، أما الداعية ، فهو ساقط عند الجمع .

واتا: ڕاجیاوازی لەسەر ئەو مبتدعە هەیە کەبانگخوازە بۆ بیدعەکەی ئەمما بانگخواز لەلای هەموو زانایان پەکخراوە.

③مەرجی سێهەم عەدالەت
بریتیە لەوەی ئەوکەسە کەسێکی ناسراوبێت بە تەقوای الله تعالى و شتێکی تێدانەبێت کەسایەتی عەیبدار بکات وەکەسـێک بێت ناسراوبێت کەدوورە لەهەموو تاوانێ گەورە و دوورە لەزۆر تاوانی بچووکیش
وەناسراوبێت کەدوورە لەکردنی هەندێ حەڵاڵ کە بۆ کەسایەتی جوان نیە وەک خواردن و خواردنەوە لەڕێگا و بان و زیادەڕەوی لە سوعبەتکردن
وە دووربێت لەهاوڕێیەتی کەسانی ڕەوشت ناشرین بەجۆرێ دووربێت لەهەمووشتێ کەگومانی ئەوەی لێنەکرێت درۆبکات

زرکشي لە البحر ئەڵێت
واعلم أن العدالة شرط بالاتفاق
واتا: عەدالەت مەرجە بەکۆدەنگی زانایان

کەواتا گەر کەسەکە فاسق بێت ئەوا هەواڵی لێ وەرناگیرێت ئیمام ـی مسلم لەصحیحەکەیدا ئیجماعی نەقڵ کردووە لەسەر ڕەتکردنەوەی هەواڵی فاسق
ئەفەرمووێت
(إنه غير مقبول عند أهل العلم ، كما أن شهادته مردودة عند جميعهم .)

کەســێک نەناسراوبێت نەزانین فاسقە یان کەسێکی گوێڕایەڵــە و دوورە لەهەموو شتێکی ناشرین ئایا ڕیوایەتی وەرئەگیرێت؟

واتا کەسەکە کەسایەتی خۆی ناســراوە بەڵام حاڵی نازانین ئەمەیان ڕاجیاوازی لەسەرە
جمــهوری زانایان ئەفەرموون گێڕانەوەی لێ وەرناگیرێت

ئیممی ابو حەنیفە رحمە الله تعالی ئەفەرمووێت
لێی وەرئەگیرێت مادام زاهیرەن فسق ـی لێ نەبینراوە

وە ئیمامی الشافعي رحمە الله تعالی ئەفەرمووێت(لا يقبل ما لم تعلم العدالة)
لێی وەرناگیرێت تا عەدالەتی نەزانرێت
الذهبي و المزي وجگە لەویش فەرموویــانە لێی وەرناگیرێت
چونکە ڕاستگۆی و درۆی ئەوکەسە لەئێمەوە دیارنیە ڕاست و درۆی شاراوەیە لەئێمە

بــەڵام کەسێک کەسایەتیشی نەناسراوبێت ؟
عبد الله بن عون: "لا نكتب الحديث إلا ممن كان عندنا معروفا
واتا: فەرموودەی کەس نانوسین تەنها ئەوە نەبێت کەناسراوە لامان (بەضبط و بەعەدل)

ئیمام ـی الشافعي رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
لا نقبل خبر من جهلناه

واتا: هەواڵی ئەوکەسە قبووڵ ناکەین کەنایناسین

البيهقي رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
"لا يجوز الاحتجاج بأخبار المجهولين"،

واتا: دروست نیە بەڵگە بهێنرێتەوە بەهەواڵی نەناسراوەکان

ئیمامی الذهبي رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
"لا حجة فيمن ليس بمعروف العدالة، ولا انتفت عنه الجهالة"

واتا: بەڵگە نیە لەگێڕانەوەی کەسێ کەبەعەدالەت نەناسراوە وە خۆشی نەناسراوی لەسەر هەڵنەگیراوە

ئیمە ابن رجب رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
"ظاهر كلام الإمام أحمد أن خبر مجهول الحال لا يصح ولا يحتج به".
واتا: زاهیری وتەی ئیمامی احمد رحمه الله تعالى هەواڵی حاڵ نەناسراو درووست نیە و بەڵگەی پێ ناهێنرێتەوە
ظاهر واتا : ڕووکەش و چەند مانایەتریش ئەدات

④مەرج ـی چوارەم ضبط
واتا کەسێک بێت لەبەرکردن ـی بەهێزبێت وە هەڵەی کەم بێت گەرکەسێ بێت سەهو و هەڵەی زۆربێت گێڕانەوەی ڕەت ئەکرێتەوە

بەپوختی هەرکەسێ هەڵە و سەهوی زۆربێت بەسەر لەبەرکردنیدا ئەوا گێڕانەوەی ڕەت ئەکرێتەوە

⑤مەرج ـی پێنجەم تەدلیس نەکات لەگێڕانەوەدا جاتەدلیس لەسەنەد بکات یان لەمەتن

تەدلیس لەمەتن ئەوەیە گوێگر کاتێ گوێی بۆئەگرێت وائەزانێت هەموو وشەکان وتەی رسول الله یە صلی الله تعالی علیە وسلم یان وتەی کەسێکی ترە بەڵام لەڕاستیدا هەمووی وتەی رسول الله نیە صلی الله تعالی علیە وسلم یان هەمووی وتەی فلان کەس نیە بەڵکو خۆی وتەی بۆ زیادکردووە

جاکەسێ لەگێڕانەوەی هەواڵێ تەدلیس بکات ئەوا لێی وەرناگیرێت واتا وتەی بۆ زیادبکات

وە تەدلیس لەسەنەد ئەوەیە

ناوی شەخسەکان بگۆڕێت بۆ نموونە خۆی لەباوکی گوێی لێ بووە بەناوێکی ترەوە ئەیڵێت کەئەمە جۆرێکە لەدرۆ

یان بەناوێکەوە ئەیگێڕێتەوە ئەوناوە مەشهور نیە کەسی گوێگر وائەزانێت ئەوناوەی وتراوە کەسێکی ترە یان بەنازناو [لەقەب] ئەیگێڕێتەوە جا ئەم تەدلیسە عەدالەت ـی کەسەکە لەکەدار ئەکات

⑥و⑦ سەلامەت بێت لەشاز بوون و لەعیلەت

إرشاد الفحول إلی تحقیق الحق من علم الأصول الشوکاني -1/178

کەواتا پێویست بە خۆماندوو کردن ناکات هەرکەسێ بەناوی زانایەکەوە بەناوی مامۆستایەکەوە قسەیەکی کرد ئەومەرجانەی تێدانەبوو بێ دوو دڵی هەواڵەکەی ڕەت بکەوە چونکە سەدان و هەزاران هەواڵ ڕیوایەت کردن لەناوسەلەفدا ڕەتکراوەتەوە لەبەر نەبوونی یەکێک لەومەرجانە لەو کەسەی ڕووداوێکی گێڕاوەتەوە

لەوانەشە بوترێ ئێوەی موناسڕ هەمووتان مجهول ـن
ئەڵێم ئێمە دین ناگۆڕین لەبەر خۆمان
بەڵێ هەموو موناسڕان مەجوهلن وە هەرشتێ کەخۆمان باسی بکەین تەنها لەسەر قسەی ئێمە وەرناگیرێت
بۆنمـوونە من بڵێم ڕۆشتم بۆلای مامۆستا اسماعیل ئاوای پێ وتم لەکاتێکدا نەتۆمارێ دەنگی نەنوسراوێ مامۆستا اسماعیلم لەوبارەیەوە نەهێنا وە هیچ کەسێکی ناسراو و عەدل و ضبط شاهێدی بۆقسەکەم نەیـا لەم کاتەدا وتەکەی من وەرناگیرێت

بەڵام هەرکات من وتم دەوله وا ئەڵێ لەفڵان کتێب بەژمارە فڵان و فڵان شێخ وائەفەرموێت لەفڵان کتێب و فڵان پەڕە لەم کاتەدا من تەنها نەقـڵی شتەکەم کردووە بەبەڵگەوە کەواتا قسەکە قسەی خۆم نیە تاپێویست بکات ئەو مەرجانەم تێدا ببینیت چونکە سەرچاوەی قسەکەم داناوە هەمووکەسێ ئەتوانێت بۆی بگەڕێتەوە واتاقسەکەی هی من نیە ئێمـە تەنها گێڕاومانەتەوە

ئەممـا خودی خۆمان شتێ بڵێین لەزانایەکەوە وە هیچ بەڵگە و سەرچاوەیەکی ئەو وتەیەمان لەبەر دەست نەبێت تەنها قسەکە هی خۆمان بێت و دووکەسی تری کەسایەتی نەناسراوبێت
ئەوا کەس مولزەم نیە بەوەرگرتنی قسەکەی ئێمەمانان چونکە ئەوەی لەم تۆڕانە دەعوە ئەکات کەسایەتی نەناسـراوە وە نەناسراویش لە کەسایەتیدا مەرجێکی سەرەکیە بۆ وەرنەگرتنی گێڕانەوە هەواڵ ئەمە جگە لەمەرجەکانی تر کەدیارنیــە ئەوکەسە مەرجەکانی تری لەواقعدا تێدایە یاخود نا

بــۆیە ڕەحمەتتان لێ بێت وتە لەسەر هیچ زانا وشەخسێک وەرمەگرن تەنها بەگێڕانەوەی کەسێک چونکە مەرجەکانی قبوولکردنی گێڕانەوە لەکەسەکانی تۆڕە کۆمەڵایەتیەکاندانیە

وە گەر کەسەکەش ناسراو بوو بەڵام وەک مەلا هەڵۆ ناسراوبێت بەدرۆ و بەفسق و بەبانگەواز بۆ بیدعە وگومڕای و بەضبط نەبوون بەعدالەت نەبوون ئەمە جگە لەبابەتی مورتەد بوون واتا هەتا ئەگەر پێشت موسڵمان بێت بەڵام دیسان هەواڵی لێ وەرناگیرێت لەبەر نەبوونی ئەو مەرجانەی تر

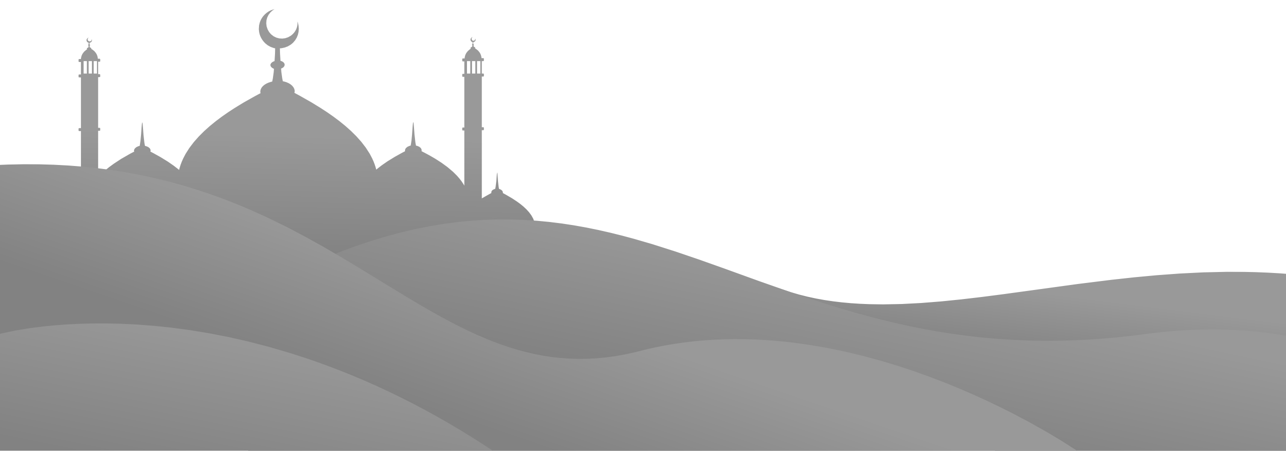
بۆیە لەسەر هەر مامۆستا و زانایەک شتێ بگێڕێتەوە مادام شاهێدێکی عەدل و ضبط شاهێدی بۆ وتەکەی نەیات وە خۆشی هیچ تۆمار وبەڵگەیەکی پێ نەبێت بۆ سەلماندنی وتەکەی خۆی

بۆیەش ئەم بابەتەم نووسی تائەهلی تەوحید ئەثەریانە و اقتداکردن بەسەلەفەوە مامەڵە بکەن لەگەڵ ڕووداو پێشهاتەکان چونکە لێرەو لەوێ ماوەی جارێ هەرکەسەو هەڵئەستێت بەداڕشتنی کۆمەڵێ وتەبەناوی کەسێکی ترەوە ئەمە بەشێوەی گشتی

وە نموونەش وەک ئەوەی هەڵۆ کردی بەرامبەر بەمامۆستا کامەران رحمە الله تعالی وە درۆکەشی ئاشکرا کرا ئەوەی هەڵۆ کردبووی بەشاهێد بەسەر قسەکانی خۆیەوە هەر ئەو دووکەسە هەڵۆیان بەدرۆخستەوە ولله الحمد

بسم الله الرحمن الرحيم

ئامۆژگاریەک بۆ موناسڕان

برا و خوشکی سەرخەری دەوڵەتی ئیسلام ــی لەعەقیدە و سیاسەت دەوڵەتی ئـیسلام ــی
(ئەمە بنەمایە هەیە ئەمە بنەمایەکـی مەنهەجی دەوڵەتـی ئیسلامـیە)
پـرسیاری شەرع ــی مەکە و فەتوا وەرمەگرە لەهەر مەلا و مامۆستا و زانایەک
کەدانیشتوە لەجیهادکـردن ولەگەڵ عەقـیدەی دەوڵەتی ئیسـلامی نیە و بەعەقـیدە و مەنهەج ــی دەولە وەڵامـت نایاتەوە

واتـا لەڕوانگەی عەقـیدە و مەنهەج ــی دەولە علم لەم جۆرە کەسـانە وەرناگیرێت

نمونەی مەلا هەڵۆ
(کە بەزمان و کردار بەهەموو شێوەیـەک دژی عەقیدە و مەنهەج و جیهادەکەی دەولـەیە) و محمدی مەلافایەق و احمدی مەلافایەق و مەلاکرێـکار و عبدالرحمن قلابندی و عادل عزەت و محمد عەلەوی و ئارام خەلەکـانی هەموو ئەو مەلایانەی تر کە مەنهەج و عەقیدەیـان ڕوون نیـە)

①شیخ الإسلام ابن تیمیة رحمه الله تعالی ـدەفەرمووێـت

“ولهذا كان الجهاد موجبا للهداية التي هي محيطة بأبواب العلم، كما دل عليه قوله تعالى {والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا} [العنكبوت: ٦٩]، فجعل لمن جاهد فيه هداية جميع سبله تعالى؛ ولهذا قال الإمامان عبد الله بن المبارك وأحمد بن حنبل وغيرهما: إذا اختلف الناس في شيء فانظروا ماذا عليه أهل الثغر فإن الحق معهم؛ لأن الله يقول:
{والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا}
[العنكبوت: ٦٩]”

واتا: هەربـۆ جیهـادکردن لەپێناو الله تعالی زەمـانەتی هیدایەتە کەدەور ـدراوە بەدەرگاکانی زانست ــی شەرعی هەروەک چۆن الله تعالی فەرموویەتی [ئەوانەی جیـهاد دەکەن لەپـێناو ئێمـە(واتا موجاهێدێ کەبۆ بەرزکردنەوەی وشەی الله تعالی و حوکمــی الله تعالی شەڕبکات) ئائەوانە ڕێنمای دەکەین بۆ ڕێـگای هەقەکەمان] هەربۆیە هەردوو ئیمام عبدالله ــی کوڕی مبارک و ئیمام احمد بن حنبل فەرموویانە ئەگەرخەڵک لەبابەتێـک ڕاجیاوازبوون سەیری ڕەئـی ئەهلی جـیهاد بـکەن بزانن ئەوان لەسەر چی بۆچونێکن چونکە الله تعالی فەرموویەتی [والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا]
[مجموع الفتاوی: ج28/ص442].

②ئیمام ــ ابن القیم رحمه الله تعالی: ـدەفەرمووێت
"ولأهل الجهاد في هذا من الهداية والكشف ما ليس لأهل المجاهدة، ولهذا قال الأوزاعي وابن المبارك: إذا اختلف الناس في شيء فانظروا ما عليه أهل الثغر، يعني أهل الجهاد، فإن الله تعالى يقول: {والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا وإن الله لمع المحسنين} [العنكبوت: ٦٩]"
واتا: لەمــەدا بۆ ئەهلی جیــهاد هیدایەت و بەرچاوڕوونی و دۆزینەوەی هەق هەیـە کەئەمە بۆ جگە لەئەهلی جیـهاد نیە هەربۆیە ئەوزاع ــی و ابن مبارک دەیان فەرموو ئەگەرخەڵکـ لەبابەتێــک ڕاجیاوازبوون سەیری ڕەئـی ئەهلی جیـهاد بـکەن بزانن ئەوان لەسەر چی بۆچوونێکن چونکە الله تعالی فەرموویەتی [والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا]
[مدارج السالكين: ج1/ص506].

③ئیمام ــ القرطبي رحمه الله تعالی ـدەفەرمووێت

قال سفيان بن عيينة لابن المبارك: إذا رأيت الناس قد اختلفوا فعليك بالمجاهدين وأهل الثغور فإن الله تعالى يقول: {والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا وإن الله لمع المحسنين} [العنكبوت: ٦٩]
سوفـیان ــ کوڕی عیینە بە ابن مبارکــی فەرموو ئەگەر بینیت خەڵکـ لەبابەتێـک ڕاجیاوازبوون ئەوا دەستبگرە بە ئەهلی جـیهاد بزانن ئەوان لەسەر چی بۆچونێـکن چونکە الله تعالی فەرموویەتی [والذین جاهدوا فینا لنهدینهم سبلنا]
[تفسير القرطبي: ج13/ص365].

واتا: کەواتـا جێگای هیدایەت لەڕیزی موجاهیدان زیاتر و زیاترە وە هیچ سەردەمێـک بێ بەش نیە لەئەهلی جیهاد و کۆمـەڵی سەرخراو کەپێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فەرموویەتی
(لا تزال طائفة من أمتي يقاتلون على الحق ظاهرين إلى يوم القيامة)

واتا: بەبەردەوام کۆمـەڵێ لەئومەتەکەم دەجەنگـن لەسەر هەق دیار و ئاشکران تا ڕۆژی قـیامەت
[رواه مسلم عن جابر بن عبد الله رضي الله عنه؛ رقم 247].

کەواتـا هەرکاتێ وتە و بۆچوونێـکی تازە پەیدا دەبێت کەئەو بۆچوونە لەئەهلی جـیهادەوە دەرنەچووە ئەوا دەگەڕێینەوە بـۆ بۆچوونی ئەهلی جیهاد

④ئیمام ابن عدي (365هـ) رحمه الله تعالى ـدەفەرموویٚت
حسين بن بندار بن سعد پێی وتین لەساڵی 292وتی الحنبلي الحسن بن أحمد الإسفرائيني پێی وتم کە ئیمام احمد فەرمووی
سمعت ابن عيينة يقول: إذا اختلفتم في أمر فانظروا ما عليه أهل الجهاد، لأن الله تعالى قال{والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا}؛ قال الحسين بن بندار: وأجمع أهل الثغر أن اللفظية كلهم جهمية"

واتا: بیستم لە ابن عیینە دەیفەرموو ئەگەر خەڵکـ لەبابەتێـک ڕاجیاوازبوون سەیری ڕەئـی ئەهلی جـیهاد بـکەن بزانن ئەوان لەسەر چی بۆچوونێکن چونکە الله تعالى فەرموویەتی
[والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا]

حسـین بن بندار فەرمووی ـ ئەهلی جیهاد کۆڕا یەکدەنگ بوون کەئەوانەی دەڵێن لەفزمان بەقورئان مەخلوقە هەموویان جەهمـین .
[الكامل لابن عدي: ج1/ص185].
ئەهلی جــیهاد لەهەموو سەردەمـێکدا خاوەن علم و زانسـت بوون وە هەرئەهلی جــیهادن قــبوڵ ناکەن هیچ مبتدع ـێ لەڕیزەکانی موجاهیدان بیدعە دەرببڕێت
(بـۆیە دەولەش سەرکـووتی عوومی و حازمـیەکان و مورجیئەکان ـی دەکــرد)

④ئیمام ـی أبو عبيد القاسم بن سلام رحمه الله تعالى: "ـدەفەرموویٚت

عاشرت الناس وكلّمت أهل الكلام، وكذا، فما رأيت أوسخ وسخا، ولا أقذر قذرا، ولا أضعف حجّة، ولا أحمق من الرافضة، ولقد وليت قضاء الثغور، فنفيت منهم ثلاثة رجال جهميّين ورافضيًا، أو رافضيّين وجهميًا، وقلت: مثلكم لا يساكن أهل الثغور، فأخرجتهم

واتا: لەگەڵ خەڵکـ ژیاوم و قسەم لەگەڵ ئەهلی کـلام ـدا کردووە بەڵام پیستر و بۆگەنترم نەبینی وەخاوەن لاوازترین بەڵگەم نەبی وە گەمژەترم نەبینی لەڕافیــزە وە بوم بەقاضـی لەسەنگەرەکانی جیهاد سێ کەسـم لەوان دوورخســتەوە دووجەهمی و ڕافیزیەکـ یان دوو ڕافیزە وجەهمیەکـ و پێم وتن کە ئێوە جێگەتان نابێتەوە لەسەنگەرەکان ـی جیهاد دەرم کــردن .
[السنة للخلال: رقم 795]

⑤ئیمام ــی الذهبي رحمه الله تعالى لەباسی ژیان ــی أبي إسحاق الفزاري رحمه الله تعالى: ـدەفەرموویێت
قال أحمد العجلي: كان ثقة، صاحب سنّة، صالحا، هو الذي أدّب أهل الثغر، وعلمهم السنّة، وكان يأمر وينهى، وإذا دخل الثغر رجل مبتدع، أخرجه، وكان كثير الحديث، وكان له فقه

واتا: احمد العجل ــی دەفەرموویێت ابی اسحاق الفرازی کەسێکــی متمانە پێکراوبوو وە ئەهلی سونەت بـوو وە پەروەردەی ئەهلی جیهادی دەکـرد و فێری سوننەت ــی ئەکردن
ئەمری بەچاکە و نەهی لەخراپە دەکـرد وەئەگەر کەسـێکی مبتدع ڕۆشتبایەتە ڕیزەکانی ئەهلی جیهاد دەری دەکـرد وە خاوەن فەرموودەیەکی زۆر و فیقهـ بوو .
[السير: ج8/ص540-541].

سەیری ئەم وتەیەی شـێخ بکەن و سەیری نموونەکەی بکەن کەچەند نموونەیەکـی قێزەون باس دەکات تا تۆی موناسرٍ ئەگەر حاڵت وەکـ ئەو حاڵە نەبوو نەچیت پرسیار لەغەیری ئەهلی جیهاد بـکەیت

شـێخ ابی میسرە ــی شام ــی (زانایـەکـی موجاهیــدی دەولە) تقبله الله تعالى دەفەرموویێت
سەربازان ــی کۆمەڵی سەرخراو و تامەزرۆیان بۆ کاروان ــی جیهاد زانست لەئەهلی زانست وەرەگرن لەئەهلی ئیجتهاد و جیـهاد وە لەغەیری ئەوان وەری ناگرن ئیلا مەگــەر زۆر ناچاربن وەکـ ناچاری ئەوکەسەی کەخەریـک دەمرێت لەتاو برسێتی و تینوێتیـدا لەوکاتەدا هیچی دەست ناکەوێ بۆئەوەی نەمرێت خوێنی ڕژاوی بەرازێـک دەخوات کەناوی طاغوتێکی لەسەر هێنراوە وەخنکێنراوە .. ئەم کەسـە کەئەمە دەخوات لەبەر ئەوە نیە حەزی لـێ بێت بەڵکـو ئەم داماوە هیچ ــی دەست نەکەوت لەناچاریدا خواردی تا نەمرێ وە قوتابیان ــی جیهاد لەسەردەمی واجب بوونـی جیهاد
زانست وەرناگرن لەوکەسـانەی دانیشتوون لەجیهادکـردن چجای ئەهلی بیدەع چجای زاناکانـی طاغوت وە قوتابیانی جیـهاد زانستی زانا مردووەکان ــی ئەهلی تەوحید و جیهاد پێش دەخەن بەسەر زانستەجۆراوجۆرەکان ــی زانا فاسق و دانیشتوەکـان لەجیهاد وە ئەو زانایانەشی کە سازشیان لەدین کردووە
وە دروشـمی ئەم قوتابیانەی زانـست وتەکەی ابن عمرە رضي الله تعالى عنه وارضاه کە دەیفەرموو
"من كان مستنًا فليستن بمن قد مات"
واتا: هەرکـەسـێک چاولێکەری و شوێنکەوتن دەکـات با چاو لەوانە بـکات و شوێن ئەوانە بکەوێت کەمردوون (لەزاناکان) [حلية الأولياء: ج1/ص305]

وەهەروەهــا ابن مسعود رضي الله تعالى عنه: ـدەيفەرموو
فإن كنتم لا بد مقتدين فاقتدوا بالميّت، فإن الحيّ لا يؤمن عليه الفتنة
واتا: ئێوە ئـەگەر چاولێـدەكەن و شوێن دەكەون ئاوا چاو لەمردووان بكـەن چونكـە كەسـى زيندوو لەفيتنەی ئەمـين نابيت (هەر ڕۆژە و فەتوايـەک ئەيات)
[حلية الأولياء: ج1/ص136]

الشيخ الـمجاهد الشيخ ئوسامـــە بــن لادن تقبّله الله تعالى: ـدەيفەرموو
ومن كان مقتديا فليقتدِ بمن مات من القدوات، فإن الحيّ لا تؤمن عليه الفتنة"

واتا: هەركەسـێک چاولێكەری دەكات باچاو لەوانە بـكات كەمردوون لەپێشەواكان چونكـە زيندوو لەفيتنەی ئەمـين نابيت .
[السبيل لإحباط المؤامرات].

هەربۆيە ئەوان شوێنكەوتە بوون و مبتدع نەبـون اقتدائيان بەپێشەوايانی هيدايەت دەكـرد لەسەركردە شەهيدەكـان بە ئيزنی الرحمن، وەكـ شێخ ئەبو مصعب ـی زەرقــاوی و شێخ ئەبو حەمزەی مـهاجر و شێخ ئەبـو عومـەری بەغــدادی رەحمـەت ـی الله تعالى لەهەموويان بێت و پلەيان بەرزكاتەوە

وە پێشەوايان ـی ئەهلی جيهاد زۆر حەزەريان دەكـرد لەشێخەكان ـی ال سلول وە الله تعالى دەزانێت پاشان موجاهــيدان كە ال سلول چەندين جاری هەوڵی ياوە ڕيزەكانـی موجاهيدان بخاتە ژێر ڕكێفی خۆيـەوە بەناردنی چەندان قوتابـی زانست كەزانا ڕەسـمی و نا ڕەسميەكان ـی ال سلوليان بەگەورە ناودەبـرد بۆئەوەی نوسراوەكانی ئەو زانايانە لەناو موجاهيدان بڵاوبكەنەوە ئەمەش پێش بەهاری عەرەبـی

پاشـان ڕيزەكان ـی ئەهلی جيهاد شێوێنرا كاتـێ كەسانێ نزيک كـرانەوە لەئەهلی جيهاد وەكـ طرطوســی (كەپێی وايە حوكمـەتە وەطەنيەكەی ليبيا حوكمەتێكـی شەرعيە داوای كرد موجاهيدان چەكەكانيان دانێن بۆحوكمـەتی ليبی)

وە هاوشـێوەی مەقدسی (ابو محمدی مەقدسی) کەتانەی لەجـیـهادی موجاهیدانــی ئەهلی عێراق ئەیا

وە وەکـ سلیمان علوان (بگەڕێوە بـۆ ڕەددەکەی شـێخ ــی شەهید بە ئیزنی الرحمن الشيخ سلطان بن بجاد العتيبى کە ڕەددێکی بەهێزە تێدا بۆچوونی عەلوان باس دەکـات لەبەرامبەر ال سلول و سەربازەکانیان

وە گـومڕاکـان لەسرووڕیەکان وحیزب ــی ئومەت وەکـ عبدالعزیز الطريفى و العجمى و المطيرى هەموو ئەمانە گەورەکران بـۆ ڕاکێشانی سەرنجی جەماوەری و شەرعیەت پێدان بەم هۆیەشەوە جـیهادی شــام تێکدرا و لەڕێگەڕاستە لایـدا ئەمەش هەڵەیەکـی ئابڕووبەرە

وە سەرگەورەی دانیشتوان لەجیهاد کە سازشــی کردووە لەدین و دینیان تێـکداوە نموونەی احمـد الحازمــی کە هاوشێوەی مەقـدسی و عەلوان و طریف ــی و مطیری یە لەدانیشتن وجیهاد نەکردن وە پێچەوانەی هەموو ئەوانە لەوەی کەس هان نـایات بو جیهادکردن و دوورترین کـەسە لەبانگەوازکردن بـۆجیـهاد بەڵـکو و تاریکی نیە کەتێیـدا هانی خەڵک بات بۆ دەستگرتن بەمەنهەج ــی کۆمەڵی سەرخراو کەدەجەنگن لەپێـناو ئەو مەنهەجـە

بۆیـە نە خۆی جـیهاد دەکات نەبانگەشەی بۆ دەکـات بەڵــکو سرووڕیە نوێیەکان و بیرمەندە دانیشتوەکـان زۆر سورترن لەسەر هاندان بۆجیـهاد تاوەکـ حازمی وە سرووڕیەکان هەندێکیان لەحازمی توندترن بۆ تەکفیرکردنی طاغوتان

"ذُكر عن بعض السلف: أن من لم يجاهد في سبيل الله، ابتلي بالجهاد في سبيل الشيطان، ومن بخل بإنفاقه المال في طاعة الله، ابتلي بإنفاقه في المعاصي وفيما لا ينفعه، ومن لم يمش في طاعة الله خطوات، مشى في معصية الشيطان أميالا"

واتا: گێڕدراوەتەوە لەهەندێ لەسەلەف فەرموویانە هەرکەسـێ جیهاد نەکـات لەپێناو الله تعالى تاقـی دەکرێتەوە بەجیهاد لەپێناو شەیطان وە هەرکەسـێ ڕەزیل بێت لەبەخشـین لەپێناو الله تعالى تاقیدەکرێتەوە بەبەخشین لەپێناو تاوان و ئەوشتەی سوودی بۆی نابـێت وەئەوەی هەنگاو نەنێت بۆگوێڕایـەڵی الله تعالى ئەوا دەیان کیلۆمەتر دەڕوات بۆ مەعصیەت و گوێڕایەڵی شەیطـان

[الدرر السنية: ج13/ص174].

“قال بعض السلف: المعاصي بريد الكفر”

واتا: هەندێ لەسەلەف فەرموویانە تاوان ڕێگەیەکە بەرەو کوفرت دەبات

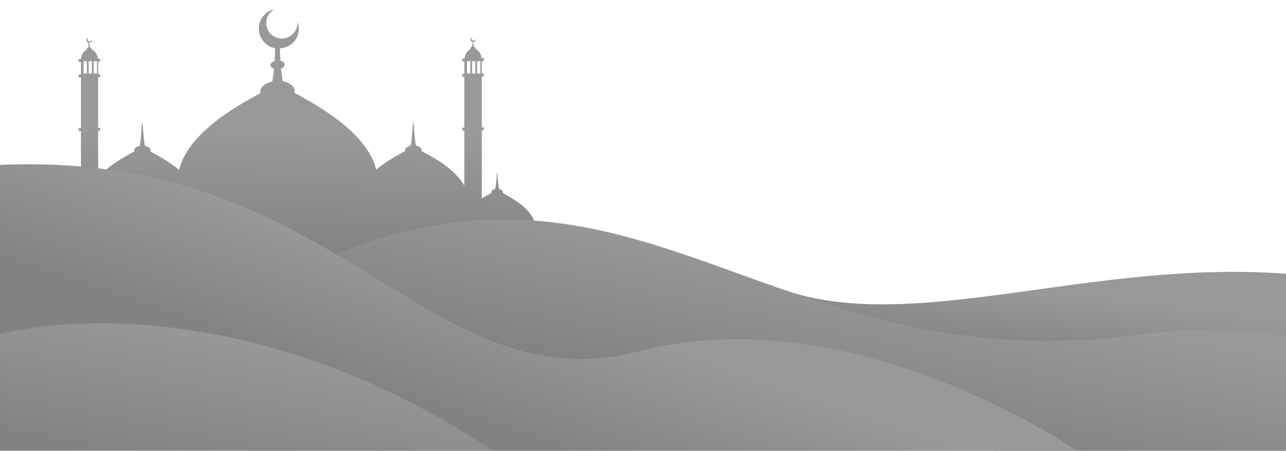
[الداء والدواء: ص125].

حازمی کەسێکی قوتابخانەی جامیە نوێیەکانە دەرکەوت ـدوای دابەش بوونی جامیە کۆنەکان ئەم قوتابخانەیە وتەی ئەهلی سوننەت لەبابەت ـی ئیمان و تەوحید وتەکفیرکردن ـی تارک جنس العمل و تەکفیری موشریکی جاهل دەکات بەڵام لەولاشەوە
بەرگری دەکات لە ال سلول لەسەر ڕێبازی جامیەکۆنەکان(محمد امان جامی مامۆستای ربیع مەدخەلی) وە ئاسانکاری دەکەن لەبابەتی موالات ـی خاچ پەرستان و حکم بغير ما انزل الله
(بۆنموونە حازمی لەم بابەتانە تەنها بەشێوازی تیۆری قسەدەکات نەک دابەزاندن بۆ واقع)

الحازمی بين كبيرة القعود و ضلال الجامية.
لشيخ ابو ميسرة الشامي

بسم الله الرحمن الرحيم

وەڵامێک بۆ هەڵۆی زندیق و عبدالطاغوت

وەڵامی بۆ ئەم دوومەلایە مەلا هەڵۆ مەلا عبداللطیف کەبەهیچ جۆریێ ڕۆژێ لەڕۆژان لەگەڵ هیچ جیهادێکدا نەبوون
نە برِوایان بەجیهادەکەی دەوڵــەی موبارەک هەبوو کە دژی ئێران و طاغوتان و ڕافیزە و نوسەیری دەجەنگان
نەبرِوایان بەجیهادە دژی جولەکە هەموو ئەمەش مانای ئەوەیە ئەم مەلایانە کۆنترۆڵکراوی عەلمانیەتن بەهەموو جۆریێ دژی چەک هەڵگرتنن

ئەم دەجالــە بەجۆریێ قسە دەکات وەک بڵێی موسڵمانانی غەوزە دەست پێشخەریان کردبێت بۆ جەنگکردن دژی یەهود
لەکاتێــکدا موسڵمانانی غەززە شەو و ڕۆژ لەژێر دەست درێژیەکانی جولەکەدان

بۆیــە ئەم حاڵەتەی موسڵمانانی غەززە جیهادی بەرگریکردنە نەك هێرِش بردن

عبداللطیف بەجۆریێ نەهی لەجیهادی موسڵمانانی غەززە دەکات
وەک بڵێی فلسطین خاکی جولەکەیە ووموسڵمانان هێرِشیان کردۆتە سەر جولەکەکان

عبداللطیف جیهاد دژ بەجولەکەی داگیرکەر بەفەســاد ناو ئەبـات

من پرسیاریێ لەعبداللطیف دەکەم
ئەگەر چەند کەسـێ هێرِش بکەنە سەر ماڵەکەت هەموو ماڵەکەت داگیربکەن
خۆت و مناڵ و خێزانەکانت لەیەک ژووردا هەمووتان کۆبکەنەوە
داگیرکەرەکە پێت بڵێ هەموو ماڵەکەت موڵکی منــە تۆ بەس بۆت هەیە لەیەک ژورەدا بژیت لەگەڵ ئەوەشدا جار جارە سوکایەتی بەخۆت و خێزانەکەت بکات و هەرجارە و مناڵێکت بکوژێ
ئەگــەر تۆی بێغیرەت دەستت بدەیت بەچەک و هێرِش بکەیتە سەر ئەو داگیرکارە تا تۆزێ پاشکشە بکات و مەجالی هەناسە دانێکت بۆ بمێنێتەوە ئـایا ئەمە فەســادە یان ئەمە جیهادە ئەگەر سەرکەوی فەزیلەتە بکوژرێی شەهیدیە
وەک تاجی سەرمان و ئیمام و شێخمان پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم ـدەفەرموویێت
(من قتل دون ماله فهو شهید، ومن قتل دون أهله فهو شهید، ومن قتل دون دینه فهو شهید، ومن قتل دون دمه فهو شهید)
مسند الامام احمد

هەرکەسێ لەپێناو بەرگریکردن لەماڵەکەی بکوژرێ شەهیدە هەرکەس لەپێناو بەرگری کردن لەخێزانەکەی بکوژرێ شەهیدە هەرکەس لەپێناو بەرگری لەدینەکەی بکوژرێ شەهیدە هەرکەس لەپێناو بەرگریکردن لەخوێنی خۆی بجەنگێ شەهیدە .

ئیـــسلام ئاوا فێری عیزەتمان ئەکات
ئیسلام نەیفەرمووە هەرکەس داگیری کردی دانیشە بەڵکو هانمان ئەیات بۆ بەرگری جا یان شەهیدبوون یان سەرکەوتن

دواتر تۆی مونافیق مەرجی هێز بۆ جیهادی بەرگری دائەنێی وەرە پێم بڵێ لەکام ئایەت و فەرموودەدا جیهادی دفع مەرجی هێزی بۆدانراوە !!!

ئیمام ـی ابن قدامة المقدسي رحمه الله تعالى [له المغني : 10 / 390] ـدەفەرمووێت :
(إذا جاء العدو صار الجهاد عليهم فرض عين ، و وجب على الجميع ، فلم يجز التخلف عنه) .

واتا: ئەگـەر دوژمن هێرش بهێنێت بۆسەر موسڵمان جیـهاد ئەبێتە فەرزی عەین و لەسەر هەموو موسڵمانێ دەبێتە واجب و جائیز نیـە کەس دوابکەوێ لەو جیهادە.

ئیمام ـی القرطبي رحمه الله تعالى [له تفسیرەکەیـدا : 3 / 38] ـدەفەرمووێت
ابن عطية رحمه الله تعالى :فەرموویـەتی
(الذي استقر عليه الإجماع أن الجهاد على كل أمة محمـد صلى الله عليه و سلم فرض كفاية فإذا قام به من قام من المسلمين سقط عن الباقين ، إلا أن ينزل العـدو بساحة الإسلام فهو حينئذ فرض عين)

واتا: ئەوەی ئیجمـاعی لەسەر دامەزراوە جیهاد لەسەر هەموو ئومەتی محمد صلى الله تعالى عليه وسلم فەرزی کیفایەتە گەر کـۆمەڵێ لەموسڵمانان پێی هەستان ئەوا لەسەر ئەوانی تر ئەکەوێت ئیـلا مەگـەر دوژمن هێرش بهێنێتە سەرگۆڕەپانی ئیسلام ئالەوکـاتەدا دەبێتە فەرزی عەین .

شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله تعالى ـدەفەرمووێت
[له الفتاوى المصرية : 4 / 508] :
(و أما قتال الدفع ؛ و هو أشد أنواع دفع الصائل عن الحرمة و الدين ؛ فواجب إجماعاً ، فالعدو الصائل الذي يفسد الدين و الدنيا لا شيء أوجب بعد الإيمان من دفعه ؛ فلا يشترط له شرط بل يدفع بحسب الإمكان ، و قد نص على ذلك العلماء ؛ أصحابنا و غيرهم) .

واتا: جەنگی بەرگریکردن کە تووندترین جۆرەکانی بەرگریە لەدژی کافری داگــیرکەر و پارێزگارییە لەشەرەف و لەدین
بــەئیجماع واجبــە چونکە دوژمنی داگیرکــەر کەدین و دونیا تێکدەدات هیچ شتێ لەپــاش ئیمان واجب ترنیــە لەدەرکردنیان وە هیچ مەرجێ دانەنراوە بۆ ڕوبەڕوبوونەوەیان بەڵکو هەرچەندێ توانا هەبێت بەپێی ئەوە ڕوبەروویان دەبیتەوە وە ئەمەش زانایان باسیان کردووە لەحەنبەلیەکان و جگە لەوانیش .

ئیمام ــی ابن قیّم الجوزیة رحمه الله تعالى [له الفروسیّة] :ـدەفەرمووێت
(إن دفع الصائل على الدين جهاد و قربة ..فإن قُتل فيه فهو شهيد فقتال الدفع أوسع من قتال الطلب و أعم وجوبا . و لهذا يتعين على كل أحد يقوم و يجاهد فيه ؛ فالعبد بإذن سيده و بدون إذنه ، و الولد بدون إذن أبويه ، و الغريم بغير إذن غريمه ... و لا يشترط في هذا النوع من الجهاد أن يكون العدو ضعفي المسلمين فما دون ، فإنهم كانوا يوم أحد و الخندق أضعاف المسلمين فكان الجهاد واجبا عليهم لأنه حينئذ جهاد ضرورة ودفع لا جهاد اختيار ... و جهاد الدفع يقصده كل أحد ، و لا يرغب عنه إلا الجبان المذموم شرعاً و عقلاً) .

واتا: جەنگی بەرگری لەسەر دیـن جیهاد و نزیک بونەوەیە لە الله تعالى ئەگــەر موجاهید لەو جەنگەدا کوژرا ئەوە شــەهیدە جەنگی بەرگری فراوانترە لەجەنگی طلب وە واجب بوونی گشتگیرترە هەربۆیە واجب دەبێت لەسەر هەموو کەسێك کەهەڵدەستێت و جیهاد دەکات کۆیــلە ئەو جیهادە لەسەری واجبە بەئیزنی گەورەکەی بێت یان بەبێ ئیزنی گەورەکەی منداڵ بەئیزنی دایک و باوکی بچێت یان بەبێ ئیزنی دایک و بــاوکی و قەرزار بەبێ ئیزن وەرگرتن لەخاوەن قەرز دەچێت وە ئەم جیهادە بەمەرج دانەنراوە، کەکافران لەموسڵمانان زیاتربن یان کەمتربن بەڵکــو جیهاد واجـبە لەسەر هەموو موسڵمانان چونکە جیهاد لەوحاڵەتەدا ناچارییە جیهادی اختیاری نیە ئەم جیهادی بەرگریە هەموو کەسێک مەبەستیەتی ئەنجامی بدات کەسیش نیە پشت هەڵکات لەم جیهادە ئــیلا جــــەبانێک نەبێت کەلەشەرع وئەقڵ سەرزەنشت کراوە .

ئیمامی النووي رحمه الله تعالى ـدەفەرموویت

ويجوز أن لا يحوج المزوجة إلى إذن الزوج كما لا يحوج إلى إذن السيد ولا يجب في هذا النوع استئذان الوالدين وصاحب الدين

واتا: لەکاتی جیهادی فەرزی عەیندا پێویست ناکات ئافرەت ئیزن لەمێردی وەربگرێت و کۆیلە ئیزن لەگەورەکەی وەربگرێت وە لەم حاڵەتەشدا پێویست ناکات منداڵ ئیزن لەدایک و باوکی وەربگرێت وە پێویست ناکات قەرزدار ئیزن لەخاوەن قەرز وەربگرێت .

روضة الطالبين وعمدة المفتين - (ج 4 / ص 1).

شيخ الإسلام إمام ابن تيمية رحمه الله تعالى دەفەرموویت

"وإذا دخل العدو بلاد الإسلام فلا ريب أنه يجب دفعه على الأقرب فالأقرب إذ بلاد الإسلام كلها بمنزلة البلدة الواحدة وأنه يجب النفير إليه بلا إذن والد ولا غريم ونصوص أحمد صريحة بهذا .

واتا: ئەگەر دوژمن هاتە نێو وڵاتی ئیسلامەوە هیچ گومانی تێدانیە وەدەرنانیان واجبە لەسەر نزیکترین بۆ نزیکترین چونکە وڵاتانی ئیسلام هەمووی وەکو یەکن و یەک وڵاتن وە واجبە موسڵمانان بچن بۆ ڕزگارکردنی بەبێ ئیزن وەرگرتنی منداڵ لەدایک و باوکی و بەبێ ئیزن وەرگرتنی قەرزار لەخاوەن قەرزەکەی وە دەقەکانی ئیمام احمد لەم بارەیەوە ڕوونە.

الفتاوى الكبرى ج: 4 ص: 609.

شێخ ابن عابدين رحمه الله تعالى دەفەرموویت

(وَفَرْضُ عَيْنٍ إنْ هَجَمَ الْعَدُوُّ فَيَخْرُجُ الْكُلُّ وَلَوْ بِلَا إذْنٍ)

واتا: فەرزی عەینە ئەگەر دوژمن هێرش بهێنێت بۆ سەر خاکی موسڵمانان وە پێویست بەئیزن وەرگرتن ناکات بۆ جیهاد کردن لەدژیان

رد المحتار - (ج 15 / ص 425)، وكذلك: حاشية رد المحتار - (ج 4 / ص 302).

ابن مودود الموصلي رحمه الله تعالى دەفەرمووێت

"الجهاد فرض عين عند النفير العام.. وقتال الكفار واجب على كل رجل عاقل صحيح حر قادر، وإذا هجم العدو وجب على جميع الناس الدفع تخرج المرأة والعبد بغير إذن الزوج والسيد"

واتا: جیــهاد فەرزی عەینە کاتێ کەخەلیفە داوا لەموسڵمانان بکات بۆ دەرچوون بۆ جیهاد وە کوشتنی کافرانە واجبە لەسەر هەموو پیاوێکی ئاقڵ و تەندروست و ئازاد و بەتوانا وەئەگەر دوژمن هێرش بهێنێت واجبــە لەسەر هەموو خەڵکــی وەدەریان بنێن ئافرەت دەردەچێ بۆ ئەو جیهادە بەبێ ئیزن وەرگرتن لەمێردەکەی کۆیلە دەردەچێت بەبێ ئیزن وەرگرتن لەگەورەکەی
الاختيار لتعليل المختار - (ج 1 / ص 46)

کەواتــا ئایا مەفسدەتی داگیرکردنی خاکی ئیسلام و موسڵمانان گەورەترە یان لەناوچوونی هەندێ لەموسڵمانان؟؟؟!!!

وە بەدەقی ئایەت جیهادی دفع ئەبێت ئەنجام بدرێت ئەگەر یەک موسڵمانیشت لەگەڵ نەبێت و بەتاک و تەنها بیت

قال الله تعالى
﴿ فَقَاتِلْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفْسَكَ ۚ وَحَرِّضِ الْمُؤْمِنِينَ ۖ عَسَى اللَّهُ أَن يَكُفَّ بَأْسَ الَّذِينَ كَفَرُوا ۚ وَاللَّهُ أَشَدُّ بَأْسًا وَأَشَدُّ تَنكِيلًا﴾ سورة النساء (84)

واتا: ئینجا لە پێناو الله تعالى و ڕزگارکردنی لاوازەکاندا کوشتار و غەزا بکە ئەی پێغەمبەر صلى الله تعالى علیه وسلم! ئەگەر بەتەنها خۆیشت بیت تۆ هەر لەهیدایەت و ئەرکی خۆت بەرپرسیت وە هانی باوەڕدارەکانیش بدە بۆ جیهاد و کوشتار و جەنگ دژی کافران
بێگومانبە الله تعالى بەهۆی ئەو جیهادەوە لە زەبر و زۆر و خراپەی ئەو بێ باوەڕانە دەتانپارێزێ.
و هێز و توانای الله تعالى لەهێزی ئەوان سەختترە لەسزا و تۆڵەیشدا توندتر و تیژترە.

فەرموون جیاوازی نێوان ئەم ئایەتە و وتارە پڕ لە نیفاقەکەی عبداللطیف چەندە زۆرە!

تەبعەن من ناڵێم بەس فلسطین داگیرکراوە بەڵکو هەموو خاکی موسڵمانان داگیرکراوە ئەو فەتوایەی زانایان بۆ هەموو ئەم خاکە داگیرکراوانەش بەکاردێت

بەڵام لێرەدا مەبەستم دەرخستنی نیفاقی عبداللطیف ـە کەبەهیچ جۆرێ ئەم مەدخەلیانە لەگەڵ جیهاد نین نەدژ بەطاغوتان نەدژ بەجولەکەی داگیرکەر چجای جیهادی هێرش بردن !

بەنسبەت مەلا هەلۆش کە دەڵێت ئەوەی لەفلسطین دەکرێ جیهاد نیە من لەگەڵ ئەو قسەیەیدام کە حماس موجاهید نین بەڵام هەلۆ درۆزنە چونکە هەلۆ دژی جیهادەکەی دەوڵــەتی ئیسلام ـیش بوو کەواتا ئێوە دژی ئەوەن موسڵمان چەك هەڵبــگرێ و جیهادبکات

جا کەدەولــەی هات وتتان خەواریج ـە و جیهاد نیە!
ئێستاش ڕووبەڕووبونەوەی جولەکە هەر بەجیهاد نازانن بەبیانوی حەماس ـەوە لەکاتێکدا دەیا و سەدان
موسڵمان سەربەخۆیانە دەجەنگن دژی جولەکە و باوەڕیان بە حەماسی کوفر و ڕیددە هەر نیە

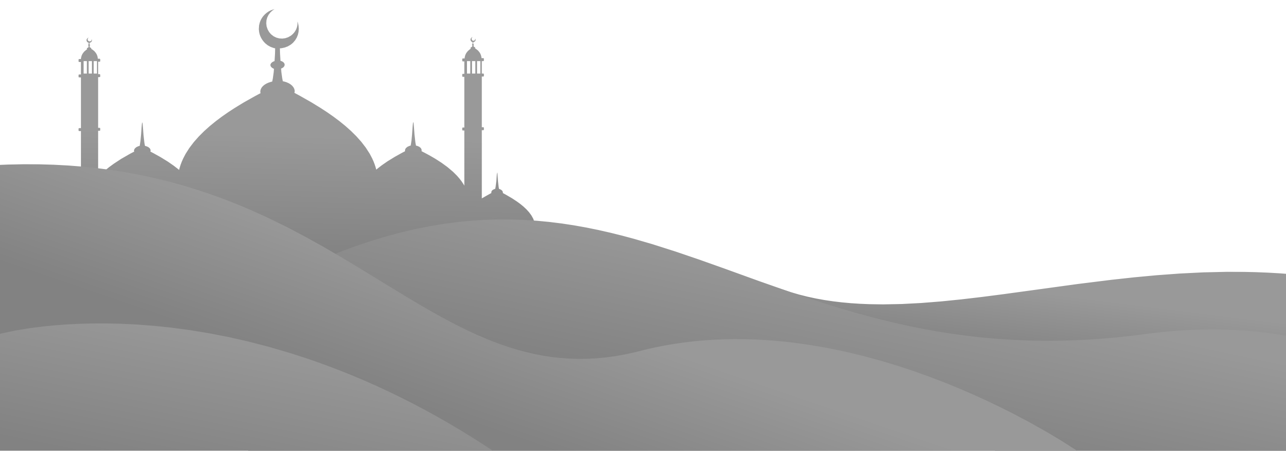
کەواتا زەحمەت نەبێت کاک ناهەلۆ تۆش لەگەڵ هیچ جیهادێک نیت وەک عبداللطیف ـی برات بۆیە ئێوە دەمتان داخەن پێویستمان بەفەتوای ئێوە نیە
چونکە ئێوە هیچ نین ئیلا حەقیر و جاهیل واحمق ـێ زیاتر نین

بەڵکو ئێمە هانی هەموو خەڵک ئەیەین کە لەکوردستانەوە گەر بۆت گونجا بڕۆ جیهاد بکە دژی جولەکە و بەیعەتی خۆت بۆ دەولــە ڕابگەیەن وە بەتاک و تەنها بجەنگێ یاخود کۆمەڵێک دروست بکەن لەژێر ئاڵای عقاب (دەوڵــەتی ئیسلامی) جیـهاد دژی جولەکە ڕابگەیەنن بەڵکـو الله تعالی ئەم جەنگەی دژ بەجولەکە بکات بەدەرگای کرانەوە و فتوحات و یەکخستنی ڕیزی موجـاهــیدان

داواکارم لە الله تعالی دڵی موسڵمانانی غەززە شادبکات بەدەرکەوتنی ئاڵا ڕەشـەکەی عقاب و هاتنی موجاهیــدان بۆ ڕزگارکردنیان وە هەر موسڵمانێکیش لەغەزە دەجەنگێ دژی جولەکە الله تعالی سەری بخات و موسڵمانان لەکەید و فیتنەی ئیخوان و ئێران بپارێزێ

بسم الله الرحمن الرحيم

بەرگری لە ئیمامی ئەبو حەنیفە رضي الله تعالى عنه وارضاه، وەهەروەها وەڵام دانەوەی بوهتان و تەدلیسەکانی هەڵۆ

هەڵۆ کە تەکفیری ئیمام ـی ابو حەنیفە ئەکات بابزانین ئەبو حەنیفە کێیە و لای سەلەف چۆن باسکراوە

پوختەیەك لەژیانی ئیمام ـی فەقیهـ ئەبو حەنیفە النعمان
ناوی نعمان ـی کوڕی ثابت ـی زوطی التیمی کـوفی ـە
لەساڵی 80 ـی کۆچی لەدایک بووە و ئیمامی ئەنەس ـی کوڕی مالک ـی بینیووە
(سير أعلام النبلاء للذهبي6_391).

ماموستاکانی ئیمام ـی ئەبوحەنیفە رحمە الله تعالی
①عطاء بن أبي رباح
② والشَّعبي
③ جبلة بن سحيم
④ عدي بن ثابت
⑤عبدالرحمن بن هُرمز الأعرج
⑥عمرو بن دينار
⑦نافع
⑧ قتادة
⑨قيس بن مسلم
⑩القاسم بن عبدالرحمن بن عبدالله بن مسعود
①① عبدالله بن دينار
②①عبدالعزيز بن رفيع
③①عطية العَوفي
④①حماد بن أبي سليمان
⑤① عبدالملك بن عمير
⑥①أبي جعفر الباقر
⑦①ابن شهاب الزهري
⑨① محمد بن المنكدر
⓪② أبي إسحاق السَّبيعي
①② منصور بن المعتمر
②②مسلم البطين
زۆرێـکی تریش (سير أعلام النبلاء جـ 6 صـ 391).

لەقوتابیەکــان ـی
①عبدالرزاق ـی کوڕی همام الصنعاني کە مامۆستای ئیمام ـی احمد بووە رضي الله تعالى عنه
②حماد ـی کوڕی ئیمامی أبي حنيفة
③زُفَر ـی کوڕی الهذيل التميمي
④محمد ـی کوڕی الحسن الشيباني
⑤وكيع ـی کوڕی الجراح
⑥القاضي أبو يوسف
و زۆرێکی تــر (سير أعلام النبلاء للذهبي 6_393)

زانســتی ئیمام ـی ئەبو حەنیفە رحمە الله تعـالى
خۆی ئەیگێڕێتەوە ئەفەرمووێت
چووم بۆلای ئەبو جەعفەری مەنصـورِ پێی وتم ئەی ئەبو حەنیفە زانستت لەکـێ وەرگرتووە؟
لەوەڵامـدا وتم لە (حماد ئەویش لە إبراهيم لە عمر ـی کوڕی الخطاب علي کوڕی أبي طالب و عبدالله ـی کوڕی مسعود و عبدالله ـی کوڕی عباس)
(تاريخ بغداد للخطيب البغدادي13_334)

ئەفەرمووێت
هاتم بۆ بەصـرە وام گومان ئەبر خەڵکی پرسیاری هەرشتێکم لێ بکەن وەڵامەکەی ئەزانم پرسیاری شتانێکیان لێ ئەکردم وەڵامەکەیـم نەئەزانی بۆیە لەسەر نەفسی خۆمم پێویست کـرد لە حمادی شێخ ـم جیانەبمەوە تامردن هەژدەسـاڵ لەگەڵ ـی بووم
(تهذيب الكمال المزى 29/427)

وەفای ئەبو حەنیفە بۆشێخەکان ـی
ئەفەرمووێت
هیچ نـوێژێکم نەکـردووە لەوکاتەوەی حمـاد مرد ئیلا دوعای لێخۆشبوونم بۆی کردووە لەگەڵ باوکیشم وە دوعای لێخۆشبوونم بۆهەموو ئەوانە کردوە کەلێیانەوە فێربــووم وە بۆئەوانەشی کە شتێکم فێرکـردوون
(تاريخ بغداد للخطيب البغدادي 13/334).

بیروباوەڕی ئیمام ئەبو حەنیـفە رضي الله تعالی عنە وارضاه
یحیی ـی کوڕی نصر ئەفەرمووێت
(كان أبو حنيفة يفضِّل أبا بكر وعمر، ويحب عليًّا وعثمان، وكان يؤمن بالقدر خيرِه وشرِّه، ولا يتكلم في الله عز وجل بشيء، وكان يمسح على الخفين، وكان من أفقهِ أهل زمانه وأتقاهم)

واتا: ئەبو حەنیفە ئەبوبـکر و عمری بەباشترین ـی ئوممەت زانیوە لەپاش پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسـلم وە علی و عثمان ـی خۆشەویست وە بڕوای بەقەدەر هەبوو بەخێر و شەڕیەوە وە هیچ قسەی لەسەر زاتـی الله تعالی نەکردووە (بەکلام و بەئەقڵ) وە مەسح ـی لەسەر خوف کردووە وە لەزیرەکترین ـی خەڵکی سەردەم ـی خۆی بووە
(الانتقاء لابن عبدالبر صـ 163).

حماد ـی کوڕی أبي حنيفة ئەفەرمووێت
بیستم لەباوکم ئەیفەرموو
ولا تنتقص أحدًا من أصحاب رسول الله صلى الله عليه وسلم، ولا تكفِّر الناس بالذنوب

لەڕێزی هیچ هاوەڵێکی پێغەمبەر صـلی الله تعالی علیە وسلم کەم نەکەیتەوە وەخەڵکـی بەتاوان تەکــفیرنەکەیت
(الانتقاء لابن عبدالبر 166).

وتەی ئیمامی ئەبو حەنیفە رحمە الله تعالی لەبارەی قورئان
ئەیفەرمــوو
القرآن كلام الله غير مخلوق، ومن قال غيرَ هذا فهو كافر
واتا: قـورئان وتەی الله تعالی یە و مەخلوق نیـە ئەوەی شتێ بڵێت جگە لەمە ئەو کەسـە کـافرە
(الانتقاء لابن عبدالبر166).

وتەی ئیمامی ئەبو حەنیفە دەربارەی حوکم ـی قیامەت ئەیفەرموو
خەڵکی سێ مۆڵگەن هەیە
مۆڵگەی یەکەم پێغەمبەران لەبەهەشت ـدان علیهم السلام
دووەم مولگە دۆزەخ ـە کەشوێنی موشریکانە
سێهەم مۆڵگەی باوەڕداران
ئەوەستین لەسەریان شایەتی بەبەهەشت و دۆزەخ ـی بوون نایەین بۆ تاکێکی دیاریکراو لەباوەڕداران بەڵکو ئومێدی بەهەشت ـی بۆ ئەخوازین وە ئەشترسین لەسەریان بەهۆی تاوانەکانیان
(الانتقاء لابن عبدالبر صـ 167 _ 168).

تەقوای ئیمامی ئەبو حەنیفە رحمە الله تعالی
عبدالله ـی کوڕی مبارك ئەفەرموویێت وتم بە سوفیان ـی ثەوری (یا أبا عبدالله، ما أبعد أبا حنيفة من الغِيبة! ما سمعتُه يغتاب عدوًا له قط، قال: هو والله أعقل من أن يسلِّط على حسناته ما يذهَب بها)

واتا: ئەی باوکی عبدالله ئەبو حەنیفە چەند دوورە لەغەیبەت کردن والله ـی نەمبینیوە غەیبەتی دووژمنەکەشی بکات
سوفیان فەرمووی والله زۆر لەوە ئاقڵترە کە کارێ بکات چاکەکانی خۆی پێ لەدەست بدات
(تاریخ بغداد للخطیب البغدادي 13/ 363).

زیرەکــی ئەبو حەنیفە لە ڕەددانەوەی ئەهلی بیدەع و گومڕایی
محمد ـی کوڕی عبدالرحمن ئەفەرموویێت
لاپەڕەی دواتر

پیاوێک هەبوو لەکوففە ئەیوت عوسمان ـی کوڕی عەفان جولەکەیە
ئەبوو حەنیفە چوو بۆلای ئەوپیاوە وتی هاتووم بۆ داواکاری پیاوەکە وتی داوای چیەکەی ئەبو حەنیفە وتی داخوازی کچەکەت ئەکەم پیاوەکە ووتی بۆکێ ؟ ئەبو حەنیفە وتی بۆ پیاوێکی ڕێزداری خاوەن ماڵ و سامان کتاب ـی الله تعالى ـی لەبەرە کەسێکی بەخشەرە و شەو نوێژ ئەکات لەڕکاتێکدا زۆر ئەگریەت لەترسی الله تعالى
پیاوەکە وتی هەتا لەمە کەمتریش قەناعەت پێکەرە بۆ ڕازی بوونم
ئەبوحەنیفە وتی تەنها یەک کێشەی هەیە
پیاوەکە ووتی ئەو کێشە چیە؟
ئەبو حەنیفە ووتی جولەکەیە
پیاوەکە وتی سبحان الله تعالى داوام لێ ئەکەی کچی خۆم بەم بەجوولەکە ؟
ئەبوو حەنیفە فەرمووی کچەکەت نایەی بەجولەکە؟
پیاوەکە ووتی نەخێر
ئەبو حەنیفە فەرمووی ئایا پێغەمبەر صلى الله علیه تعالى وسلم دوو کچ ـی خۆی ئەیاتە کەسێک کەجوولەکە بێت ؟ پیاوەکە وتی استغفرالله من تەوبە ئەکەم لەوەی وتومە عوسمان جولەکەیە
(تاريخ بغداد للخطيب البغدادي 13 / 364).

عیبادەت ـی ئەبو حەنیفە
خارجة ـی کوڕی مصعب رحمه الله تعالى ئەفەرموویێت
ختَم القرآنَ في الكعبة أربعة من الأئمة؛ عثمان بن عفان، وتميم الدَّاري، وسعيد بن جُبير، وأبو حنيفة (تاريخ بغداد للخطيب البغدادي 13/ 356).

واتا: چوار لەپێشەوایان خەتم ـی قورئانیان لە کەعبە کردووە ئەوانیش عوثمان ـی کوڕی عەفان و تمیم ـی الداری و سعیدی کوڕی جبیر و ئەبو حنیفە

حسن ـی کوڕی محمد اللیثي ئەفەرموویێت
هاتم بۆ کوفە پرسیاری الله پەرسترین خەڵکی شارەکەم کرد ناردیانم بۆ لای ئەبو حەنیفە
(تاريخ بغداد للخطيب البغدادي 13/ 353).

یحیى ـی کوڕی أیوب الزاهد رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
كان أبو حنيفةَ لا ينام الليل
(تاريخ بغداد للخطيب البغدادي 13 ـ 353).

واتا: ئەبو حەنیفە شەوان نەئەخەوت (شەونوێژی ئەکرد)

مِسعَر ـی کوڕی کِدام رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
رأيت أبا حنيفة قرأ القرآن في ركعة؛
(سير أعلام النبلاء للذهبي 6 / 401).

واتا: ئەبو حەنیفەم بینی هەموو قورئان ـی لەڕکاتێکدا خوێندەوە

أسد ـی کوڕی عمر رحمه الله تعالى فەرمووێت
صلى أبو حنيفة الفجرَ بوضوء صلاة العشاء أربعين سنة، فكان عامةَ الليل يقرأ جميع القرآن في ركعة واحدة، وكان يُسمَع بكاؤُه بالليل حتى يرحَمَه جيرانُه

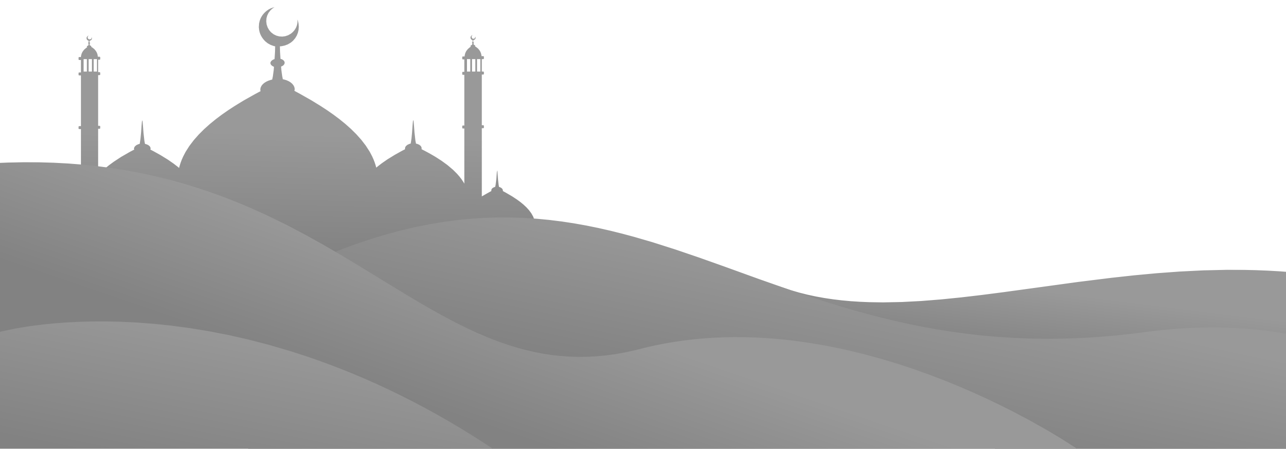
واتا: چل ساڵ ئەبو حەنیفە بەدەست نوێژی، نوێژی عیشا نوێژی بەیانی ئەکرد تەواوی شەوەکە هەموو قورئانی لەڕکاتێکدا ئەخوێندەوە وە دراوسێکانی گوێیان لەگریان ـی ئەبوو کە لەنوێژدا ئەگریا و ڕەحمەتیان بۆ ئەبو حەنیفە ئەنارد
(تاريخ بغداد للخطيب البغدادي 13/ 363).

فاسقێکی فاجری وەک هەڵۆش بێ تەحقیق دەستی گرتووە بەچەند ڕیوایەتێکی منقطع و غیر ثابت دێت قسە بە ئەبو حەنیفە ئیمام ـی موسڵمانان ئەکات

مكي ـی کوڕی إبراهیم مامۆستای ئیمام ـی بخاری رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
جالستُ الكوفيين فما رأيت أورعَ من أبي حنيفة
واتا: لەگەڵ خەڵکی کوفە دانیشتووم و تێکەڵ بووم بەڵام کەسیانم نەبینی وەک ئەبوو حەنیفە خاوەن وەرع بێت (وەرع بریتیە لەوازهێنان لەوشتەی ئەترسی زەرەری هەبێت بۆ قیامەت)
(تاريخ بغداد للخطيب البغدادي 13/ 363).

بسم الله الرحمن الرحيم

وەسفی ئەهلی سەلەف و سوننەت
ئیمامی ئەبوو حەنیفەی پڕ لە تەقوا و
مەعریفەت

چەند وەسفێکی سەلەف وئەهلی سوننەت بۆ ئیمام ـی ابو حەنیفە

سەرەتا ئەوەمان لا ڕوون بێت
هەندێ ئەقوال کەلەهەندێ لەسەلەفەوە هاتوون کە تانە و قسەیان بە ئیمامی ئەبو حەنیفە وتووە

یەکـەم ـ وتەی هەموو زانایان ـی سەلەف نیە بەڵکـو وتەی چەند زانایەکـە
دووەم ـ هەندێ لەو وتانە لەسەندەکەیدا قطع و لاوازی هەیە و سەحیح نیە
سێهەم ـ ئەو ڕیوایەتانەشـی کە سەنەدەکەی سەحیح ـە هیچیان ناڵێن ئەبو حەنیفەمان بینی ئاوا بڵێت بەڵکـو تەنها گێڕانەوەیە لەخەڵکـی و ئەدرێتە پاڵ ئەبو حەنیفەوە

چوارەم ـ هەندێ لەوانەی قسەیان بە ئەبو حەنیفە وتووە سەرەتا ئاگاداری حاڵی ئەبو حەنیفە نەبوون لەنزیکەوە بەڵام دواتر کەشارەزای علم ـی ئەبو حەنیفە ئەبن وەسف ـی ئەکەن

پێنجەم ـ ئەوپەڕی ئەو وتانە طعن ـە لەفەتوا و لەئیرجائەکەی ابو حەنیفە و لەعلم ـی حدیث

بۆیە ئەهلی سونەت ئەهلی تەحقیق ـن وەکـ زاهیریەکان هەر وتەیەک ببین کار لەسەر زاهیرەکەی ناکەن ڕاستەوخۆ تا لێکوڵینەوە لەسەنەدەکەی ومەبەست ـی خاوەن وتەکە دەکەن وە سەیردەکەن ئایا ئەم زانایە کەلێرەدا قسەی بە ئەبو حەنیفە وتووە ئایا وتەی دیکەی هەیە وەسف ـی ئەبو حەنیفە بکات

دواتر بابەتێکیش کەلەناو زانایان ڕاجیاوازی لەسەر بێت لەسەر ئێمە واجبە شوێن بەڵگە بـکەوین بـۆیە ئێمە نکۆڵی لەوەناکەین ئەبو حنیفە رحمە الله تعالی لەئیماندا موافق ـی مورجیئە بووە و کرداری بەئیمان دانەناوە بەڵام کەس بەمە کـافر نابێت چونکە ئەمە بیدعەی ئیرجائـە

وە نکۆڵیش لەوەناکەین کە لە فیقـهدا هەڵەی هەیە

بەڵام موسڵمانە و لەلایەن ئومەتەوە شاهێدی ئیمان ـی بۆ دراوە و ئیجماع لەسەر ئیمامەتی هەیە

الحافظ أبو سعد السمعاني رحمه الله تعالى لە الأنساب (6/ 64-66) ـدەفەرموویێت
"أبو حنيفة النعمان کوری ثابت الكوفي خاوەن بۆچوون ئیمام ـی ئەهلی بۆچوون و فەقیهی عێراق لەکوفە لەدایکبووە ابو جەعفەری منصور ئەینێرێت بۆ بەغداد لەوێ ئەمێنێتەوە تامردن ابن هبیرە پۆستی قازی پێ ئەبەخشێت بەڵام ئەبو حەنیفە ڕەدی ئەکاتەوە ابن هبیرە سەت جەڵدی ئەکات هەموو ڕۆژێ دە جەڵدی کە لەئەبو حەنیفە ئەیات بەڵام ئەبو حەنیفە هەر ئارامدەگرێ تا ابن هبیرە وازی لێ دێنێت

ئەبو حەنیفە خۆی سەرقاڵ ئەکات بەطلب ـی علم و خۆی بۆ زانست یەکلادەکاتەوە تا علمێکی وا فێردەبێت هاوشێوەی کەم بێت

وەسفی زانایان ـی سەلەف بۆ ئیمامی ئەبو حەنیفە
مسعری کوڕی کدام رحمه الله تعالى ئەیفەرموو
ما أحسد أحدًا بالكوفة إلا رجلين: أبا حنيفة في فقهه والحسن بن صالح في زهده.

واتا: لەکوفە حەسودیم بەکەس نایە تەنها دوو پیاو نەبێت ئەبو حەنیفە لەفیقهـ وحسن ـی کوڕی صالح لە زوهد

وەئەفەرمووێ (من جعل أبا حنيفة بينه وبين الله، رجوت أن لا يخاف)
واتا: هەرکەسێ ئەبو حەنیفە لەنێوان خۆی و الله تعالى دابنێت (بۆتێگەشتن لەدینی الله تعالى) ئومێدەکەم بۆ قیامەت ترسی لەسەر نەبێت

ئیمام فضیل بن عیاض رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت (كان أبو حنيفة رجلاً فقيهًا معروفًا بالفقه)

واتا: ئەبو حەنیفە پیاوێکی تێگەیشتوو بووە لەدین و بەفەقیهـ ناسراوە
ـوە ئەفەرمووێت (حسن الدين، كثير الصمت، قليل الكلام .. وإذا أوردت عليه مسألة فيها حديث صحيح اتبعه، وإن كان عن الصحابة والتابعين، وإلا قاس فأحسن القياس)

واتا: خاوەن دینێکی باش بوو کەسێکی بێدەنگبوو و کەم قسەی ئەکرد وە ئەگەر بابەتێکی پیشاندرایە و لەوبابەتە فەرموودەی سەحیح ـی لەسەر بوایە ئەوا شوێنی ئەکەوت وە ئەگەر لەو بابەتە وتەی صحابە وتابعین ـی لەسەر بوایە شوێنی ئەکەوت ئەگەر هیچ یەکێ لەمانە نەبوایە ئەوا بە جوانترین شێوە قیاس ـی ئەکرد.

لەساڵی 80 ـی کۆچی لەکوفە لەدایکبووە
وەلە ڕەجەب ـی ساڵی 150 ـی کۆچی وەفات ـی کردووە وەکاتێ مرد خەڵکی بەشەش جار نوێژی جەنازەیان لەسەر کرد لەبەر زۆری نوێژ خوێنان لەسەری کۆتا کەسیش کەنوێژی لەسەر کرد حماد ـی کوڕی بوو وە حسن بن عمارە تەرمەکەی شۆرد

ئیمام الحافظ الذهبي رحمه الله تعالى له سير أعلام النبلاء (6/ 390-403): ـدەفەرموویێت
"أبو حنيفة پێشەوای فیقهـی ئومەتە زانای عێراق دەوڵەمەند بوو بەشوێنکەوتنی ئەثەر و لەم پێناوەشدا زۆر گەڕاوە"

محمد بن سعد العوفي رحمه الله تعالى ـدەفەرموویێت : بیستم لە یحیای کوڕی معین رحمە الله تعالی ئەیفەرموو
(كان أبو حنيفة ثقة، لا يحدث بالحديث إلا بما يحفظه ولا يحدث بما لا يحفظ.)

واتا: ئەبو حەنیفە کەسێکی ثقەیە فەرموودەیەکـ ناڵێتەوە ئیلا لەبەریەتی شتێـک ناڵێت کە لەبەری نەبێت

صالح بن محمد رحمە الله تعالی ئەفەرموویێت بیستم لە یحیای کـوڕی معین ئەیفەرموو
(كان أبو حنيفة ثقة في الحديث)
واتا: ئەبو حەنیفە کەسێکی سیقەیە (متمانە پێکراوە) لەبواری فەرموودە

ئیمام ـی الشافعي رحمه الله تعالى ئەفەرموویێت
الناس في الفقه عيال على أبي حنيفة.

واتا: خەڵکی لەفیقهـدا وابەستە و پەیوەستن بەئەبو حەنیفەوە
(تێبینی / عیال لەوێدا بەمنای منداڵ نایەت)

ئیمام ـی الذهبی رحمه الله تعالى ئەفەرمووێ منیش ئەڵێم
(الإمامة في الفقه ودقائقه مسلمة إلى هذا الإمام. وهذا أمر لا شك فيه)

واتا: پێشەوایەتی لەفیقهـ و وردەکاریەکانی ئەدرێتە دەست ئەم ئیمامەوە ئەمەش شتێکە گومانی تیانیە .

ئیمام ـی أبو داود رحمه الله فەرموویەتی (رَحِمَ الله مالكًا كان إمامًا، رَحِمَ الله أبا حنيفة كان إمامًا)
ڕەحمـەت ـی الله لە مالـیک بێت ئیمام بوو وە ڕەحمـەت ـی الله لە ئەبو حەنیفە بێت ئیمام بوو
[مناقب الإمام أبي حنيفة وصاحبيه (ص 27، 28)].

ئیمام الحافظ ابن كثير رحمه الله تعالى لە البداية والنهاية (10/ 123) ـدەفەرمووێت
"الإمام أبو حنيفة النعمان بن ثابت الكوفي، فەقیهـی عێراق و یەکێکە لەپێشەواکانی ئیسلام و سەروەرە دیارەکان وەیەکێکە لەپایەکانی زانایان وە یەکێکە لەپێشەوایانی چوار مەزهەبە وە گەیشتووە بەسەردەم ـی صحابە وە ئەنەسـی کوڕی مالـکی بینیوە وە دەگێڕنەوە کە ڕیوایەتی لەحەوت لەصحابە گێڕاوەتەوە

واتا: یحیای کوڕی معين ئەیفەرموو (ئەبو حەنیفە سیقەیە) وە ئەبو حەنیفە کەسێکی ڕاستگۆ بووە بەدرۆ تۆمەتبارنەکراوە

وە ئیمام یحیی بن سعيد القطان رحمه الله تعالى فەتوای بەوتەی ئەبو حەنیفە ئەیا و ئەیفەرموو (لا نكذب الله ما سمعت أحسن من رأي أبي حنيفة، وقد أخذنا بأكثر أقواله)

واتا: لەگەڵ الله تعالى درۆ ناکەین هیچ بۆچوونێکـم نەبیستووە باشتربێت لەبۆچوونی ئەبو حەنیفە وە زۆرێـک لەوتەکانی ئەبو حەنیفەمان وەرگرتووە

ئیمام ـی عبدالله ـی کوڕی مبارك رحمه الله تعالى ئەیفەرموو
(لولا أن الله أعانني بأبي حنيفة وسفيان الثوري لكنت كسائر الناس)

واتا: ئەگەر الله تعالى یارمەتی نەدابام بەئەبو حەنیفە و سفیان ثـەوری منیش وەک ئەو خەڵکە دەبووم

عبدالله بن داود الخريبي رحمه الله تعالى ئەیفەرموو
(ينبغي للناس أن يدعوا في صلاتهم لأبي حنيفة لحفظه الفقه والسنن عليهم)

واتا: لەسەرخەڵکی پێویستە لەنوێژەکانیان دوعا بۆ ئەبو حەنیفە بکەن چونکە فیقـه و سوننەت ئەپارێزێ بۆیان .

ئیمام ـی سفيان الثوري و ابن المبارك فەرموویانە (كان أبو حنيفة أفقه أهل الأرض في زمانه)
واتا: ئەبو حەنیفە فەقیهترین کەسـی سەردەمی خۆی بوو.

ئیمام أبو نعیم رحمه الله تعالى ئەیفەرموو (كان أبو حنيفة صاحب غوص في المسائل)
واتا: ئەبوو حەنیفە هێندە شارەزابوو لە قوڵای بابەتەکان ڕۆچوو بوو

ئیمام مكي ابن إبراهيم رحمه الله تعالى ئەیفەرموو
كان أبو حنيفة أعلم أهل الأرض

واتا: ئەبو حەنیفە شارەزاترین کەسی سەر زەوی بوو .
الإمام ابن الأثير رحمه الله تعالى ـدەفەرمووێت
له((جامع الأصول في أحاديث الرسول)) (15/ 432-436)

ما نشر الله تعالى له من الذكر المنتشر في الآفاق، والعلم الذي طبق الأرض، والأخذ بمذهبه وفقهه، والرجوع إلى قوله وفعله، وان ذلك لو لم يكن لله سبحانه وتعالى فيه سر خفي، ورضًا إلهي وَفَّقَهُ الله له، لما اجتمع شطر الإسلام أو ما يقاربه على تقليده

واتا: ئەوەی الله تعالى ناوی ئەبو حەنیفە و زانستەکەی بڵاوکردەوە لەسەر زەویدا و خەڵکانێک دەستگرتوون بەمەنهەج و فیقهەکەی وبۆ وتە و کردارەکانی ئەگەڕێنەوە ئەگەر ئەمە نهێنی ڕازیبونی الله تعالى تێدانەبێت کە الله تعالى تەوفیقـی داوە ئەوا نیوەی ئەهلی ئیسلام ـی کۆنەدەکردەوە لەسەر چاولێکەری بۆ ئەبو حەنیفە

وە ئیمام أبو جعفر الطحاوي کەشارەزاترین کەسە بەعەقیدەی ئیمام ئەبو حەنیفە کتێبێکی داناوە بەناونیشانی ((عقيدة أبي حنيفة رحمه الله تعالى)) کە لەم کتێبەدا هەموو ئەو تۆمەت و بوهتانانە ڕەد ئەکاتەوە کەدراوەتە پاڵ عەقیدەی ئیمام ـی ابو حنيفه
وە دەیسەلمێنت کەعەقیدەی ابو حنيفه هەمان عەقیدەی ئەهلی سوننەت و جەماعەیە

ئیمام ـی بِشْرُ الْحَافِي رحمه الله تعالى فەرموویەتی الْخُرَيْبِيُّ: ئەفەرمووێت
«مَا يَقَعُ فِي أَبِي حَنِيفَةَ إِلا جَاهِلٌ أَوْ حَاسِدٌ»
واتا: کەس نیە قسە بە ئەبو حەنیفە بلێیت یان نەزانە یان حەسوودە

يَحْيَى کوڕی أَبِي طَالِبٍ دەڵێ بیستم لە عَلِيَّ بْنَ عَاصِمٍ، ئەیفەرموو: «لَوْ وُزِنَ عِلْمُ أَبِي حَنِيفَةَ بِعِلْمِ أَهْلِ زَمَانِهِ لَرَجَحَ» مناقب ابو حنيفه للذهبى

واتا: ئەگەر زانستی ئەبوو حەنیفە پێوانە بکرێت بەزانستی خەڵکی سەردەمی خۆی ئەوا زانستی ئەبوو حەنیفە ئەبێت

شیخ ـی ئیسلام ابن تیمیه رحمه الله تعالى ـدەفەرموویێت (إنَّ الأئمَّةَ المشهورينَ كُلَّهم يثبِتونَ الصِّفاتِ للهِ تعالى، ويقولونَ: إنَّ القرآنَ كلامُ اللهِ ليس بمخلوقٍ، ويقولونَ: إنَّ اللهَ يُرى في الآخرةِ، هذا مذهَبُ الصَّحابةِ والتابعينَ لهم بإحسانٍ من أهلِ البيتِ وغيرِهم، وهذا مذهَبُ الأئمَّةِ المتبوعينَ؛ مِثلُ مالكِ بنِ أنَسٍ، والثَّوريِّ، واللَّيثِ بنِ سَعدٍ، والأوزاعيِّ، وأبي حنيفةَ، والشَّافعيِّ، وأحمدَ)

واتا: پێشەوا ناودارەکان هەموویان سیفەتەکانی الله تعالى جێگیر ئەکەن وە ئەڵێن قورئان قسەی الله یە و مخلوق نیە وە ئەڵێن الله لەقیامەت ئەبینرێت ئەمەش مەزهەبی صحابە و تابعین ـە ئەوانەی کەبەچاکە شوێنیان کەوتن لە ال بیت ـی پێغەمبەری ئازیز و ڕێزدار صلى الله تعالى عليه وسلم و جگە لەوانیش وە ئەمە مەزهەب ـی پێشەواکانە وەک مالکی کوڕی ئەنەس و ثەوری و لیث بن سعد و ئەوزاعی و ئەبو حەنیفە و شافعی و ئەحمەد

((منهاج السنة النبوية)) لإمام ابن تيمية (2/ 106).

حوکمــی کەسێ چیە تەکفیری ئەبو حەنیفە بکات ؟
شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیە رحمه الله تعالى ئەفەرموویێت
(من كفَّر أبا حنيفةَ ونحوَه من أئمَّةِ الإسلامِ الذين قالوا: إنَّ [اللهَ] فوقَ العرشِ، فهو أحقُّ بالتَّكفيرِ
واتا: هەرکەســێ تەکفیری ئەبو حەنیفە یان هاوشێوەکانی بکات لەپێشەوایان ـی ئیسلام ئەوانەی کەوتویانە الله تعالى لەسەر عەرشە ئەوا کەسی تەکفیرکـار شایستەترە بۆ ئەوەی تەکفیر بکرێ

فإنَّ أئمَّةَ الإسلامِ الذين أجمع المسلِمونَ على هدايتِهم ودرايتِهم، ولهم في الأمَّةِ لِسانُ صِدقٍ
واتا: چونکە پێشەوایانەی ئیسلام کەموسڵمانان کۆدەنگن لەسەر هیدایەت و زانستیان وە لەناو ئوممەت ـدا وە زمانی ڕاستگۆی و چاکێتیان بۆ دراوە لەناو ئوممەت

ومِثلُ مالكٍ، والثَّوريِّ، واللَّيثِ بنِ سَعدٍ، والأوزاعيِّ، وأبي حنيفةَ، ومِثلُ الشَّافعيِّ، وأحمدَ بنِ حَنبَلٍ ... وأمثالُ هؤلاءِ، من كفَّرهم فقد خالف إجماعَ الأمَّةِ وفارق دينَها؛ فإنَّ المؤمنينَ كُلَّهم يُعظِّمون هؤلاء ويحسِنونَ القولَ فيهم

واتا: نموونەی مالـک و ثەوری و لیث بن سعد و ئەوزاعی وابی حەنیـــفە و شافعی و احمدی کوڕی حەنبەل و هاوشێوەی ئەوان هەرکەسێ تەکفیریان بکات پێچەوانەی ئیجماع ـی ئومەتی کردووە ولەدینی ئومەت جیابۆتەوە چونکە هەموو باوەڕداران ئەوانە بەگەورە ڕائەگرن ووتەی باشیان هەیە دەربارەیان
جامع المسائل لإبن تيمية – المجموعة السابعة (ص: 335- 336)

شـیخ محمد ـی کوڕی عبدالوهاب رحمه الله تعالی ئەفەرموویێت
محمَّدُ بنُ عبدِ الوهَّابِ (ت: 1206)

(...فنحن مُقَلِّدون الكتابَ والسُّنَّةَ، وصالحَ سَلَفِ الأمَّةِ، وما عليه الاعتمادُ من أقوالِ الأئمَّةِ الأربعةِ؛ أبي حنيفةَ النُّعمانِ بنِ ثابتٍ، ومالِكِ بنِ أنسٍ، ومحمَّدِ بنِ إدريسَ، وأحمدَ بنِ حَنبلٍ، رحِمَهم اللهُ تعالى)

واتا: ئێمە تەقلیدی قورئان و سوننەت و سەلەفی چاکی ئوممەت ئەکەین وە پاڵپشت بە وتەکانی چوار پێشەواکە ئەبو حەنیفە نعمان ـی کوڕی ثابت و مالکی کوڕی ئەنەس و محمد ـی کوڕی ادریس و احمد ـی کوڕی حنبل ڕەحمەت الله تعالی لەهەموویان
((الرسائل الشخصية)) (ص: 96).

شێخ حمد بن ناصـر ال معمر رحمه الله تعالی زانای نەجدی لەبارەی عەقیدەی شیخ محمد ـی کوڕی عبدالوهاب ئەفەرموویێت

مذهَبُنا مذهَبُ السَّلَفِ: إثباتٌ بلا تشبيهٍ، وتَنزيهٌ بلا تعطيلٍ، وهو مذهَبُ أئمَّةِ الإسلامِ؛ كمالكٍ، والشَّافعيِّ، والثَّوريِّ، والأوزاعيِّ، وابنِ المبارَكِ، والإمامِ أحمدَ، وإسحاقَ بنِ راهَوَيهِ، وهو اعتقادُ المشايخِ المقتدى بهم...

واتا: مەزهەب ـی ئێمە مەزهەب ـی سەلەفە جێگیر کردنی سیفاتە بەبێ شوبهاندن و پاکڕاگرتنی الله یە بەبێ پەکخستن ئەمەش مەزهەبی پێشەوایانی ئیسلامە وەکـ مالک و شافعی و ثەوری و ئەوزاعی وابن مبارک و ئیمام ـی احمد و اسحاق بن ڕاهویە ئەمە بیروباوەڕێ شێخە ئیقتیدا پێکراوەکانە

فإنَّه ليس بَينَ هؤلاء الأئمَّةِ نزاعٌ في أصولِ الدِّينِ، وكذلك أبو حنيفةَ رَضِيَ اللهُ عنه؛ فإنَّ الاعتقادَ الثَّابتَ عنه موافِقٌ لاعتقادِ هؤلاء، وهو الذي نطَق به الكِتابُ والسُّنَّةُ

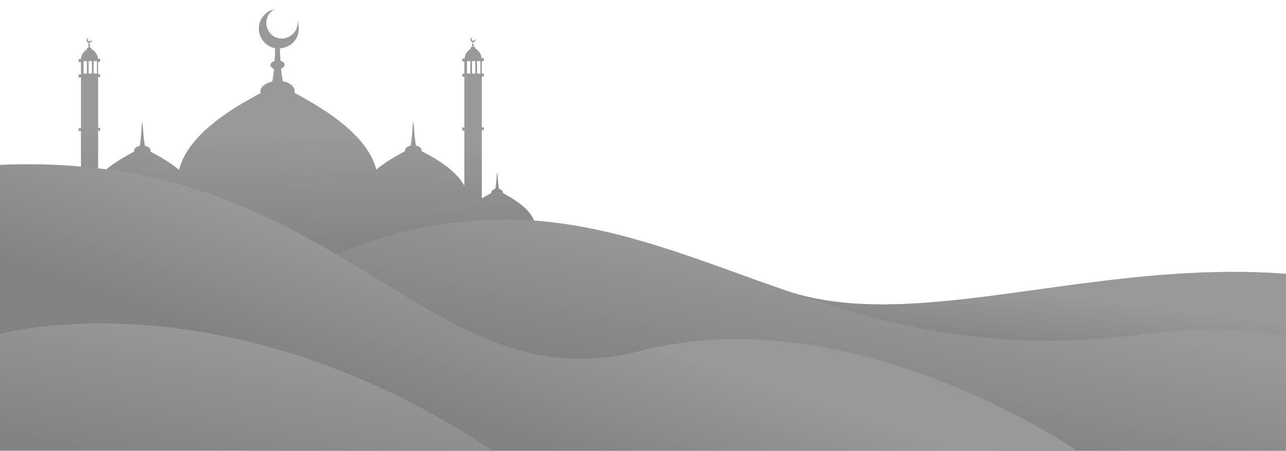
واتا: وەلەنێوان ئەو پێشەوایانە ناکۆکی نەبووە لەئصولی دین بەهەمان شێوە ئەبو حەنیفە الله لێی ڕازی بێت ئەو عەقیدەیەی کە بەسەحیحی لێوەی چەسپاوە هەمان عەقیدەی ئەو پێشەوایانەیە کەقورئان و سونەت بەڵگەن لەسەری.
((الدرر السَّنية في الأجوبة النجدية)) (3/53)

سەیرم لێدێ ناکرێ ئوممەتی محمد 1400ساڵ دان بەئیمامەتی کەسێک بنێن کەچی منداڵێکی هەواڵگیری ئەمریکی دێت فێرمان دەکات کە ابو حنیفە کـافرە ! استدلال بەکتێبی زانایەک دەکات بێ گەڕانەوە بۆ سەند و بۆچوونی وتەی زاناکانی دیکە

لەکاتێکدا ئەوەی لەسەر ئەبو حەنیفە وتراوە تەئویلێکی هەڵەبووە و تەنها شت گێڕانەوە بووە بەناوی ئەبو حەنیفە نەک لەخودی ئەبو حەنیفەوە چەسپابێت بەسەحیح ـی بۆیە هەندێ زانا وایان زانیوە ئەبوحەنیفە ئەو قسەیەی کردووە بۆیە تۆمەتباریان کردووە بەڵام بەلێکوڵینەوە دەرکەوتووە بەشاهێدی سەلەف و خەلەف و ئومەت ئەبو حەنیفە هیچ یەکێ لەو تۆمەتانەی لەسەر ساغ نەبۆتەوە بەسەحیح ـی و بەریئە لەتۆمەتی کوفر کەدراوەتە پاڵی

بسم الله الرحمن الرحيم

ڕەددێک بۆ بەناو مەلا دەجالەکانی سەر بە دەسەڵات و ئەو مەلایانەی کە دەسەڵات لێیان ڕازییە

پەیامێک لەلایەن شیخ ی ئیسلام ابن تیمیە رحمە الله تعالی بۆ مەلاکان ی سەر بەدەسەڵات وهاوشێوەکانیان

شیخ ی ئیسلام ابن تیمیة رحمە الله تعالی لە منهاج السنة (٤/ ٣٧٣) ئەفەرمووێت

**فمن ناقش المؤمنين على الذنوب وهو لايناقش الكفار والمنافقين على كفرهم ونفاقهم
بل وربما يمدحهم ويعظمهم؛ دل على أنه من أعظم الناس جهلا وظلما
إن لم ينته به جهله وظلمه إلى الكفر والنفاق.**

**واتا: ئەوکەسەی مشتومڕ و کێشمەکێش لەگەڵ باوەڕداران ئەکات لەسەر تاوان و هەڵەکانیان لەهەمان کاتدا مشتومڕ ناکات لەگەڵ کافران و مونافقەکان لەسەر کوفر و نیفاقەکانیان بەڵکو ڕەنگە وەسفیان بکات و بەگەورەشیان دابنێت ئەمە نیشانەی ئەوەیە ئەو کەسە جاهلترین و ستەمکارترین ی خەڵکە
ئەمە ئەگەر جەهل و ستەمەکەی نەیبات بەرەو کوفر و نیفاق .**

وەرن بەراوردێک بکەین لەنێوان ئەو وەسفەی شیخ ی ئیسلام رحمە الله تعالی و حاڵی مەلاکان

**①مەلاکان ی سەر بە عبداللطیف بەناو سەلەفی
ئەبینن حوکمەت حوکم بەغەیری شەرع ی الله تعالی ئەکات وە بەناو دین ی ئیبراهیم یان هێناوەتە کوردستان وبانگەشەی بۆ ئەکەن وە بەئایەت ی الله تعالی ئەڵێن بەسەرچووە بۆ ئەم سەردەمە ناگونجێت (وەک پشتیوان صادق لعنە الله تعالی) ئاوای وت**

ئەبینیت مەلاکان ی ئەم ڕەوتە بەناو سەلەفیە بێدەنگن و کێشمەکێش لەگەڵ حوکمەت ناکەن لەسەر کوفرەکان ی حوکمەت

**بەڵام ئەبینیت شەو و ڕۆژ قسە بەموەحیدان ئەکەن ئەوە ئەگەر موەحیدێ بکەوێتە هەڵەیەکەوە دەیان کتێب و وتار و سیمنار و کۆڕ و مەجلیس ئەبەستن تاباسی ئەو هەڵەیەی موسڵمانە بکەن و ئامادەن سەدان و دەیان بەڵگە بهێننەوە تەنها بۆ ئەوەی بڵێن ئەو موسڵمانە ئەو هەڵە و تاوانەی کرد
کەچی بەرامبەر کوفر و بەرامبەر ئەهلی نفاق
الله تعالی دەفەرمووێ (صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ)
واتا: کەڕ و کوێر و لاڵن و ناشگەڕێنەوە بۆ هەق
نەک هەر بێدەنگن بەڵکو پشتیوان و سەرخەری حوکمەتەکان و یارمەتیدەر و موناسڕیانن**

②ڕەوتی بەناو مەلا هەلۆ دیسان لەژێر ناوی سەلەف شەو ڕۆژی تەرخان کردووە وتار و مەجلس و کۆڕ و کۆبوونەوەکانی هەمووی ڕێکخستووە تەنها بۆ ئەوەی قەناعەت بەخەڵکی بکات دەولە کافرە وخەڵک لە دەولەی موبارەک دووربخاتەوە
وە شەڕ و مجادەلـەی موسڵمان ئەکات کاتێ ئەبینێ موسڵمانێک بەهەڵە لەمەجلسی مەلایەکی گومڕا دائەنیشێت
بەڵام بیری چۆتەوە خۆی لەمجلس ـی پەرلەمانتارەکانی یەکێتی ـدا باوەش بەیەکتریدا ئەکەن و ماچ ـی یەکتری ئەکەن

ئەبینیت پۆست لەسەر پۆست و وتار لەسەر وتار ئەیەن و دەوڵەتی ئیسلامی زەڕب ـی سفڕ ئەکات
کەچی ئەوکاتەی دەسەڵاتی عەلمانی یەکێتی هەلۆیان گەڕاندەوە بۆ سەر وتار دەستی دایە وەسف و پیاهەڵدان بە بەرپرسەکان و ئومێدی خێر و باش ـی بۆ ئەخواستن

بۆیە نابینیت کێشەمەکێش و مشتومڕەکانیان ڕووی لەو حوکمەتانەبێت کەنواقض ـی ئیسلام نەماوە ئەنجامی نەیەن کوفر نەماوە پاڵپشت ـی نەکەن
ئەم ڕەوتە وازیان لەهەموو ئەوانە هێناوە تەنها ئەگەڕێن لەبن ـی کتێب و لەچەند چرکەی وتاری زانایەکی دەولە هەڵەیەک بدۆزنەوە بیکەن بە جەژن وشادی بۆ خۆیان بەڵام ئەو کوفر و هەڵانەی وەک خۆر دیار و ئاشکران ئەوان لێێ بێدەنگن و کوفریش ئەمین و سەلامەت بووە لەدەست و زمانیان

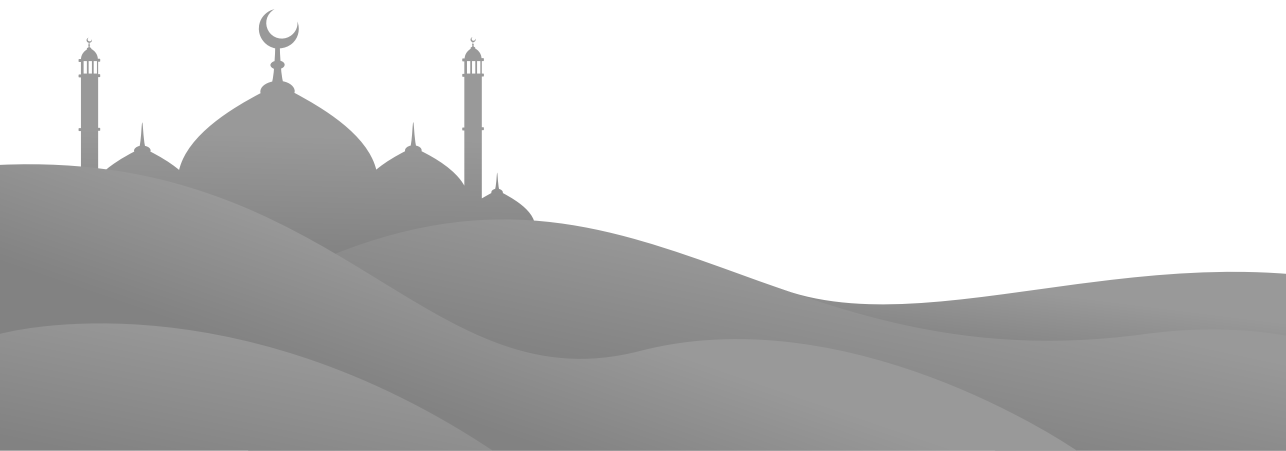
③مەلاکان ـی حیزبە بەناوئیسلامیەکان
ئەبینیت لەلایەکەوە باسـی ئەوە ئەکەن کەموسڵمان نەزەڕ نەکات و موسڵمان غەیبەت نەکات کەچی ئەبینیت کەسێکی وەک سید احمد یان ئەڵێ ئەوەی دەنگ نایات مەڕ و مریشکە واتا موسڵمانی موەحید بەئاژەڵ ئەشوبهێنێ بەڵکو لەوەش زیاتر فەتوای شەهیدی ئەیەن بۆ کەسانێ کەچەکداری عەلمانیە تەنانەت فەتوای بۆ ئەیەن تەقە لەمزگەوتیش بکات وەک بەناو حاجی کاروانەکەیان کەوتی ئەو فەتوایەم بۆ پێشمەرگە یاوە

④مەلا سـۆفی و گۆڕپەرسـتەکان نەک مشتومڕی موسڵمانان ئەکەن لەسەر تاوان بەڵـکو دژایەت ـی و کێشەمەکێش دژی موسڵمانان ئەکەن لەبەر ئەوەی موسڵمانان **الله تعالی** بەتەنها ئەپەرستن و اثبات ـی ناو وسیفاتەکـان ـی **الله تعالی** ئەکەن لەسەر ئائەم دین و تەوحیدە موسڵمانان تەکفیرەکەن بەمجسمە ناوی موسڵمانان ئەبەن و ڕووی زمانیان تەنهـا لەئەهلی تەوحیـدە بەڵام ئەو کوفرە زەقەی لەبەرچاویـانە لێی بێدەنگن بەڵـکو پشتگیر و پشتیوانیانن

ڕەحمــەت ـی **الله تعالی** لەئیمام ـی ابن تیمیە بێت بەڕاستی ئەو وتەیەی کەکات ـی خۆی وتویەتی ئێمە ئەمڕۆ بەواقع ـی ئەیبینین بەچاوی سەرمان.

بسم الله الرحمن الرحيم

ئیلزامێک بۆ ناهەڵۆی جاهیل

جەهالەت و حەماقـەتی بەناو مەلا هەڵۆ لەیەک دەقەدا
سەرەتا سەیری شێوازی قسەکردنەکەی بکەن بەچی کـیبر و لوت بەرزیەکەوە قسەئەکات کەئەمـە ئسلوبی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم و هاوەڵان و سەلەف و زانایان نەبووە لەشەرحکردنی دیندا بەڵکـو ئەوە ئسلوبی مافیا و کەسانی سەرجادەکـانە کەپەروەردەی ئیسـلامی فێرنەبـوونە

دواتر ئەڵێت لەبابەتی ئاشکرا و شاراوە عوزر بۆ زانا نیە ! بەڵگەش بەوتەی ئیمام ابن مندە ئەهێنێتەوە
منیش بەهەڵۆ ئەڵێـم یەکەم شـت هەرلەمەدا دیارە تۆ عەقیدەی ابن مندە نازانیت وە کتاب تەوحیدەکەشیت نەخوێندۆتەوە تەنهـا ئەو قسەیەی بزانە لەچی کتێبێ بینیوتە وەرت گرتوە و نەقڵی ئەکەی بۆ خەڵکـی ئەگینـا ئەگەر کتاب التوحیدەکەت ـی ابن مندەت خوێندبایە ئەوا ئەتزانی ئیمام ـی ابن مندە خۆی لەبابەتی حەدیث ـی صورە موافەقەی جەهمیەکان ـی کـردووە فەرموو ئەگەر ڕاستەکەی عوزر بۆ عالم نیە لەبابەتی خەفی وئاشـکرا هەر بەوتەکەی ابن مندە رحمه الله تعـالی تەکفیری ابن مندە بـکە

ئیمام ـی ابن مندە رحمه الله تعـالی لە کتاب التوحید ـەکەیدا ، ج1، ص223 تەئویلی فەرموودەی دروستکردنی ئادەم لەسەر شێوەی الرحمن تەئویل دەکات دەڵێت
وإنما أراد النبي بهذا الكلام أن الله عز وجل خلق بني آدم على صورة أبيهم.
واتا: مەبەست پێی درووستکردنی نەوەکانی ئادەم ـەلەسەر شێوەی ئادەم ـی باوکیانە علیه السلام
.

سەیرکەن سەلەف چیان وتووە لەبارەی کەسێ تەئویل ـی حەدیثەکە بکات

عبدالله ـی کوڕی ئیمام احمد رحمه الله تعـالی فەرموویەت ـی پیاوێک بەباوکی وتم فەرموودەی الله تعالی ئادەم ـی لەسەر شێوەی خۆی دروستکردووە واتە لەسەر شێوەی پیاوێک
ئیمام احمد رحمه الله تعـالی لەوەڵامیدا فەرمووی (كذب هو قول الجهمية)
واتا: درۆی کردووە ئەوەی وا ئەڵێت ئەوە وتەی جەهیمیەکان .

ئیمامی ابن بطة رحمه الله تعـالی لـە الإبانة الكبرى (ج7/ص266) ـدەیگێڕێتەوە
ئیمام احمد فەرموویەت ـی (من قال إن الله تعالى خلق آدم على صورة آدم فهو جهمي)

واتا: هەرکەسێ بڵێت الله تعالی ئادەم ـی لەسەر شێوەی ئادەم دروستکردووە ئەوکەسە جەهمیە

عبدالوهاب الوراق قوتابی ئیمام احمد رحمهم الله تعـالی فەرموویەتی
من لم يقل إن اللَّه خلق آدم عَلَى صورة الرحمن فهو جهمي
واتا: هەرکـەسێ نەڵێت الله تعالی ئادەمی دروست کردووە لەسەر شێوەی الرحمن ئەوکەسە جەهمیە
طبقات الحنابلة ج ١، ص ٢١٢

کەچی هیچ زانایەکی سەردەمی ابن مندە و پاش ابن مندە تەکفیری ابن مندەی نەکرد

هەڵۆ تۆش ئەگەر ڕاستەکەی ئەڵێت ئیمام ابن مندە رحمە الله تعالی فەرموویەتی بۆ عالم عوزر نیە لەبابەت ئاشـکرا و شاراوە فەرموو تەکفیری ابن مندە رحمە الله تعالی بکە نەک وتەکەی بکەیتە بەڵگە لەکاتێکــدا بەپێی عەقیدەکەت ئەبێت ئەویش تەکفیر بکەیت

وە بەهەمان شێوە فەرموو تەکفیری ابن خزیمەش بـکە
ئیمامی ابن خزیمە رحمە الله تعالی کەلەســاڵی 311ــی کۆچی وفاتی کردووە
ئەم ئیمامە بەڕێزە لە کتابی تەوحیدەکەیدا تەئویلی فەرموودەی
(دروستکردنی ئادەم لەسەر شێوەی الله تعالی) ئەکات .

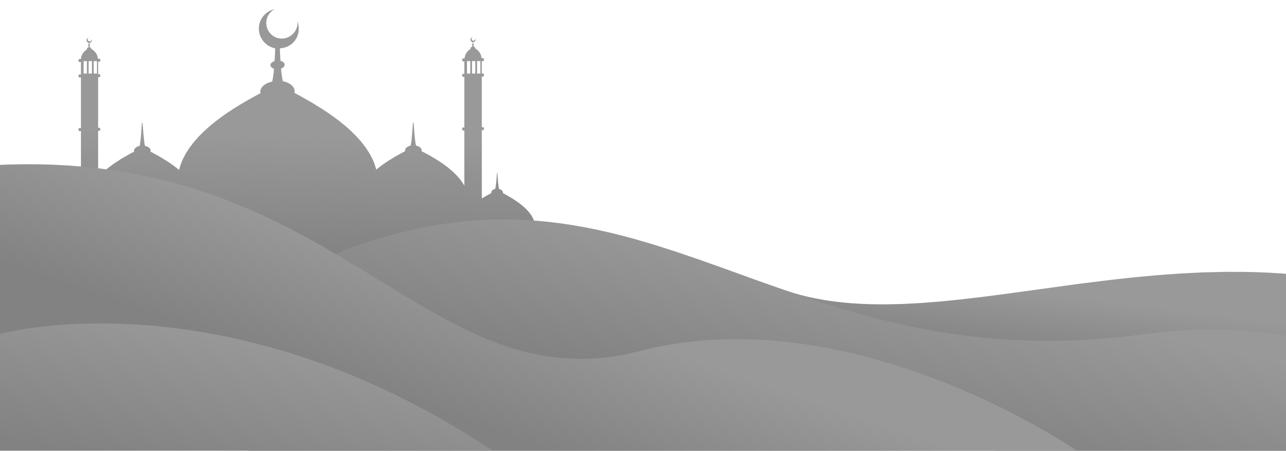
لەکاتێکدا سەلەف فەرموویانە هەرکەسێ تەئویل ئەو فەرموودەیە بکات جەهمیە
کەچی هیچ یەکێ لەسەلەف ئیمام ــی ابن خزیمەی تەکفیر نەکرد !

ئیمام إسماعيل التيمي – رحمە الله تعالی – دەفەرمووێت
أخطأ ابن خزيمة في حديث الصورة، ولا يطعن عليه بذلك، بل لا يؤخذ عنه هذا فحسب.

واتا: ابن خزیمە هەڵەی کردووە لەحدیث ــی صورە وە تانەی لێ نادرێ لەسەر ئەوە بەڵام تەنها ئەو هەڵەیەی لێ وەرناگیرێت .
السير (20/88) .

بسم الله الرحمن الرحيم

هەڵۆی مونافیق دژایەتی ئەهلی تەوحید ئەکات
و
خۆی لە موشریکان بەریئ ناکات

ئایـا ئەگەر کەسێکی وەک مەلا هەڵـۆ عەقیدەی بریتی بێت لەتەکفیرکردنی طـاغوتان چی تێدایە ئـەگەر دژایـەتی دەولــە بــکات و تەکــفیریان بــکات ؟

الشیخ عبداللطیف بن عبدالرحمن آل الشیخ رحمهم اللّٰه تعالی: ـدەفــەرمووێـت

((والمرء قد يكره الشرك ، ويحب التوحيد . لكن يأتيه الخلل من جهة " عدم البراءة " من أهل الشرك ، وترك موالاة أهل التوحيد ونصرتهم

فيكون متبعا لهواه . داخلا من الشرك في شعب تهدم دينه، ومابناه ، تاركا من التوحيد أصولا وشعبا ، لا يستقيم معها إيمانه الذي ارتضاه . فلا يحب ويبغض للّٰه . ولا يعادي ولا يوالي لجلال من أنشأه وسواه ، ولكن هذا يؤخذ من شهادة : أن لَا إِلَـهَ إِلَّا اللّٰه)) .

الدرر السنية - (8 / 396).

مرۆڤ جـاری واهەیە ڕقی لەشـیرکە و تەوحیدیشی خۆشـەوێ بەڵام کێشـەکەی لەوەدایـە خۆی بەری نــاکات لەئەهلی شــیرک وە وازئەهێنێت لەدۆستایەتی ئەهلی تەوحید و سەرخستنیان بەم هۆیەشەوە دەبـێتە شـوێنکەوتەی هەوا و ئارەزووی خۆی و ئەکەوێــتە ناو شیرکـەوە لە لقێکەوە کە دیــنەکەی ئەڕوخێنێت لەئەسـاسەوە دەبێ بەکەســێ کە وازی لەتەوحید هێناوە لەبنەما و لە لقەکانیەوە ئەو ئیمانــەی کە اللە تعالی لەوی دەوێ بەو حاڵەتەوە دامەزراو نابـێت چونکـە خۆش ویستن و ڕق لێ بــوونـی بۆ اللە تعالی نیــە

دژایـەتی و دۆستایەتی لەپێناو اللە تعالی ناکــات

ئەم کــارەش لە لااله الاالله کــەی دەخوات .

شــــێخ محمــدی کــوڕی عبـدالوهاب رحمـە اللە تعالی دەفەرمووێـت

الذي نُكفِّر: الذي يشهد أنّ التوحيد دين الله ودين رسوله، وأنّ دعوة غير الله باطلة، ثم بعد هذا يُكفِّرُ أهلَ التوحيد، ويُسمِّيهم الخوارج

[«مؤلفات الشيخ الإمام محمد بن عبد الوهاب»، 6/48]

واتا: ئەو کەســە تەکــفیر دەکەم کە شـایەتی ئـەیا تەوحید دین ـی اللە تعالی و رسولەکەیـەتی صلی اللە تعالی علیه وسلم وە پاڕانەوە لەغیری اللە تعالی بــاتڵە بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا تەکــفیری ئەهلی تەوحیــد دەکــات و ناویان لێ دەنێت بەخەواریج

شێخ عبداللطـیف له الرد علی الصحاف دەفەرمووێت

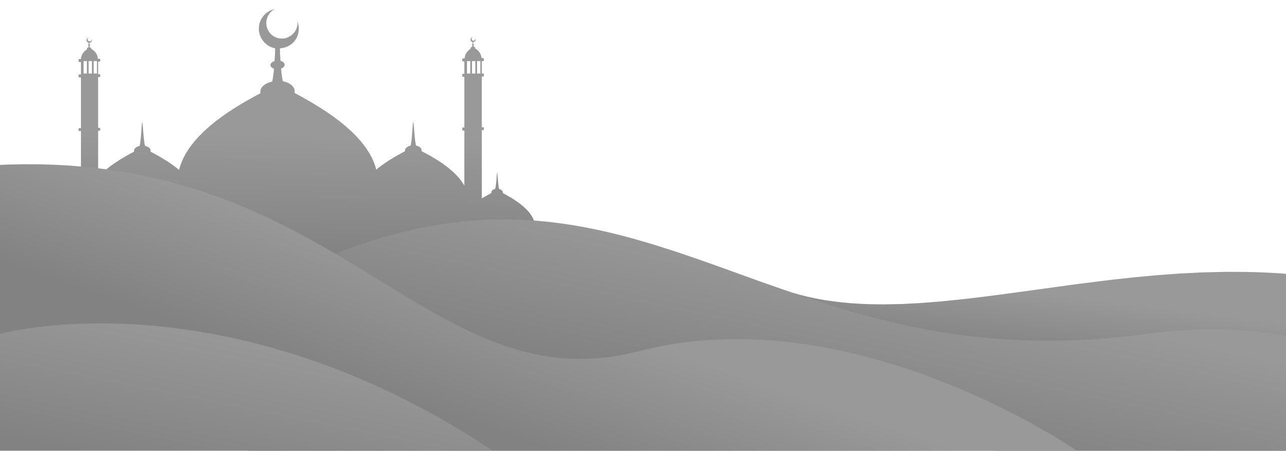
فمن كفر المسلمين أهل التوحيد، أو فتنهم بالقتال، أو التعذيب فهو من شر أصناف الكفار

①هەرکەســێ تەکفیری موسڵمانانــی ئەهلی تەوحیـد بـکات
②یـــــان توشی کوشتنیان بـکات
③یا تووشی سزادانیان بـکات
ئەوا ئەو کەســە لەخراپترینی کــافرانە .

بسم الله الرحمن الرحيم

ڕەددێک بۆ ناهەڵۆی جاهیل بە حوکمی دیل

وە ڕوون کردنەوەی حوکمی دیل

ئەم پۆســتە تایبەت بۆ مەلا هەلۆی نەفام و شوێنکەوتووە نەفامەکان ـی
کەتائێســتا جیاوازی نازانن لەنێوان حوکم ـی
①دیلی کــافری ئەصڵی لەگەڵ حوکم ـی دیلی مورتەد
②وە جیاوازی نازانن لەنێوان مورتەدێ کە شــەڕکەر نیـە
③جیاوازی نازانن مورتەدێ کەشەڕەکەرە حوکمی جیاوازە لەگەڵ مورتەدێ کەشـەڕکەرە

④جیاوازی نــازانن لەنێوان مورتەدێکی شـەڕکەر کـە تەوبـە بکات پێش دەستگیرکردن لەگەڵ حوکم ـی دیلی مورتەدێکی شــەڕکەر کـە دوای دەستگیرکردن تەوبە دەکات

جا من لەم بەشەدا، حوکم ـی هەموو جۆرە دیلەکان و حوکمەکانیان باس دەکەم بە یارمەت ـی الله تعالى

①پوختەیەك لەسەرەنجــامی دیـــلی کــافرە ئەصڵیەکان

①بەڵــگە لەسەر شەرعی بوونی دیل گــرتن
قال تعالى
[وَخُذُوهُمْ] و بیانگرن و «دیلیان بکەن» [وَاحْصُرُوهُمْ] و گەمارۆیان بدەن و مەهێڵن بەملا و بەولادا بچن»

وقــال تعالى﴿ فَشُدُّوا الْوَثَاقَ ﴾ [محمد: 4]
واتا: دیلەکان بەتوندی بــبەستنەوە تا ڕانەکەن .

چۆنیــەت ـی مامەڵەکردن لەگەڵ دیل ـی کافری ئەصڵی قال الله تعالى :
﴿ وَيُطْعِمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَيَتِيمًا وَأَسِيرًا ﴾ [الإنسان: 8].
واتا: و نان و خۆراک لەگەڵ حەز و پێویستیان ئــەیەن بەخەڵکانی بێ نەوا و هەتیوو دیل،

کـاتێ ثمامە بن أثال بەدیل گـیرا لەلایەن موسڵمانەکـانەوە پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فەرمووی خواردن ـی بەنێ

((اجمعوا ما كان عندكم من طعامٍ فابعثوا به إليه، وأمر بلِقْحتِه أن يُغْدى عليه بها ويراحَ))[1].

چارە نوســی دیل ـی کـافران لەئیسـلام ـدا

زانایان چــەند بۆچوونێکیان هەیە لەبەرەی سەرەنجام ـی دیلی کـافران
①مەزهەبی حەنەفی ئەڵێن ئیمام یان جێگرەوەی ئیمـام لەجیهاد خۆی ئازادە لەوەی دیلەکان بـکوژێت یان بیانکات بـە کۆیلە وە بۆی نیە ئازادیان بکات نە بە بەرامبەر نە بێ بەرامبەر

الماوردي رحمه الله تعالی ـدەفەرمووێـت
وقال أبو حنيفة: يكون الإمام مخيرًا بين شيئين: القتل أو الاسترقاق، وليس له المنُّ ولا المفاداةُ بالمال[2].

واتا: ابو حەنیفە رحمه الله تعالی فەرموویەتــی ئیمام خۆی ئازادە لەنێوان کوشـتن و بەکۆیلەکردنی دیلەکان بەڵام بۆی نیە ئازادیان بکات نەبەپارە نە بێ پارە .

②مەزهەبی شـافعی و حەنبەلی رحمهم الله تعالی
ئەفەرموون ئیمام ئازادە و سەرپـشکە لەنێوان چوار شتدا
①یان بیانکوژێت
②یان بیانکات بەکۆیلە
③یان بەپارە ئازادیان بـکات
④یان بەخۆڕای و بێ بەرامبەر ئازادیان بکات

الماوردي رحمه الله تعالی ـدەفەرمووێت
فذهب الشافعي - رحمه الله تعالى - إلى أن الإمام، أو من استنابه الإمامُ عليهم في أمر الجهاد - مخيَّرٌ فيهم - إذا أقاموا على كفرهم - في الأصلح من أحد أربعة أشياء: إما القتلُ، وإما الاسترقاق، وإما الفداء بمال أو أسرى، وإما المنُّ عليهم بغير فداءٍ[3].

واتا: شافعی وای بۆ رۆشــتووە کەئیمام یان جێگرەکەی خۆی سەرپشکە لەنێوان کوشـتن یان بەکۆیلەکردن یان ئازاد کردن بەماڵ یان دیل بەدیل یان ئازادکردن بەخۆڕای و بێ بەرامـبەر

المرداوي الحنبلي رحمه الله تعالى ـدەفەرمووێـت
ويخير الأمير في الأسرى بين القتل والاسترقاق والمنِ والفداء بمسلِمٍ أو بمال[4].

واتا: ئیمـام خۆی سەرپشـکە لەبارەی دیلەکان لەنێوان کوشـتن و بەکۆیلەکردن و ئازادکردنیان بەخۆڕا یان لەبەرامبەر ئازادکردنی دیلی موسڵمان و پارە ئازادی بکات

③مەزهەب ـی مالکـیەکان رحمهم الله تعالى
ئەڵێن ئیمـام خۆی سەرپشـکە لەنێوان پێنج خاڵدا
① یان کوشتن ② یان ئازادکردن بەبەرامبەر ② بەکۆیـلەکردن ④ جزیە لـێ وەرگرتن ⑤ ئازادکردنیان بەخۆڕای

بەڵـگە لەسەر جائیزبوونی کوشــتن ـی دیل

قال الله تعالى (مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَن يَكُونَ لَهُۥٓ أَسۡرَىٰ حَتَّىٰ يُثۡخِنَ فِي ٱلۡأَرۡضِۚ تُرِيدُونَ عَرَضَ ٱلدُّنۡيَا وَٱللَّهُ يُرِيدُ ٱلۡأٓخِرَةَۗ وَٱللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٞ)

ئیمامی(مسلم) ئەفەرمووێـت
ئیمامی عومەری کوڕی خەطاب الله تعالى لێی ڕازی بێ ئەیگێڕێتەوە
کاتێ کە لەبەدرا قوڕەیش حەفتایان لێکوژرا و حەفتاشیان لێ دیلکرا، پەیامبەر -صلى الله تعالى عليه وسلم- لە بارەی دیلەکانەوە پرس و ڕاوێژی بەهاوەڵانکرد: ئایا چی بکرێ باشە!
(ئیمامی ئەبوبەکر رضي الله تعالى عنه ورضاه) فەرمووی
من پێم چاکە فیدیەیان لێ وەربگیردرێ، تا خۆمانی پێ بەهێز بکەین، لەولایشەوە بەڵکو لە ئایندەدا الله تعالى ڕێنمایان بکا و موسڵمان ببن،
پێغەمــبەر -صلى الله تعالى عليه وسلم- فەرمووی: ئەی کوڕی خەتتاب ! تۆ ڕات چییە ؟ ئیمام عومەر یش فــەرمووی
من وام پێ چاکە فلانی خزمم بدەیتە دەست با بیکوژم، عەقیلی ئامۆزایشت بدە دەستی عەلی با بیکوژێ، فلانە کەسیش بدە دەستی حەمزە با بیکوژێ، تا هەموو کەسێ بزانێ کە: ئێمە لەگەڵ کافراندا نەرم و نیان نین، بەتایبەتی ئەوانەیان سەرۆک و پێشەوای کوفرن

پێــغەمبەر -صلی الله تعالی علیه وسلم- راو بۆچوونەکەی ئەبووبەکری قەبووڵ کرد!
ئیمام عومەر رضي الله تعالی عنه وارضاه فەرمووی
جا بۆ سبەینێ چووم بینیم پێغەمبەر و ئەبوبەکر -هەردوو- خەفەتبارن و ئەگرین، منیش وتم: پێم بڵێن چی قەوماوە ؟! فەرمووی: بۆ ئەوە دەگریم کە هاوەڵان فیدیەیان هەڵبژارد، ئینجا الله تعالی ئەم ئایەتەی دابەزاند و فەرمووی:
(بە هیچ پەیامبەرێک ڕێ نەدراوە کە دیلی هەبێ و دیل ڕاگرێ، یان بەرامبەر وەرگرێ هەتا هەموو دیلەکان دەکوژێت)
سعید بن جبیر رضي الله تعالی عنه وارضاه لەتەفسیری (حتی یثخن في الأرض)، دەفەرموویێت واتا
إذا أسرتموهم فلا تفادوهم حتى تثخنوا فيهم القتلَ.
واتا: ئەگـەر دیلتان گرت بیانکوژن و ئازادیان مەکەن
تەفسیری طەبەری

الله تعالی ـدەفەرموویێت
﴿ فَاضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ ﴾ [الأنفال: 12]،
واتا: لە گەردنیان بـەن
جاناتوانی لەسەر گەردن بەیت تا زاڵ نەبیت بەسەریدا بەجۆرێ کەملی بوەستێنێ تا بەجوانی لەسەر گەردنی بدرێت

وە هەروەهـا پێغەمــبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فەرمانی کرد بەکوشــتنی عقبە بن ابی معیط و النضر بن حارث لەڕۆژی بەدر کەبەدیل گیران [5].

وە پێغەمــبەر صلی الله علیه وسلم زیاتر لە 900 دیلی بەنی قریظەی کوشــت دوای ئەوەی بەدیل گرتنی [6]

بەڵــگە لەسەر ئازادکــردنی دیلەکان بێ بەرامبەر

ئیمام ـی أحمد و البخاري و ابو داود رحمهم الله تعالى دەیگێڕنەوە لە أنس ـی کـوڕی مالك رضي الله تعالى عند وارضاه دەفەرمووێت
أن ثمانين رجلاً من أهل مكَّةَ هبطوا على النبي - صلى الله عليه وسلم - وأصحابِهِ من جبال التنعيم عند صلاة الفجر، فأخذهم النبي - صلى الله عليه وسلم - سلمًا فأعتقهم؛ فأنزل الله - عز وجل
﴿ وَهُوَ الَّذِي كَفَّ أَيْدِيَهُمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ ﴾ [الفتح: 24]

واتا: لەپاش سوڵح ـی حودەیبیە هەشتا لە موشریکانی قوڕەیش لە شاخ ـی تنعیم ـەوە لەکاتی نوێژی بەیانی دابەزین ئەیانویست غافڵ گیرانە پێغەمبەر صلى الله تعالى علیه وسلم و موسڵمانان بکوژن بەڵام پێغەمـبەر صلى الله تعالى علیه وسلم بـەدیل گرتنی و دواتر ئازادیانی کرد الله تعالى لەم بارەیەوە فەرمووی
(هەر ئەو زاتە بوو کە دەستی ئەوانی (قورەیش) لە ئێوە گرتوو نەیهێشت بێن بە گژتاندا، وە دەستی ئێوەشی لەوان گرتەوە، دەرەنجام وێڕای سەرکەوتنی ئێوە لە نێو جەرگەی شاری مەککەدا، لە حودەیبییەشدا نەیهێشت زیان بە یەکتر بگەیەنن)

بەڵـگە لەسەر ئازاد کـردنیان لەبەرامبەر پارەدا

أبو داود لە ابن عباس ـەوە گێڕاویەتیەوە کە پێغەمبـەر - صلى الله تعالى علیه وسلم :
"جعل فداءَ أهل الجاهلية يومَ بدر أربعمائة درهم"
رواه أبو داود، ج 2، ص 10.

لەبەرامبـەر ئازادکـردنی دیل چوارسەد درهەمی وەرگرت .

بـەڵگە لەسەر جائیزبـوونی دیل بەدیل
ئیمام ـی مسلم لە عمران بن حصينٍ دەیگێڕێتەوە کـە پێغەمـبەر - صلى الله تعالى علیه وسلم :
((فدى رجلينِ من المسلمين برجلٍ من المشركين من بني عَقيل))

واتا: لەبەرامبـەر ئازادکردنی دوو موسڵمان موشـرکێکی بەنی عەقیل ـی ئازاد کرد

پوخـــتەی وتار

أبو یوسف هاوەڵی أبي حنیفة رحمهم الله تعالى ـدەفەرمـوویّت
وأنا أقول: الأمرُ في الأسرى إلى الإمام، فإن كان أصلحَ للإسلام وأهلِه عنده قتلُ الأسرى، قَتل، وإن كانت المفاداةُ بهم أصلحَ، فادى بهم بعضَ أُسارى المسلمين

واتا: من ئەڵـیّم ئەم کارە ئەگەڕیّـتەوە بۆ بۆچوونی ئیمام خۆی ئەگەر بەمەسڵەحەتی زانی بۆ ئیسلام و موسڵمانان ئەوا دیلەكان بکوژیّت وە ئەگەر پیّی وابــوو مەسڵەحەت لەئازادکردنیاندایە و لەدیل بەدیل کردندایە ئەوا بائەوەیان بکات .

کەواتــە ئەگەڕیّــتەوە بۆ هەڵبژاردەی ئیمــام کە سەیری مەسڵەحەت دەکات هەر کامەی مەسڵەحەتی زیاتر بوو بۆ ئیسلام و موسڵمانان ئەوا یەکێ لەو چوار خاڵە دەکات
ئەم مەسڵەحەت و مەفسدەتە هیّز و پیّگەی ئیسلام دەستنیشانی ئەکات بۆ نموونە
کاتێ پیّغەمبەر صلى الله تعالى علیه وسـلم فەتح ـی مەکەی کرد
لەوپەڕی هیّز ودەسەڵات بوو بۆیە لەکافران خۆش بوو بێ بەرامبەر
بەڵام لەجەنگـی بەدر الله تعالى داوای لیّیان کرد کە دیل بکوژن تا ئەبنە خاوەن هیّز و دەسەڵات

بەڵگەکانی لاپەڕەکانی پیّشوو

①ابن هشام، السيرة النبوية، ج 4، ص 267، دار إحياء التراث العربي - بيروت.

②الماوردي، الأحكام السلطانية، 131.

③الماوردي، الأحكام السلطانية، ص 131،

④الإنصاف، المرداوي الحنبلي، ج 4، ص 130، والمغني ج 8، ص 372.

⑤ شرح السير الكبير، محمد بن الحسن الشيباني، ج 3، ص 1025.

⑥ابن هشام، السيرة النبوية، ج 3، ص 251، دار إحياء التراث العربي.

دووەم دیلی مورتەد
مورتەدی مغلظه (بەپوختیەکەی مورتەدی شەرکەر) حوکمی چیە؟

حاڵەتی هەڵگەرانەوەی تونــد لەدین
(ردة مغلظة)
ئەم کەسە بریتیە لەو مورتەدەی کە بەوتەیەک یان کرداریّ یان بیروباوەڕیّ لەدین هەڵگەڕاوەتەوە لەگەڵ ئەوەی مورتەد بۆتەوە بەزمان یاخود بەدەست دژایەتی ئیسلام و موسڵمانان دەکات ئەمە پێی ئەوتریّ مورتەدی مغلظه
جا ئەم مورتەدە ئـەگەر کەوتە ژێر دەستی موسڵمانان داوای تەوبەی لێناکرێت ئەگەر پڕ بەدەم خۆشی هاواربکات بڵێت من تەوبە ئەکەم لەکوفرەکانم لەملـــــی ئەدرێت وەک سەگ دەتۆپێنرێت

قال تعالى(إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا لَّن تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الضَّالُّونَ) آل عمران ـ ٩٠ .
واتا: ئەوانەی بێ باوەڕ بوونەوە لەپاش ئیمانەکەیان پاشان کوفرەکەیان زیادی کرد هەرگیز تەوبەیان لیّ قبوڵ ناکرێت ئائەوانە سەرلێشێواون.

شـــــێخ ــی ئیسلام إبن تیمیه رحمــه الله تعالى ئەفەرمووێت

الردة على قسمين : ردة مجردة ، وردة مغلظة شرع القتل على خصوصها ، وكلتاهما قد قام الدليل على وجوب قتل صاحبها ؛ والأدلة الدالة على سقوط القتل بالتوبة لا تعمّ القسمين ، بل إنما تدل على القسم الأول – أي : الردة المجردة - ، كما يظهر ذلك لمن تأمل الأدلة على قبول توبة المرتد

واتا: هەڵگەڕانەوە لەدیـن دوو بەشە
تەنــــها هەڵگەڕانەوە
هەڵگەڕانەوەی توند
هەڵگەڕانەوەی توند کوشــتنی شەرعێنراوە بەهۆی تایبەتمەندیەکەی
هەردوو جۆرە هەڵگەڕانەوەکە بەڵگە هاتووە لەسەر واجب بوونی کوشتنیان بەڵام ئەو بەڵگانەی کەهاتووە کەتەوبە لەمورتەد وەرئەگیرێت و ناکوژرێت
هەردوو جۆرەکە ناگرێتەوە
بەڵکــو جۆری یەکەم ئەگرێتەوە کەبریتیە لەتەنهـــا هەڵگەڕانەوە جائەمە بۆ هەموو ئەوکەسانە دەرئەکەوێت کە تێڕوانینیان هەبێت بۆ ئەوبەڵگانەی کەباس لەقبووڵکردنی تەوبەی مورتەد ئەکات

فيبقى القسم الثاني – أي: الردة المغلظة - وقد قام الدليل على وجوب قتل صاحبه ، ولم يأت نص ولا إجماع بسقوط القتل عنه ، والقياس متعذر مع وجود الفرق الجلي ، فانقطع الإلحاق ... ، بل الكتاب والسنة والإجماع قد فرّق بين أنواع المرتدين

واتا: جۆری دووەم ئەمێنێتەوە هەڵگەڕانەوەی توند کەبەڵگە هاتووە لەسەر واجب ـی کوشتنی خاوەنەکەی هیچ دەق و ئیجماعێ نەهاتووە بڵێت کە ناکوژرێت وە قیاس ـیش ناکرێت بەجۆرێ یەکەم بەهۆی بوونی جیاوازی لەنێوان ئەم دوو ڕیــدەیە بۆیە ئەم دووجۆرە ڕیدە قیاس ناکرێن بەیەکتری .. بەڵکو کتاب و سوننەت و ئیجماع جیاوازی کردووە لەنێوان ئەم دووجۆرە ڕیدەیە

" الصارم المسلول " (3 / 696) .

لەوانەیە کەســێ واتێ بگات ڕیدەی مغلظە تەنها ئەوەیە مورتەدەکە چەک هەڵگرێت دژی ئیسلام نەخێر گەر چەکیش هەڵنەگرێت لەماڵی خۆشیان دانیشێت بەڵام بەس بەدەم دژایەتی ئیسلام بکات ئەبێتە مورتەدی مغلظە

شيخ الإسلام إمام ابن تيمية ـدەفەرمووێت

المحاربة نوعان : محاربة باليد ، ومحاربة باللسان ، والمحاربة باللسان في باب الدين قد تكون أنكى من المحاربة باليد

واتا: دژایەتی کردن دووجۆرە
دژایەتی بەدەست
دژایەتی بەزمان
دژایــەتیکردن ـی دین بەزمان زیانی زیاترە لە دژایەتیکردن بە دەست

ولذلك كان النبي صلى الله عليه وسلم يَقتل من كان يحاربه باللسان مع استبقائه بعض من حاربه باليد

واتا: هەربۆیە پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم هەموو ئەوانەی دەکوشت کەبەزمان دژایەتیان ئەکرد لەکاتێکدا هەندێک لەئەوانەی ئەهێشتەوە کە بەدەست دژایەتیان ئەکرد ...

فثبت أن محاربة الله ورسوله صلى الله عليه وسلم باللسان أشد

واتا: کەواتـا شتێکی چەسپاوە کە دژایەتی الله تعالی و رسولەکەی صلی الله تعالی علیه وسلم بەزمان توندترە
" الصارم المسلول " (3 / 735) .

وە ـدەفەرمووێت (فمن زعم أن كل كفر بعد الإيمان تقبل منه التوبة فقد خالف القرآن)

واتا: هەرکەس وابزانێت هەموو کوفرێکی هەڵگەڕانەوە لەدین تەوبەی لـێ قبوڵ ئەکرێت ئەوا پێچەوانەی قورئان ـی کردووە .

لە صحيح البخاري هاتووە لەئەنەسەوە
کە هەشت کەس هاتن بۆ مەدینە خۆیان بەموسڵمان پیشان یابوو هاتن بۆ لای پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم وتیان ئەی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ئێمە لەکشتوکاڵ شارەزانین لەئاژەڵداری شارەزاین پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فەرمووی بڕۆن بۆ لای یسارا النُّوبي کەشوان بوو جا ئەم کەسانە کە ڕۆشتن لەشیری و شترەکانیان خوارد تا لاشەیان بەهێز و چالاک بوو ئینجا شوانەکەی پێغەمبەریان کوشت صلی الله تعالی علیه وسلم و مورتەد بوونەوە لەئیسلام جا پێغەمبەر صلی الله علیه وسلم دوایان کەوت تا دەستگیری کردن بە ئاسنی ئاگرین چاوی کوێر کردن و دەست و قاچیانی برِیەوە
لەبەر گەرما فرێی ـدان تا گیانیان دەرچوو و مردن .

کەواتا ئەمە سەرەڕای مورتەد بوونەکەیان دەستیان ـدایە کوشتن بۆیە بوون بەمورتەدی مغلظە و بێ استتابە و قبووڵکردنی تەوبە کوژران

ئیمام ـی البخاري رحمە الله تعالی ڕیوایەتی کردووە لە ئەنەس ـی کوڕی مالک رضي الله تعالی عنە وارضاە ـوە کە ڕۆژی فەتح ـی مەککە پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم مغفەرەکەی لەسەری داکەند و پیاوێک هات وتی ابن خطل خۆی هەڵواسیوە بەدیواری کەعبەدا
(بۆئەوەی موسڵمانان نەیکوژن)
بەڵام ئیمام و شێخ و ئوستازمان پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فەرموویی :" اقتلوه ".
بیکوژن

چونکە ابن خطل تانەی لەپێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم ئەیا لەپاش ئەوەی موسڵمان بوو مورتەد بویەوە
دوای فەتح ـی مەککە خۆی کرد بەکەعبەدا بەو مانایەی تەوبە ئەکەم بەڵام لێی قبوڵ نەکرا و کوژرا

شێخ ـی ئیسلام ابن تیمیة رحمه الله تعالی له الفتاوی ـدەفەرمووێ

یُفرق في المرتد بین الردة المجردة فیقتل إلا أن یتوب وبین الردة المغلظة فیقتل بلا استتابة
واتا: جیاوازی ئەکرێت لەنێوان تەنها هەڵگەڕانەوە لەدین لەگەڵ هەڵگەڕانەوەی توند لەدین کەئەم جۆرەیان دەکوژرێت بەبێ داوای تەوبەکردن.

بــەڵام ئەگەر پێش دەستگیرکردن مورتەدی مغلظه تەوبە بکات ئەوا تەوبەی لێ قبوڵ ئەکرێت بە بەڵگەی ئایەتی

﴿ إِنَّمَا جَزَٰٓؤُاْ ٱلَّذِينَ يُحَارِبُونَ ٱللَّهَ وَرَسُولَهُۥ وَيَسۡعَوۡنَ فِي ٱلۡأَرۡضِ فَسَادًا أَن يُقَتَّلُوٓاْ أَوۡ يُصَلَّبُوٓاْ أَوۡ تُقَطَّعَ أَيۡدِيهِمۡ وَأَرۡجُلُهُم مِّنۡ خِلَٰفٍ أَوۡ يُنفَوۡاْ مِنَ ٱلۡأَرۡضِۚ ذَٰلِكَ لَهُمۡ خِزۡيٞ فِي ٱلدُّنۡيَاۖ وَلَهُمۡ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴾
المائده ـ ٣٣
واتا: بێگومان تۆڵەی کاری خراپی ئەوانەی دژایەتی لەگەڵ الله تعالی و پێغەمبەری ئەو دەکەن و، دژی ئەو دەجەنگن و دەکوژن و هێرش دەکەنە سەر موسڵمانان وە بەردەوامیش لە عەرزدا هەوڵی فەسادوکاری گەندەڵی و خراپە کاری دەدەن و، ڕێگری لە خەڵکیش دەگرن، تۆڵەیان ئەوەیە کە: ئەوانەیان خەڵکیان کوشتووە، دەبێ بەتوندیی و بێ بەزەییانە بکوژرێن ئەوانەشیان خەڵک دەکوژن و سامانیشیان دەبەن، دەبێ هەڵواسرێن و لەدار بدرێن ئەوانەشیان تەنها سامانی خەڵک بە تاڵان دەبەن، دەبێ یان دەست و پێیان -ڕاست و چەپ- ببڕدرێت وەئەگەر کاریان تەنها ترساندنی خەڵک بێت بێ ئەوەی دەستیان لەخوێن ومالّی کەسدا هەبێت ئەوا ئەبێت شار بەدەر بکرێن، لە شارێکەوە بۆ شارێکی تر، وەیان زیندانی بکرێن،

﴿ إِلَّا ٱلَّذِينَ تَابُواْ مِن قَبۡلِ أَن تَقۡدِرُواْ عَلَيۡهِمۡۖ فَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ غَفُورٞ رَّحِيمٞ ﴾ المَائدة ـ ٣٤

واتا: مەگەر ئەوانەیان پێش ئەوە بیانگرن و دەسەڵات پەیدا کەن بەسەریاندا، پەشیمان ببنەوە و تەوبــە بکەن

شێخ الاسلام إمام ابن تیمیة رحمه الله تعالی له الصارم الـمسلول ئەفەرمووێت

إن الله سبحانه فرق بين التوبة قبل القـدرة
وبعدها، لأن الحدود إذا رُفعت إلى السلطان وجبت ولم يكن العفو عنها ولا الشفاعة، بخلاف ماقبل الرفع، ولأن التوبة قبل القدرة عليه توبة اختيار، والتوبة بعد القدرة توبة إكراه واضطرار، بمنزلة توبة فرعون حين أدركه الغرق،

واتا: الله تعالی جیاوازی کردوە لەنێوان کەسێ پێش زاڵبوون بەسەریدا تەوبە ئەکات لەگەڵ کەسێ پاش زاڵبوون بەسەریـا تەوبە ئەکات
چونکە سزا شەرعیەکان گەر بەرزکرایەوە بۆ دەسەڵاتداری شەرعی لێخۆشبوون و شەفاعەت ڕزگاری ناکات لەجێ بەجێکردنی حەد بەپێچەوانەی ئەوکەسەی پێش بەرزبوونەوەی بۆلای دەسەڵاتدار تەوبە ئەکات چونکە تەوبەی پێش زاڵبوون تەوبە هەڵبژاردنە بەڵام تەوبەی پاش زاڵبوون تەوبەیە بەئیکراهـ و ناچاریکردن وەک تەوبەکەی فیرعەون لەکاتی غەرق بوونیدا

پرسیــــــار ئایا کەسێ پێش زاڵبوون تەوبە بکات الله تعالی تەنها لەمافی خۆی لێی خۆشەبێت یان مافی مرۆڤەکانی لەسەر ئەمێنتەوە؟

بۆنموونە مورتەدێکە لەکاتی ڕیدەکەیدا دەستی چۆتە خوێن موسڵمانان ـی موجاهید لەسەر دژایەتی موسڵمانان جەنگاوە
بەڵام پێش زاڵبووم بەسەریدا ئەبێتەوە بەموسڵمان ئایا هەقی خوێنی موسڵمانانی لێ وەرئەگیرێت؟

وەڵام ـ
وتەی ڕاجح ئەوەیە کە مورتەدی محارب گەر لەحاڵی ڕیدەکەیدا و پێش زاڵبوون تەوبە بکات ئەوا تەوبەکەی ئەبێتە لێخۆشبوون لەکوفر و لەمافەکانی خەڵکیش

بەڵگەش ئەوە کە بەیهەقی ڕیوایەتی کردووە
(لاپەڕەی دواتر)

جاء وفد بزاخة أسد وغطفان إلى أبي بكر يسألونه الصلح، فخيرهم أبو بكر بين الحرب المجلية أو السلم المخزية، قال: فقالوا: هذا الحرب المجلية قد عرفناها، فما السلم المخزية؟ قال: قال أبو بكر: تؤدون الحلقة والكراع، وتتركون أقواما تتبعون أذناب الابل حتى يرى الله خليفة نبيه صلى الله عليه وسلم والمسلمين أمرا يعذرونكم به

واتا: وەفدی بزاخە اسد و غطفان هاتن بۆلای ابو بكر داوای سوڵحیان كرد ئیمامی ابو بكر الصدیق ڕەزای الله تعالی ـی لیٚ بیٚت پیٚیانی فەرموو
هەڵبژیٚرن یان جەنگیٚكی توند یان تەسلیم بوون بەسەر شۆڕی ؟
وتیان ئەوە جەنگەكەمان زانی بەڵام تەسلیم بوونی سەرشۆڕی چیە؟
فەرمووی چەك و سواریەكانتان دائەنیٚن ئەڕۆن خەریكی كشتوكاڵ و زەرعات ئەبن تا خەلیفەی پیٚغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم شتیٚ ئەدۆزیٚتەوە عوزرتان پیٚ بات لەسەری

وتدون قتلانا ولا ندي قتلانا ولا ندي قتلاكم، وقتلانا في الجنة وقتلاكم في النار، وتردون ما أصبتم منا ونغنم ما أصبنا منكم

واتا: وە دیەیی خویٚنی كوژراوەكانمان ئەیەن ئیٚمە دیەی كوژراوی ئیٚوە نایەین وە كوژراوی ئیٚمە لەبەهەشتە و كوژراوی ئیٚوە لەدۆزەخ ـە وە هەرشتیٚكی ئیٚمە كەوتۆتە دەستتان دەیگیٚڕنەوە بەڵام ئەوەی ئیٚمە لەئیٚوەمان بردووە نایگەڕیٚنینەوە

فقال عمر فقال: قد رأيت رأيا، وسنشير عليك، أما أن يؤدوا الحلقة والكراع فنعم ما رأيت، وإما أن يتركوا أقواما يتبعون أذناب الابل حتى يرى الله خليفة نبيه صلى الله عليه وسلم والمسلمين أمرا يعذرونهم به فنعم ما رأيت، وإما أن نغنم ما أصبنا منهم ويردون ما أصابوا منا فنعم ما رأيت، وإما أن قتلاهم في النار وقتلانا في الجنة فنعم ما رأيت، وإما أن لا ندي قتلاهم فنعم ما رأيت، وإما أن يدوا قتلانا فلا، قتلانا قتلوا عن أمر الله فلا ديات لهم، فتتابع الناس على ذلك

واتا: ئیمام عومەریش فەرمووی بە ئیمام ابوبكر رضي الله تعالى عنهم وارضاه
من بۆچوونێکم هەیە و ڕاوێژت لەگەڵ ئەکەم
لەوەی کەئەڵێی چەک و سواریەکانیان دانێن بەڵێ تەواوە
لەوەی کەئەڵێی ئەبێت بڕۆن خەریکی کشتوکاڵ بن تا عوزرێکیان پێ ئەیەی ئەمەش تەواوە
لەوەی کەئەڵێی ئێمە غەنیمەکانی ئەوان ناگێڕینەوە بەڵام ئەبێت ئەوان هی ئێمە بگێڕنەوە بۆچوونێکی تەواوە
لەوەی کەئەڵێی کوژراوی ئەوان بۆ دۆزەخ ـە وهی ئێمـەش بۆبەهەشتە تەواوە
لەوەی کەئەڵێی ئـێمە دیەی کوژراوی ئەوان نایەین ئەمەش تەواوە
بەڵام لەوەی کەئەڵێی ئەبێت ئەوان دیەیی کوژراوەکانی ئێمە بەن ئەم بۆچوونەیان نەخێر
چونکە کوژراوەکانی ئێمە لەپێناو الله تعالى کوژراون دیە نیە بۆ خوێنیان
خەڵکـیش هەموویان شوێن ئەمە کەوتن .

کەواتـا موڕتەدی محارب گەرپێش زاڵبوون بەسەریا تەوبە بکات مافی خەڵکیشی لەسەر لائەچێت

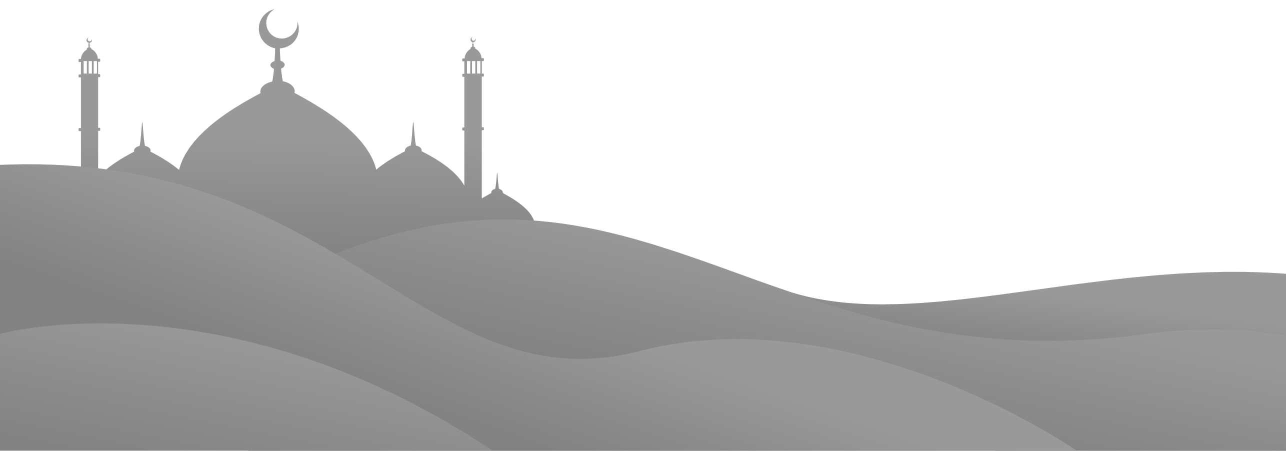
بەڵام موڕتەدێ موسڵمانێکی ئاسای بکوژێت لەبەر مەبەستێکی نەفسی خۆی نەک لەبەر ئەوەی ئەوکەسە موسڵمانە
وە دواتر ئەم موڕتەدە ببێتەوە بەموسڵمان پێش زاڵبوون بەسەریا تەوبە بکات

ئیمام مالک دەفەرمووێت تۆڵەی کوشتنی ئەو موسڵمانەی لێ ئەکرێتەوە

وە گەر کەسێ خۆی موسڵمان بێت و محاربەی موسڵمان بکات و موسڵمانێ بکوژێت پێش زاڵبوون بەسەریشدا تەوبە بکات ئەوا الله تعالى لەمافی خۆی لێی خۆشەبێت بەڵام لەمافی بەندەکان تۆڵەی لێ ئەکرێتەوە بە قصاص

بسم الله الرحمن الرحيم

هەڵۆی مورتەد گاڵتەی بە موجاهیدان کردووە
تا ئێستاش تەوبەی نەکردووە و تەوبەی بەیان
نەکردووە

هەڵۆ و گاڵتەکردن
گاڵتەکردن بەجیهاد و موجاهیدان تائێستاش تەوبەی ڕانەگەیاندووە لەسەر ئەم قسە گاڵتەجاڕیانەی
تکایە تەعصوبتان بەس بۆ دینی الله تعالى بێت پاکانە مەکەن بۆ کوفری هیچ کەسێ
الله تعالى دەفەرموویت
﴿ هَا أَنتُمْ هَٰؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَن يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَم مَّن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا﴾

واتا: وا ئێوە گریمان هەتا لەسەر دنیا بن توانیتان لەوخائینانە بەرگری بکەن و پۆزشیان بۆبهێننەوە
ئەی باشە! ئەی لە دواڕۆژدا کێ دەتوانێ لەبەرامبەر الله تعالى راوەستێ و لەسەریان بکاتەوە یان کێ هەیە لەو ڕۆژەدا پارێزگار و پشتیوانیان بێت و کارەکەیان لەئەستۆ بگرێ؟ دیارە هیچ کەس نییە، جاکەوایە هەرگیز دیفاع لەناحەقی مەکە.

حوکمـــی گاڵتەکــردن بەیاسایەکی ئیسلام

قال الله تعالى: {إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ ءَامَنُوا يَضْحَكُونَ * وَإِذَا مَرُّوا بِهِمْ يَتَغَامَزُونَ}

① قال تعالى {وَلَئِن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِالله وَءَايَاتِهِ ورَسُولِهِ كُنتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ * لاَ تَعْتَذِرُواْ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ}
واتا: ئەگەر پرسیاریان لێ بکەیت ئەڵێن ئێمـە تەنها گاڵتە وگەپمان کردووە پێیان بڵێ ئـایا ئێوە بەئایەتەکانی الله تعالى و پێغەمبەرەکەی صلى الله تعالى عليه وسلم گاڵتە دەکەن بـــــیانوو مەهێنەوە ئێوە کافربــوون لەپاش ئەوەی باوەڕتان هێنابوو

زانایانی تەفسیر لەتەفسیری ئەم ئایەتە دەیگێڕنەوە
لە ابن عمر، ومحمد بن كعب، وزيد بن أسلم، وقتادة کە پیـاوێک لە غەزوەی تبوك ـدا وتی
((ما رَأينا مثل قرّائنا هؤلاء أرغب بطونا، ولا أكذب ألسنا، ولا أجبن عند اللقاء))
واتا: هاوشێوەی ئەم قورئان خوێنانەمان نەبینیوە ورگ زل بێت و دەم بەدرۆبێت و ترسنۆک بێت لەکاتی ڕووبەڕووبونەوەدا.

تەنهــا ئەوەندەیان وت

خەبەر لەئاسمانەوە دابەزیە سەر پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم لەبارەی قسەی ئەم کۆمەڵە کەســە کە تەکفیریانی کرد و پێیانی فەرموو عوزر مەهێننەوە ئێوە کافربوون لەپاش ئیمان هێنانتان

ئیمام القاضي عياض المالكي رحمــه الله تعالی دەفەرمووێت

«اعلم وفقنا الله وإياك أن جميع من سبّ النبي صلى الله عليه وسلم، أو عابه، أو ألحق به نقصاً في نفسه، أو نسبه، أو دينه، أو خصلة من خصاله، أو عرّض به، أو شبّهه بشيء على طريق السبّ له، أو الازدراء عليه، أو التصغير لشأنه، والعيب له فهو سابّ له، وقد ذكر غير واحد الإجماع على قتله وتكفيره»

واتا: چاکبــزانە الله تعالی ئێمە و تۆش مۆفەق بکات هەرکەسێ جوێن بەپێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم بات یان عەیبداری بکات یان کەم و کورِیەک باتە پاڵیەوە یان کەم و کورتیەک بات بەپاڵ نەسەبیەوە یان بیاتە پاڵ دینەکەی یان سیفەتێ لەسیفەتەکانی یان ڕەخنەی لێ بگرێ یان شتێ بشوبهێنێت پێی لەسەر شێوەی جوێندان پێی یان کەم کردنەوە لەڕێز و پلەوپایەی ئەوا ئەوکەسە جوێنی پێداوە هەربۆیە زیاد لەزانایەک ئیجماعی نەقڵ کردووە لەسەر تەکفیرکردن و کوشتنی ئەوکەسە

(كتاب الشفاء ج 2 ص 932).

شيخ الإسلام أحمد بن عبد الحليم بن عبد السلام بن تيمية الحرَّاني الحنبلي
رحمــه الله تعالی رحمة واسعه دەفەرمووێت

وفي قولهم: {إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ} ما يدل على أنهم اعترفوا واعتذروا؛ ولهذا قيل لهم: {لاَ تَعْتَذِرُواْ قَدْ كَفَرْتُم بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِن نَّعْفُ عَن طَائِفَةٍ مِّنكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً}، فدلّ على أنهم لم يكونوا عند أنفسهم قد أتَوا كفرا، بل ظنوا أن ذلك ليس بكفر،

واتا: ئەوان کەوتیـان ئێمە تەنها گاڵتە و یاریمان کردووە بەڵگەیە لەسەر دانپێدانان و عوزر هێنانەوە بۆخۆیان بۆیە الله تعالی پێیانی فەرموو [[عوزر مەهێننەوە ئێوە کافربوون لەپاش ئیمان هێنانتان ئەگەرلەکۆمەڵێکتان خۆش بین بەهۆی خۆ دوورخستنەوەیان لێتان ئەوا کۆمەڵێکتان ئەبێت سزای خۆی وەرگرێ]]
ئـــــەمە بەڵگەیە
کەئەوان نەیانزانی ئەوقسانەیان کوفرە بەڵـــکو وایان گومان برد ئەوقسانە کوفر نیــە .
(مجموع الفتاوى) (7 /273).

ئــــــیمام ابن حزم رحـمه الله تعالی دەفەرموویێت
«صح بالنص أن كل من استهزأ بالله، أو بملك من الملائكة، أو بنبي من الأنبياء عليهم السلام، أو بآية من القرآن، أو بفريضة من فرائض الدين، فهي كلها آيات الله بعد بلوغ الحُجة إليه، فهو كافر»

واتا: بەدەقی شەرع چەسپاوە کە هەر کەسێ گاڵتە بە الله تعالی بکات یان بەفریشتەیەک لەفریشتەکان یان بەپێغەمبەرێ لەپێغەمبەرەکان علیهم السلام یان بەئایەتێ لەقورئان یان بەفەرزێک لەفەرزکراوەکانی دین ئەمانە هەمووی ئایەتی الله تعالی ـن هەرکەسێ گاڵتەی پێ بکات دوای ئەوە حوجەی پێگەیشـتووە ئەوا کــافرە.

ئیمام فەرمووی حوجەی پێگەشتبێت واتا قورئان و سوننەتی پێگەشتبێت ئەو کەسە نەیفەرموو لەدوای ڕوونکردنەوە و تێگەیاندن بەڵکو فەرمووی لەپاش گەیشـتنی پێی

(کتاب الفصل ج 3 ص 299).

بەهەمان شێوە حوکمــی ئەوانەشی پێدەکەنین بەو گاڵتەجاڕیــیە و ئەوانەشی انکاری لێ ناکەن

قال تعالی
وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكْفَرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ ۚ إِنَّكُمْ إِذًا مِّثْلُهُمْ ۗ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا
(سورة النساء ـ ٤٠)

①تەفسیری ئیمامی طـبري رحـمه الله تعالی بۆئەم ئایەتە
ئیمام دەفەرموویێت
" إنكم إذًا مثلهم "، يعني: وقد نـزل عليكم أنكم إن جالستم من يكفر بآيات الله ويستهزئ بها وأنتم تسمعون، فأنتم مثله= يعني: فأنتم إن لم تقوموا عنهم في تلك الحال، مثلُهم في فعلهم، لأنكم قد عصيتم الله بجلوسكم معهم وأنتم تسمعون آياتِ الله يكفر بها ويستهزأ بها، كما عصوه باستهزائهم بآيات الله. فقد أتيتم من معصية الله نحو الذي أتَوْه منها، فأنتم إذًا مثلهم في ركوبكم معصية الله، وإتيانكم ما نهاكم الله عنه.

واتا: ئێوەش هەروەک ئەوانن واتا لەقورئاندا دابەزێنراوە بۆتان ئەگەر ئێوەی موسڵمان دانیشن لەگەڵ ئەوانەی کوفر بەئایەتەکانی الله تعالى دەکەن و سوکایـەتی پێدەکەن ئێوەش هەر وەکــو ئەوانن واتــا ئەگەر لەوکاتی کوفرەیاندا هەڵنەســتن وەک ئــەوان وان لەو کردارە کوفریــەدا چونکــە ئێوە سەرپێچی الله تعالى ـتــان کردووە بەدانیشتن لەگەڵــیان لەکاتــێکدا دەبیستن کوفر بەئایەتەکانی الله تعالى دەکرێت و گاڵتــەی پێ دەکرێت هەروەک چۆن گاڵــتەجاڕانیش سەرپێچی الله تعالى ـیــان کردووە بەگاڵتەکردنیان بەئایەتەکانی الله تعالى ئێوەش کەدانیشتوون لەگەڵیان سەرپێچیەکتان ئەنجــام داوە هاوتــای سەرپێچی ئەوانەیە کەگاڵتەکەیان ئەنجام داوە بۆیە دانیشتوان لەگەڵ گاڵتەجاڕان بەئایەتەکانی الله تعالى هاوشێوەی گاڵتەجاڕەکانن لەسەرپێچی الله تعالى و ئەنجامدانی ئەوەی الله تعالى
نەهی لێکردوە .

②ئـــــیجماعـــــی هاوەڵان لەسەر کوفری ئەوکەسەی گۆی بیستی کوفر دەبێت و ئینکاری لێ ناکات

الشیخ عبد الرحمن بن حسن - رحـمه الله تعالى دەفەرموویێت

وفي السنن : " أن عبد الله بن مسعود - رضي الله عنه - حكم بكفر أهل مسجد في الكوفة ، قال واحد : إنما مسيلمة على حقّ فيما قال ، وسكت الباقون. فأفتى بكفرهم جميعاً ". فلا يأمن الإنسان أن يكون قد صدر منه كلمة كفر، أو سمعها وسكت عليها

واتا: لەســـونەنەکانـدا هاتووە کەعبـدالله ـی کوڕی مسعود ڕەزای الله تعالى ـی لێ بێت حوکمی بەکافــربوونی هەموو خەڵکـی ناو مزگەوتی کوفەی ـدا کــاتێ کەسێکیان وتی موسەیلەمە لەسەر هەق بوە لەوەی وتویەتی خەڵکەکەی تریش بێدەنگ بــوون حوکمی بەکــافربوونی هەمویــان دا جا با مرۆڤ لەخۆی دڵنیا نەبێت کاتێ وشەیەکی کوفری لێدەردەچێت یان دەیـــــــبیستێت و بێدەنگ دەبێت

[الدرر السنية 8/258]

شێخ محمد عبدالوهاب رحمه الله تعالى ـدەفەرموویێت

لم يظهر منهم إلا كلمة أخفوها في مدح مسيلمة ، لكن سمعها بعض المسلمين ، ومع هذا لم يتوقف أحد في كفرهم كلهم، المتكلم والحاضر الذي لم ينكر، لكن اختلفوا : هل تقبل توبتهم أم لا ؟ والقصّة في صحيح البخاريّ

[الدرر السنية 9/388] .

واتا: هیچــیان لێ دەرنەکەوت ئەوە نەبێت وشەیەکیان وت کە مەدحــی موسەیلەمەی تێدابوو بەڵام هەندێ لەموسڵمــانان گوێ بیســتی ئەو قسەیە بوون لەگەڵ ئەوەشــدا هیچ کەسێ نەوەســتا لەتەکــفیرکردنی هەموویــــان لەتەکفیرکردنی خاوەن وتەو و وئەوانەشی ئامادەبوون لەوجێگایــە کە ئینکاریان لەو وتەیەدا نەکرد بەڵام هاوەڵان لەوەدا خیلافیان هەبوو ئایا تەوبەیان قبوڵ بکەن یاخود قبوڵی نەکەن ئەم ڕوداوەش لەصحیح ـی بخاریدا هاتووە .

کەواتــــا بەئیجماعی هاوەڵان گوێ بیستی وشەی کوفری و ئینکاری نەکردنی ڕیـــددەیە لەئیســــلام
ئەمەش تێگەشتنی هاوەڵانە بۆ ئایەتەکە

③الإمام أبو جعفر النحاس(338هـ) رحـمه الله تعالى لە تفسیری ئایەتەکە دەفەرمووێت
(دلّ بهذا على وجوب اجتناب أصحاب المعاصي، إذا ظهر منهم منكر، لأن من لم يجتنبهم فقد رضي فعلهم، والرضى بالكفر كفر)

واتا: بەڵگەیە لەسەر واجب بوونی دووركەوتنەوە لەتاوانباران كاتێ تاوان دەكەن چونكە كەسێ لێیان دوورنەكەوێتەوە ڕازی بووە بەكردارەكەیان وە ڕازی بوون بەكوفر كافربوونە.

④الإمام مكي بن أبي طالب (437): رحـمه الله تعالى دەفەرمووێت

(إنكم إذا مثلهم كفار إذا جالستموهم على تلك الحال، لأن من لم يجتنبهم فهو راض بفعلهم، فالرضا بالكفر كفر)

واتا: ئێوەش هەر وەكــو ئەو كافرانەن ئەگەر لەگەڵیاندا دانیشن كاتێ كوفر دەكەن چونكە هەركەسێ لێیان دوورنەكەوێتەوە ڕازی بووە بەكارەكەیان و ڕازی بوونیش بەكوفر كافربوونە .

⑤ئیمامی مقاتل رحـمه الله تعالى له (تفسير مقاتل) دەفەرموویت
{إِنَّكُمْ إِذاً مِّثْلُهُمْ} في الكفر
واتا: ئێوەش هەر وەکو ئەوانن واتـــا لەکوفردا

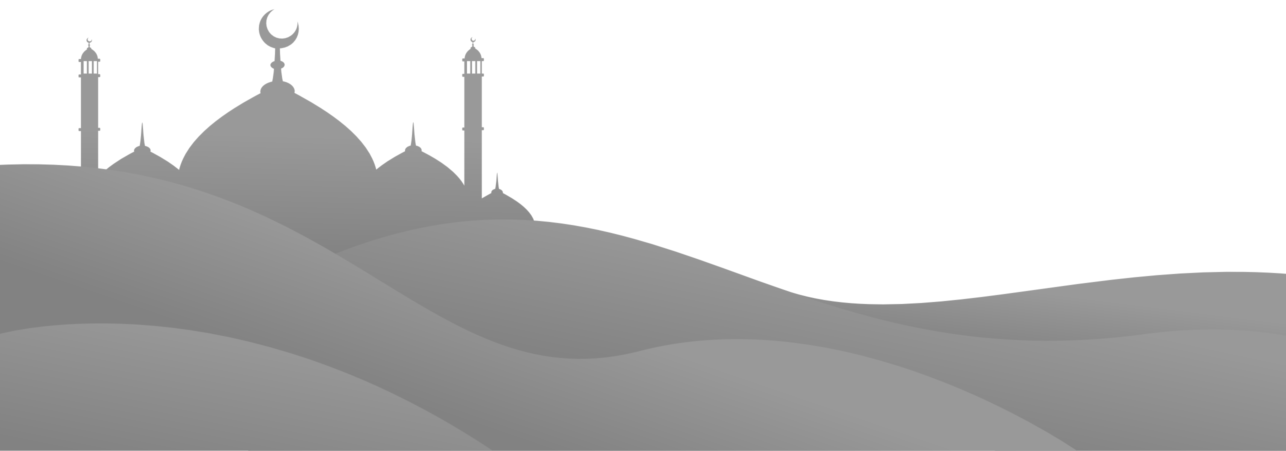
⑥ئیمامــی القرطبي رحمه الله تعالى له أحكام القرآن لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا دەفەرموویت

فدل بهذا على وجوب اجتناب أصحاب المعاصي إذا ظهر منهم منكر، لان من لم يجتنبهم فقد رضي فعلهم، والرضا بالكفر كفر، قال الله عزوجل: (إنكم إذا مثلهم).

واتا: ئەم ئایەتە بەڵگەیە لەسەر دوورکەوتنەوە لەخاوەن تاوانەکان کاتێ خراپەیان لێ دەردەکەوێت چونکــە گـــەر کەسێ لێیان دوورنەکەوێتەوە ڕازی بـــــووە بەکردارەکەیان ڕازی بونیش بە کوفر کوفرە وەک الله تعالى فەرمووی ئێوەش هەروەکو ئەوانن.

بسم الله الرحمن الرحيم

به ئیزنی الرحمن ئەیسەلمێنین مەلا هەڵۆ و
شوێنکەوتووانـی سەر بە پڕۆژەکەی ئەمریـکان
تەنها و تەنهـا بۆ دژایەتێکردنی دەولـەی
موبارەک ئاڕاسـتەکراون

سەلماندنی ڕاستیەکان
ئاشکراکردنی بوهتان و فێڵەکانی هەڵۆ و حەمدانییە بۆگەنەکان

چۆن ئەیسەلمێنیت مەلا هەڵۆ وشوێنکەوتوانی سەر بەپرۆژەکەی ئەمریکان تەنها وتەنها بۆ دژایەتیکردنی دەولە ئاراستەکراون

Zyad
Feb 5 ·

دەعدوشەکان بەبێ هیچ بەڵگەیەکی کوفری و بەبێ هیچ کوفرێکی ئاشکرا کە احمد الشرع کردبێتی دەستیان کردوە بەتەکفیر کردنی و دانانی هەزاران ئاکاونت لەتۆڕەکان تەنها بۆ مەبەستی دژایەتیکردنی ئەو و بەتایبەتیش تەنها پۆست دژی ئەو دەکەن ، و کۆمەڵیک کوردی خۆشمان دەستیان کردوە بەوکارە.

چۆن ئەیسەلمێنیت مەلا هەڵـۆ و شوێنکەوتوانـــی سەر بەپڕۆژەکەی ئەمریــکان تەنها و تەنهــا بۆ دژایەتیکردنی دەولــەی موبارەک اعزها الله تعالى ئاڕاســـتەکراون

وەڵام سـەلماندنی زۆر ئاسـانە ـ
دەولـە لەلای ئەمریـکا گروپێکی لادەر و دەرچوون لەیـاسا و خراپکـار و تاوانبارن ئەمریـکاش هەموو ڕێگەیـەکی گرتۆتە بەر بەماددی و مەعنەوی و بەکارهێنانی ڕێکخراو و زانا بەناوئیسـلامیـەکان بۆ ناشرین کردنیان لەپێش چاوی گەنجانی ئوممـەت

دەولـەی ئازیز لەلای هەڵـۆ و تەلەبەکانی هەڵۆ چونکــە هەڵۆ ئەڵێت هەرکەسێک تەکفیری ئەشـعەریەکان نەکــات و عوزریان باتێ ئەوا کــافرە چونکە تەکفیری کـافری نەکـردووە
دەولـەش تەکــفیری زانا ئەشعەریەکان ناکات و عوزریان ئەیاتێ بەتەئویل
بــۆیە بەعەقـیدەی هەڵۆ دەولــەی ئازیز کافرە (پەنا بە الله تعالى)

کەواتـا تا ئێرە لات ڕوونە دەولـە بۆ چی لەلای هەڵۆ کافرن
لەوانەیە بڵێی ئەمە بەڵگە نیە بۆ ئەوەی بیسەلمێنیت هەڵۆ بەشـێکە لە پڕۆژەی سیاسی ئەمریکی بـۆ دژایەتی دەولـە !
پێتەڵێم پـەلەمەکە خوێنەربـە لەگەڵم

ئێستا تۆزانیت هەڵۆ و تەلەبەکانی هەڵۆ لەسەر بابەتی تەکفیر نەکــردنی ئەشعەریەکان دژایەتی دەولە ئەکەن؟؟؟
بێگومــان ئەڵێی بـەڵێ ئەوەم زانی

ئێســتا ئەچینە سەرخاڵێــکی تر
ئایـاتۆ ئەزانیت ئەحمەد شەرع (سەرۆکی ئێستای سـوریا لەلای ئەمریکا قبوڵکراوە پشتگیری ئەکرێت وبەرگیری لێ ئەکرێت لەڕووی ماددی و مەعنەوەیەوە)
تائێرە تۆی خوێنەر ناتوانی نکۆڵـی لەوە بکەیت ئەحمەد شەرع لەلای ئەمریکا و ئەورووپا و فەڕەنسـا قبوڵکراوە وەمتمانە پێکراوە

بــەڵام لەوانەیە بپرسیت
ئەمریـکا بۆچی پشتگیری ئەحمەد شەرع ئەکـات ؟
وەڵام ـ
چونکـە ئەحمەد شەرع بەڵێنی یاوە بەئەمریکا و ئسرائیل دژی بەرژەوەندیـەکانیان نەجوڵێتەوە وە شەڕی دەولە بـکـات
لەهەمان کـاتدا بەهۆی ئەوەی ئەحمەد شەرع پێشتر بەرگێکی جیهادی کردبوو بەبەری خۆیدا تالەم ڕێگـەیـەوە وابکەن خەڵکــی موسڵمان ببێتە موناصرِی ئەحمەد شەرع
واتـــا
بۆئەوەی ئەحمەد شەرع وەک سەرۆکیکی ئیسـلامی پیشان جیهان ــی ئیسلامی بدرێت لەڕێگەی زانا بەکرێگراوەکـانیان
وە ئەحمەد شەرع بکرێتە بەدیل بۆ ئەوەی ئەو گەنجە موسڵمانانەی ڕوحیەتی جیهادیان هەیـە لەبری پشتگیریکردنی دەولە مەیلیان بۆ ئەحمەد شەرع بچێت و بلێت ئەمە ئیسلامە ڕاستەقینەکەی پێیە چونکە ئەوەتـا سەرکەوت ! وەبەناوی ئیسلامەوە شەڕی دەوڵەتی ئیسـلامی بەگەنجانی ئوممەت بکەن

بەپوختی بـۆ ئەوە ئەمریـکا پشتگیری ئەحمەد شەرع ئەکات تا لەبری ئەوەی گەنجان ببن بەموناسـرِی دەولە ئاڕاستەکەیـان بگۆڕن ببن بە موناصرِی ئەحمەد شەرع
(ئەو ئەحمەد شەرعەی دەستورەکەی جیاوازی نیـە لەدەستوری دەسەڵاتدارانی ناوچەکە وە ئەو تەنازولەی ئەحمەد شەرع لعنە الله تعالى کردوویەتی بۆ جولەکە بەشـار ئەسـەد لعنە الله تعالى نەی ئەکرد)

تائیـــرە ڕوونــە زانیت ئەحمەد شەرع شەرعیەتـی پێدراوە لەلایەن ئەمریکاوە

ئـایا هەڵۆ کە نوێنەری حەمدانیەکانی کوردستانە
وە محمد الشمس الدين کە نوێنەری حەمدانیـە عەرەبەکانە ڕەئیان چیـە لەسەر ئەحمەد شەرع ؟

هەردووکیـان وتاریان هەیە لە یوتیوب ئەحمەد شەرع بەموسڵمان ئەزانن وە محمد الشمس الدين کە بەخەلیفەی دەولە ئەڵێت طاغوت بەڵام بەئەحمەد شەرع ئەڵێت سمع و طاعەی بۆ ئـەکرێت وەک سەرکردەیەکی موسڵمــان ! (پەنا بە الله تعالى)

وەقوتابیەکانی هەڵۆش پۆستیان هەیە ڕەخنە لەدەولە ئەگرن لەسەر تەکفیرکردنی ئەحمەد شەرع کەواتــا لێرەدا وتەی ئەمریکا و نوێنەرە حەمدانیەکان یــەکی گرتەوە لێرەوە ڕوون ئەبێتەوە ئەو دووکەسە بەشێکن لەپڕۆژە سیاسیە ئەمریکیەکە بۆ لێدان لەدەولە نەک ئەو دووانە پاڵنەریان بۆ دژایەتی دەولە عەقیدەیی بێت

بەڵـگەش ئەمەیە

ئەو هۆکارەی محمد الشمس الدین بە دەولە ئەڵێت دەولەیەکی طاغوتیە بەزنجیرە وتار و بەدەیان سعات لەیوتیوب بەڵگە ئەهینێتەوە بۆ تەکفیرکـردنی دەولە

بەڵگەکەشــی ئەوەیە ئەڵێت دەولەی ئیسـلامی نیە بەڵکو دەولەیەکی طاغوتیە چونکە عوزر ئەیەن بەئەشاعیرە

وە مەلا هەڵۆش شەو ڕۆژ گەنجان لەدەولە هان ئەیـات ئەڵێت ئەوەی تەکــفیری ئەشعەریەکان نەکات و عوزریان باتێ جەهمیـە بۆیە قوتابیەکانی بە دەولە ئەڵێن دەولەی جەهمی

بەڵام ئەبینین

ئەحمــەد شەرع نەک هەر تەکـفیری ئەشعەریـەکان ناکـات بەڵکــو ئوسامە رفاعی پیسترین ئەشعەری و زانا ئەشعەریـەکان ئەکـات بەموفتی و پێیدا هەڵ ئەیـات و مەدح و ستایشی ئەکـات

عەقیدەی ئوسامە الرفاعی موفتەیـەکەی ئەحمەد شەرع چیە ؟

①اسامە الرفاع ـی ئەڵێت من عەقیدەم ئەشـعەریە
②ئەڵێت ئەهلی سـونەت بریتین لەماتریدی و ئەشـعەریـەکانن.
③ئەڵێت قوتابخانەی سەلەفیـەت عەقیدەیـەکیان هەیە سەرچاوەکەی کوفرە !
وە سەلەفیـەت قوتابخانەیەکی نوێ نیـە بەڵکو
پێش محمد بن عبدالوهاب بەحەنابلە ناسراوبوون !
④لەو مخالەفاتانەی لەسەر عقیدەی سەلەفیەت هەیـەتی ئەڵێت
سەلەفیەت بڕوایان وایە **الله تعالی** لەسەر ئاسمانە ئەمەش بۆ **الله تعالی** گونجاو نیە و هەڵەیەکی ڕوونە چونکـە **الله تعالی** پاک و بێ گەردە لەوەی شوێنی هەبێت
⑤بڕوای وایە عەقڵ حوجەیە بەسەر شەرعەوە

⑥ئەڵێت ئێمە موافەقەی موعتەزیلە ئەکەین لەوەی حەرفەکانی قورئان مەخلوقە قورئان کلام ـی نەفسی یە (معاذ الله تعالی)
[واتا بڕوای وایە قورئان تەعبیرە لەکلام ـی الله تعالی نەک کلام ـی الله تعالی بێت]

⑦ ئەڵێت جاهیلەکان ـی حەنابلە لەوشتانەی موافقی ئەشعەری ئەکەن ئەهلی سونەتن لەو شتانەشی مخالف ـی ئەشاعیرەن ئەهلی سوننەت نین !

⑧ ئەڵێت موعتەزیلەکان کەسانی صالح و زاهید و پیاوچاکیان تێدایە بەڵام لەهەندێ شتدا هەڵەیان کردووە

⑨ئەڵێت لەوشتانەی لەگەڵ سەلەفیەکان ناکۆکین بابەتی تەبەڕوک کردنە بەشێخەکان سەلەفیەکان بەجائیزی نازانن بەڵام ئێمە بەجائیزی ئەزانن وە بەڵگەشی بۆ ئەهێنێتەوە

جابۆئەوەی دەروێشەکانی هەڵۆ دڵنیابنەوە لەسەرچاوەی قسەکانی ئوسامە رفاعی بڕۆن سەیری وتارەکەی (محمد الشمس الدین بەناونیشانی من هو اسامە الرفاعی) لەیوتیوب کەهەموو ئەوخاڵانەی لێرە نوسیومە الشمس الدین باسی کردووە و ڤیدۆکانی ئوسامە رفاعی هێناوە
....
بەڵام لەگەڵ ئەوەشدا هەڵۆ و محمد الشمس الدین تەکفیری ئەحمەد شەرع ناکەن و بەسەرکردەیەکی موسڵمانی ئەزانن چونکە ئەحمەد شەرع پشتگیرکراوە لەلایەن ئەمریکاوە

کەواتا تەکفیرکردنی هەڵۆ و الشمس الدین بۆ دەولە بەشێک بوو لەپڕۆژە سیاسیەکەی ئەمریکا بۆلێدان لەدەولە
ئەگەر تەکفیرکردنەکەیان بۆ دەولە دینی و عەقیدەی بوایە ئەوا لەپێشتر ئەبوو تەکفیری ئەحمەد شەرع بکەن
چونکە
دەولە نەک ئەشعەری نەکردووە بەموفتی بەڵکو قەدەغەی کردبوو لەژێر دەسەڵاتەکەیدا بانگەشە بۆبیدعە و ئەشعەریەت بکرێت کەچی دەولە کافرە لالەی هەڵۆ و الشمس الدین چونکە دەولە دوژمنی ئەمریکایە

بەڵام ئەحمەد شەرع کەرێگە ئەیات بەئەشعەریەت و نەک قەدەغەی ناکات بەڵکو سەرەگەورەی ئەشاعیرە ئەکات بەموفتی و رەواج ئەیات بەئەشعەریەت لەلای هەڵۆ و الشمس الدین موسڵمان وپیاوچاکە چونکە دۆستی ئەمریکایە !

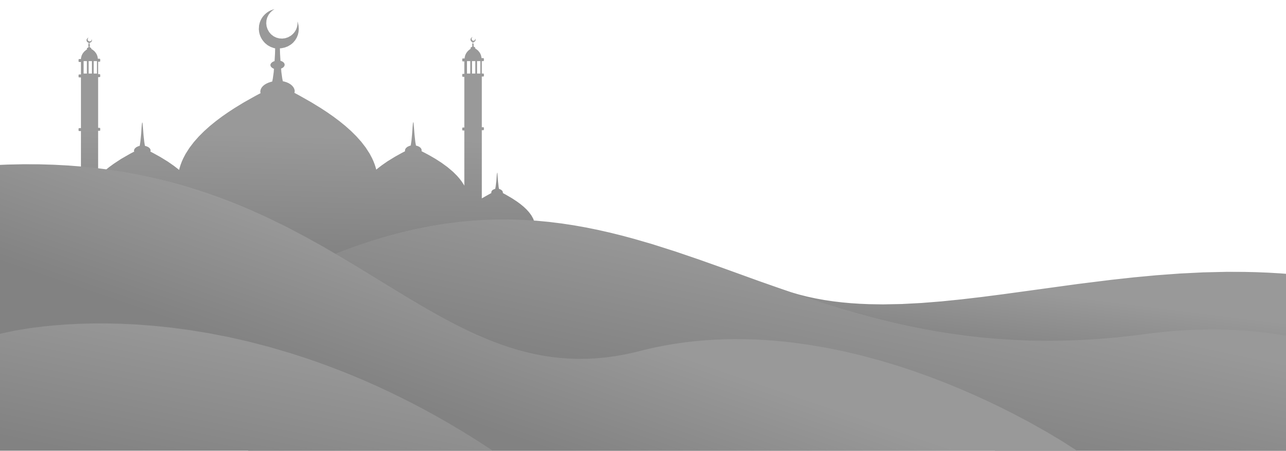
کەواتــا هەردوو ناوبـراو درۆیان کرد لەگەڵ ئەو عەقیدەیەی باسیان ئەکرد
بەعەقــیدەی خۆیان بێت ئێستا خۆشیان کافرن
چونکــە هەلۆ و الشمس الدین ئەڵێن ئەوەی تەکــفیری ئەشعەری نەکــات کافرە
ئێســتا ئەحمەد شەرع سەرخەری عەقیدەی ئەشعەریەت ـە و ڕەواج ئەیـات بەئەشعەریەت کەواتــا بەپێی قــسەکانی هەردووکیـان ئەبێت ئەحمەد شەرع تەکفیر بـکەن
ئێ کــەتەکفیری ناکــەن و بەموسڵمانی ئەزانن پێمان بڵێن حوکمی کەســێ چیە تەکفیری کافرێک ناکـات ؟ ئایا خۆی کافرنابێتەوە؟
ئێوەش هەردووکتان بەخۆتان و قوتابیەکـانتان
هەربەعەقیدەی خۆتان کافرن چونکــە تەکفیری موناصرێکی ئەشعەری ناکەن کەئەحمــەد شەرع ـە
وە لێرەوە دەرکەوت ئێوە تەکفیرکردنتان بۆ دەولە سیاسەتی ئەمریـکا بـوو ئەگینا گەر لەگەڵ عەقیدەی خۆتان ڕاستگۆبـان تەکفیری ئەحمـەد شەرعیشتان ئەکرد کە وەک وتمان نەک هەرتەکفیری ئەشاعیرە ناکـات بەڵکو سەریان ئـەخات و عەقیدەی خەڵکی سوریای تەسلیم موفتیەکی ئەشــعەری کردووە !

لەکۆتــایدا بە ئیستیدلال کردن بەو ئایەتە پیرۆزە ، بەهەڵخەڵەتێنراوانی حەمدانیـەت ئەڵــێم
قال الله تعالی (فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ) ؟؟
وقال تعالی (هَا أَنتُمْ هَٰؤُلَاءِ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَن يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَم مَّن يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا)

وا توانیتان لەدوونیـا بەرگری بکەن لەوناپـاکانە باشە! ئەی لە دوارِۆژدا کێ دەتوانێ لەبەرامبەر الله راوەستێ و مشتومڕیـان لەسەربـکات یان کێ هەیە لەو رۆژەدا پارێزگار و پشتیوانیان بێت و کارەکەیان لەئەستۆ بگرێ؟ دیارە هیچ کەس نییە، جا کەوایە هەرگیز دیفاع لەناهەقی مەکە.

بسم الله الرحمن الرحيم

بۆچی دەوڵەتی ئیسلامی و موناسڕان تەکفیری ئەحمەد بەناو شەرع ئەکەن؟

وەڵامێکی ڕووخێنەر
بۆ زیادە گومڕای گومڕاکەر

Zyad
Feb 5 ·

دەعدوشەکان بەبێ هیچ بەڵگەیەکی کوفری و بەبێ هیچ کوفرێکی ئاشکرا کە احمد الشرع کردبێتی دەستیان کردوە بەتەکفیر کردنی و دانانی هەزاران ئاکاونت لەتۆڕەکان تەنها بۆ مەبەستی دژایەتیکردنی ئەو و بەتایبەتیش تەنها پۆست دژی ئەو دەکەن ، و کۆمەڵێک کوردی خۆشمان دەستیان کردوە بەوکارە.

وەڵامی بۆ ئەو نەزانە بەناوی زیاد ئـایا بۆچی موناسڕانی دەوڵەتی ئیسلامی تەکفیری بەناو ئەحمەد شەرع ئەکەن؟ وەلی ئەمری حەمدانیەکان کەبۆزانیاریتان ئەحمەد ئەشعەریەکی کردۆتە موفتی سوریا بەناوی ئوسامە رفاعی باللە علیکم ئەوە گەر دەوڵە وای کردایە چیتان بەدەوڵە ئەوت؟؟

بۆچی دەوڵەتی ئیسلامی وموناسڕان تەکفیری ئەحمەد بەناو شەرع ئەکەن؟؟

وەڵامێ بۆ ئەو نەزانە بەناوی زیاد ئـایا بۆچی موناسـڕانی دەوڵەتی ئیسلامی تەکفیری بەناو ئەحمەد شەرع ئەکەن؟ وەلی ئەمری حەمدانیەکان کە بۆ زانیاریتان ئەحمەد ئەشعەریەکی کردۆتە موفتی سـوریا بەناوی ئوسامە رفاعی باالله علیکم ئەوە گەر دەولە وای کردایـە چیتان بەدەولە ئەوت؟؟

فەرموون ئەوە دەستوری وەلی ئەمرە موسڵمانەکەی مەلا هەڵۆی حەمدانی
(ئەحمـەد شەرع ناسراو بە ابو محمدی جۆلانی)
هەڵۆ کە تەکـفیری دەولـە ئەکات بەڵام گروپەکەی جۆلانی بە موسـڵمان ناوبرد فەرموو ئەمە چەند خاڵێکە هەر بەکورتی لەو دەستورەی ئەحمەد شەرع کردوویەتی بەدەستوری ئێستای سوریا

مادەی سێهەم / والفقه الإسلامي هو المصدر الرئيس للتشريع.
واتا: فیقهی ئـیسلامی سەرچاوەیـەکی سەرەکیە بۆ یـاسادانان
واتـا حوکمی الله تعالی سەرچاوەیەکـە نەکـ تاکە سەرچاوە بێت بۆ حوکمـڕانی
واتـا الله تعالی بەتەنهـا یاسادانەر نیـە (پەنا بە الله تعالی)
لەکـاتێکدا الله تعالی ئەفەرمووێت (إِنِ الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ)
واتا: حوکم و یاسـادانان تەنها وتەنهــا بۆ الله تعالی ـیە

مادەی چوارەم
(حرية الاعتقاد مصونة وتحترم الدولة جميع الأديان السماوية وتكفل حرية القيام بجميع شعائرها)

واتا: دەوڵەت ئازادی بیروڕا ئەیات بەهەموو ئایـنەکان و ڕێزی هەموو ئاینە ئاسمانیەکان ئەگرێت و ئازادیان پێ ئەیات بەجێ بەجێکردنی تەواوی دروشمە ئاینیەکانیان.

حوکمـی ئازادکردنی خەڵک لەدیندا چیە؟
شــــێخ ـی ئیســلام إمام ابن تیمیه رحمه الله تعالی دەفەرمووێت

ومعلوم بالاضطرار من دين المسلمين وباتفاق جميع المسلمين أن من سوَّغ اتباع شريعة غير شريعة محمد صلى الله عليه وسلم فهو كافر

واتا: پێویستیەکی زانراوە لەدینی موسڵمانان وە بەیەکدەنگی موسڵمانان کەهەرکەسێک بەڕێگەپێدراوی دانێت شوێنکەوتنی جگە لەشەریعەت ـی محمد صلی الله تعالی علیە وسلم بکەوێت ئەوکەسە کافرە (مجموع الفتاوی)) (٢٨/ ٥٢٤)

مادەی دواتر
تلتزم الدولة بتحقيق التعايش والاستقرار المجتمعي وتحفظ السلم الأهلي وتمنع أشكال الفتنة والانقسام وإثارة النعرات والتحريض على العنف.

واتا: دەوڵەت پابەندە بە گەیشتن بە پێکەوەژیان و سەقامگیری کۆمەڵگا و پاراستنی ئاشتی مەدەنی و پێشگرتن لە هەموو جۆرەکانی فیتنە و دووبەرەکی و هاندانی ململانێ و هاندانی توندوتیژی.

حوکمــی دژایەتی نەکردنی کافران چیە؟
شــێخ حسین وشیخ عبدالله ـی کوڕی شیخ محمدی کوڕی عبدالوهاب رحمه الله تعالی ئەفەرموون
فمن قال: لا أعادي المشركين،
أو عاداهم ولم يكفرهم، أو قال: لا أتعرض أهل لا إله إلا الله، ولو فعلوا الكفر والشرك وعادوا دين الله، .. فهذا لا يكون مسلمًا بل هو ممن قال الله فيهم: {وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً * أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا} [النساء: ١٥٠، ١٥١]

واتا: کەسێ بڵێت من دژایەتی موشریکان ناکەم یـان دژایەتیان بـکات و تەکفیریـان نەکـات یـان بڵێت من ڕووبەڕووی ئەهلی لااله االاالله نابمـەوە گەرچـی کوفر و شـیرکیش بکەن ..
ئەوا ئەوکەســە موسڵمان نیـە لەو کەسـانەیـە کە الله تعالـی لەبارەیـانەوە فەرموویـەتی
ئەڵێن: ئێمە باوەڕ بەهەندێکی ئـەکەین هەندێکیشیان بەجێی باوەڕ نازانین و ئـەشیانەوێ لەو نێوانەدا ڕێگەیەک بۆ خۆیان دیاری بکەن ئـائەوانە بەڕاسـتی کـافرن
الدرر السنية (١٠/ ١٣٩ - ١٤٠)

واتـــا
پێکەوە ژیان لەگەڵ نوصەیری و پەککەی مولحید و درووزی کافر و ڕافیزەی مورتــەد !
وریگریکردن لەهەرکەسێ بیەوێت دووبەرەکی دروست بکات واتا بانگەشە بۆ دژایەتی ئەو پێکهاتانە بـکات

المواطنون متساوون أمام القانون في الحقوق والواجبات.

واتا: هاوڵاتیـان یەکسان لەبەرامبەر یاسا لەماف و ئەرکـدا

واتـا ئەو مافەی ـدراوە بەموسڵمانێک ئەدرێ بەکافرێکیش چونکە هەردووکیان لەقانوندا یـەکسانن !! ئایا موسڵمان و کافر یەکسانن ؟
الله تعالی ئەفەرمووێت
(أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ * مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ)
واتا: ئایا موسڵمانان وەک تاوانباران لێدەکەین
چیتانە حوکم و بڕیاری وا دەدەن..؟ چونکە هیچ کاتێک نابێ چاکەکار و خراپەکار چوون یەک مامەڵەیان لەگەڵ بکرێ.

تعد جميع الحقوق والحريات المنصوص عليها في المعاهدات والمواثيق والاتفاقيات الدولية لحقوق الإنسان، التي صادقت عليها الجمهورية العربية السورية جزءا لا يتجز من هذا الإعلان الدستوري.

واتا: هەموو ئەو ماف و ئازادیانەی کە لە پەیماننامە و میثاق و ڕێککەوتنە نێودەوڵەتییەکانی مافی مرۆڤدا هاتووە کە لەلایەن کۆماری عەرەبی سوریاوە پەسەندکراون، بەشێکی دانەبڕاون لەم جاڕنامەی دەستوورییە.

واتـا پەسـەندکردنی جاڕنامەی مافی مرۆڤی ئەمریکا کەتێدا هاتووە هەمووکەسێ ئازادە لەبیروباوەڕ وهەڵبژاردنی دین و هەڵگەڕانەوە لەدین

تكفل الدولة حرية الرأي والتعبير والإعلام والنشر والصحافة.

واتا: دەوڵەت گرەنتی ئازادی ڕادەربڕین و ڕاگەیاند و ڕۆژنامەوانی لەئەستۆ ئەگرێت .

لەکاتێکدا ئازادی ڕادەربڕین نیە بەڵکـو ئازادی سنورداره لەچوارچێوەی ئیسلام

تصون الدولة حرمة الحياة الخاصة، وكل اعتداء عليها يعد جرما يعاقب عليه القانون.

تصون الدولة حق المشاركة السياسية وتشكيل الأحزاب على أسس وطنية، وفقا لقانون جديد.

واتا: دەوڵەت مافی بەشداریکردن لەپڕۆسەی سیاسی و دامەزراندی حیزب لەسەر بنەمای نەتەوەی دابین ئەکات لەسەر بنەمای یاسای نوێ .

ڕێگەدان بەحیزبایەتی و هەڵبژاردن و پەرلەمان

مادەی ـ يمارس السلطة التشريعية مجلس الشعب
واتا: دەسەڵاتی یاسادانان مەجلسی گەلەوە بەڕێوە ئەچێت (واتا حوکم بـۆگەلە)

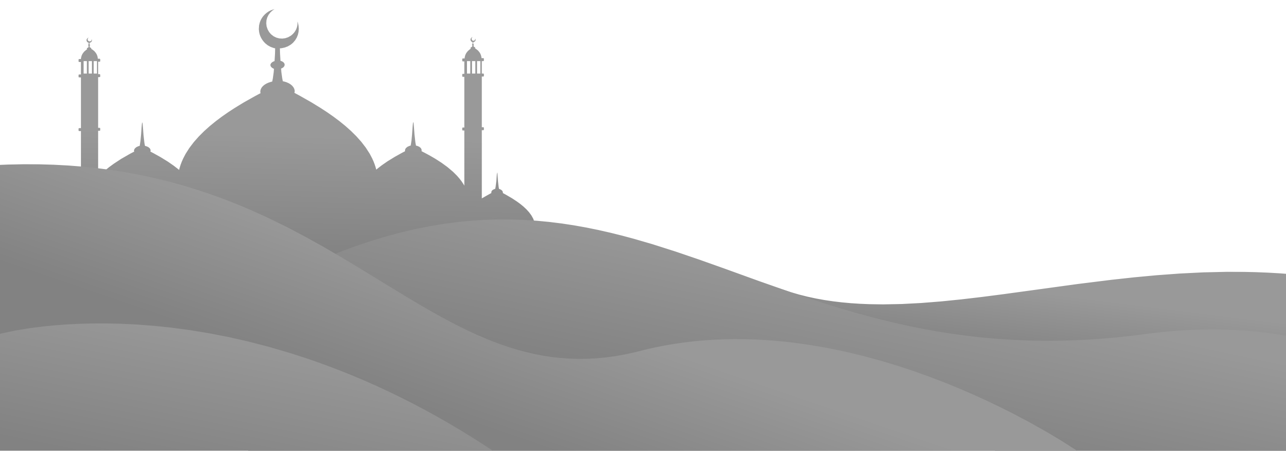
مادەی ـ السلطة القضائية مستقلة، ولا سلطان على القضاة إلا للقانون

واتا: دەسەڵاتی دادوەری سەربەخۆیە و جگە لەیاسا هیچ دەسەڵاتێ تری بەسەرەوە نیە و سەروەری بۆیاسایە .

ئەویاسایەی کە گەل دای ئەنێت
بۆیە بەپوختی شتەکانم نوسیووە
وە بەڵگەی کوفری ئەو خاڵانەم لەشیکردنەوەی نواقض الاسلام ـدا باسـکردووە

بسم الله الرحمن الرحيم

بەتاڵ کردنەوەی بوهتانێکی هەڵۆی بوهتانکار
وە بەرگریەک لە ئیمامی نەوەوی پایەدار

ئەم بەیانیە لەناو چاتەکان بینیم برایەک ئەم ڤیدۆیەی هەڵۆی بۆ ناردووم وتبووی ڕوونکـردنەوەیەکی لەسەر بنووسیت
ڕاستی کەڤیدۆکـەم بینی نەمتوانی هیچ شتێ تـر بکەم تا وەڵامێک نەنوسم بۆ ئەم هەڵۆ نەزانـە
چونکە مرۆڤ ئەوەنە جاهل بێت خۆی لێ بوبێت بەزانا و تەکفیری زاناکـان بکات بەجەهل وستەمکـاریەوە ئەوا مرۆڤ ناتوانێ خۆی بگرێت و ئاسودەبێت تا دەمکوتی جاهلێکی وانەکـات ئەمجارەش دەرخستنی حەمـاقەت و جەهالەتێکـی تری
مەلا هەڵۆی قـاپ شۆرەکەی یەکێتی بـەرامـبەر بەعەقیدەی ئیمام ـی نەوەوی رحمـه الله تعـالى
هەڵۆی نەخوێندەواری پەمـپ ـدراو
دەفع کـراو پاڵنراوی دەست لەپشـتدراو
بەنەزان ـی خۆی دیسان دەمی گڵاوی درێژکـرد
بۆشاخێک لەشاخە پتەوەکـان ـی ئیسـلام
ئێمـەش وەڵامـی ئەیەینەوە بەپشتوانی پەروەردگـار ئـایا نەوەوی نەفی علو (بـەرز و بڵندی الله تعالـى ئـەکـات) ؟
ئایا تەکـفیری ئەهلی ئیمان و ئیثبات ئەکـات؟
یان هەڵۆی خاوەن سـێ ئیجازەی مەلایەتی فێرە کـە درۆ و بوهتان بـکات ؟)

① هەڵۆ ئەڵێت نەوەوی تەکـفیری ئەوکـەسە ئەکـات کەئەڵێت الله تعالى لەئاسمـانە بەڵام وتەکەی نەوەوی پچڕاندووە بـێ ئاگا لەوەی نەوەوەی رحمـه الله تعالى دێری سەرووتر اثـبات ـی علوی الله تعالـى ئـەکـات

بابچینە سەر دەقـی وتەکەی نەوەوی
وشە بە وشـە دێر بە دێر ڕوونی کەینەوە ان شـاء الله تعالـى
هەمان کـتێب کەهەڵۆ هێناویـەتی یـەک دێر پێشتری نەوەوی ئەفەرموویێت
لو قال لا إله إلا الله الملك الذي في السماء كان مؤمنا قال تعالى ((أأمنتم من في السماء))

واتا: ئـەو کـەسەی بڵێت هیچ پەرستراوێ نـیە تەنها ئەو پاشـای بەدەسەڵاتە نەبێت کە لەئـاسـمانە ئـەوا ئـیمانداره چونکە الله تعالـى فەرموویـەتی
(ئایا بێ ترس و ئەمینن لەسـزای ئەو الله تعالى ـیـەی کە لە سەرووی ئاسـمانە ؟).

واتـا نەووەوی اثبات ـی ئەوە ئەکات کە الله تعالى لەسەرووی ئاسـمانە بەڵام نەووەوی اثبات ـی (سكن بۆ الله تعالى ناكات لەئاسمـان ـدا واتا اثبات ـی ئەوە ناكات الله تعالى لەناو ئاسـمان بێت و ئاسمان دەوری الله تعالـی ـی دابێت وە الله تعالى لەناو ئاسمان بێت بۆیـە هەڵۆ وشـەی سـاكن بەوە لێك ئەیاتەوە گوایـە ئیمام نەووەوی بڕوای بەوە نیـە الله تعالى لەسەر عەرش و لەسەرقوی ئاسـمان بێت

ئەمەش ستەمە لە ئیمامـی نەووەوی چونكـە ئیمام ـی نەووەوی نەفی (سـكن) بەو واتـایە ئەكـات كە الله تعالى لەناو ئاسمان نیـە نەك لەسەرووی ئاسـمان نیـە چونكە سەرەتـا اثبات ـی ئەوەی كرد كە الله تعالى لەسەر ئاسـمانە بـەڵام وشـەی

(سكن في السماء بەواتـای ئەوە نەفی ئەكـات كە الله تعالى لەناو ئاسمان نیـە و تێكەڵ مخلوقات نیـە)

بەڵگەشـم هەر خودی وتەی ئیمام ـی نەووویە كـە ئەفەرمووێت

لە شرح صحيح مسلم (5/ 24)

(فلما قالت في السماء علم أنها موحدة وليست عابدة للأوثان قال القاضي عياض لا خلاف بين المسلمين قاطبة فقيههم ومحدثهم ومتكلمهم ونظارهم ومقلدهم أن الظواهر الواردة بذكر الله تعالى في السماء كقوله تعالى أأمنتم من في السماء أن يخسف بكم الأرض ونحوه ليست على ظاهرها بل متأولة عند جميعهم.. تأول في السماء أي على السماء)

واتا: كـاتێ جاریـەكە ووتی الله تعالى لەئاسمـانە پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسـلم زانی ئەم جاریە موەحیـدە و بت پەرست نـیـە قاضي عياض فەرموویـەتی ڕاجیاوازی نیـە لەنێوان هەموو موسڵمان بەفەقیهـ و فەرموودەناسیان و ئەهلی كلام و مقلدەكانیان هەموویـان فەرموویـانە ئەو دەقـانەی هاتوون لەبەرەی ئەوەیە كە الله تعالى لەئاسمـانە وەك ئایەتی (ئایا ئێوە ئەمینن لەوزاتەی كەلەئـاسمانە..)

لەسـەر ڕووكەشەكـەی تەفسیر ناكـرێت بەڵـكو لەلای هەموویان تەفسیر ئەكـرێت بەوتەفسیرەی واتــا

الله تعالى لەسەر ئاسمـــانە

(واتـا نەووەوی رحمـە الله تعالى مەبەستی ئەوەیـە نابێ بوترێ الله تعالى لەناو ئاسـمانە بەڵكو وشەی الله تعالى لە ئاسـمانە تەفسیر ئەكات بەوەی الله تعالى لەسـەرووی ئاسـمانە ئەمەشی بە وتەی هەموو ئەهلی سـوننەت ناوبـرد و ئیجماعی هەموو ئوممەتـی لەسەر نەقڵكرد)

پاشان ئیمامی نەووی رحمه الله تعالی ئەفەرمووێت
(إطلاق ما أطلقه الشرع من أنه القاهر فوق عباده وأنه استوى على العرش).

واتا: وتنی ئەوەی شەرع ڕوونیكردۆتەوە لەوەی كـە الله تعالـی زاڵ و باڵادەستە بەسەربەندەكـانیەوە وە الله تعالی لەسەر عەرش بەرز و بڵندە

كەواتـا نەووی اثبات ـی علوی كردووە لە لەهەمان كتێب و هەمان سـەرچاوە وە لەشرح ـی مسلم یشـدا
ئەوەی نەووی نەفی ئەكـات مەبەستی ئەوەیـە نابێ بڵێی الله تعالی لە ئاسمانە بەواتای ئەوەی لەناو
ئاسـمانە بەڵكـو لە ئاسمان بەوە تەفسیر ئـەكـات واتـا لەسەرووی ئاسمانە لەسەر عەرش وەتێكەڵ مەخلوقـات نابێت

ئەمە هەموو مەبەستەكەی نەووی بـوو كەچی هەڵۆی جاهل هاتووە واپیشان خەڵكـی ئەیـات گوایە نەووی مەبەستی ئەوەیـە الله تعالی لەسەر عەرش نیـە و لەسەرووی ئاسمـان نیـە وەتەكـفیری ئەوانە ئەكـات كەئەڵێن الله تعالی لەسەر عەرشە لەكاتێكدا نەووی خۆی ئیجماع ـی نەقڵكرد كە بەئیجماع الله تعالی لەئاسمـانە واتا لەسەر ئاسمانە لەسەر عەرش

وە دیقەت ـی خودی وتەكەی نەووی بەن كەهەڵۆ چەواشەكاری تێداكـردووە

لو قال : لا إله إلا الله ساكن السماء ; لأن السكون محال على الله تعالى ،
واتا: ئەگـەر بڵێت هیچ پەرستراوێـك نیە بەهەق جگە لەو الله تعالی یـە كە ساكن ـە لەئاسمان ئەوا ئەوكەسە نابێت بەئیمان ـدار چونكە سكون بۆ الله تعالـی مەحاڵە .

دیقەت بەن عیلەتەكەی بەوە دیاری كرد فەرمووی چونكە سـكون بۆ الله تعالی مەحاڵە لە ئاسمان
نەیفەرموو چونكە نابێت بڵێی الله تعالی لەسەرووی ئاسـمانە
واتـا نەووی نەفی ئەوە ناكـات مەحاڵ بێت الله تعالی لەسـەرووی ئاسمـان بێت لەسەر عەرش بێت
بەڵكو نەفی ئەوە ئەكات كەسێ بڵێت الله تعالی لەناو ئاسمان ـدا جێگیرە وە ئاسمـان دەوری الله تعالی ـداوە
(بەڵگەش لەسەر ئەم تەفسیرە قسەی نەووی خۆیەتی چونكە خۆی تەفسیری فی السماء بەوە ئەكات واتا لەسەر ئاسمانە)

کــەواتــا
نەفی ئەوە ئەکات کە لەنــاو ئاسمانداپــە نەک نەفــی ئەوە بکات الله تعالى لەسەر ئاسمانە لەســەر عەرش

چونکــە ئاسمان شوێن فریشتە و مخلوقاتە وەئاسمان خۆشی مەخلوقە الله تعالــى تێکەڵــی مخلوقــات نابێت بەڵـکو الله تعالى لەسەرووی ئـاسمـانە

وە ئەکرێ واتـایەکی تـریش بۆ وتەکەی بکرێت کەفـەرمووی سـکون بۆ الله تعالــى مەحاڵە
بەو واتـایەش تەفسیر ئەکرێت کە الله تعالــى زاتێکە ئەجوڵێت بەپێچەوانەی جێگیربوونێکی بێ جوڵـە
بەڵـکو الله تعالــى ئەجوڵێت
چونکە نەوەوی تەنها نەفی ســکون ــی هەمیشەی ئەکات
نەکــ نەفــی علوی الله تعالى لەسەر مخلوقات

واتـا بەهەردوو واتـاکە چی سـکون بەواتـای جێگیربوون ــی بێ جوڵە بێت یان بەواتای ئەوەی الله تعالى لەناو ئاســمان جێگیربێت نەوەوی بەم واتایـە نەفی کردووە

ئیمام ــی عثمان بن سعید الدارمي رحمه الله تعالى لە ڕەددی المريسى ئەفەرمووێت
"وأما دعواك أن تفسير "القيوم" : الذي لا يزول من مكانه ولا يتحرك، فلا يقبل منك هذا

واتا: ئەوقسەیەت کەئەڵێیت الله تعالــى لەشوێن خۆی لاناچێت و جوڵـە ناکـات ئەم قسەیەت لـێ قبوڵ ناکرێت

لأن الحي القيوم يفعل ما يشاء، ويتحرك إذا شاء، ويهبط ويرتفع إذا شاء، ويقبض ويبسط، ويقوم ويجلس إذا شاء؛ لأن أمارة ما بين الحي والميت: التحرك؛ كل حي متحركٌ لا محالة، وكل ميت غيرُ متحركٍ لا محالة.

واتا: چونکـە الله تعالى کە زیندووبەڕێوبەری هەموو جیهانـە ویستی لەچی بێت ئەیـکات وە ئەجوڵێت گەر بیەوێ وە دائەبەزێت و بەرزئەبێتەوە گەر بیەوێت چونکـە نیشانەی جیاوازی نێوان زیندوو و مـردوو جوڵانــە هەموو زیندوویـەک ئەجوڵێت وە هەموو مردوویـەک ناجوڵێت
(نقض الدارمي على المريسي، ص 52.)

کەواتــا نەوەوی بەو دوو واتــایە نەفــی ئەکـات واتـا نەفی ئەوە ئەکـات (الله تعالی لەناو ئاسـمان جێگیربێت ونەجوڵێت) نەک نەفی ئەوە بکات الله تعالی لەسەر عەرشەکەیەتی و لەسەرووی ئاسمـانە
چونکە قسەی نەوەوی خۆی بەڵگەیە لەســەر ئەوەی الله تعالی لەسەر عەرشە لەسەر ئاسمـانە وە بێگومـان الله تعالی لەسەر عەرش بێت واتـا الله تعالی لەسەر عەرشەکەی دانیشتووە هەرکـات بیەوێ دائەبەزێت و لەرۆژی قیامەت دێـت بۆ حوکمـڕانی کردن لەنێوان بەندەکـان

ئەم وشـانە وشەی ساکن فی السماء یان جهه (ڕووگـە یان شوێن) کەســێ کەنەفی بکات ئەبێ پاش زانینی مەبەستەکەی حوکمــی لەسەر بدرێت

شیخ الإسلام إمام ابن تیمیة رحمه الله تعالی ئەفـەرموویێت
يُقَالُ لِمَنْ نَفَى الْجِهَةَ: أَتُرِيدُ بِالْجِهَةِ أَنَّهَا شَيْءٌ مَوْجُودٌ مَخْلُوقٌ؟ فَاَللَّهُ لَيْسَ دَاخِلًا فِي الْمَخْلُوقَاتِ . أَمْ تُرِيدُ بِالْجِهَةِ مَا وَرَاءَ الْعَالَمِ؟

اتا: بەو کەســە ئەوترێ کەنەفی جهة ئەکات ئایا بە جهة مەبەستت ئەوەیە شتێکی مەخلوقە ؟
ئەوا الله تعالی داخل ــی مەخلوقات نیــە یـان مەبەستت بە جهة دەرەوەی مخلوقاتە؟

فَلَا رَيْبَ أَنَّ اللَّهَ فَوْقَ الْعَالَمِ مُبَايِنٌ لِلْمَخْلُوقَاتِ .
واتا: ئەوا گومانی تێدانیـە الله تعالی لەسەرووی جیهانە و جیایـە لەمەخلوقات

وَكَذَلِكَ يُقَالُ لِمَنْ قَالَ : اللَّهُ فِي جِهَةٍ: أَتُرِيدُ بِذَلِكَ أَنَّ اللَّهَ فَوْقَ الْعَالَمِ؟ أَوْ تُرِيدُ بِهِ أَنَّ اللَّهَ دَاخِلٌ فِي شَيْءٍ مِنْ الْمَخْلُوقَاتِ؟

واتا: وە بەو کەسەش ئەوترێ کەئەڵێت الله تعالی لە جهةتە ئـایا مەبەستت ئەوەیـە الله تعالی لەسەر جیهـانە ؟ یان مەبەستت ئەوەیـە الله تعالی لەناو مەخلوقاتە ؟

فَإِنْ أَرَدْت الْأَوَّلَ فَهُوَ حَقٌّ ، وَإِنْ أَرَدْت الثَّانِيَ فَهُوَ بَاطِلٌ " .
واتا: ئـەگەر مەبەستت یـەکەم بێت کە الله تعالی لەسەرووی جیهان و مخلوقاتە ئەوە هەقە ئەگەر مەبەستت ئەوەبێت الله تعالی تێکەڵ مەخلوقاتە ئەوا باطلە .
"مجموع الفتاوى" (3/ 42) .

جا نەوەوی رحمـه الله تعالی اثبات ئەوە ئەکـات کە الله تعالی لەسەرووی ئاسـمانه
بەڵام نەفی ئەوە ئەکـات لەناو ئاسـمان جێگیربێت بـێگومان الله تعالی لەناو ئاسـمان نیـە چونکە کەوتت لەناو ئاسمانە واتا مەخلوقات دەوری الله تعالی ـداوە الله تعالی تێکەڵ مەخلوقات بووە ئەمـەش عەقیدەی ابن فارض و ابن عربی ـە
بەڵام عەقـیدەی ئەهلی سونەت ئەوەیە الله تعالی لەسەر ئاسمانە لەسەر عەرش دانیشتووە وە جێـگیرە (نەک جێگیربوون بەو واتـای ئەوەی هیچ نەجوڵێت بـەڵکو لەسەر عەرش جێگیرە هەرکات بیەوێ دائەبەزێت و ئەجوڵێت و قسە ئەکات هەرکات بیەوێ هەرکات بیەوێ قسە نـاکات)

پاشان حەماقەتی دووەم ـی هەڵۆ
ئەڵـێت نەوەوی بەقـسەی خۆی کافرە چونکە لەسەرەتای بابەتەکە ئەڵێت هەر کەسێ بێ تەئویل موسڵمان تەکفیر بـکات کافرە ئەوەتـا نەوەوی تەکـفیری ئەوانە ئەکات کەئەڵێن الله تعالی لەئاسمانە کـەواتا بەقسەی خۆی خۆشی کـافرە !

لەوەڵامـدا ئەڵێم هەی نەزان تۆ خۆت وتت نەوەوی ئەڵێ
(هەرکەسێ بێ تەئویل موسڵمان تەکفیر بـکات کافرە) ئـایا ئەگەر نەوەوی واش بڵێت بە تەئویل و تەفسیری هەڵە وتوویەتی چونکە تەئویلی هەیە وایزانیوە ئەوە دینەکەی الله تعالی ـە
ئەمەش تەئویـلە چونکە کە تەکفیری ئەو کـەسانە ئەکات پێی وایـە ئەو کەسـانە لە قورئان و سوننەت لایان ـداوە ئەمەش تەئویلە

کاتێ تەئویل نیـە کە نەوەوی بڵێت من بۆیـە ئەو کەسـانە تەکفیر ئەکەم چونکە ئەو کەسانە شوێن قورئان وسوننەت کەوتوون ئەم کـاتە تەکفیرکــردنە بەبێ تەئویل

کەواتــا تۆ لەمەشدا جاهلیت برۆ بخوێنەوە واز لەدەم درێژیکردنە سـەر زاناکان بێنە.

③ گریمـان نەووی لەو کتێبەدا مەبەست ـی ئەوەش بێت کە الله تعالـی لەسەرووی ئاسمان نـیـە ئەوا پێش مردن ـی تەوبەی کردووە عەقیدەی گەڕاوەتەوە بۆ سەر عەقیدەی سـەلەف ئیمـام نوسراوێـکی نوسیوە بەناونیشـانی
«جزء فيه ذكر اعتقاد السلف في الحروف والأصوات» چاپکراوە لەساڵی 1429 بەتەحقیقی محمد بن عبداللطيف محمد الجمل، لەکۆتای ئەم کتێبەدا ئیمامی نەووی رحمه الله تعالی دەفەرموویێت لەلاپەڕەی (ص91)

ئەفەرموویێت لەنوسینی ئەم کتێبە لێ بوومەوە لە پێنج شەمە سێهەمی مانگی ربيع الاول ساڵی 676
لەکاتێکدا ئیمامی نەووی لە 24 مانگی ڕجب ـی ساڵی 676 وەفاتی کردووە واتا نووسینی ئەو کتێبە و وەفاتی ئیمام نەووی پێنج مانگی لەنێواندا بووە

دوای ئەوەی ئیـمام هەموو وتەکانی سەلەف نەقڵ دەکات لەسەر اسماء وصفات و جێگیرکردنی بەبێ تەئویل و تعطیل و تفويض و تەشـبیهـ لەکۆتایـدا کۆتای دەهێنێت بەوتەیەکی ابی عباس الارموی لەبارەی بیروباوەڕی بەمسائلی اسماء وصفات
لــەپەڕەی (ص80ـ82) دەفەرمووێ
ذكر فيه عقيدة السلف في الصفات
واتا: باسکردنی عەقیدەی سەلەف لەسیفات

ئەفەرموویێت
ولا نقول هو في كل مكان، بل هو في السماء، وعلمه في كل مكان لا يخلو منه مكان كما قال:
{أَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ}، وكما قال: {إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ}،

واتا: وە ناڵێــــین الله تعالی لە هەموو جێـــگایەکە بەڵکو الله تعالی لەئـاسمانە زانســتەکەی لەهەموو جێگایـەکە کەهیچ شوێنی نیــە بێ بەش بێت لە زانستی الله تعالی هەروەک الله تعالی فەرموویەتی (أَأَمِنْتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ) وە وەک فەرموویەتی (إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ)

وكما جاء في حديث الإسراء إلى السماء السابعة: «ثم دنا من ربه» وكما في حديث سوداء أريدت أن تعتق فقال لها النبي صلى الله عليه وسلم«أين ربك؟» فقالت: في السماء فقال : «أعتقها فإنها مؤمنة» وأمثال ذلك كثير في الكتاب والسنة،

واتا: وە هەروەک چۆن لەفەرموودەی ئیسڕاءکردنی بۆ ئاسمانی حەوتەم کەفەرموویەتی لەپەروەردگاری نزیـک بوویەوە وە وەک چۆن لەفەرموودەی سـوداء ـدا هاتووە کەویسـتی لەکۆیلایەتی ئازاد بـکرێت پێغەمـبەر صلى الله تعالى علیه وسلم بەو ئافرەتە کۆیلەیەی فەرموو پەروەردگارت لەکوێیـە؟
ئافرەتەکە وتی لەئـاسمانە
پێغەمـبەر صلى الله تعالى علیه وسلم فەرمووی ئازادی بکە ئـەمە ئیمانداره وە هاوشیوەی ئەم فەرموودانە لەکتاب و سوننەت

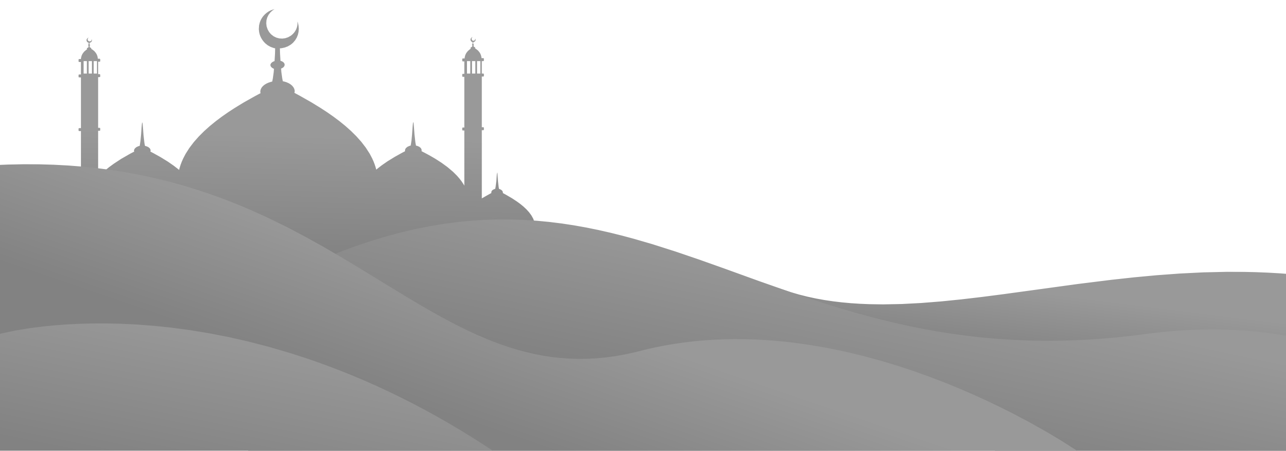
نؤمن بذلك ولا نجحد شيئا من ذلك،
واتا: بـاوەرمان بەهەموو ئەوانە هەیە و نکۆڵی لەهیچی ناکەین.

کەواتـا لەهەموو حاڵەتێکدا شەرمەزاری بۆ هەڵۆ مایـەوە

بۆیە بەهەڵـۆ ئەڵێم دووپشـک ئاسا فورسەت نەهێنی بەیت بەزانـاکانمانەوە
چونکـە هەر دووپشکێ سەر دەرکـات ئەوا بەنەعل سەری پان ئەکەیـنەوە

بسم الله الرحمن الرحيم

ڕەددانەوەی کۆمەڵێکیتر لە جەهل و بۆهتانەکانی هەڵۆ و بەتاڵکردنەوەی بوهتانەکان بە ئیزنی الرحمن

مەلاهەڵــۆ لێرەدا چەند جەهلێکی خۆی ئاشــکرا ئــەکـات
①ئەڵێت هەر کێ گومڕایی بکات ناوی گومڕایی بەسەر ئەچەسپێت
(ئەم قــسەیە بەم ڕەهاییــە موخالەفەی ئایـەت ــی الله تعالی یـە)
چونکە الله تعالی ئەوبابەتانەی کەوا خەفی شاراوەن حوکم نایات بەسەر خاوەنەکەی بەگومڕایی تا هەقەکەی بـۆ ڕوون ئەکرێتەوە

قال الله تعالی
(وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَى وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُوَلِّهِ مَا تَوَلَّى وَنُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيراً) النساء/115

واتا: (هەرکەسێک لەپاش ئەوەی ڕێگەی هەق و ڕاستیی بۆ دەرکەوت و شارەزای دینی الله تعالی بوو دژایەتی پێغەمبەر -صلی الله تعالیعلیه وسلم- بکا و ڕێگا و ڕێبازێ بگرێتە بەر کە ڕێگای ڕاستی باوەڕداران نەبێت ئێمەیش ڕووی ئەکەینە ئەو بەرنامە و ڕێگایە بەئارەزووی خۆی لەدنیادا هەڵیبژاردووە، لەقیامەتیشدا ئەیخەینە ناو ئاگری تاودراوی دۆزەخەوە ئای کە دۆزەخ جێ و ڕێیەکی زۆر سامناک و خراپە و بۆیان ئامادەکراوە)

مناط ــی تەکفیرکردنەکەی خستە پاش ئەوەی کە هەقیان بۆ ڕوون بۆتەوە و دوای ڕوون بوونەوەی لەهەق لایان داوە

وقوله تعالی (وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِلَّ قَوْماً بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّى يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَّقُونَ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ) التوبة/115

واتا: پاش ئەوەی الله تعالی خەڵکێکی خستبێتە سەر ڕاستەڕێ ئیتر نەبووە جارێکی تر گومڕایان بکات. تا ئەو شتانەیان بۆ ڕوون بکاتەوە کە دەبێ خۆیانی لێ بپارێزن .

ئیمام ـی بەغەوی رحمه الله تعالى لەتەفسیری ئەم ئایەتەدا ئەفەرموویٚت
(معناه : ما كان الله ليحكم عليكم بالضلالة .. حتى يتقدم إليكم بالنهي فإذا تبين ولم تأخذوا به فعند ذلك تستحقون الضلال)

واتـا: الله تعالى حوكـم نایات بەسەرتان بەگومڕایی .. تا نەهیەکەتان پێ ڕائەگەیەنێت هەرکـات بۆتان ڕوون بویەوە و دەستان پێوە نەگرت ئەو کات شایستەن بەگومڕایی

ئیمامی ابن جريری طـبري رحمه الله تعالى ئەفەرموویٚت لەتەفسیری هەمان ئایەت
وما كان الله ليقضي عليكم في استغفاركم لموتاكم المشركين بالضلال بعد إذ رزقكم الهداية ووفقكم للإيمان به وبرسوله ، حتى يتقدم إليكم بالنهي عنه فتتركوا ، فأما قبل أن يبين لكم كراهيته ...فإنه لا يحكم عليكم بالضلال
واتا: الله تعالـى بڕیارتان بەسەر نایـات بەگومڕایی بەهۆی داوای لێخۆشبوون کردنتان بۆ مردووە موشریکەکانتان لەپاش ئەوەی الله تعالى هیدایەتی یـان و هیدایەتی دان بۆ ئیمان هێنان بەپێغەمـبەرەکەی صلى الله تعالى عليه وسلم تا ئەو کـاتەی فەرمانتان پێ ئەکات بە نەکردنی ئەو کــارە ئێوەش وازی لێ بهێنن بەڵام پێش ئەوەی خراپی ئەو کارەتان بۆ ڕوون کاتەوە ئەوا حوکمتان لەســەر نایـات بەگومڕایی .

کە واتــا دینەکەی هەڵۆ ئەودینە نیـە کە الله تعالى لەقورئاندا باسی کردووە بەڵکو دینێکە بەئارەزووی ئەقڵی هەڵۆ داڕێژراوە

② ئەڵێت وەحدەوەیەکان ئەڵێن ئەگەر کەسێ لەزاتی الله تعالى ـش ئایەت و حەدیس ڕەت کاتەوە کافرنیـە و برامانن

ئەم قـسە درۆیـەکی ئاشکرایە
ئێمە هیچ کاتێ عوزرمان نەداوە بەکەسێ شەریک بۆ الله تعالى دابنێت یان بڵێ الله تعالى علمی نیـە یان بڕوای بەوەبێت کەسێ تر لەگەڵ الله تعالى ڕزقی ئەیا و ژیان بەڕێوە ئەبات هاوشێوەی ئەم بابەتە ئاشـکرایـانە

بەڵـام وتومانه کەسێ لەبابەتی ئەو سیفاتانەی الله تعالی تێ بکەوێت کە بەشەرع و وەحی درکیـان پێ ئەکرێت ئەوا پاش ڕوونکردنەوە ئەگەر ملکەچ نەبێت ئینجا کـافرە بەڵگەشمان ئەو ئایەتەی الله تعالی یە کە بە تەفسیری سەلەف لەسەرەوە بـۆم هێنای ئەو بابەتانەی بەوەحی ئەزانــرێت پێش گەیشتنی وەحی و ڕوونکردنەوە بـۆ کەسەکە حوکمی بەسەرا نادرێت

وەک ئیمام شافعی و سەلەف فەرموویانه لەبارەی ئەو فەرموودەی ئەوپیاوەی وتی بمسوتێن گەر الله تعالی بتوانێ زیندوومم بکاتەوە ســزایەک سزام ئەیـا سزای کەســی نەدابێت ئەبینین ئەم کـابرا گومــانی لەدەسەڵاتی الله تعالی بوو پێی وابوو گەر بیسوتێنن الله تعالی ناتوانێ زیندووی بـکاتەوە

هەربـۆیە سەلەف وەک شافعی و ابن قتیبه رحمهم الله تعالی فەرموویـانه

ئەوەی جاهل بێت بەسیفاتی الله تعالی پێش ئیقامه حوجه کـافر ناکرێت چونکە سیفاتی الله تعالی بەئەقـڵ نازانرێت بۆیە دوای گەیاندنی وەحی بەکەســەکە گەر ملکەچ نەبێت ئینجا حوکمـــی بەسەرا ئـەدرێت

کەواتــا هەڵۆ هەم درۆزنە هەمیش جاهلە بەوەی ئەو سیفەتانەی بەوەحی ئەزانرێت بەدەقی ئایـەت خاوەنەکەی دوای ڕوونکردنەوە حوکمـــی لەسەر ئەدرێت پێش ڕوونکردنەوە وگەیاندنی بەڵگە حوکمی لەسەر نادێت

③ئەڵێ جاسم بـەبرای خۆیـان ئەزانن

لەوەڵامــدا ئەڵێم مرۆڤ کەشــەرم و حەیایی نەبوو چی ویست ئەیکات تۆش ئەوەندە درۆ ئەکەیت درۆکانی خۆتت لەخەڵـک کردووە بەڕاســتی

هیچ موناسرٍ و موەحیدێک نیـه جاسـم ـی پێ موسڵمان و برابێت چونکە جگە لەوەی ئەشعەری و جەهمیـە کەسێکی قبوریشە و بانگەشـە بۆ قبوریەت ئـەکات ئەم درۆیـەت زۆر لەسەری نارۆم چونکە ئەوەی ئێمە بناسێت ئەزانێت تۆ درۆ ئــەکەی لەم قسەیەت.

④ئەلێ ئەوانەی ئەڵێن قورئان مەخلوقە قورئان بە درۆ ئەخەنەوە ئایا کوفر لەمە گەورەتر هەیە تا تەکفیریان نەکەین ؟

لەوەڵامدا ئەڵێم کەسانێ موسڵمان بەجەهلەوە پێغەمبەریان صلی الله تعالی علیە وسلم بەدرۆ خستەوە ڕەدی قسەی پێغەمبەریان کردەوە صلی الله تعالی علیە وسلم کەچی بەهۆی جەهلەکەیانەوە تەکفیری نەکردن ئەگەرچی خودی قسەکەیان گەورەترین کوفرە و بەدرۆخستنەوەی یەک قسەی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم دەرچوونە لەهەموو دین بەڵام بەهۆی جەهلەکەیان تەکفیری نەکردن کەواتا لەپێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم فێر ئەبین ئەوکەسەی بەهۆی جەهلێکەوە کەتەئویل جۆرێکە لەجەهل بەهەقیقەت ی بابەتەکە کەسەکە تەکفیر ناکرێت تابۆی ڕوون ئەکرێتەوە

ئەمەش بەڵگەکە
دایکمان دایکی باوەڕداران دایکی پاک و ئازیزمان دایکە عائشە ڕەزای الله تعالی ی لێ بێت ئەفەرموویت
پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم ئەبا جهم ی کوڕی حوذەیفەی نارد بۆ کۆکردنەوەی زەکات لەوێدا پیاوێک ئەبێتە کێشەی لەگەڵ ابا جهم هەر بۆیە ابا جهم لێی ئەیات و سەری کابرا ئەشکێنێت کەسوکاری سەرشکاوەکە دێن بۆلای پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم

هاتن وتیان ئەی پێغەمبەری الله صلی الله تعالی علیە وسلم تۆڵەمان ئەوێت (قیصاص) پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم پێی فەرموون (ئەگەر ڕازین لەبری تۆڵە) بڕی ئەوەنە و ئەوەنە پارەتان ئەیەمێ (تا لێی خۆش بن) ئەوانیش وتیان ڕازی نابین
پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم بڕی پارەکەی زیاتر کرد دیسان وتیان ڕازی نابین
بۆجاری سێهەم پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم بڕەکەی زیاتر و زیاتر کرد
ئینجا وتیان ئێمە بەو بڕە ڕازی ئەبین
پێغەمبەر صلی الله تعالی علیە وسلم فەرمووی من کاتی عیشاء هەواڵ بەخەڵکی ئەیەم کەئێوە ڕازین بوونە بەو پارەیە (سوڵح بکەن)
وتیان بەڵێ

پێغـەمـــبەر صـلى الله تعالى علیـە وسلم وتارى یا بۆ خەڵکەکە و فەرمووى ئەم لەیشیانە (ناوى هۆزەکەیـانە) هاتن داواى تۆڵەیان کرد بەڵام من برێک پارەم بۆ پێشنیارکـردن ئەوانیـش ڕازى بـــــوون ئینجا پێغەمبەر صـلى الله تعالى علیە وسلم بەلەیثیەکانى وت ئایا ڕازین ؟
وتیـان نەخـێر
هاوەڵە موهاجیرەکـان هەستان بۆیان بچن (چونکە قسەکەى پێغەمبەر صـلى الله تعالى علیە وسلم یان بەدرۆخستەوە پێغەمبەر فەرمووى ڕازى بـوونە بەپێشنیارەکەم بەڵام ئەوان وتیان نەخێر ڕازى نەبووینە)
بۆیـە پێغەمبەر صـلى الله تعالى علیە وسلم فەرمانى کرد بەهاوەڵان کە لەسەرخۆبن و لێیان گــەڕێن ئەوانیش لێیان گەڕان

پاشان پێغەمبەر صـلى الله تعالى علیە وسلم بانگى کردنەوە و بڕە پارەکەى بۆ زیاتر کردن و پێى فەرموون ئایـا ڕازى بـوون وتیان بەڵێ
پێغەمبەر صـلى الله تعالى علیە وسلم فەرمووى کەواتـا هەواڵ بە خەڵکى ئەیەم کەئێوە ڕازى بوون وتیان بەڵێ .
(صحیح أبي داود 4534 و صحیح ابن حبان 4487)

ئیمــام ـى ابن حزم رحمە الله تعالى لە المُحلَّى 10/410 ئەفەرموویێت
وفي هذا الخبر عُذْرُ الجاهلِ؛ وأنه لا يَخْرُجِ مِن الإسلام بما لو فَعَله العالمُ الذي قامتْ عليه الحجةُ لكان كافرا، لأنّ هؤلاء الليثيين كذَّبوا النبيَّ ﷺ، وتكذيبُه كُفْر مجَرَّد بلا خِلاف، لكنهم بجهلهم وأَعْرابيّتِهم عُذِروا بالجَهالة، فلَم يَكْفُروا

واتا: لەم هەواڵە عوزر بەنەزانى تێیدا بۆ کەسـێ کە نەزانە وە لەئیســلام دەرناچێت لەکاتێکدا هەمان شت ئەگەر کەسـێ بەزانستەوە کەبەڵگەى لەسەر چەسپاوە ئەنجامى بات کــافر ئەبێت بەڵام ئەم لەیثیــانە پێغەمبەریان بەدرۆخستەوە صــلى الله تعالى علیە وسـلم تەنهـا ئەو بەدرۆخستنەوەیـە بەسە بۆ کافربوون بەبێ هیچ ڕاجیاوازیەک بەڵام بەهۆى نــەزانین و دەشتەکى بوونیان عوزریـان پێ ـدرا بەنەزانى و تەکـفیر نەکـران .

کەواتــا لەلای **الله تعالی** و رسولەکەی صـلی **الله تعالی** علیه وســلم عوزر هەیە بۆ کەسانێک بۆ کوفریێ چەندە گەورەش بێت بەڵکو ئەگەر چی ئەو کوفرە لەلای خەڵکانێک کوفری ئاشکراش بێت وەک چۆن لەلای هاوەڵان ئەمە کوفریێ ئاشکرابوو ویستیان کابرا بکوژن بەڵام چونکە ئەو خەڵکـە دوورە دەست بــوون و دەشتەکی بـوون بەنسبەت ئەوانەوە نەزان بوون و جاهیل بوون بەو حوکمـە پێیان نەگەیشتبوو
هەربــۆیە لەم کوفرە ئاشکرایەش تێکەوتن و عوزریان پێ ـدرا

بۆیە بابەتی ئاشـکرا و شاراوەی لەکوفردا لەشوێن بۆ شوێن و کات بۆ کاتیێ تر ئەگۆڕێت هەر کەسێ پێی وابـێت کوفرێک لەسەردەم سـەلەف کراوە و کوفری سەردەمی سەلەف بووە حوکمـەکەی وەک ئێستایـە ئەوا تێنەگەشتووە لەدین چونکە پێغەمبەر صـلی **الله تعالی** علیه وسـلم ڕەچاوی شوێن و جێگای کرد بۆیە تەکفیری ئەو لەیشیانەی نەکـرد

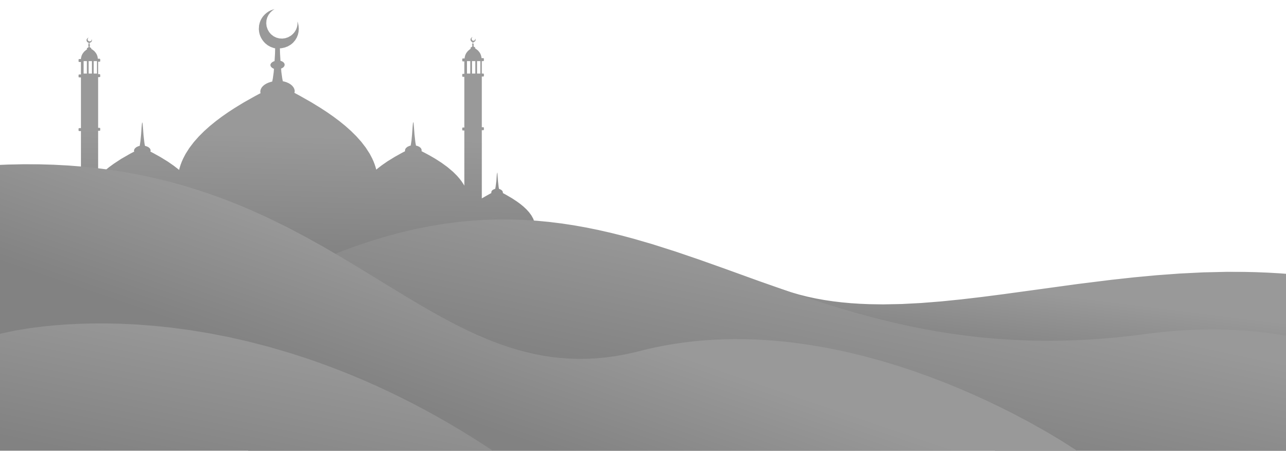
چجـای تۆ ڕەچاوی چەندین سەدە نەکەیت !
کەواتــا تۆ ئیقتدات بەپێغەمبەر صلی **الله تعالی** علیه وسـلم نەکــردووە

بەڵام لەهەمــان کاتدا کەسـانێ لەناو موسـڵماناندان وە بانگەوازی تەوحیـد ئەبیستن و حوکمی **الله تعالی** یان لەبەردەستە ئەتوانن خۆیـان فێربکەن کەچی لەگەڵ ئەوەشــدا ئەکەونە ناو کوفــری گەورەی ئاشــکرا ئەمـانە عوزریــان پێ نادرێت

کەواتا بەئایەت و فەرمووده سەلمـاندمان عەقیدەی هەڵۆ لە حوکمـدان پێچەوانەی قورئان و سوننەت و ڕەوشتی پێغەمبەرە صـلی **الله تعالی** علیه وسـلم

بسم الله الرحمن الرحيم

هەڵـۆی نەزان پێچەوانەی سوننەت ی
رسول الله صلى الله تعالى عليه وسلم ئەکـات
حوکم بە زاهیر (ڕووکەش) نادات

هەڵــۆی نەزان پێچەوانەی سوننەت ـی رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ئەکـات حوکم بەزاهیر نایـات

①ئەم نەزانە ئەڵێت من کاتـی خۆی کە وتومە ئەبو حەسـەن ـی ئەشعەری تەوبەی کـردووە لەبەر ئەوەی ابن تیمیە وای وتبوو منیش لەسەر قسەی ئەو وتومە تەوبەی کردووە چونکـە من پێشتر کتێب ـی سەلەفم نەئەخوێندەوە

②دواتر بۆم دەرکەوت تەلەبەی تەلەبەکـان ـی ئەبو حەسەنی ئەشعەری وتویانە ئەبو حەسەن ـی ئەشعەری تەوبەی نەکردووە وە نوسینی کتێب ـی الابانە و تەوبەکردنەکەی لەترسی حەنبەلیەکان بـووە

③بـۆیە منیش وەک خۆم قسەی تەلەبەی تەلەبەکانی ئەبو حەسەن ـی ئەشعەری ئەڵێمەوە ئەڵێم کتێبی الابانەی بۆ خۆ پاراستن لەحەنبەلیەکان نوسیووە !

وەڵامــی ئەم هەموو نەفامی و نەزانیەی مەلا هەڵۆی دەم گڵاو

①وەڵام ـی خاڵی یەکەم / کەواتـا تۆ کەسـێکی جاهلیت پێش ئەوەی لەهەموو ڕوویەکەوە لەوتەی زانایـان بکۆڵیتەوە پێش ئەوەی بەدوواچوونـی تەواو بکەیت فەتوا بۆ خەڵـک ئەیەیت تەنها بەوتەی زانایـەک ئەمەش واتای ئەوەیە تۆ کــەسێکی مقلدی و زانا نیت و ئەهلی فەتوا نیت

ئیمامی ابن القیم رحمه الله تعالی لە إعلام الموقعین ئەفەرموویێت

أنه لا يجوز الفتوى بالتقليد، لأنه ليس بعلم، والفتوى بغير علم حرام، ولا خلاف بين الناس أن التقليد ليس بعلم، وأن المقلد لا يطلق عليه اسم عالم

واتا: دروست نیە بەتەقلیدەوە فەتوا بـدرێت چونکە تەقـلید زانست نیە وە فەتوا بەبێ زانست ـی (تەواو بەبابەتێک) حەرام ـە وە ڕاجیاوازی نیە لەناو خەڵێکدا کە تەقـلید زانست نیە وە ئەو کەسەی تەقـلید ئەکـات پێی ناوترێ زانا.

وە ئـەفەرموویێت سودی 33 (من أفتى الناس وليس بأهل للفتوى فهو آثم عاص ومن أقره من ولاة الأمور على ذلك فهو آثم أيضاً.)

واتا: ئەوکەسـەی فەتوا ئەیـا بۆ خەڵک بەڵام شایستەی فەتوادان نیە ئەوا تاوان بار و سەرپێچیکارە وە هەرکەسێ لە کار بـەدەستانی موسڵمان ڕێگری و ئینکاری لێ نەکـات ئەوا ئەو کار بەدەستەش تاوانبارە .

(إعلام الموقعين 4/166)

کەواتـا تۆ سەرەتا کە وتوتە ئەبو حەسەن تەوبەی کردووە تەقلیدی زانایـەکی ئەهلی سونەتت کردووە کەابن تیمیە بـوو

ئێســتاش ئەڵێی تەوبەی نەکـردووە تەقـلیدی زانا ئەشعەریەکان ئەکەیتەوە کەواتـا تۆ ئەهلی علم نیت و زانست و فەتوات لێ وەرناگیرێت چونکە بەدلیل ـی شەرع و علم ـی شەرع فەتوا نادەیت بەڵـکو بەتەقـلید فەتوا ئەیەیت بەڵام بــریا هەر تەقلیدی زانایان ـی ئەهلی سوننەت کردبایە ئێستا تۆ تەقلیدی وتەی هەندێ لە زانا ئەشعەریەکان ئەکـەیت کە لەلای خۆت کافرن

پاشـان ئەڵێی من پێشتر کتێب ـی سەلەف ـم نەخوێندووە بۆیە وامزانیوە ئەبو حەسەن تەوبەی کردووە
لەوەڵامـدا ئەڵێم نازانم کتێبی سەلەف چی پەیوەندی بەتەوبەی ئەبـو حەسەن ـی ئەشعەریەوە هەیە!!!!
ئەبو حسن ـی ئەشعەری لە 260 هجری لەدایـکبووە سەرەتا موعتەزیلە بوە تاتەمەنی 40 ساڵی واتا تاساڵی 300 ـی هیجری واتـا (تاوەکو) پاش تەواوبوونی سێ سەدەکەی سەلەف موعتەزیلە بوو پاشـان چووە سەر میمبەر لەمزگەوت تەوبەکەی ئاشکرا کرد و ڕایگەیـاند کەبەریئە لەعەقیدەی موعتەزیلە چاونەترسانە تەوبەی کرد لەکاتێکدا موعتەزیلە باڵا دەست و بەهێزیش بوون لەوکاتەدا بەڵام کەلەم قۆناغەدا تەوبەی لەموعتەزیلە بـوون کرد چووە سەر عەقیدەی ابن کلاب کە هەندێ سیفات ـی جێگیرئەکرد بۆ الله تعالی و هەندێکی جێگیر نەئەکـرد ئەم عەقیدەیەشی لەم قۆناغەدا لەکتێبی (اللمع في الرد على أهل الزيغ والبدع) دەرئەکەوێت

پاشـان دوای ماوەیـەک لەکۆتایەکانی تەمەنیدا تەوبەی لەو عەقیدەیەش کرد گەڕایەوە سەر عەقیدەی سەلەف و ڕایگەیاند کەلەسەر عەقیدەی ئیمام ـی احمدە و کتێبی الإبـانەی نووسی

لەکتاب ـی "الإبانة" کەیـدا ئیمام ابو حسن ـی ئەشعەری ئەفەرموویێت

"قولنا الذي نقول به، وديانتنا التي ندين بها، التمسُّك بكتاب الله ربنا عز وجل، وبسُنَّة نبينا محمد صلى الله عليه وسلم، وما روي عن السادة الصحابة والتابعين وأئمة الحديث، ونحن بذلك معتصمون

واتا: وتەی ئێمـە کەگوفتاری پێ ئەکەین وە دین ـی ئێمە کەدینداری پێ ئـەکەین دەستگرتنە بەکتاب ـی الله تعالی ـی پەروەردگارمـان وە بەسوننەتی پێغەمبەرمان محمـد صـلی الله تعالی علیه وسـلم وە ئەوەی ڕیوایەت کراوە لە هاوەڵان و تابعین و پێشەوایانی فەرمودە ئێمـە دەست بەوەوە ئەگرین

وبما كان يقول به أبو عبدالله أحمد بن محمد بن حنبل - نضَّر الله وجهه ورفع درجته وأجزل مثوبته - قائلون، ولما خالَفَ قولَه مخالفون؛

واتا: وە ئەوە ئەڵێین کە ابو عـبدالله احمـد ـی کوڕی محمدی کوڕی حنـــبل فەرموویەتی الله تعالی دەمچاوی درەوشاوە بکات و پێگەی بەرزکاتەوە وە ئەوقسانەی ئەو ئەڵێینەوە ئەوەشـی پێچەوانەی قسەکانی ئەوی کردبێت ئێمەش پێچەوانەی ئەو کەسـە ئەکەین کە پێچەوانەی ئیمام احمد ئەڵێت
أصول الديانة 21

وە لەوکتێبە بەڵگە ئەهێنێتەوە بۆ اثبات ـی سیفەتەکان ـی الله تعالی و ڕەددێکی توندی ئەوانە ئەیاتەوە کە اثبات ـی سیفاتەکان بۆ الله تعالی ناکـەن

کەواتـا ئەم پیاوە بەڕێزە (ئەبو حەسەن ـی ئەشعەری رحمە الله تعالی رحمة واسعە) بەزمان و نووسین ـی دەست ـی خۆی تەوبەی ڕاگەیـاندووە کەچی ئەوەم پێ سەیرە هەڵۆ ئەڵێت من قسەی ئەو ئەشعەریانە ئەڵێمەوە کەتەوبەی نەکـردووە وە نووسینی ئەم کتێبەش لەترسی حەنبەلیەکان بووە بـۆیە تەوبەکەی قبوڵ ناکەم چونکە شوێنکەوتەکانی خۆیان ئەڵێن تەوبەی نەکـــردووە!!!!!

جاسـەرنج ـی ئەم نەفامی و نەزانیەی هەڵۆ بـەن
یــانی تەشبیهـ نەبێت وەکو ئەوە وایە بڵێی من ئەزانم عیسا نەیوتووە کوڕی الله ـم وەئەزانم محمد صلی الله تعالی علیه وسلم شایەتی ئەوەی داوە کەعیسا نەیوتووە کوڕی الله ـم بەڵام مادام گاورەکـان خۆیان ئەڵێن عیسا وتوویەتی کوڕی الله ـم بۆیە منیش هەمان قسەی گاورەکـان ئەڵێمەوە ئەڵێم عیسا وتوویەتی کوڕی الله ـم والعیاذ باالله تعالی !

یان بۆ نموونە
شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب عوزری نەیاوە بەشـیرکی گەورە و کوفری گەورەی ئاشکـرا خۆی لەکتێبەکانی وای نوسیووە ناکـرێت تۆ بڵێی والله مادام مەدخەلیەکان خۆیان بەشوێنکەوتەی شێخ محمد ئەزانن و ئەڵێن شێخ محمد عوزری یاوە منیش ئەڵێم شێخ محمد عوزری یاوە

یان نمونەیەکی تر 73 کۆمەڵ خۆی بەشوێنکەوتەی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم ئەزانێت 72 کۆمەڵیان کە گومڕان ئەڵێن مەنهەج ـی ئێمە مەنهەجی پێغەمبەرە صلی الله تعالی علیه وسلم ئایا ئەکرێت قسەکەیان بەڕاست بزانین لەبەر ئەوەی خۆیان بەشوێنکەوتەی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم و ئیسلام ئەزانن ؟ بێگومان ئەم قسەی هەڵۆ لەوپەڕی جەهل و بێ علم ـیەوە سەری گرتووە

① ئەصل وایە حوکم بەزاهیر وەرئەگیرێت واتـا ئێمە حوکم لەسەر دڵی کەسەکان نادەین رسول الله صلی الله تعالی علیه وسلم ئەیزانی کەکەسانێ هەن موناڤیق ـن و لەدڵەوە بڕوادار نین بەڵام چونکە لەڕووکەشـدا کوفریان دەرنەخست و ئیسلامیان دەرئەخست مامەڵەی موسڵمانی لەگەڵ ئەکـردن

ئیمام ـی عمری کوڕی خطاب ڕەزای الله تعالی ـی لێ بێت ئەفەرموویت
(وإنَّما نَأْخُذُكُمُ الآنَ بما ظَهَرَ لَنَا مِن أعْمَالِكُمْ، فمَن أظْهَرَ لَنَا خَيْرًا، أمِنَّاهُ وقَرَّبْنَاهُ، وليسَ إلَيْنَا مِن سَرِيرَتِهِ شَيءٌ، اللَّهُ يُحَاسِبُهُ في سَرِيرَتِهِ، ومَن أظْهَرَ لَنَا سُوءًا، لَمْ نَأْمَنْهُ ولَمْ نُصَدِّقْهُ، وإنْ قالَ: إنَّ سَرِيرَتَهُ حَسَنَةٌ.)

واتا: ئێستا ئێمە بەپێی ڕووکەش و زاهیری کردارەکانتان مامەڵەتان لەگەڵ ئەکەین هەرکەسێ چاکەمان پیشان بات ئەوا لەئەمان ـدایە و ڕێزی لێ ئەگرین و نزیکی ئەکەینەوە لەخۆمان وە هیچ کارمان بەنهێنیەکانی دڵیەوە نیە ئەوە الله تعالی لەسەر نهێنیەکانی لێپرسینەوەی لەگەڵ ئەکات وە هەرکەسێ خراپەمان پیشان بات ئەوا ئەمین نابین لێی وە بەڕاست ـی ناخەینەوە کەبشڵێت نیەتەکەم پاک و چاک بووە
(صحيح البخاري 2641)

کەواتا مەنهەج ـی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم و خەلیفەکان و هاوەڵان بریتی بووە لەوەرگرتنی زاهیری کەسەکان ئیتر نیەتیان هەرچی بێت ئەوا تەنها الله تعالی ئەیزانێت چونکە کەس نیە بزانێت چی لە دڵی مرۆڤەکان هەیە تەنها الله تعالـی نەبێت

وە حوکم لەسەر نیەت ـی خەڵکی تەنها بەوەحی ئەدرێت قسەی هیچ کەسێک نابێت بەبەڵگە بۆحوکمـدان لەسەر نیەت ـی خەڵکی

کەواتـا هەڵۆ پێچەوانەی مەنهەج ـی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم ئەکات حوکم لەسەر زاهیر وەرناگرێت

پـاشان تەنانەت گریمان کەسێ لەترسا ببێت بەموسڵمان ئەوا ئیسلامەتیەکەی لێ قبوڵ ئەکرێت لەزاهیردا بەڵکـو ئەکرێت دواتر الله تعالی نیەت پاکی پێ ببەخشێت بەو هۆیەوە ئەشچێتە بەهەشتیشەوە بە ئیزنی الله تعالی

پێغەمبەر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بەپیاوێکی فەرموو
(أَسْلِمْ قَالَ أَجِدُنِي كَارِهًا قَالَ أَسْلِمْ وَإِنْ كُنْتَ كَارِهًا فإن الله سيرزقك حسن النية والإخلاص)
واتا: ببە بەموسڵمان پیاوەکـەش وتی واخۆم ئەبینم بوون بەموسڵمانم پێ ناخۆشە
پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فەرمووی ببە بەموسڵمان گەر پێشت ناخۆشە چونکە الله تعالی نیەت پاکـی و دڵسۆزیت پێ ئەبەخشێت .
أخرجه أحمد (12080)، والبزار (6563)
إسناده صحيح على شرط الشيخين .

ئیمام ـی ابن رجب الحنبلي - رحمه الله تعالی -لەشەرحی صحيح البخاري (ج 1 / ص 28)
ئەفەرمووێت:[وهذا يدل على صحة الإسلام مع نفور القلب عنه وكراهته له]
واتا: ئەمە بەڵگەی دروست بوونی ئیسلامەتیە بۆ کەسێک سەرەڕای ئەوە دڵیشی پێی ناخۆش بێت (واتا لەزاهیردا وەک موسڵمان قبووڵ ئەکـرێت)

پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فەرموویەتی: (عَجِبَ اللَّهُ مِنْ قَوْمٍ يَدْخُلُونَ الجَنَّةَ فِي السَّلاَسِلِ).
واتا: الله تعالی سەیری پێیەت لەکەسـانێ بەکۆت و زنجیر کراوی ئەچنە بەهەشتەوە
صحيح البخاري الصفحة أو الرقم: 3010

ابن قاریٔ ئەفەرموویٚت

والمعنى أنهم يؤخذون أسارى قهرا وكرها في السلاسل والقيود ، فيدخلون في دار الإسلام ، ثم يرزقهم الله الإيمان فيدخلون به الجنة

واتای: واتای ئەوەیە ئەو کافـران بەدیل ئەگیریٚن بەزۆر و بەناچاری کۆت و زنجیر ئەکـریٚن و ئەبن بەموسڵمان پــاشان الله تعالى ئیمانیان پیٚ ئەبەخشیٚت و ئەچنە بەهەشتەوە.

مرقاة المفاتيح شرح مشكاة المصابيح

القاري6/2546

کەواتــا گریمان لەترسیشا تەوبەی کردبیٚت بۆت نیە بڵیٚی تەوبەکەی وەرناگرم چونکــە

①ئیمام ابو حەسەن بەبیٚ ئەوەی شمشیٚری لەسەر ڕاکیٚشرابیٚت بەبیٚ هیچ زۆر لیٚکردنیٚ خۆی تەوبەی خۆی ڕاگەیـاندووە

②حەنبەلیەکان ئەو دەسەڵاتەیان نەبووە لەو کاتەدا کەهەرکەسیٚ عەقیدەی سیفات ــی نەبیٚت بیکوژن

بەڵکـو موعتەزیلەکان مەترسیداربـوون لەگەڵ ئەوەشدا ئیمام ئەبوحەسەن بیٚ ترس و بیٚ باکانە بەڕائەت ــی لیٚ کردن

③هیچ دەلیلیٚ نیە کە ابو حسن وتبیٚتی لەترسا تەوبەم کردووە !

پــاشان گەر تۆ هەر وتەی ئەشعەریەکان وەرئەگریت لەسەر ئەبو حەسەن ئەوەش وتەی ابن فورك کە تەلەبەی تەلەبەی ابو حسن ــی ئەشعەری بووە

لەکتاب ــی (تبيين كذب المفتري صــ128) ئەفەرموویٚت

((انتقل الشيخ ابو الحسن الاشعري .. من مذهب المعتزله الى نصرة مذاهب السنه والجماعه .. وصنف في ذلك الكتب))

واتا: ئەبوحسن ــی ئەشعەری وازی هیٚنا لەمەزهەب ــی موعتەزیلە دەستی کرد بەسەرخستنی مەزهەب ــی ئەهلی سوننەت و جەماعە .. وەکتیٚبی نووسی لەو بارەیەوە.

ئەمەش وتەی ابن عساكر لەبارەی عەقیدەی ابو حسن لەسەر كۆتا عەقیدەی كەلەكتێب ـی الابانە نوسیوویەتی
ئەفەرمووێت
" فَإِذا كَانَ أَبُو الْحَسَنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنهُ كَمَا ذكر عَنهُ من حسن الاعتقاد ، مستصوب الْمَذْهَب عِنْد أهل الْمعرفَة بِالْعلمِ والانتقاد .. وَلَا يقْدَح فِي معتقده غير أهل الْجَهْل والعنَاد : فَلَا بُد أَن نحكي عَنهُ معتقده على وَجهه بالأمانة ، ونجتنب أَن نزيد فِيهِ أَو ننقص مِنْهُ تركا للخيانة ، ليعلم حَقِيقَة حَاله فِي صِحَة عقيدته فِي أصُول الدّيانَة فاسمع مَا ذكره فِي أول كِتَابه الَّذِي سَمَّاهُ بالإبانة ، فَإِنَّهُ قَالَ

واتا: كەوابـوو گەر ئەبو حەسەن ـی ئەشعەری الله تعالی لێی ڕازی بێت وەک باس كراوە بە عەقیدە دروستی وە عەقیدەكەی لەلایەن زانایان و ڕەخنەگرانەوە بەدروست دانرابێت .. ئەوا كەس نیە تانـە بات لەعەقیدەكەی تەنها كەسـانی نەزان و عیناد نەبێت بۆیە پێویستە عەقیدەكەی بەئەمانەتەوە وەک خۆی بگێڕینەوە بەبێ زیاد و كەم بۆئەوەی نەكەوینە ناو خیانەت ـی زانست ـی بۆ ئەوەی هەقیقەت ـی حاڵی ئەبو حەسەن بزانرێت لەصەحیح بوونی عەقیدەكەی لەئصوولی دین گوێ بگرە لەوتەكـان ـی كەلەكتێبەكەیدا باسی عەقیدەی خۆی كردووە ناوی لێ ناوە الإبانە.
"تبيين كذب المفتري " ص (152)

بینیتان ابن عساكر بەڵگە ئەهێنێتەوە بەكتاب ـی الإبانە بۆ ڕاست و درووست ـی عەقیدەی ئەبو حەسەن ـی ئەشعەری ئەمەش دەمكوتكەربێت بۆ هەڵۆی نەزان

پاشـان لەشەرعدا وتەی هیچ كەسێ نابێت بەبەڵگە تابۆ قسەكەی بەڵگەی نەبێت
ئەوانەی ئەڵێن لەترسا تەوبەی كردووە بەڵگەتان چیـە ؟
گەر ئەڵێن ئەوەتا هەندێ لە ئەشعەریەكان خۆیان ڕەدوی ئەكەنەوە تەوبەی كردبێت
ئێمەش ئەڵێین
تا وتەی ئەبوحەسەن ـی ئەشعەری خۆی مەوجودبێت
وە تاوتەی زانایانی ئەهلی سوننەت مەوجودبێت لەسەر تەوبەكەی كـار بەوتەی كەسـی ترناكەین
لەكاتێكدا ئێوە ئەشعەریەكانتان پێ كافرە چۆن وتەی كافران وەرئەگرن و ئەیكەن بەبەڵگە؟

شێخ محمّدی کوڕی عَبدِ الوَهابِ لەوەڵامـی هەڵۆ و هاوشێوەکانی باسی ئەوە ئەکـات کە ئەبو حەسەن ـی ئەشعەری لەسەر سوننەت مردووە وە بەریئە لەئەشعەریەکان وە ئەفەرمووێ ئەشعەریەکـان بەدرۆ خۆیان داوەتە پاڵ ئەبو حەسەن
ئـــــەفەرموویێت

(كِتابُ الإبانةِ مِن أَشهَرِ تَصانيفِ أبي الحَسَنِ...، صَرَّحَ بأنَّ عَقيدتَه في آياتِ الصِّفاتِ وأحاديثِها اعْتِقادُ أهْلِ السُّنَّةِ والجَماعةِ مِن الصَّحابةِ والتَّابِعينَ وأئِمَّةِ الدِّينِ، ولم يَحْكِ تَأويلَ الاسْتِواءِ بالاسْتيلاءِ، واليَدِ بمَعْنى النِّعْمةِ، والعَيْنِ بمَعْنى العِلمِ، إلَّاعن المُعْتَزِلةِ والجَهْميَّةِ

واتا: کتاب ـی الابانه لەدیارترینی نووسینەکانی ئەبو حەسەنە .. کەتێدا ڕایگەیاندووە عەقـیدەکەی لەبارەی ئایەتەکان ـی سیفات و فەرموودەکانی سیفات عەقیدەی ئەهلی سوننەت و جەماعەت لەهاوەڵان و تابعین و پێشەوایانی دین وە باسی تەئویلـی الإستواء ـی نەکردووە بە الاستیلاء وە مانای دەست ـی تەئویل نەکردووە بۆ نیعمەت وە چاوی تەئویل نەکردووە بۆ زانست تەئویل ـی ئەوانەی داوەتە پاڵ موعتەزیلە و جەهمیەکان

وصَرَّحَ أنَّه خِلافُ قَوْلِه؛ لأنَّه خِلافُ قَوْلِ أهْلِ السُّنَّةِ والجَماعةِ. ثُمَّ تَجِدُ المُنْتَسِبينَ إلى عَقيدةِ الأَشْعَرِيِّ قد صَرَّحوا في عَقائِدِهم ومُصَنَّفاتِهم مِن التَّفاسيرِ وشُروحِ الحَديثِ بالتَّأويلِ الَّذي أَنكَرَه إمامُهم، وبَيَّنَ أنَّه قَوْلُ المُعْتَزِلةِ والجَهْميَّةِ، ويَنسُبونَ هذا الاعْتِقادَ إلى الأَشْعَرِيِّ، وهو قد أَنكَرَه ورَدَّه، وأَخبَرَ أنَّه على غَيْرِ عَقيدةِ السَّلَفِ مِن الصَّحابةِ والتَّابِعين والأئِمَّةِ بَعْدَهم، وأنَّه على عَقيدةِ الإمامِ أَحمَدَ) .

واتا: وە ئەبو حەسەن ڕایگەیاندووە کەئەو تەئویلکردنە عەقیدەی ئەو نیە چونکە ئەو تەئویلکردنە پێچەوانەی وتەی ئەهلی سـوننەتە پاشـان ئەبینیت ئەوانەی خۆیان داوەتە پاڵ عەقیدەی ئەشعەری لەکتێبە عەقیدەی و تەفسیرەکان و شەرح ـی فەرموودەکان ئەو تەئویلاتانە ئەکـەن کە پێشەواکەیان ئینکاری کردووە لەوتەئویلاتانە وە ئەو تەئویلەش ئەیەنە پاڵ ئەبو حەسەن ـی ئەشعەری لەکاتێکدا ئەو ڕەتی تەئویل ـی کردۆتەوە ئینکاری کردووە
وە ڕایگەیـاندووە ئەو تەئویلانە ڕێگەی سەلەف نیە لەهاوەڵان و تابعین و پێشەوایانی دین و ئەوانەی دواتر وە ڕایگەیـاندووە کەخۆی لەسەر عەقیدەی ئیمامـی احمدە.
((الدرر السنية في الأجوبة النجدية)) (3/ 124)

ئیمام ـی الذهب ـی ئەفەرمووێت
(رَأيْتُ لأبي الحَسَنِ أرْبَعةَ تَواليفَ في الأُصولِ، يَذكُرُ فيها قَواعِدَ مَذهَبِ السَّلَفِ في الصِّفاتِ، وقالَ فيها: تُمَرُّ كما جاءَت، ثُمَّ قالَ: وبذلك أَقولُ، وبه أَدينُ، ولا تُؤَوَّلُ)

واتا: چوار نووسـراوی ئەبو حەسەنم بینیووە لەئصول باسی بنەماکانی مەزهەب ـی سەلەف ئەکات لەبارەی سیفات تێدا فەرموویەتی چۆن هاتووە وەک خۆی ئەوترێتەوە وە ئەمە وتەی منە و دینداری پێوە ئـەکـەم وەتەئویل ناکـرێت

((سير أعلام النبلاء)) (15/ 86)

ئیمام ـی ابن کثیر لە "طبقات الشافعيين" لەژیاننامەی أبي الحسن الأشعري: ـدەفەرمووێت

(قلتُ: ذكروا للشيخ أبي الحسن الأشعري، رحمه الله، ثلاثة أحوال، أولها: حال الاعتزال، التي رجع عنها لا محالة، والحال الثاني: إثبات الصفات العقلية السبعة، وهي: الحياة، والعلم، والقدرة، والإرادة، والسمع، والبصر، والكلام، وتأويل الخبرية كالوجه، واليدين، والقدم، والساق، ونحو ذلك، والحال الثالثة: إثبات ذلك كله من غير تكييف، ولا تشبيه، جريا على منوال السلف

واتا: ئەڵێم باسکراوە کەشێخ ئەبو حسن ـی ئەشعەری رحمە الله تعالى بەسێ حاڵەتدا تێپەڕیووە یەکەمـیان موعتەزیلە بوو کەوازی هێنا
حاڵەتی دووەمیان جێگیرکردنی حەوت سیفاتی الله تعالى بوو کە بریتی بوون لەسیفاتی ژیان و علم و قودرەت و ویستی الله تعالى و بیستن و بینین و قسە وە تەئویلی سیفەتەکانی تری دەکرد وەک سیفەتی ڕووی پەروەردگار و دەست و قاچ و هاوشێوەی ئەوسیفەتانە
قۆناغی سێهەم بریتی بوو لە اثـبات کردنی هەموو ئەو سیفەتانە بەبێ چۆنیەتی و بەبێ هاوشێوە دانان و اثباتکردنی لەسەر ڕێگای سەلەف.

جا ئەشـاعیرەکان نکۆڵی لەقۆناغی سێهەمی ابو حسن ـی ئەشعەری دەکەن و لەسەر قۆناغی دووەمی ابو حسن عەقیدەیان داناوە لەکاتێکدا بەشاهێدی گەورە زانایانی ئیسلام و کتێبە کۆتایەکانی ابو حسن ـی ئەشعەری ئیمام ابو حسن لەسەر عەقیدەی سەلەف و ئەهلی سوننەت و جەماعەت وەفاتی کردووە

ئیمام ــ الالوسی لە غرائب الإغتراب ــدەفەرموویێت
الامام ابو الحسن الأشعري لأن آخر أمره الرجوع إلى ذلك المذهب الجليل بل الرجوع إلى ما عليه السلف في جميع المعتقدات

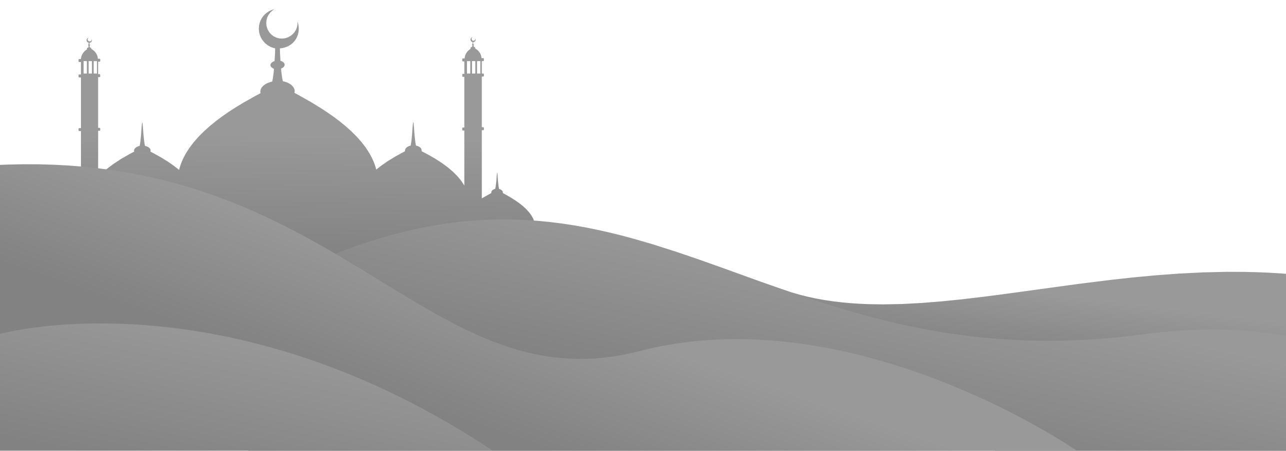
واتا: ئیمام ابو حسن ــ ئەشعەری لەکۆتای گەڕایەوە بۆ مەزهەبی پاکی سەلەف بەڵکو گەڕایەوە بۆ مەزهەبی سەلەف لەهەموو بابەتە عەقیدەییەکان.

بەهەمان شێوە شێخ الاسلام إمام ابن تيميه ــش باسی گەڕانەوەی ابو حسن ــ ئەشعەری کردووە کەلەکۆتایدا لەحەنبەلیەکانەوە عەقیدەی وەرگرتووە
لە نقض التأسيس ــدەفەرموویێت ((إن الأشعري وإن كان من تلامذة المعتزلة ثم تاب فإنه تلميذ الجبائي ومال إلى طريقة ابن كلاب وأخذ عن زكريا الساجي أصول الحديث بالبصرة ثمّ لما قدم بغداد أخذ عن حنبلية بغداد أمورا أخرى وذلك آخر أمره كما ذكره هو وأصحابه في كتبهم))

کــەواتا شێخ محمەدی کوڕی عبدالوهاب رحمە الله تعالى ڕەتی درۆکەی هەڵۆی کردەوە ڕایگەیاند ئەبو حەسەن لەسەر عەقیدەی سەلەف مردووە و بەریئ بوە لەئەشعەریەکــان
وە وتەی گەورەزانایـانی سوننەتمان هێنا کەشاهێدی تەوبەی ئەبو حەسەنن
وە وتەی ابن عساکر کە بەڵگە ئەهێنێتەوە عەقیدەی ئەبو حسن عەقیدەیەکی صحیح بووە بەڵگەشی بۆسەحیح بوونی عەقیدەکەی بەکتێب ــ الإبانە هێنایەوە
وە بەوتەی ئەبو حەسەن خۆی کەچۆن تەوبەی کردووە
وەئەوەشمان ڕوون کردەوە کەهەڵۆ لەسەر مەنهەجی پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم و هاوەڵان نیە حوکم بەزاهیر وەرناگرێت
وە ئەوەشمان ڕوونکــردەوە کەهەڵۆ بەوتەی زانایان ئەهلی فەتوا نیە وجاهیلە و مقلدە بەبێ علم وبەڵگە تەقـلید ئەکات وە کۆتا مەزهەب ــ هەڵۆ تەقلیدی وتەی هەندێ لە ئەشاعیرەیە بەڵام بەبێ بەڵگە لەکاتێکدا لەلای هەڵۆ ئەشـاعیرە کافرن کەچی شوێن وتەکانیان ئەکەوێت و هەواڵەکانیان قبووڵ ئەکــات
بــۆیە ڕەحمەت ــ الله تعالى لەو کەسەبێت وشە بە وشەی ئەم نوسراوە ئەخوێنێتەوە چونکــە زۆربابەت ــ تێدایە کە سوودی لێ ئەبینێت ان شاء الله تعالى بابەتەکە تەنها پەیوەست نیە بەئیمام ــ ئە بوحەسەن رحمە الله تعالى

بسم الله الرحمن الرحيم

فەزحکردنی بێ ئەدەبیەکیتر لە بێ ئەدەبیەکانی هەڵۆی لادەر لەحەق، کە بێئەدەبی ئەکات بەرامبەر زانایان

هەڵۆی بــێ ئەدەب و شەق وەشێن
دین ــی اللە تعالی بەهۆڵ ــی شەق وەشاندنەکەی تێگەشتووە

ئیمام ــی ابن حجر العسقلاني رحمه اللە تعالی چەند جوان ــی فەرمووە
(من تكلم في غير فنه أتى بالعجائب)
واتا: هەرکەســێ قسە بکات لەبوارێکـدا کە پیشەی خۆی نەبێت ئەوا شتی سەیر و سەمەرەی لێ دەرئـەکەوێت .
(فتح الباري شرح صحيح البخاري ج3 ص466) .

وەسفێـک پڕاوپڕ بەپێست ــی هەڵۆ
یــانی سەیری ئەم بێ ئەدەبی وبێ ڕێزیەی هەڵــۆ بکەن بەرامبەر هەڵەی زانا
ئاخر لەکـام دەقی کتاب و سوننەت و وتەی سەلەف هاتووە کەزانــایەک ئەگەر لەشتێ نەی پێکا پێی بڵێی چاوی دەرچێت!!!

هەڵۆ بــاسی دووچین لەزانا ئەکـات
چین ــی یەکەم ئەو زانایـەی کوفر و شـیرک حەڵاڵ ئەکـات ئەڵێت چاوی دەرێ و لەدۆزەخایە
چیــنی دووەم باسی ئەو زانایە ئەکـات کە ئەکەوێتە بیدعەیەکەوە ئەڵێت چــاوی دەرێ بیدعەی کرد لێی وەرناگرین و ڕەتیشی ئەکـەینەوە

جــا مەبەستەکەی من ڕەددانەوەی هەڵۆیـە لەسەر چینی دووەم
ئــایا لەڕەوشت ــی رسول اللە صلی اللە تعالی علیه وسلم هاتووە کاتێ زانایـەک هەڵە بکات پێی بوترێ چاوی دەرێ ؟؟؟

①پێغەمبەر صلی اللە تعالی علیه وسلم ئەفەرمووێت
(ليس منا من لم يرحم صغيرنا ويوقر كبيرنا، ويعرف لعالمنا حقه)
رواه أحمد والترمذي

واتا: لەئێمە نیە ئەو کەسەی بەزەیی بەبچووکمـاندایە نەیەتەوە وە ڕێزی گەورەکان نەگرێت و مافی پێگەی زانایانمان نەپارێزێت .

وە زانایــان گەر هەڵەش بکەن بەهۆی ئیجتهادەوە ئەوا پاداشتێکیان بۆ هەیە
بەڵام بۆ ئێمە نیە لەهەڵەکەیدا شوێنی بکەوین هەڵەکەی وەرناگرین و ڕێزی زاناکــەش بەرز ئەنرخێنین
چونکــە پێغەمبەر صلی **الله تعالی** علیه وسلم فەرموویەتی
« فاجتهد فأصاب فله أجران، وإذا اجتهد فأخطأ فله أجر ».
«البخاري» (19/123)

واتا: گەر لەئیجتهادەکــەیدا هەق ــی پێکا دووپاداشت ــی بۆ هەیە بەڵام گەر هەڵەی کرد ئەوا پاداشتێکی بۆ هەیە .

کەواتــا واجبە ڕێز لە زانایان بگرین بەڵام لەهەڵەشدا شوێنی ناکــەوین
②طاووس ــی کوڕی کیسان: ئەفەرموویێت (من السنة أن يوقر .. العالم)
[(«شرح السنة» للبغوي (13/43)]

واتا: لەســوننەت ئەوەیە ڕێز بگیرێت ..لەزانایان .

③ئیمامی عبد الله ــی کوڕی مبارك رحمه **الله تعالی** ئەیفەرموو
حق على العاقل ألا يستخف بثلاثة: العلماء، والسلاطين، والإخوان، فإنه من استخف بالعلماء ذهبت آخرته، ومن استخف بالسلطان ذهبت دنياه، ومن استخف بالإخوان ذهبت مروءته

واتا: لەسەر کەســی ئاقڵ ئەرکە کەوا بێ ڕێزی نەکـات بەسێ چین
زاناکــان و دەسەڵاتداری موسڵمان و برایانــی
چونکە ئەوەی بێ ڕێزی بەزانایان کات قیامەت ــی ئەفەوتێ ئەوەشــی بێ ڕێزی بەکار بەدەست ــی موسڵمان کات دونیایی ئەفەوتێ ئەوەشی بێ ڕێزی بەبرایان ــی بکات کەسـایەتی لەدەست ئەچێت .
[(«السير» (17/251)]

④سەلەف چۆن مامەڵەیان کردووە لەسەر ئەوەی کاتێ زانایەک هەڵەی کردبێت ؟

محمد ـی کوڕی سیرین رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
«إذا بلغك عن أخيك شيء فالتمس له عذراً، فإن لم تجد، فقل: لعل له عذراً».

واتا: گەر شتێکت پێ گەشت لەبارەی براکەتەوە عوزری بۆ بێنەوە گەر عوزرێکت دەست نەکەوت بڵێ لەوانەیە عوزرێکی هەبێت (من نەیزانم)
[الأصبهاني (ص 97)]

سعیدی کوڕی المسيب رحمه الله تعالى ئەیفەرموو
ليس من عالم ولا شريف ولا ذي فضل إلا وفيه عيب، ولكن من كان فضله أكثر من نقصه، ذهب نقصه لفضله ...».

واتا: هیچ زاناو خاوەن پلە و پێگەیەک و خاوەن فەزڵێک نیە ئیلا هەڵەی هەیە بەڵام ئەو کەسەی چاکەی زیاترە لەکەم و کورپیەکانی ئەوا کەم و کورپیەکانی بەهۆی زۆری چاکەکانی ئەڕوات و لائەچێت .
[«الجامع» لإبن عبد البر (2/48)]

ئیمام ـی الذهبي -رحمه الله تعالى لە «السير اعلام نبلاء» (20/46)
فەرموویەتی: «ونحب السنة وأهلها، ونحب العالم على ما فيه من الاتباع والصفات الحميدة ولا نحب ما ابتدع فيه بتأويل سائغ، وإنما العبرة بكثرة المحاسن»

واتا: سوننەت و ئەهلی سوننەتمان خۆشەوێ وە زانایانیشمان خۆشەوێ بەئەندازەی شوێنکەوتنی بۆ قورئان و سوننەت و سیفەتە باشەکان ـی وە ئەو شتانەمان خۆش ناوێ کەتێدا کەوتۆتە بیدعەوە بەهۆی تەئویلێکی سائغ ـەوە بەڵام پەندوەرگرتن لەزۆری چاکەکانیەتی .

ابن عساکر -رحمە الله تعالی- فەرموویەتی
واعلم يا أخي ... أن لحوم العلماء مسمومة، وعادة الله في هتك أستار منتقصيهم معلومة

واتا: بزانە ئەی براکەم .. گۆشت ــی زانایان ژەهراویە وە سونەت ــی الله تعالی زانراوە لەسەر ئەوکەسانەی ڕێزی زانایان کەم ئەکەنەوە کە الله تعالی پەردەی نهێنیان بۆ خەڵکی ئاشکرا ئەکات و ڕووی ڕاستیان پیشان خەڵک ئەیات
[«تبيين كذب المفتري» (ص 28)]

چەند نموونەیــەک لەو نموونانەی کەزانایان ــی گەورەی سەلەف تێدا کەوتونەتە بیدعەوە بەڵکو بیدعەی کوفری و جەهمیەت کەچــی ڕێزیان پارێزراو بــووە بەڵام هەڵەکەیان ڕەدکــراوەتەوە ئائەمــە جیاوازی نێوان مامەڵەی زانایانە لەگەڵ زانایان
بەپێچەوانەی مامەڵەی شەق وەشێن ــی ناو هۆڵەکــان و بێ ئەدەبیەکان ــی بەرامبەر زانایــان

①ئیمامی ابن خزیمە رحمە الله تعالی کە لەســاڵی 311ــی کۆچی وەفاتی کردووە
ئەم ئیمامە بەڕێزە لەکتابی تەوحیدەکەیدا تەئویلی فەرموودەی
(درووستکردنی ئادەم لەسەر شێوەی الله تعالی) ئـەکات لەکاتێکدا سەلەف فەرموویانە هەرکەسێ تەئویل ئەوفەرموودەیە بکات جەهمیە
کەچی هیچ یەکێ لەسەلەف ئیمام ــی ابن خزیمەی نەیفەرموو چاوی دەرێ!!!

ئیمام إسماعيل التيمي – رحمە الله تعالی – دەفەرمووێت
أخطأ ابن خزيمة في حديث الصورة، ولا يطعن عليه بذلك، بل لا يؤخذ عنه هذا فحسب.

واتا: ابن خزیمە هەڵەی کردووە لەحدیث ــی صورە وە تانەی لێ نادرێ لەسەر ئەوە بەڵام تەنها ئەو هەڵەیەی لێ وەرناگیرێت .
السير اعلام نبلاء (20/88) .

ئیمام ـی الذهب ـی رحمه الله تعالی له السیر اعلام نبلاء (39/14)
لەبارەی محمد بن نصر المروزي رحمه الله تعالی (یەکێکە لەزانایان ـی سەلەف)

قَالَ الحَافِظُ أَبُو عَبْدِ اللهِ بنُ مَنْدَةَ فِي مَسْأَلَةِ الإِيْمَان:صَرّحَ مُحَمَّدُ بنُ نَصْرٍ فِي كِتَاب(الإِيْمَان) بِأَنَّ الإِيْمَانَ مَخْلُوْقٌ، وَأَنَّ الإِقْرَارَ، وَالشَّهَادَةَ، وَقرَاءةَ القُرْآنِ بِلَفْظِهِ مَخْلُوْقٌ.

واتا: ابو عبدالله بن مندە لە لەبابەتی ئیمان وتوویەتی کەوا محمد ـی کوڕی نصر لەکتاب ـی الایمان وتوویەتی
کەوا ئیمان مەخلوقە وە دانپێدانان و شایەتومان و خوێندنەوەی قورئان بەلەفزی ئێمە مەخلوقە

پاشان ئیمام ـی ذهب ـی لێدوان ئەیا لەم بارەیەوە ئەفەرموویێت

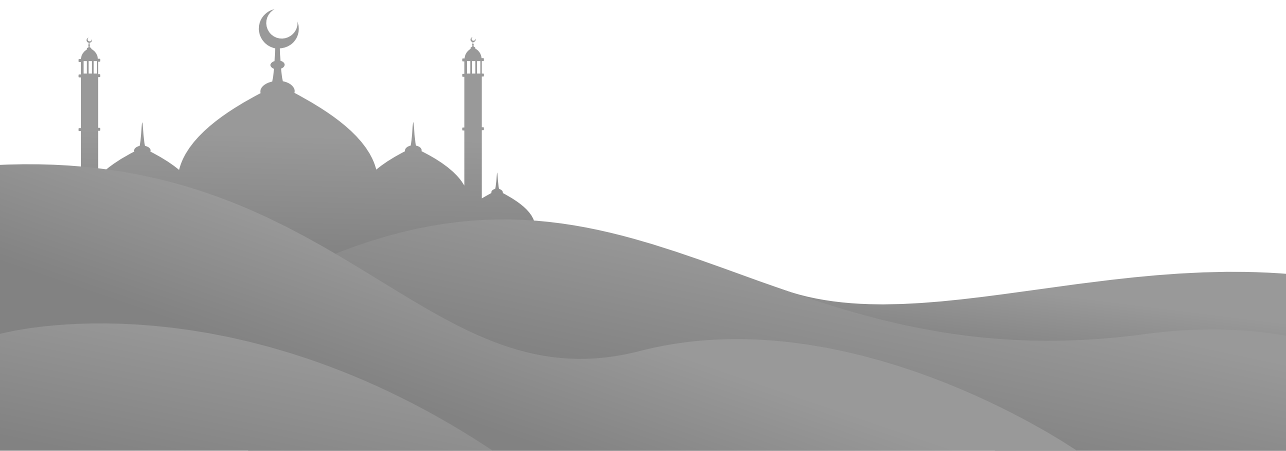
وَلَوْ أَنَّا كلَّمَا أَخْطَأَ إِمَامُ فِي اجْتِهَادِهِ فِي آحَادِ المَسَائِلِ خَطَأً مَغْفُوراً لَهُ، قُمْنَا عَلَيْهِ، وَبدَّعْنَاهُ، وَهَجَرْنَاهُ، لَمَا سَلِمَ مَعَنَا لاَ ابْنَ نَصْرٍ، وَلاَ ابْنَ مَنْدَةَ، وَلاَ مَنْ هُوَ أَكْبَرُ مِنْهُمَا، وَاللهُ هُوَ هَادِي الخَلْقِ إِلَى الحَقِّ، وَهُوَ أَرحمُ الرَّاحمِينَ، فَنَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الهوَى.

واتا: گەر هەر پێشەوایەک لەبابەتێکدا لەئیجتهادکـردنەکەیدا هەڵەیەک بکات کە لێخۆش بوون بیگرێتەوە ئێمە دژی بوەستینەوە و بەبیدعەچ ـی دابنێین و پشت ـی لێ بکەین ئەوا کەس سەلامەت نابێت لەئێمە نە ابن نصر و نە ابن مندە و نەکەسانی لەوان گەورەتریش وە الله تعالی ڕێنمایی کاری دروستکراوەکانیەت ـی بۆ هەق وە میهرەبانترین ـی میهرەبانـەکانە وە پەنا ئەگرین بە الله تعالی
لەهەوا و ئارەزوو.

سـەیری ئەم ئەدەبـە جوانەی زانایـان لەگەڵ بێ ئەدەب ـی هەڵۆی نەزان
هەڵۆ هەر بۆ زانایان و ئەهلی ئیسلام وا بوێر و بەجورئەتە ئەگیـنا ئەوە ئێستا ماریا هەورام ـی بوایە داوای لێبوردن ـی لێ ئەکرد و ئەیوت لەفزەکەم جوان نەبووە بەرامبەری
بـەڵام بۆ زانایـان کێشە نیە لای هەڵۆ بەڵام گەر گۆرانی بێژێک بوایە داوای لێبوردن ئامادە ئەکـرا

بسم الله الرحمن الرحيم

دووباره بەتاڵکردنەوەی بوهتان و درۆکانی
هەڵۆی ناپاک
کە دەیویست هەڵیبەستێت بۆ دەولەی پاک

الله اکبر

الله تعالــی چۆن زمانیان ئەبەستێت

ببینن ناتوانــن یــەک بەڵگە بهێنێت بلێت دەولــە لەو شــتەدا هەڵەن تەنها قــسە فرێ ئــەیــات وە ئەم قــسە فڕێیانەش تەنهــا بۆ ئەوەیــە دونیــاکەی سەلامەت بێت هەر بــۆیە بێ هیچ بەڵگەیەک لەسەر کەناڵی عەلمــانی خۆڵ ئەکاتە چاوی خەڵکی ئەڵێت دەولــە زۆری لەکارەکـانیان لەشەرع جێی نابێتەوە

پێشکەشکارەکە داوای نموونەی لێ ئەکــات کەهیچ هەڵۆ دەستە وەستان و زمان بەستراو ئەبێت ناتوانێت یەک بەڵگە بهێنێت بــلێت لەفلان کار و فیسار کار هەڵەن

سبحان الله تعالی

ناچار ئەڵێت بۆ نموونە لەتەکفیر و لەحەلاڵكــردنی خوێن هەڵەن کەسانێ تەکفیرەکەن کەشـایستەی تەکفیر و خوێن و حەلاڵکردن نین!

لەوەڵامــــدا ئەڵێم

قــال الله تعالی

{قَد نَعلَمُ إِنَّهُ لَيَحزُنُكَ الَّذي يَقولونَ فَإِنَّهُم لا يُكَذِّبونَكَ وَلكِنَّ الظّالِمينَ بِآياتِ اللَّهِ يَجحَدونَ}

سورة الأنعام ـ آية ٣٣

واتا: چاک ئەزانین بەو قسانەی کە کافر و بێ باوەڕەکان بەرامبەر بە تۆ دەیکەن دڵت تەنگ ئەبێت لەڕاستیشدا ئەوان لەدڵەوە تــۆ بەدرۆ نازانن بەڵام چونکــە ستەمکارن دان بەڕاستیەتی و هەق بــوونی تۆ دانانێن .

هەڵۆش لەدڵەوە ئەزانێت دەولــە شتێکی نەکــردووە ئیلا بەڵگەی هێناوەتەوە لە قورئان و سوننەت و تێگەشتنی زانایــان بۆیە ناتوانێت کارێکی دەولەی موبارەک اعزها الله تعالی دەستنیشان بکات بلێت لەتەکفیری فلان و لەکوشــتنی فلان هەڵەبــوون بــۆیە ناچار لەبەر سەرکەشی و ملهوڕی خۆی وخۆشویستنی دونیــاکەی لەسەر شــاشە ئەڵێت لەتەکــفیر و خوێن حەلاڵكردن هەڵەن

شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب رحمه الله تعالى
لەوەڵامی هاوشێوەکانی هەڵۆی نەزان ئەفەرموویێت

وذلك أنهم يقولون: كل هذا حق. نشهد أنه دين الله ورسوله، إلا التكفير والقتال. والعجب ممن يخفى عليه جواب هذا! إذا أقروا أن هذا دين الله ورسوله، كيف لا يكفر من أنكره، وقتل من أمر به وحبسهم؟! كيف لا يكفر من أمر بحبسهم؟! كيف لا يكفر من جاء إلى أهل الشرك يحثهم على لزوم دينهم وتزيينه لهم، ويحثهم على قتل الموحدين وأخذ مالهم؟!

واتا: ئەوان دان بەوە ئەنێن ئەڵێن هەموو ئەوانەی ئەیڵێن هەقە تەنها تەکفیر و کوشتن نەبێت زۆر سەیرە چۆن وەڵامی ئەم قسەیە لاتان شاراوە ئەبێت ئەوان کە دان ئەنێن بەوەی ئەمە دینی الله تعالى یە و دینی رسولەکەیەتی صلى الله تعالى علیه وسلم ئیتر چۆن ئەو کەسە کافر نابێت کەنکۆڵی لێ ئەکات ؟ وە ئەوانە ئەکوژێت دەستگیرکردنیان ئەکات کە فەرمان بەم دینە ئەکەن چۆن ئەو کەسە کافر نابێت کەفەرمان بەدەستگیرکردنیان ئەکات
چۆن ئەوکەسە کافرنابێت کەهان ـی موشریکان ئەیات لەسەر دینەکەی خۆیان بمێننەوە و بۆیان ئەرازێنێتەوە وەهانیان ئەیات شەڕ بکەن دژی موەحیدان و بردنیماڵەکانیان ؟

ئێستا با ئەم قسانەی شێخ محمد بن عبدالوهاب بەواقعی ئەمڕۆ لە هەڵۆ بکەین
هەڵۆ کەدان ئەنێت بەوەی دیموکراسی و حاکمە دیموکراسیخوازەکان کافرن لەهەمان کاتدا دان بەوەش ئەنێت کە حوکم کردن بەقورئان و سوننەت هەق و واجبە

ئێستا هەر بەعەقیدەی هەڵۆ لە هەڵۆ ئەپرسم
ئەی چۆن ئەوکەسە کافرنابێت کەچەکداری دیموکراسیەت و حوکمەتی عەلمانیە و ئەوکەسانە ئەگرن وئەکوژن کەداوای حوکمی قورئان و سوننەت ئەکەن ؟

ئەی چۆن ئەو مەلایانە کافر نابن کەبەحوکمەت و چەکدارەکانیان ئەڵێن ئێوە لەسەر هەقن و شەڕی دەولە بکەن ؟

خۆ دەولەش هەرئەوانەی تەکــفیر کردووە و خوێنی ئەوانەی حەڵاڵکردووە ئـایا تەکفیر کردنی ئەوانە و خوێن حەڵاڵکردنیان لەدیدی تۆ هەڵەیــە ؟؟
کە هەر بە عەقیدەی خۆت ئەوانە کــافرن

وە دەولە طالیبان تەکــفیر ئەکات کە طالیبان ئەشعەرین و لای تۆ ئەشاعیرە کافرن و ئەوەشی تەکفیریان نەکـات لای تۆکافرن ! ئەی خێرە تەکـفیر کردنیان بەهەڵە ئەزانیت؟
ئەم دووڕووی و نیفاقە چیە ئەیکەیت ؟

دەولە تەکفیری قـاعیدە ئەکـات کە یەکێک لەهۆکـارەکان ئەوەیە قـاعـیدە کە بەیعەتیان بە طالیبان ـداوە وەلەلای تۆ هەرکەسێ تەکــفیری ئەشعەری نەکـات کافرە کە چــی قاعیدە بەیــعەتیشی بە طالیبانی ئەشعەری ـداوە
ئایـا دەولە لەم تەکفیرکردنەی هەڵەیە؟ کەلای تۆ ئەوەی خۆی بەریئ نەکـات لەئەشاعیرە کافرن !
بەڵام قاعیدەت پێ موسڵمانە کەچەکــداری ئەشاعیرەن !

وە دەولە تەکــفیری ئەحمەد شەرع و حوکمەتەکەی ئەکـات کە ئەشعەریان کردۆتە موفتی دەوڵەتێکی سوننی مەزهەب خۆ هەر بەعەقیدەی خۆت تەنها بەوکـارە احمد شەرع ئەبێت بــە کــافر و موڕتەد

وە دەولە تەکــفیری ڕافیزە و یەپەگە و پەکەکە و هەسەدە ئــەکــات و خوێنیان حەڵاڵ ئەکـات وە هەر بەعەقیدەی خۆت ئەوانە کافرن و خوێنیان حەڵاڵە

وە دەولە تەکـفیری جیش الحر و صحوات ــی سوریای کرد کە ئەوانیش داوای حوکمەتێکی دیموکراسیان ئەکرد کەئەمانەش هەر بە عەقیدەی تۆ کــافرن و خوێنیان حەڵاڵە

وە دەولە تەکــفیری حەماس ــی کردووە کە خۆشت حماس بەڕافیزە و پاشکۆی ئێران ئەزانیت!!
وەحەماس دەستورەکەی هەمان دەستوری وڵاتە عەلمانیــەکانە

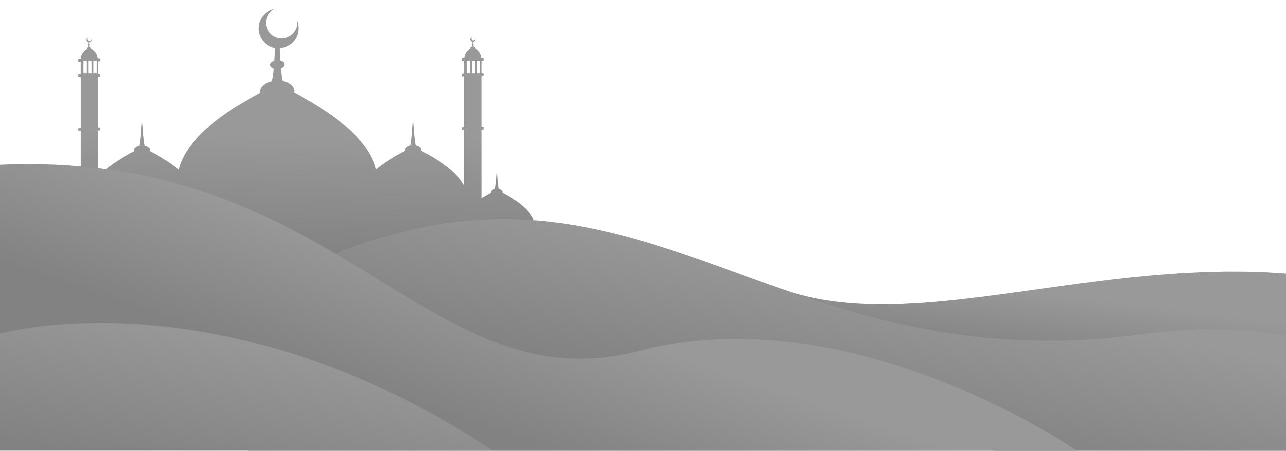
کەواتــا پێمان بڵێ لەڕووی مەنهەجیەوە هەڵەی دەولە لە تەکفیر کردن و حەڵاڵکردنی خوێنی کێیە بــەناهەق ؟
کەئەڵێی زۆربەی تەکفیرەکانیان ناهەقــە!!!
فەرموو قسەکەت بسەلمێنە یــانیش ئەبێت حاشـا لەعەقیدەکەی خۆت بـکەیت
چونکــە دەولــە کەس و گروپێکی تەکــفیر نەکــردووە ئیلا ئەو کەسـە و گروپە هەر بە عەقــیدەی تۆش کافرە

کەواتــا لەپێــناو چی ئاوا دەولە بەهەڵە ناو ئەبـەیت لەسەر شاشەیەکی عەلمانی و دەولە ناشـرین ئەکەیت لەپێش چاوی خەڵکی؟؟؟
هەر لەمەوە دەرەکەوێت ئێوە زۆر موفلس ــن بەرامبەر عەیب گرتن لە دەولە چونکە ناتوانن لەهیچ مصدرێکی دەولـە عەیبێک لە دەولە بگرن بڵێن ئا لەم شتەدا هەڵەن لەمەشەوە بادەرکەوێ بۆ دەرویێشــەکانت کەتۆ جگە لەقسە فرێدان هیچت پێ نیە و ناتوانیت هیچ قسەیەکت بەبەڵگە و نموونەوە بسەلمێنیت

بۆیە جوان وتراوە (إذا أفلسوا من الدليل لَجَؤوا إلى التأويل)
واتا: هەرکــاتێ بەڵگەیان پێ نامێنێت و موفلس ئەبن لەبەڵگە هێنانەوە پەنا ئەبەنە بەر تەئویل و چەواشەکاری و تەفسیری هەڵە کــردن و هەڵسەنگاندنی هەڵە بـۆ کارەکان .

بسم الله الرحمن الرحيم

دووباره هێنانەوەی بەڵگەکانمان دژ بە هەڵۆی
خائین
وە بەرگریەک لە ئیمامی ابن تیمیەی ئازیزمان

وەڵامـــێک بۆ هەڵۆی نەزان کەئەڵێت ئەم فەرموودەیـە ابن تیمیە وەک شوێنکەوتن بۆ ابن حزم کردوویەتی بەبەڵگــە بۆ عوزر بەجەهل لەهەنێ بابەتی اسماء و صفات
بەڵام بابزانین هەڵۆ ڕاستەکـات ئەم تەفسیرە تەنها تەفسیری ابن حزم و ابن تیمیەیە ؟
وە ئایا هەڵۆ ڕاستەکـات کەتەفسیری سەحیح بۆ ئەو فەرموودەیــە ئەوەیە کەئەو پیاوە ترسەکەی بۆی بوو بە عوزر؟

سەرەتـا فەرموودەکە ئەهێنین

پێغەمبەری ڕێزدار صلی الله تعالی علیه وسلم - بەسەرهاتی پیاوێ دەگێڕێتەوە کە ئەم پیاوە هێندە تاوانی زۆر بـوو وەسێت ـی بۆ منداڵەکانی کرد وتی گەر مردم ئەوا بمسوتێنن و خوڵەکەم بەن بەدەم شەپۆلی با و دەریاوە چونکە خۆ ئـەگەر الله تعالی بتوانێ زیندووم کاتەوە ســزایەک سزام ئەیات سزای کەس ـی نەیابێت بۆیە کوڕەکان ـی وەسێتەکەیان جێ بەجێکرد
کاتێ لەقیامەت ـدا الله تعالی لێی ئەپرسێ بۆچی واتکرد
پیـاوەکە دەڵێت لەترس ـی تۆ ئەی پەروەردگارم الله تعالی ـش بەوهۆیەوە لێی خۆشەبێت...

جائێمە وەک هەڵۆ خیـانەتی علمی ناکەین بڵێین تەنها یـەک تەفسیر هەیە بۆ ئەم فەرموودە بەڵــکو هەموو تەفسیرەکان ئەهێنین بە ئیزنی الله تعالی تا ئەم ڕووی جەهلی ئەم نەزانە پیشانتان بەین کە چۆن بەدڵی خۆی دەستکاری فەتوای زانایـان ئەکات وای پیشان ئەیـات تەفسیری عوزردان بەجەهل لەوفەرموودە تەنها وتەی ابن حزم و ابن تیمیەیە

ئیمام ـی النووي -رحمه الله تعالی- هەموو تەفسیرەکـانی هێناوە ئەفەرمووێت

اختلف العلماء في تأويل هذا الحديث:
فقالت طائفة: لا يصح حمل هذا على أنه أراد نفي قدرة الله، فإن الشَّاكَّ في قدرة الله تعالى كافر، وقد قال في آخر الحديث: إنه إنما فعل هذا من خشية الله تعالى، والكافر لا يخشى الله تعالى، ولا يغفر له، قال هؤلاء: فيكون له تأويلان:

واتا: زانایـان لەتەفسیری ئەم فەرموودە ڕاجیاوازن
①کۆمەڵێک وتوویـانە نابێت فەرموودەکە بەو شێوە تەفسیر بکرێت کەئەم پیاوە نەفی دەسەڵاتی الله تعالـی بکات وە هەندێکی تر فەرموویـانە ئەم کـارەی لەترسی الله تعالی کردووە وە کەسی کافریش لە الله تعالی ناترسێ و الله تعالی لێی خۆش نابێت
جا ئەمانە ئەڵێن دوو تەفسیری هەیـە
یـەکەم مانای [لئن قدر]
واتا: ئەوەیە ئەگەر الله تعالی بڕیاری سزای لەسەرم سەپاندبێت
تەفسیری دووەم
ئەوەیە کە وشەی "قَدَرَ" بەواتای لێم توند بـکاتەوە وەکچۆن لەقورئان هاتووە الله تعالی ئەفەرموویێت {فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقَهُ}
واتا: بژێووی ژیانی لێ تەسک کردەوە
وە تەفسیرکردنی وشەی (قدر) بەو شێوەی یەکێکە لەو تەفسیرانەی بۆ باسەکەی یونس علیه السلام کـراوە کە الله تعالی ئەفەرموویێت
{فَظَنَّ أَنْ لَنْ نَقْدِرَ عَلَيْهِ}
واتا: گومانی وابوو کە لە ناو سکی حوتەکە شوێنی لێ تەنگ ناکەین
واتـا لای ئەم زانایانە وشەی (لئن قدر الله) بەواتای ئەوە دێت گەر الله تعالی بڕیاری سزام لەسەر بسەپێنێ یان بەواتای تەنگکردنەوە لەسەری دێت .

ڕەددکـردنەوەی ئەو تەفسیرە
ئەم وتەیـە گۆڕین و دەستکاریکردنی لەفزی فەرموودەکـەیە
شێخ ـی ئیسلام بەتەحریف ـی دەق ناوی بردووە و ئەفـەرموویێت لە مجموع الفتاوی (11/410)
لە تەحریف کردنی دەقەکان و گۆڕینی ماناکانی ئەوەیـە
ئەم پیاوە ئەوکارەی کـرد تا دەسەڵاتی الله تعالی زاڵنەبێت بەسەر زیندووکـردنەوەیدا خۆ ئەگەر بڕوای بەتەواوی قودرەتی الله تعالی هەبووایە ئەم کارەی نەئـەکرد چونکـە هیچ سوودێکی پێناگەیەنێت (چونکە گەر یەقینی هەبوایە بەوشێوەش الله تعالی زیندووی ئەکـاتەوە ئەو کارەی نەئەکـرد)

شـێخ ـی ئیسلام ئیمامی ابن تیمیه
ئــەفـەرمووێت
من تأول قوله: (لئن قدر الله علي) بمعنى (قضى) أو بمعنى (ضيق) فقد أبعد النجعة وحرف الكلم عن مواضعه، فإنه إنما أمر بتحريقه وتفريقه؛ لئلا يجمع ويعاد.

واتا: ئەوکەســەی تەئویلی لئن قدر الله علی بکات بەواتای ئەوەی ئەگەر الله تعالی بڕیاری سزام لەسەر بسەپێنێت یان بەواتای توندکردنەوە ئەوا دوورکەوتۆتەوە لەواتای وشەکە و مانای وشەکەی لەشوێنی خۆی گۆڕیوە چونکە ئەم پیاوە بـۆیە فەرمانی کرد کەبیسوتێنن تا زیندوونەکرێتەوە و بەشەکانی جەستەی کۆنەکـرێتەوە .

ئیمام ـی نەوەوی ئەفەرمووێت

②وقالت طائفة: اللفظ على ظاهره، ولكن قاله هذا الرجل وهو غير ضابط لكلامه، ولا قاصد لحقيقة معناه، ومعتقد لها، بل قاله في حالة غلب عليه فيها الدهش والخوف وشدة الجزع، بحيث ذهب تيقُّظه وتدبُّرُ ما يقوله، فصار في معنى الغافل والناسي، وهذه الحالة لا يؤاخذ فيها،

واتا: هەنێکــی تر وتویانە لەفزی فەرموودەکە لەسەر ڕووکەشەکەی تەفسیر ئەکرێت بـەڵام ئەم پیاوە کەئەم قسەیەی کرد ئاگای لەڕێکخستنی وشەکانی زمانی نەبوو مەبەستی هەقیقەتی وشەکە نەبـوو بەڵکو لەحاڵەتی زاڵبوونی ترسانی لە الله تعالی ئەو قسەی کرد چونکە ترسەکەی هێندە زۆر بوو هۆشی لای خۆی نەبووە وشەکانی زمانی ڕێکنەخســتووە و ئاگای لێ نەبووە کەچی ئەڵێت بۆیە حاڵی وەک حاڵی ئەو کەسەیە کەبێ ئـاگایە یان لەحاڵەتی لەبیرچوونەوەدایە

ئەم حاڵەتەش لێی ناگیرێت

هەڵــۆ ئەم تەفسیرەی هەڵبـژاردووە ئەمەش هەڵەیــە لەبەر چەند هۆکارێــک
ئەوکــەسەی ئەڵێت ئەم پیاوە ئاگای لەقسەکانی خۆی نەبووە و نەیزانیوە چی ئەڵێت وەڵامی ئەم قسەش ئەوەیــە
ئەمە تەئویل کردنە بەبێ هیچ بەڵگـەیەکی شەرعی
چونکە فەرمووەدەکــە ئەفەرمووێت (فغفر الله لە) الله تعالــی لێی خۆش بوو

وە لێخۆشبونیش بۆ کارێک دێتە ئاراوە کە بەئەنقەست بکرێت بەویستی خۆی بیکات و بەئەقڵی خۆی بیکات نەک کەســەکە لەحاڵەتێ بێت تەکلیفی شەرعی لەسەر نەبێت
بۆ نموونە منداڵ تەکلیفی شەرعی لەسەر نیە کاتێ تاوانێ ئەکــات ناوترێ الله تعالی لێی خۆشبوو بەڵــکو هەر تەکلیفی لەسەر نیە تا بە تاوان بۆی بنووسرێت و دواتر الله تعالی لێی خۆش بێت
جائەم پیاوەش گــەر لەحاڵەتی بێ ئاگایدا بوایە ئەوا هەر لێپرسینەوەی لەگەڵ نەئەکرا تا الله تعالی
لێی خۆش بێت کەواتــە ئەم پیاوە ئاگای لەخۆی بووە وە زانیویەتی چی ئەڵێت

وەکــە الله تعالی لێی ئەپرسێت بۆچی وات کــرد لەوەڵامدا ئەڵێت (خشیتك)
لەترسی تۆ وامکــرد ناڵێت ئاگام لەخۆم نەبوو نەمزانی چیم وتووە
کــەواتا زانیویەتی چی ئەڵێت بەڵام وایزانیوە ئەوکارە بکات ڕزگاری ئەبێت و الله تعالی ناتوانێ زیندووی بــکاتەوە .

شیخ الإسلام ابن تیمیة رحمه الله تعالی ئەفــەرمووێت
فهذا الرجل ظن أن الله لا يقدر عليه إذا تفرق هذا التفرق، فظن أنه لا يعيده إذا صار كذلك، وكل واحد من إنكار قدرة الله تعالى وإنكار معاد الأبدان وإن تفرقت كفر، لكنه مع إيمانه بالله وإيمانه بأمره وخشيته منه جاهل بذلك، ضال في هذا الظن مخطئ، فغفر الله له ذلك.

واتا: ئەم پیاوە گومانی وابوو الله تعالى ناتوانێ زیندووی بکاتەوە گەر جەستەی پارچە پارچــە بکرێت وای گومان برد گەر وابکات زیندوو نابێتەوە وە هەریەکێ لەمانە ئینکاریکردنی لەقودرەتی الله تعالى و ئینکاریکردنی لە کۆکردنەوەی جەستەی و زیندووکردنەوەی کــوفرە بەڵام بەهۆی ئیمان بونی بە
الله تعالــى و بەفەرمانەکانی الله تعالى و ترسانی لە الله تعالى بەڵام جاهل بــوو بەقودرەتی الله تعالى لەم گومانەی سەرلێشواو و هەڵەبوو الله تعالى ـش لێی خۆشبوو

وە ئەفــەرمووێت
والحديث صريح في أن الرجل طمع أن لا يعيده إذا فعل ذلك، وأدنى ذلك أن يكون شاكاً في المعاد، وذلك كفر إذا قامت حجة النبوة على منكره.

واتا: فەرموودەکــە صەڕیحە لەسەر ئەوەی ئەم پیاوە ئومێدی وابوو گەروای لێ بکرێت زیندوونەکـرێتەوە وەکەمترین حاڵی ئەوەیە گومانی لەزیندووبوونەوەی بوو ئەمەش کوفرە ئەگەر ئیقامە حوججە لەسەر نکۆڵیکار بکرێت.

لەخوارتر ڕوونی ئەکەینەوە کە گومان بوونی لەزیندووبوونەوە و قودرەتی الله تعالى لەئەصلی زیندووبوونەوە نەبووە بەڵکو لەکەمال ـی قودرەتی الله تعالى گومانی هەبووە لە کەمالی زیندووکردنەوە گومانی هەبووە

③وقالت طائفة: هذا من مجاز كلام العرب وبديع استعمالها، يسمَّونَه مزج الشَّكِ باليقين، كقوله تعالى: {وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَى هُدًى} سبأ: 24 فصورته صورة شكٍّ، والمراد به اليقين.

واتا: کۆمەڵێکی دیکەی زانایان فەرموویـانە ئەمە لەمەجازی زمانی عەرەبە ئەم شێوازە دەربڕینە لە جوانی زمانی عەرەبییە کەپێی ئەوترێ دەربڕینی قسە بەشێوەی گومان بەڵام بەیەقینیەوە ئەیڵێت
وەک ئەو ئـایەتەی الله تعالى فەرموویـەتی
{وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَى هُدًى}
واتا: بێگومان ئێمە یان ئێوە لەسەر ڕێنموونی ڕاستین یان لە گومڕاییەکی ئاشکرادان

زاهیری وشەکـە لەگومان ئەچێت چونکە ئەڵێ بێگومان ئێمە یـــان ئێوە لەسەر هەق و هیدایەتین لەکاتێکدا گومانی لەوەنیە کەخۆی لەسەر هەقە و کافرانیش لەسەر باطلن بەڵام وشـەی (یان) شێوازی گومان دەرئەخات لە ڕووکەشـدا

دیسان ئەم بۆچونەش هەڵەیـە چونکە وەک ابن تیمیە فەرمووی گەر یەقینی هەبووایـە کە بەوحاڵەتە زیندووبکرێتەوە ئەوا سوودی چی بوو کە بڵێت بمسوتێنن و خۆڵەمێشەکەم بڵاوبکەنەوە

④وقالت طائفة: هذا الرجل جهل صفة من صفات الله تعالى، وقد اختلف العلماء في تكفير جاهل الصفة.. وقال آخرون: لا يكفر بجهل الصفة، ولا يخرج به عن اسم الإيمان بخلاف جحدها..

واتا: وە کۆمـــەڵێکی تر وتویـانە ئەم پیاوە جاهل بووە بەسیفەتێک لەسیفەتەکانی الله تعالى
وە زانایـانیش ڕاجیاوازن لەسەر تەکفیرکردنی ئەو کەسـەی جاهل بێت بەسیفەت ..
بەشێ لەزانایان وتویـانە کافر نابێت بەجاهل بوون بە سیفەت وە لەناوی ئیمان دەرناچێت بەپێچەوانەی ئەو کەسەی کە بە علمەوە نکۆڵی لێ ئەکـات
(دواتر وتەی زانایـانی سەلەف ئەهێنین کەزانایانی سەلەف ئەم فەرموودەیان کـردۆتە بەڵگە بۆ عوزردان بەجاهل ـی سیفات ئـایا هەڵۆی احمق تەکفیری ئەو زانایـانە ئەکات کەعوزریان داوە بەجاهلی سیفات؟؟؟)

⑤وقالت طائفة: كان هذا الرجل في زمن فترة حين ينفع مجرَّدُ التوحيد، ولا تكليف قبل ورود الشرع على المذهب الصحيح؛ لقوله تعالى: {وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولًا} الإسراء

واتا: هەنێکی تر وتوویانە ئەم پیاوە لەسەردەمی فەترە بووە واتا نەگەشتووە بەهیچ پێغەمبەرێک وە لەسەردەمی فەترە تەنها تەوحید سوود بەخاوەنەکەی ئەگەیەنێت وە هیچ تەکلیفێکی شەرعی لەسەر نیە پێش هاتنی شەرع بۆی لەسەر وتەی صەحیح چونکە الله تعالی ئەفەرمووێت
(ئێمە سزا نادەین تا پێغەمبەریان بۆ ئەنێرین)

بەپێی ئەم بۆچوونە مرۆڤ گەر جاهلیش بێت بە ئەسماء و صیفات بەموەحیدی ئەمێنێتەوە خۆ گەر جاهل بوونەکەی عوزری تێدانەبووایە نەیان ئەفەرموو تەوحیدەکەی سوودی پێگەیاندووە وە گەر جاهل بوونەکەی عوزر نەبوایە ئەوا لای الله تعالی بەکافر دائەنرا وە الله تعالی ـش لەکافر خۆشنابێت وەئەهلی فەترەش تاقی ئەکرێنەوە ئەم پیاوە لەفەرموودەکە نەهاتووە تاقی بکرێتەوە بۆیە لەئەهلی فەترە نیە

⑥وقالت طائفة: يجوز أنه كان في زمن شرعهم فيه جواز العفو عن الكافر بخلاف شرعنا

واتا: هەنێکی تر لەزانایان وتویانە ئەکرێت لەشەرعی ئەو کەسەدا الله تعالی لەکافریش خۆش بێت بە پێچەوانەی شەرعی ئێمە
شرح صحيح مسلم (71/17-72)

ئەم بۆچوونەش باطلە
چونکە لەهەموو شەریعەتەکان کافر بۆ دۆزەخە بەهەمیشەیی و لێخۆشبوونی بۆ نیە
وە الله تعالی کەدۆزەخ ـی درووست کرد بۆ هەموو کافران درووست ـی کرد نەک تەنها بۆ کافران ـی سەردەمی پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم
پاشان گەر لەشەرعەکانی تر الله تعالی لەکافران خۆش بووبێ بۆچی پێغەمبەرانی بۆ ناردوون؟؟
کەکافریش بچێتە بەهەشتەوە ئیتر هاتنی پێغەمبەران بۆ چیە؟؟ سوودی گوێڕایەڵی پێغەمبەران چی ئەبێت لەکاتێکدا دوژمنانی پێغەمبەرانیش هەربچنە بەهەشتەوە؟؟؟
بۆیە ئەمە قسەیەکی زۆر باطل ـە
کەتەوحید گۆڕانکاری بەسەردا نایەت لەهیچ شەریعەتێک وە الله تعالی فەرموویەتی
{إِنَّ اللَّهَ لا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ}
واتا: الله تعالی لە شیرک خۆش نابێت

کهواتــا ئێستا بابزانین بۆچی الله تعالی لێی خۆش بوو وه ئایا لهو حهوت تهفسیرهی زانایـان کامهی ڕاسته و موافق ــی قورئان و سوننهته ؟

ئیمام ــی الخطابی رحمه الله تعالی ئهفــهرمووێت
فيُقال: إنه ليس بمنكرٍ للبعث، إنما هو رجل جاهل ظنَّ أنه إذا فعل به هذا الصنيع تُرِكَ فلم يُنشر ولم يُعذَّب، ألا تراه يقول: «فجمعه، فقال: لِمَ فعلت ذلك؟ فقال: من خشيتك»، فقد تبيَّن أنه رجل مؤمنٌ بالله، فعل ما فعل من خشية الله إذا بعثه إلا أنه جهل، فحسب أن هذه الحيلة تنجيه مما يخافه

واتا: ئهوترێت ئهم کهسه نکۆڵی له زیندووبوونهوه نهکـرد بهڵکو کهسێکی جاهل بــوو وای زانی ئهگهر بهوشێوهیــه بسوتێنرێت و ببێت بهخۆڵهمێش الله تعالی ناتوانێ بهو شێوهیه زیندووی کاتهوه ئایا نابینیت کهلهفهرموودهکه هاتووه (کاتێ الله تعالی بهشهکانی جهستهی ئهم پیاوه کۆ ئهکـاتهوه و زیندووی ئهکاتهوه پێیئهڵێت بۆچی واتکرد ؟
ئهڵێت لهترســی تۆ) بهڵگهی ئهوهی تێدایه ئهم پیاوه بڕوای به الله تعالی بووه وه لهترسی الله تعالی ئهم کارهی کردووه بهڵام جاهل بووه وایزانیوه بهوشێوه ڕزگاری ئهبێت .

واتــا ئهم پیاوه گومانی لهئهصلی دهسهڵاتی الله تعالی نهبووه گومانی لهزیندووبوونهوه نهبووه بهڵــکو گومانی لهکهمالی دهسهڵاتی الله تعالی ههبووه، جاهل بووه به کهمالی دهسهڵاتی الله تعالی
واتــا ئهم پیاوه ئهیزانی گهر بمرێ الله تعالی زیندووی ئهکــاتهوه بهڵام نهیزانی گهرببێت بهخۆڵهمێشیش الله تعالی ههر زیندووی ئهکــاتهوه

وه ئهم تهفسیرهش بــۆچوونی زانایانی سهلهفــه بۆیه فهرموویـانه جههل بهسیفات عوزره ئهمه تهفسیری ابن حزم و ابن تیمیه نیه بهتهنها ئهی ههڵۆی جاهل

ئیمام ابن قتيبة – رحمه الله تعالی دهفهرمووێت
(قد يغلط في بعض الصفات قوم من المسلمين، فلا يكفرون بذلك)
((شرح مسلم)) للنووي (٥/ ٥٩٨ - ٥٩٩).

واتا: کهسانێ لهموسڵمانان ههڵه دهکهن لهههنێ سیفاتی الله تعالی بهوه کــــافر نــــابن .

ئیمام شافعی رحمه الله تعالی ـدەفەرمووێت
(الله تعالی ناو و سیفاتی هەیە جائیز نیە هیچ کەسێ ڕەددی بکاتەوە هەر کەسێ پێچەوانەی بکا لەپاش ئیقامە حوججە ئەوا کافرە بەڵام پێش ئیقامە حوججە عوزری بۆ هەیە بەنەزانین)
((فتح الباري)) (١٣/ ٤٠٧).

پــاشان الحافظ ابن عبد البر هەمان شتی فەرمووە رحمه الله تعالی

(و أما جهل هذا الرجل المذكور في هذا الحديث بصفة من صفات الله في علمه وقدرته، فليس ذلك بمخرجه من الإيمان....)

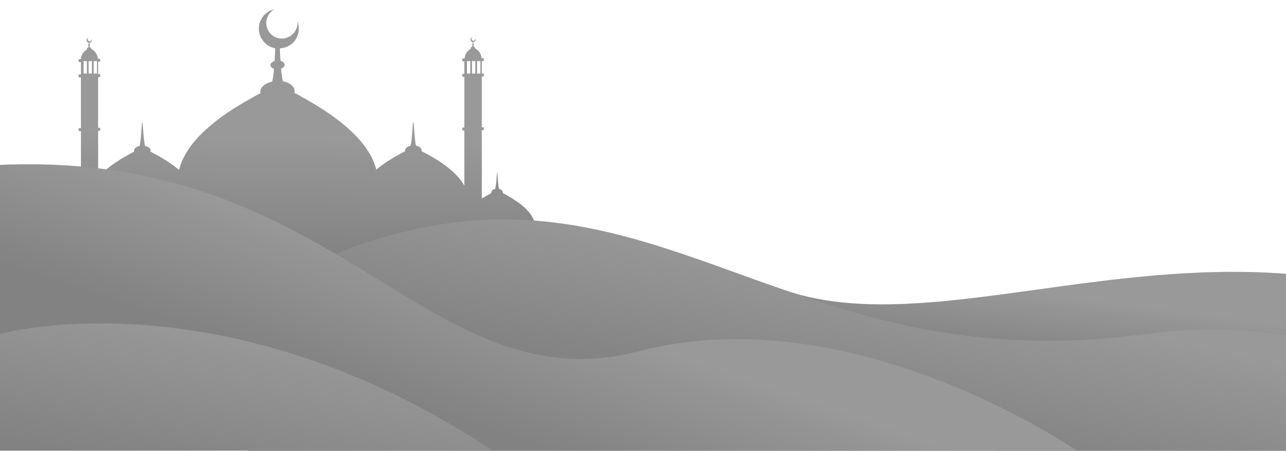
واتا: جاهل بــوونی ئەم پیاوەی کەباسکرا لەم فەرموودەیەدا کەجاهل بوو بە سیفەتێ لە سیفاتەکانی الله تعالی لە زانست و هێزی الله تعالی ئەوە ئەم جاهل بوونەی لە ئیمان دەری نــاکــات ..
ئایا نابینیت عمری کوڕی خطاب و عمران ــی کوڕی حصين و کۆمەڵی لەهاوەڵان پرسیاریان لەپێغەمبەرصلی الله تعالی علیه وسلم کرد لەبارەی قــەدەر وە زانراویشە کاتێ ئەوان پرسیاریان لەپێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم کرد خۆیان نەیان دەزانــی وە هیچ ڕەوانیە لەلای هیچ موسڵمانێك بڵێت هاوەڵان بەو پرسیارکردنەیان کــافر بوونە یان لەکاتی پرسیارکردنەکەدا ئیماندار نەبوونە....

لیث گێڕاویەتیەوە لە ابی قــبیل لە شفی الاصبحی لە عبدالله ــی کوڕی عەمری کوڕی عاص کەباسی فەرموودەی قەدەر دەکات و دەفەرمووێت هاوەڵانی پێغەمــبەر صلی الله تعالی علیه وسلم وتیان بۆچی کردەوە بــکەین مادام لەقەدەردا هەموو شتێ بڕاوەتەوە؟
ئائەوانە هاوەڵی پێغەمبەربوون صلی الله تعالی علیه وسلم وە زانا و چاکەکانی ئومەت بوون پرسیاریان لەبارەی قەدەرەوە کرد پرسیاری کەسێکی نەزان کە بیەوێ خۆی فێربکات نەك پرسیارکردنێکی بۆملکەچ نەبوون و عینادی کردن جا پێغەمــبەر صلی الله تعالی علیه وسلم فێری کردن ئەوەی کەپێی جاهیل بــوون وە ئەو جاهیل بوونەشیان زیانی پێ نەگەیاندن پێش ئەوەی بیزانن ئەگەر جــاهل بوون نەبوایە لەهیچ کاتێ لەکاتەکاندا ئەوە لەدوای ئەو پرسیارەوە پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم داوای ئەوەی فێری کردن داوای لێ دەکردن شەهادە بهێننەوە بۆ ئەوەی ببنەوە بەموسڵمان .
(التمهيد 18/46،47).

بەقــسەی هەڵۆ بێت هاوەڵانی پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم کــافرن و بەڵکو کوفریش ئەیاتە پاڵ پێغەمبەر صلی الله تعالی علیه وسلم کە عوزری یاوە بەهاوەڵان وە بەقـسەی هەڵۆ ئەو زانایانەش هەموویـان کافرن وە هەڵۆ ئامادەیە پێچەوانەی سەڕیحی سوننەت بکات تەنـها بۆ ئەوەی تەکــفیری زانایـان و موەحیدان بکات لەسەر ئەم بابەتە

بسم الله الرحمن الرحيم

هەڵـۆ هەڵگری عەقیدەی ئەخنسەیەکانە کە لقـێکی خەواریج ـی کۆنن

کورترین و پوختترین وەڵام
بــۆ بیدعە عەقیدەیـیەکانی هەڵۆی نەفام
هەڵــۆ هەڵگری عەقیدەی ئەخنسەیەکانە کە لقـێکی خەواریج ــی کۆنن
کەبڕوای وایــە نابێت حوکم بە موسڵمان بوونی کەس بـدرێت ئەگەرچی لەدار ئیسـلامیش بێت
وە نابێت حوکم ــی کوفر بەسەر کــەس بدرێت ئەگــەر چی لەوڵاتی کـوفریش بێت
(بێ جیاوازیکردن لەنێوان دار کوفری طارئ و دار کــوفری ئەصلی)
هەڵــۆ ئەڵێت نابێت نەکەس بەموسڵمان بزانین لەبەر ئەوەی لەوڵاتی ئیسلامــە نە کەسیش بـەکافر بـزانین لەبەرئەوەی لەوڵاتی کــوفرە تا دڵنیا ئەبینەوە لەحاڵـی کەسـەکە

یــانی گەر هەڵۆ وتبای ئەصل لەدار ئیسلام ئەوەیە خەڵکەکەی موسڵمانە تا کوفری لێ ئەبینم ئینجا بەکــافری ئەزانم
وەئەصل لەدار کوفری ئەصلی کوفرە کەس بەموسڵمان نازانم تائیسلامی لێ ئەبینم ئینجا موسڵمانە
بەڵام بۆ دار کوفری طارئ توقف ئەکەم ئــەمە ئاسانتر بوو لەوەی کەبڵێت نە لە دار ئیسـلام کەس بەموسڵمان ئەزانم نە لە دار کوفر
(بەڕەهایی) کەس بەکافر ئەزانم تا دڵنیا ئەبمەوە

کــەواتا هەڵۆ سێ قسەی کردووە
لەدار ئیسلام توقف ئەکات
لەدار کوفر بەموتڵەقی توقف ئەکات
واتا دار کوفری ئەصلی بێت یان طارئ توقف ئەکــات
کەواتا ڕەددی هەرسێ وتەکەی ئەیەینەوە کەدوو وتەی بیدعەیەکی تەواو جەهلێکی تەواوە
بیدعەی توقف لەدار ئیسـلام و دارکوفری ئەصلی
چونکــە ئەم بیدعەیەی هەڵــۆ کەس پێشی نەکەوتوە بەڵــکو پێش خەواریج ــیش کەوتووە لەبـیدعەکەیـدا
وە خەڵکــ دووچینن
یـان کافرن یان موسڵمان چینی سێهەم نیـە بڵێی نە موسڵمانە نەکــافرە ئەمە عەقیدەی موعتەزیلەشە
الإسْفِرايِينيّ رحمه الله تعالى ئەفەرموویێت
(ممَّا اتَّفقَت عليه المُعتَزِلةُ مِن فضائِحِهم قولُهم: .. منزِلةٍ بَينَ المنزِلتَين؛ لا هو مُؤمِنٌ، ولا كافِرٌ
((التبصير في الدين)) (ص: 42)

واتا: لەشەرمەزاریەکانی موعتەزیلە کە لەسەری کۆڕان ئەو وتەیەیانە.. پلەیەک لەنێوان دووپلە نەئیماندارە نەکافرە .

لەوەڵامدا ئەڵێم هەڵۆ بەڕاستی شوێن سەلەفی خۆی کەوتووە کەسەلەفی هەڵۆ ئەخنەسیە خەواریجەکانە نەک سەلەفی صالح و ئەهلی سوننەت و جەماعە

ئەخنەسیە خەواریجەکان
ئەیانوت
يجب علينا ان نتوقف عن جميع من في دار التقية إلا من عرفنا منه ايمانا فنولّيه عليه او كفرا فبرئنا منه.

واتا: پێویستە لەسەرمان بوەستین لەحوکم دان بەسەر هەموو ئەوانەی کەلەوڵاتی توقیەدان (وڵاتی کوفر) تا ئەو کاتە گەر ئیمانمان لەکەسێ بینی وەلائمان بۆی هەبێت وەگەر کوفرمان لێ بینی خۆمان ی لێ بەریئ بکەین.
(الخوارج في الملل والنحل لإبن حزم)

واتا ئەخنەسیەکان هەنگاوێ لەهەڵۆ باشترن تەنها توقف لەدار کوفر ئەکەن کەچی هەڵۆ بۆ دار ئیسلامیش توقف ئەکات!!!

یەکەم
هەڵۆەشاندنەوەی عەقیدەی هەڵۆ بەوتەی زانایانی سەلەف و ئەهلی سوننەت کە ئەصل لەوڵاتی کوفری ئەصلیدا
ئەوەیە هەموو خەڵکەکەی کافرە تا دروشمێکی ئیسلامی لێ ئەبینرێت کەچی لای هەڵۆ کافرنیە!!
وە لەوڵاتی ئیسلامیش خەڵک موسڵمانە تا کوفری لێ ئەبینرێت واتا تا کوفر لەکەسەکە نەبینیت ئەبێت بەموسڵمانی بزانیت چونکە وڵاتەکە وڵاتی ئیسلامە ئەصل لە خەڵکەکەی ئیسلامە بەڵام لای هەڵۆ موسڵمان نیە تائیسلامی لێ ئەبینێت وە نەئیسلام و نەکوفری لێ نەبینێت توقف ئەکات و هیچ حوکمێکی بەسەرا نایات!!

①ئیمام محمد بن الحسن الشيباني رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
«وَاذَا دَخَلَ الْمُسْلِمُونَ مَدِينَةً مِنْ مَدَائِنِ الْمُشْرِكِينَ عَنْوَةً فَلَا بَأْسَ بِأَنْ يَقْتُلُوا مَنْ لَقُوا مِنْ رِجَالِهِمْ. لِأَنَّهُ مَوْضِعُ الْمُقَاتَلَةِ مِنْهُمْ، فَمَنْ وَجَدُوهُ فِي ذَلِكَ الْمَوْضِعِ فَالظَّاهِرُ أَنَّهُ مُقَاتِلٌ، وَإِنَّمَا يُبْنَى الْحُكْمُ عَلَى الظَّاهِرِ حَتَّى يَتَبَيَّنَ خِلَافُهُ. - إلَّا أَنْ يَرَوْا رَجُلًا عَلَيْهِ سِيمَاءُ الْمُسْلِمِينَ أَوْ سِيمَاءُ أَهْلِ الذِّمَّةِ لِلْمُسْلِمِينَ فَحِينَئِذٍ يَجِبُ عَلَيْهِمْ أَنْ يَتَثَبَّتُوا فِي أَمْرِهِ حَتَّى يَتَبَيَّنَ لَهُمْ حَالُهُ»

واتا: ئەگەر موسڵمانان هێرشیان برد بۆ شارێک لەشارەکانی کافران هیچ کێشەی تێدانیە هەر پیاوێکیان بینی بیکوژن چونکە ئەوشارە جێگای جەنگکردنە لەدژی کافران
هەر کەسێ لەوجێگایە بێت حوکمی ڕووکەشی ئەوەیە کە کافرێکی محارب ـە
وەحوکمیش بەپێی ڕووکەش ئەدرێت تا بەڵگەیەک ئەبینرێت پێچەوانەی ئەوەبێت وەک ئەوەی پیاوێک ببینن درووشمی ئیسلامی پێوەیە یان دروشمێکی ئەهلی ذمەی پێوەیە کە لەعەهدایە لەگەڵ موسڵمانان لەم حاڵەتەدا پێویستە بەدواچوونی بکەن تا حاڵی کەسەکە ڕوون ئەبێتەوە
(شرح السِّيَر الكبير للسَرَخْسِي) ، ج 4 ، ص .1444

کەواتا لەئەصلدا حوکمی تەکفیر ئەدرێت بەسەر خەڵکی وڵاتی کوفردا تا نیشانەیەکی ئیسلامەتی لەکەسەکە ئەبینیت دوای ئەوە کە دڵنیابووینەوە کەسەکە موسڵمانە ئەوکاتە حوکمی کوفری لەسەر هەڵئەگرین و پێی ئەڵێین موسڵمانە

②ئیمام ـی إبن قدامة رحمه الله تعالى لە أَلْمُغْنِي ج 2 ، ص 399-400 ئەفەرمووێت :

«وَإِنْ وُجِدَ مَيِّتٌ، فَلَمْ يُعْلَمْ أَمُسْلِمٌ هُوَ أَمْ كَافِرٌ، نُظِرَ إلَى الْعَلَامَاتِ، مِنْ الْخِتَانِ، وَالثِّيَابِ، وَالْخِضَابِ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِ عَلَامَةٌ، وَكَانَ فِي دَارِ الْإِسْلَامِ، غُسِّلَ، وَصُلِّيَ عَلَيْهِ، وَإِنْ كَانَ فِي دَارِ الْكُفْرِ، لَمْ يُغَسَّلْ، وَلَمْ يُصَلَّ عَلَيْهِ. نَصَّ عَلَيْهِ أَحْمَدُ؛ لِأَنَّ الْأَصْلَ أَنَّ مَنْ كَانَ فِي دَارٍ، فَهُوَ مِنْ أَهْلِهَا، يَثْبُتُ لَهُ حُكْمُهُمْ مَا لَمْ يَقُمْ عَلَى خِلَافِهِ دَلِيلٌ. »

واتا: ئەگەر تەرمی مردوویەک دۆزرایەوە نەزانرا موسڵمانە یان کافرە ئەوا سەیری نیشانەکان ئەکەین لەخەتەنەکردن و لەجل و بەرگەکەی گەر هیچ نیشانەیەکی پێوە نەبوو وە تەرمەکەش لەوڵاتی ئیسلام بوو ئەوا ئەشۆردرێت و نوێژی لەسەر ئەکرێت وە ئەگەر لەوڵاتی کوفر بوو ئەوا ناشۆردرێت و نوێژی لەسەر ناکرێت دەقی وتەی ئیمام ـی احمدی لەسەرە چونکە ئەصل وایە
هەر کەسێ لەهەر وڵاتێک بێت ئەوە بەخەڵکی ئەو وڵاتە حوکمەکەی دائەنرێت
هەمان حوکم ـی ئەوانی بۆ جێگیر ئەکرێت تابەڵگەیەک یەت پێچەوانەکەی بسەلمێنێت.

③ ئیمام ـی ابن مفلح الحنبلي ـ رَحِمَهُ الله تعالى ئەفەرموویت ـ (يُغَسَّلُ مَجْهُولُ الْإِسْلَامِ بِعَلَامَتِهِ،
وَيُصَلَّى عَلَيْهِ "و" وَلَوْ كَانَ أَقْلَفَ أَوْ كَانَ بِدَارِنَا لَا بِدَارِ الْحَرْبِ وَلَا عَلَامَةَ، نَصَّ عَلَى ذَلِكَ، وَنَقَلَ عَلِيُّ بْنُ سَعِيدٍ: يُسْتَدَلُّ بِخِتَانٍ وَثِيَابٍ، وَعَنْهُ: إنْ لَمْ يَدْرِ صَلَّى عَلَيْهِ، لَا يَضُرُّهُ. وَدُفِنَ مَعَنَا، وَجَزَمَ بِهِ ابْنُ عَقِيلٍ»

واتا: ئەو کەسەی مردووە و ئیسلامەتیەکەی شاراوەتەوە ئەشۆردێت و نوێژی لەسەر ئەکرێت ئەگەر نیشانەیەکی ئیسلامی پێوە بێت یان ئەگەر لەوڵاتی ئێمە بێت وڵاتی ئیسلام نەک وڵاتی کوفر ئەگەر نیشانەی پێوە نەبوو ئەوا ئەشۆرێت و نوێژی لەسەرەکرێت دەقی وتەی احمدی لەسەرە وە علی کوڕی سعید گێڕاویەتیەوە
خەتەنە وجل و بەرگ بەنیشانە دائەنرێت وە هەر لەویشەوە فەرموویەتی ئەگەر نیشانەکانی پێوە نەبوو نوێژی لەسەر ئەکرێت
و زیانی پێ ناگەیەنێت و لەگۆڕستانی موسڵمانان دفن ئەکرێت وە ابن عقیل ـیش پێداگری لەسەر ئەم وتەیە کردووە

④ئیمام ـی أبو بكر الجصّاص رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
«وَإِنْ لَمْ يَظْهَرْ عَلَيْهِ شَيْءٌ مِنْ ذَلِكَ: فَإِنْ كَانَ فِي مِصْرٍ مِنْ الْأَمْصَارِ الَّتِي لِلْمُسْلِمِينَ فَهُوَ مُسْلِمٌ، وَإِنْ كَانَ فِي دَارِ الْحَرْبِ فَمَحْكُومٌ لَهُ بِحُكْمِ الْكُفْرِ .. فَإِذَا عَدِمْنَا السِّيمَا حَكَمْنَا لَهُ بِحُكْمِ أَهْلِ الْمَوْضِعِ»

واتا: ئەگەر کــەسێک هیچ دروشمێکی لـێ نەبینرێت ئەگەر لەوڵاتی موسڵمانان بێت ئەوا بەموسڵمان دائەنرێت وە ئەگـەر لەوڵاتی کافران بێت بەکـافر دائەنرێت .. ئەگەر سیمای موسڵمانی پێوە دیار نەبێت ئەوا بەحوکمــی شوێنەکەی حوکم ئەدرێت .
(احكام القرآن لجصاص) ج 2 ، ص 181.

وتم سەرنج بــە ئیمام ــی جصاص فەرمووی له وڵاتی ئیسلام هیچ سیماشی پێوه دیار نەبێت بەموسڵمان دائەنرێت وە لەوڵاتی کوفریش بەکـافر دائەنرێت تا درووشمـی ئیسـلامـی لـێ ئەبینرێت کەچـی لەلای هەڵۆ نە لە وڵاتی ئیـسلام کەس بەموسڵمان ئەزانێت نە لە وڵاتی کوفر کەس بەکافر ئەزانێت تالێی دڵنیا ئەبێتەوە ڕێک وەک باپیرە خەواریجەکانی

⑤ئیمام ــی إبن رجب ألحنبلي رحمه الله تعالى لە " القواعد ئەفەرمووێت بنەمای 159
(الْأَصْلَ فِي دَارِ الْإِسْلَامِ الْإِسْلَامُ)
واتا: ئەصل و بنچینە لە خەڵکـی وڵاتی ئیسـلام ئیسلامەتیە.

⑥شێخ ــی ئیسلام ابن تیمیه رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت

(وقد يكون في بلاد الكفر من هو مؤمن في الباطن يكتم إيمانه من لا يعلم المسلمون حاله إذا قاتلوا الكفار فيقتلونه ولا يغسل ولا يصلى عليه ويدفن مع المشركين وهو في الآخرة من المؤمنين أهل الجنة كما أن المنافقين تجري عليهم في الدنيا أحكام المسلمين وهم في الآخرة في الدرك الأسفل من النار فحكم الدار الآخرة غير حكم الدار الدنيا

واتا: ئەکـرێ کەسـێ لەوڵاتی کوفر بێت ئیماندار بێت بەڵام موسڵمانان نەیناسن لەکاتی جەنگکردنیان لەدژی کافران ئەو موسڵمانەش بکوژن ناشۆردرێت و نوێژیشی لەسەر ناکـرێت و لەگەڵ موشریکان ئەنێژرێت بەڵام لەقـیامەتدا لەباوەڕدارانە و بەهەشتیە هەرووەک چۆن مونافیقان لەدونیادا حوکمی موسڵمانیان لەگەڵ پەیڕەو ئەکـرێ بەڵام لەقیامەت لەژێرەوەی دۆزەخ ـدان حوکمی ماڵی قیامەت جیاوازە لەحوکمی ماڵی دونیا.

مەبەستەکە ئەوەیە شێخ فەرمووی ئەوکەسەی لەوڵاتی کوفرا و موسڵمانان نایناسن هەر مامەڵەی کافرانی لەگەڵ ئەکەن لەکوشتن و دفن کردن و نوێژنەکردن لەسەری
کەواتا ئەمە بابەتێکی ئیجماعیە کە ئەصل لەوڵاتی کوفردا کوفرە وە ئەصل لەوڵاتی ئیسلامدا ئیسلامە

وە پاشان لەوەشدا دیسان پێچەوانەی زانایانی سەردەم ئەکات کەدیسان توقف لە مجهول حالی دارکوفری طارئ ـیش ئەکات

وە شیخ ترکی البنعلي تقبله الله تعالى ئەفەرمووێت (هەر وڵاتێک کەپێشتر وڵاتی ئیسلام بوو بێت دواتر کافران داگیری بکەن و حوکم بەیاسای کوفری بکەن بەڵام هەموو خەڵکەکەی مورتەد نەبوبێتنەوە ئەوا دیسان ئەصل لەخەڵکەکەی ئیسلامە چونکە ئەصلی وڵاتەکە ئیسلام بووە وە بەیەکجاری نەگۆڕاوە بۆ کوفر لەهەموو ڕوویەکەوە بۆیە حوکمە ئەصلەکەی وەک خۆی ئەمێنێتەوە
ئەمەش ئیجماع ـی لەسەرە)

شێخ عبداللطیف ال الشیخ رحمه الله تعالى لە مصباح الظلام 52 ئەفەرمووێت
(بل كلهم مجمعون على أن بلاد المسلمين لها حكم الإسلام في كل زمان ومكان)

واتا: هەموو زانایان یەکدەنگن کەوا وڵاتی موسڵمانان حوکمی ئیسلامی بۆ هەیە لەهەموو سەردەم و جێگایەک .

واتا هەتا ئەو کاتەی خەڵکەکە بەعام هەڵنەگەڕێنەوە لەئیسلام وڵاتەکە لەهەموو ڕوویەکەوە لەڕوانگەی حاکم و محکوم پێکەوە حوکمی کوفری بەسەر نادرێت
بەڵکوو تەنها لەڕوانگەی حاکمەکان و سوپاکەیان و دەرکەوتنی دروشمەکانی کوفر بەوڵاتی کوفر دائەنرێت بەڵام لەڕوانگەی خەڵکەوە ئەصلی ئیسلامەتی تێدا ئەمێنێتەوە
چونکە خەڵکەکەی زاهیرەن خۆیان ئەیەنە پاڵ ئیسلام وسوننەت

وەشـــێخ ـمان شێخ ئەبو محمدی عەدنان ـی تقبله الله تعالی فەرمووی تێکڕای ئەهلی سوننەت لەعێراق و شام بەموسـڵمان دەزانین تا کوفریان لێ نەبینین
(واتا نە ئەوەستێ نە تەکفیریش ئەکـات تا کوفریان لێ ئەبینێت)

(وە فەرمووی تێکڕای ئەهلی سوننەت لەعێراق و شام کەئەمە شتێ معلومە هەموو شارە سونیەکان بەدەست دەولەوە نەبووە بەشــێ زۆری لەژێر حوکمی بەشار و ڕافیزەی عێراق و صحوات بووە
کــەواتــا ناوچە سوننیەکان ئەگەر چی خەڵکێ زۆریشی تێدابێت مورتەدبێت بەڵام حوکم ـی ئیســلامەتی دەدرێ بەسەرهەموویدا تــا کوفریان لێ ئەبینرێ بەڵام ناوچە شیعە ڕافیضیەکان چونکە بەئاشـکرا و تێکــڕا حوسێن پەرستن لای دەولە حوکم ـی کوفر دەدرێت بەسەر شارەکەیان بەتێکڕا نمونەی کەربەلا و نەجەف چونکە ئەگەر سوننیەکیش هەبێت لەوشارە ئەوا شاراوە و دەگمەنە ناتوانێ اظهاری سوننی بوونی خۆی بکات بەپێچەوانەی ناوچــە سوننە نشینەکان کە بەئاشکرا خۆیان ئەیەنە پاڵ سوننەت نموونەی سعودیە کە شیخ ترکــي البنعلي تقبله الله تعالی ئەفەرمووێ
(ئەصل لەخەڵکەکەی ئیسلام بەڵام حوکمەتەکەی کافرە بەڵام خەڵکەکەی بە موسڵمان دائەنرێن تا کوفریان لێ ئەبینرێت)

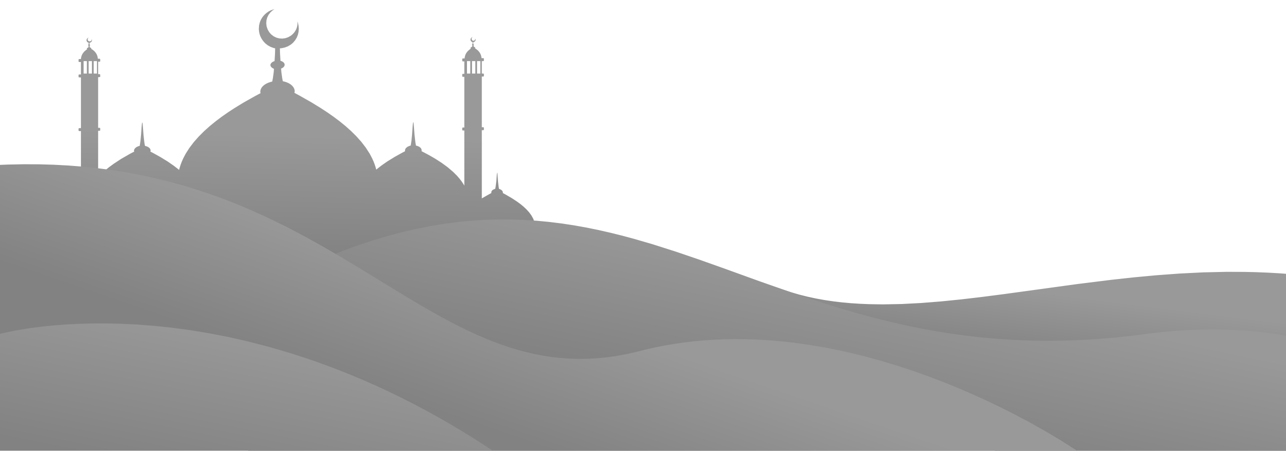
چونکــە لەم وڵاتانەدا خۆدانەپاڵ سوننەت شتێکێ ئاشـکرایە و شاراوەنیــە بۆیــە ئەصل بەئیسلامەتی دائەنرێت
بـەڵام لەناوچە ڕافیزەکان ئەوەی زاڵ و باڵادەستە خۆدانەپاڵ دینی ڕافیزەیە گەر تاک تاکەش خەڵکێ سوننی هەبێت ئەوا وەکـ نەبـوو وایـە چونکە شاراوە و نادیــارە وە شاراوە و نادیاریش وەک نەبـوو

قاعیدەیـەکی فقهی هەیە (الحكم ينبني على العام الغالب دون الشاذ النادر)
واتا: حوکم لەسەر بنەمای گشتی زاڵ ئەدرێت نەک حاڵەتە دەگمەن و شازەکـان .

جا بەگشــتی و زاڵ لەناوچە ڕافیزەکــان تێکڕای خەڵک ڕافیزەن گەر تاکە تاکەش سوننی تێدا بێت ئەوا ناخوێنرێتەوە بەڵـکو حوکمی ئەوان وەرئەگــرێت تا دڵنیا ئەبین کەوا فڵان کەس کە لە کەربەلا و نەجەفە کەسێکی سوننی مەزهەب ـە
بــەڵام لەناوچە سوننیەکان هەموو خەڵک نەچوونەتە سەر عەلمانیەت بـەڵــکو خەڵکانێ بەئاشـکرا هەن بانگەشەی سوننەت و ئیسلام و خەڵکانێ هەن نوێژ ئەکەن و کوفریان لێ دەرنەکەوتووە

بسم الله الرحمن الرحيم

بەکارهێنانی تۆقاندنی فیکری لە لایەن هەڵۆی مارق

هەڵۆ تۆقــاندنی فکری بەکار ئەهێنێت بۆ پاراســتی کەسایەتی خۆی
ئەیــەوێ قسە وتن بەخۆی بەقسەکردن بەدین پیشـان بات وخەڵک بترسێنێ ! نواقضێکی تازەی داهێناوە کەپێش هەڵۆ هیچ زانایــەک ئەم هەڵوەشێنەوەیەی ئیسلامی باس نەکــردووە بۆیــە ڕۆژ بە ڕۆژ داهێنان و بیدعە و گومڕایـەکانی هەڵۆی جاهل ڕووی لەزیـادبوونە

ئەڵێت
① کاتــێ من تەوبە لەشتێ ئەکــەم خەڵکێک پێم ئەڵێت ڕادێویە ! هەربەوقــسەیەت بەمن کــافرەبیت !
②ئەڵێت پێت ناخۆشە خەڵک تەوبە بـکات ئەوە کوفرێ تریش
③پێت خۆشە خەڵک لەمەعسیەتا بێت ئەوە کوفــرێ تریش هەی کــافری مولحیــد !

وەڵام ــی خاڵی یــەکەم ـ
تەوبەکانــی تۆ تەوبەی شەرعی نیە بەڵــکو هەنێ جــار لە هیدایەتەوە تەوبەت کــردووە بۆ گومڕایی
لەدیدی خۆت تەوبەت کــردووە بۆ شەرع وەک چۆن خەواریج لەدیدی خۆیان کەجیابوونەوە لەهاوەڵان وایانزانی جیابوونەتەوە لەکــوفر
بەڵام تۆش و خەواریج و هاوشێوەکانتان لەتێڕوانینی ئەهلی ســوننەت نەک تەوبەتان کردووە بۆ شەرع بەڵکو بەو تەوبە باتڵەتان دوورکەوتوونەتەوە لەشەرع و چونەتە سەر ڕێبازێکی بەتاڵ تــر

من ئەپرســم ئایا یەکگرتوویــەک بێتە سەر شاشە بڵێت من یەکگرتوو بەحزبێکی شەرعی نازانم حیزبی کۆمەڵ بەشەرعی ئەزانم و تەوبە لەیەکگــرتوو ئەکەم و ئەبمە کۆمەڵ ئــایا گاڵتەکــردن بەم تەوبەیــە لەدینی تۆیــا کــوفرە ؟
چونکە ئێمە ئەو تەوبەیــە بەشەرعی نازانین بــۆیە گاڵتەی پێ ئەکەین چونکــە لەبیدعەیەک تەوبەی کردووە ڕۆشتووتە ناوبیدعەیــەکی تر بۆیــە ئەم تەوبەیەی پێویستی بــەتەوبــەیەکی تــرە ئێمە کەگاڵــتە بەو تەوبـەیە بکەین چونکــە لەدیدی ئێـمە تەوبەکەی شەرعی نیــە
ئێستا تۆش کەلەهەنێ بابەت بۆچوونت گۆڕیوە هەنێکی لەسەر هەق بوویت کەچی لەهەق تەوبەت کــرد چویتە سەر گــومڕایی و بەتاڵ بـۆیە بەڵێ ڕادیۆت کــردت چونکە لەهەق پەشیمان بویتەوە چوویتە سەر باتڵ

کـاتێ خەواریج پەیدابـوون لەڕیزی هاوەڵان و تابعین جیابوونە چونە سەر مەزهەبی خەواریج وەپێیان وابوو خۆیان لەسەر هەقن تەکـفیری صحابە و تابعیان کـرد
وەخەواریج وایان زانی بەجیابوونەوەیان لەموسڵمانان لەسەر ڕێگە ڕاستەکـەن کەچی هاوەڵان خەواریجیان بـەگومڕا دانا وە هاوەڵان نەیان فەرموو خەڵکیـنە قسە بەخەواریج مەڵێن چونکە ئەوان بەگومانی خۆیان لەسەر هیدایەت و لەسەر شەرع ـن
چونکـە بەقسەکەی هەڵۆ بێت قسەکـردن بەخەواریج گاڵتەکـردنە بەتەوبە چونکە خەوارج لەدیدی خۆیان کەلەهاوەڵان جیابوونەوە بڕوایان وابـوو لەکوفر جیابوونەتەوە چونەتە سەر دینی هەقی ئیسلام
کـەچی هاوەڵان شەڕیـان دژی خەواریج کـرد ئایا هاوەڵان دژی تەوبەی خەواریج بوون یـان کەجیابوونەوە وتەوبەکەی خەواریجیان بەگومڕایی و بەتاڵ زانی هاوەڵان گاڵتەیـان بەتەوبە کـردووە؟

کـەواتـا لێرەدا دووشت ئەبێت جیابکەینەوە
کاتێ کەسـێ بەعەقلی خۆی تەوبە ئەکات بەڵام تەوبەکەی لەسەر شەرع نیە و باطلە ئەوەی گاڵتەت پێ ئەکـات گاڵتە بەخودی خۆت ئەکـات و بەڕێبازە بیدعی و گومڕایەکەتی ئەکـات چونکە ئەوەی تۆ تەوبەت بۆی کردووە ڕۆشتنە سەر هەق نەبووە بەڵـکو تەوبەت کردووە چویتەتە سەر باطل ئیتر با
بە ئەقڵی خۆشت پێت وابێت لەسەر شەرعی
بـەڵام لەدیدی بەرامبەرەکـەت تۆ لەسەر باطلـی بۆیە کەقسەت پێ ئەڵێت چونکە پێی وایە لەسەر باطالیت
کەس نەهاتووە بڵێت من پێم ناخۆشە هەڵۆ ببێتە موەحید و بگەڕێتەوە بۆ سەر سوننەت
بەڵـکو ئەوەی قسەت پێ ئەڵێت پێی وایـە لەسەر گومڕاییت کەواتـا ئیستا تۆ لەبەر ئەوەی خەڵک بەگومـڕات نەزانێت تۆقاندنی فکـری بەکار ئەهێنیت

خەواریج کە تەکـفیری صحابەیان ئەکرد
صحابە نەهاتن بڵێن خەوارج کە تەکفیری ئێمە ئەکـات واتا ئیسلام بەکوفر ئەزانن بۆیە خەوارج کافر و مولحیدن
نەخـێر بەڵکـو هاوەڵان تێگەشتووبوون لەدین ئەیانزانی خەوارج کە تەکفیری هاوەڵان ئەکـات چونکە پێیان وایە هاوەڵان لەدین لایـان داوە

هەربۆیەش هاوەڵان تەکـفیری خەواریجیان نەکرد وەکچۆن هەڵۆ لەسەر قسە وتن بەخۆی خەڵکــی تەکفیرەکـات چونکـە مەبەستی خەواریج ئەوە نەبوو ئیسلام بەکوفر بزانن بەڵـکو وایان ئەزانی هاوەڵان لەئیسلام لایـان داوە بـۆیە تەکفیری هاوەڵانیان ئەکرد کەچــی تێکڕای هاوەڵان نەیان فەرموو خەوارج کافرن

ئیمام ــی أهل السنة ئیمام ــی أحمد بن حنبل رحمە الله تعالی:
پرسیاری لێکــرا لە [بدائع الفوائد (4/843-844)] هاتووە وتیــان
ئەی ئیمام
کەســێ گوێی لەپیاوێک دەبێت کەئەو پیاوە بانگ ئەیــات وە گوێی لێ دەبێت کەسی بانگ بێژ ئەڵێت (اشهد ان محمد رسول الله) ئەم کابرا گوێگرەش دەڵێت درۆ دەکـەی ئایا بەم قــسە کافر دەبێت ؟
ئیمام فەرمووی نەخــێر چونکە لەوانەیە مەبەستی ئەوەبێت بانگبێژەکە ڕاستگۆ نیە لەوتنی محمد رسول الله نەک مەبەستی ئەوەبێ محمد رسول الله نیە .

کــەواتــا ئەو کەســەی گاڵتە بەتەوبەکەی تۆ ئەکـات مەبەستی ئەوەیە تۆ لەسەر باطلیت نەک گاڵتە بەشەرع بکات چونکە تەوبەکەی تۆ لەدیدی ئێمە تەوبەکــردن نیە بۆ شەرع

ئەی خەڵکیــنە ئێوە کاتێ بەهەڵۆ ئەڵێن ڕادیۆی کــرد مەبەستان ئەوەیە هەڵۆ چۆتە سەر باطل یان مەبەستان ئەوەیــە هەڵۆ کە بچێتە سەر شەرع بە ڕادیۆی ئەزانن؟

بێگومــان هەمووتان پێتان وایە هەڵۆ چۆتە سەر باطل بۆیە پێی ئەڵێن ڕادیۆی کرد
ئیتر هەڵۆ کەبەئەقڵی خۆی لێکدانەوە بکات بلێت مانای قسەکەتان ئەوەیە گاڵتە بەتەوبە ئەکـەن بۆیـە کافرن ئەمە تەکــفیر کردنێکی باطل و بیدعەیەکی داهێنراوی هەڵۆ خۆیەتی

پرسیار لەشیخ ـی ئیسلام ابن تیمیە کرا ئایا لازم ـی بۆچوون بە بۆچوون دائەنرێت ؟
لەوەڵامـدا فەرمووی

"الصواب أن لازم مذهب الإنسان ليس بمذهب إذا لم يلتزمه، فإنه إذا كان قد أنكره ونفاه، كانت إضافته إليه كذباً عليه،

واتا: وتەی دروست ئەوەیە لازم (لێکدانەوەی مانای) قسەی مرۆڤ بەبۆچوونی کەسەکە دانانرێت ئەگەر پابەند نەبێت بەو مانایەی کە لەقسەکەی دەرئەکەوێت چونکە ئەگەر ئەو نەفی ئەو قسەیە بکات بۆقسەکەی واتاکراوە ئەوا دانەپاڵی ئەو واتایە بۆ ئەو کەسە ئەبێتە درۆ هەڵبەستن بۆی)
(مجموع الفتاوى) (217 / 20).

واتا ئێستا هەڵۆ درۆی داوەتە پاڵ نەیـارەکانی وە بەدرۆش تەکفیری نەیارەکانی ئەکـات چونکە نەیارەکـانی هەڵۆ پێیان وایە هەڵۆ تەوبەکەی باطلە نەک گاڵتە بەوە بکەن تەوبە کـردن لەباطل کارێکی ناشەرعییە

②ئەڵێت پێت ناخۆشە خەڵک تەوبە بـکات ئەوە کوفرێ تریش.
لەوەڵام ئەڵێم بـەڵێ
ئێمە پێمان ناخۆشــە خەڵک تەوبە بکات لەهەق و ببێت بەحەمدانی و عموومی و مورجیئە و جەهمی و ئەشـعەری
بەقسەی تۆبێت ئێستا تۆ لای کابرای ئەشعەری کـافریت کە تەوبە ئەکات ئەبێت بەمەدخەلی !
بەقـسەی تۆ بێت کابـرای یەکگرتوو کەتەوبە ئەکات و ئەبێت بەکۆمەڵ تۆ کـافریت چونکە پێت ناخۆشە تەوبەی لەیەکگرتوو کردووە ؟!
کـەواتا هەر بەو قـسەیەشت خۆت کـافریت چونکە پێت ناخۆشە کەسێ تەوبە لەبیدعەیەک بکات بچێتە سەر بیدعەیـەکی تر!

لەوانەیـە بڵێی منیش پێم ناخۆشە خەڵک تەوبە بکات و بچێتە سەر ڕێباز و عەقیدەی بیدعە و گومڕایی
ئێمــەش ئەڵێین دەی ئێمەش پێمان ناخۆش نیە خەڵک تەوبـەبکات بچێتە سەر هەق بەڵـکو ئەوەمان پێ ناخۆشە کەتۆ وەک خەواریج لەڕێگەی صحابە جیائەبیتەوە ئەچیتە سەر ڕێباز و عەقیدەیـەکی بیدعی و گومڕایی بۆیـە ئەوەمان پێناخۆشە کەچویتەتە سەر گومڕایی وە تەوبەکەت بەتەوبەی شەرعی نازانین
ئێســتا دیسان تۆ درۆت دایە پاڵ نەیـارەکانت دیسان بەعەقڵی خۆت نەیـارەکانت تەکفیرکـرد چونکە نەیارەکانت تەوبەکەت بەشەرعی نازانن بـۆیە پێیان ناخۆشە تەوبە لەبیدعەیەکت ئەکەیت ئەچیتە سەر بیدعەیەکی گەورەتر وە بالای خۆت ئەوشتە شەرعی بێت دین بەئەقڵی تۆ نیە خۆ خەواریج و مورجیئە و جەهمیش پێیان وایە خۆیان لەسەر شەرع ـن

هەڵۆی داهێنەری نواقض ئیسلام ـی تازە ئەڵێت
③پێت خۆشە خەڵک لەمەعسیەتا بێت ئەوە کوفـرێ تریش هەی کـافری مولحیــد !

ئــایا لەکوێدا هاتووە تەنهــا حەز کردن بەمەعسیەت و دڵخۆشبوون بەمەعسیەت دەرچوون بێت لەئیســلام !
خودی ئەو کەسەی زینا ئەکـات لە دڵەوە حەزی لە زیناکـەیە و وە کە ئەنجامی ئەیات پێی خۆشـە بەقسەی هەڵۆ بێت مادام دڵخۆشە بەو مەعسیەتە ڕاستەوخۆ بۆتە کـافر و مولحیــد !
چونکە هەڵۆ خودی حەزکردن بەمانەوە لەناو مەعسیەت بەکوفر و ئیلحاد ئەزانێت !

ئیمام ـی الغزالي ـ رحمە الله تعالى لە إحياء علوم الدين ئەفـەرمووێت
(محب المعصية، والراضي بها عاص)
واتا: ئەوەی مەعسیەتی پێخۆش بێت و پێی ڕازی بێت ئەوا تاوانبار و عاص یـە

ئیمام ــ ابن الملقن رحمه الله تعالی لە المعين على تفهم الأربعين ئەفەرمووێت
معنى أضعف الإيمان ـ أقل ثمراته، إذ فيه الكراهة فقط، وقد جاء في رواية: وَلَيْسَ وَرَاءَ ذَلِكَ مِنَ الإيمانِ حَبَّةُ خَرْدَلٍ ـ أي: لم يبق وراء هذه المرتبة مرتبة أخرى، لأنه إذا لم يكرهه بقلبه فقد رضي بالمعصية، وليس ذلك شأن أهل الإيمان، بل هو كفرٌ إن اعتقدَ جوازَهُ، وإن رَضِيَ به لغلبة الهوى والشهوة مع اعتقاد تحريمه، فهو فاسق

واتا: مانای لاوازترن پلەی ئیمان ئەوەیە لەدڵەوە پێی ناخۆش بێت ئەو تاوانە بکرێت وە لەڕیوایەتەکەی تر هاتووە ئەفەرمووێ بەئەندازەی دەنکە خەردەلێ ئیمان ــ نیە واتا لەپاش ئەوە هیچ پلەیەکی تر نیە چونکە ئەوکەسەی لەدڵەوە پێی ناخۆش نەبێت ئەوا ڕازی بووە بەمەعصیەت ئەمەش کوفرە ئـــــــــــەگـــــــــەر باوەڕی وابێت ئەو تاوانە حەڵاڵە بەڵام ئەگەر پێی ڕازی بێت
بەهۆی زاڵبوونی هەواو ئارەزوو بڕواشی بەحەرامبوونی بێت ئەوە فاسق ـە .

کەچــی لەلای هەڵۆ تەنها پێخۆشبوون بە تاوان کوفر و ئیلحادە !

شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
فالمؤمن لابد أن يحب الحسنات، ولابد أن يبغض السيئات، ولابد أن يسره فعل الحسنة، ويسوؤه فعل السيئة، ومتى قدر أن في بعض الأمور ليس كذلك كان ناقص الإيمان

واتا: ئیماندار ئەبێت چاکەی خۆشبووێت وە ڕقی لەخراپەش بێت وە کاری چاکــە دڵخۆشی بکات و خراپەش دڵی ناخۆش بکات هەرکــاتێ لەهەندێ شتدا بەوشێوە نەبوو ئەوا ئیمـــانەکەی تەواو نیە (نوقصانە).
نەیفەرموو کافر و مولحیدە فەرمووی ئیمانی کەمــە واتا ئەصلی ئیمانی ماوە بەڵام ئیمانی کامل نیـە

ابن حجرى الهيتمي رحمه الله تعالى ئەفەرمووێت
محبة ما أبغضه الله تعالى ورسوله -صلى الله عليه وسلم-، أو عكسه لا يتجه فيه الكفر؛ إلا إن أحب ذلك من حيث كون الشارع يبغضه، أو أبغضه من حيث كون الشارع يحبه، بخلاف ما لو أحبه أو أبغضه لذاته.. فإنه لا وجه لإطلاق الكفر حينئذ.

واتا: حەزکردن لەو شتەی الله تعالی و رسولەکەی صلی الله تعالی علیه وسلم ڕقیان لێیەتی یان بەپێچەوانەوە حوکمی کوفر جێگیر ناکـات تەنها لەحاڵەتێکدا گەر ئەو تاوانەی خۆشبووێت لەبەر ئەوەی شەرع ڕقی لێیەتی یان ڕقی لەشتێک بێت لەبەر ئەوەی شەرع خۆشی ئەوێت لەم حاڵەتەدا کـافرەبێت بەڵام ئەگەر لەبەر حەزی نەفسی خۆی حەزی لەتاوانەکە بێت یان لەبەرخودی شتەکە ڕقی لێ بێتەوە لەم حاڵەتەدا هیچ ڕوویـەک نیە بۆ تەکفیرکردن
(الإعلام بقواطع الإسلام).

چونکــە حەزکردنی نەفسی لە مەعسیەت یان حەزنەکردن ــی نەفسی لەکردنی کارێ شەرعی نابێت بەکوفر

الله تعالی دەفەرموویــت
(كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ) البقرة/216

واتا: جەنگــ و کوشــتارم لەسەر نوسیوون لەکاتێــکدا ئێوە ناڕەحــەتە لەســەرتان لەوانەشە ئێوە حەز بەشــتێ نەکەن خێری تێدابێت بۆتان .

ابن الجوزي رحمه الله تعالی لەتەفسیری ئایــەتی
(وَإِنَّ فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَارِهُونَ) الأنفال/5 :
واتا: دەســتەیەک لەباوەڕداران دەرچوونی تۆیان پێ ناخۆش بوو

ئەم ئایەتە دوو تەفسیری هەیە
①ئەوان دەرچوونی تۆیان پێناخۆش بوو
②تەفسیری دووەم ئەوان ئەوەیان پێ ناخۆش بوو کەغەنیمەت پێیان نەدا ئەمەش پێ ناخۆش بوونی طەبعی مرۆڤ ــە لەبەر قورسی و ناڕەحەتیەکانی سەفەر و جەنگکردن
نەک فەرمانەکەی الله تعالی ــیــان پێ ناخۆش بێت
من زاد المسير (3/323).

الطاهر بن عاشور رحمه الله تعالى دەفـەرمووێـت
حەزنەکـردن هەڵهاتنی نەفس لەشـتێ .. وە زانراوە کە حەزنەکردنی نەفس کردارە نەفی ڕازی بـوون بەحوکمی الله تعالى ناکات چونکـە زۆربەی داواکاریەکانی شـەرع دوورنیە لە ماندوویتی .
التحریر والتنویر (2/320).

وە دەفەرمووێـت رحمه الله تعالى لەتەفسیری ئـایەتی
(ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي أَنْفُسِهِمْ حَرَجًا مِمَّا قَضَيْتَ) النساء/65: "

مەبـەست لەوەی لەدڵیاندا هیچ تەنگیەک دروست نەبێت
مەبەست پێی ئەو تەنگیە نیە کە کەسی حوکم لەسەر دراو دڵتەنگ دەبێت بەهۆی پابەندکردنی بەو بڕیارە ئـەگەر گومـانی لەداد پەروەری پێغەمبەر صلى الله تعالى علیه وسلم نەبێت و دڵنیابێت لەهەق پێکانی حوکمەکەی پێغەمبەر صلى الله تعالى علیه وسلم
من التحریر والتنویر (5/111).

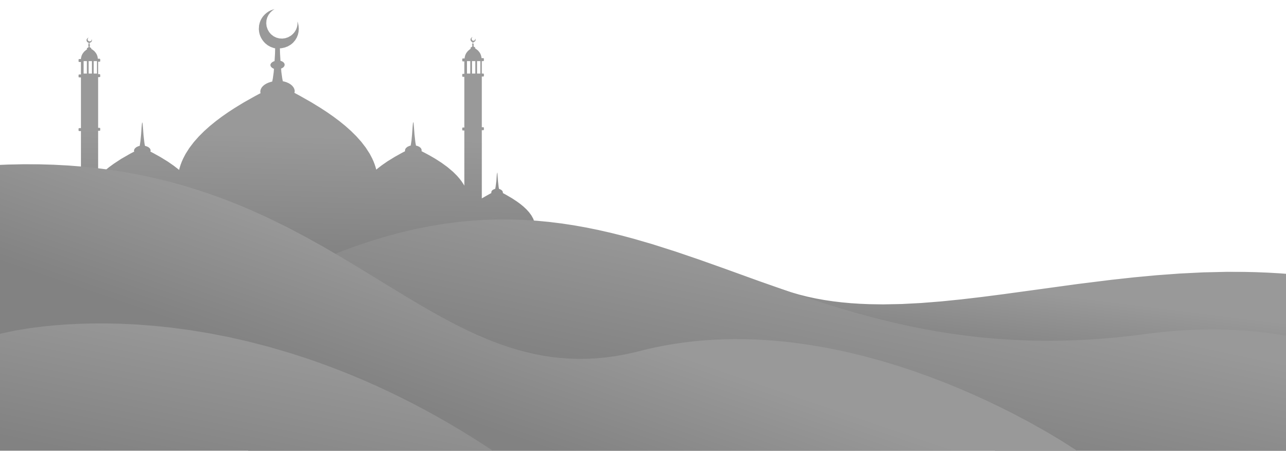
کەواتـا حەزکردن لەمەعسیەت لەبەر نەفس و ئارەزوو وە حەزنەکردنی نەفس ـی لەکردنی شتێ الله تعالى پێی خۆشە هیچ کوفر نیـە

کەچـی هەڵۆ تەنها بەوەی ئەڵێت پێت خۆشە خەڵک لەمەعسیەت بێت کافرەبێت هەر ئاوا بەموتڵەقـی بەبێ دانانی هیچ مەرجێکی استحلال و اعتقاد کە ئەمەش تەکفیرکردنی هەموو ئەهلی تاوان ئەگەرێتەوە چونکە ئەوەی تاوان ئەکات خۆیی خۆشی و حەز لەتاوانەکە بەدی ئەکات و لەکاتی کردنی تاوانەکە دڵی خۆشـە بەقسەی هەڵۆ بێت هەموو تاوانبارێکیش کافرەبێت

کەواتـا هەڵۆ تەنها بۆ ئەوەی قسە لەخۆی دووربخاتەوە بەتەکفیری سەیر و سەمەرەوە داهێنان ئەکـات و خۆی تقدیس ئەکات

بسم الله الرحمن الرحيم

بەتاڵکردنەوەی بوهتانێکی هەڵۆی بێڕێز
کە هەڵیبەستبوو بۆ ئیمامی ابن تیمیەی بەڕێز

هەڵـۆ ئەبێت هەموو کـات چەکوشـی زانست بەیـت بەسـەریـا تا جورئەت نەکـات بەدەمـە شـڕ و پڕ لەجەهلەکـەی هەر قسە فڕێ بـات
ئەمجـاره هاتووه درۆ بەناوی شـێخ ـی ئیسلام ابن تیمیە ئەکـات رحمه الله تعالی ئەڵێت
تـۆ بەرگـی ابن تیمیەت لەبـەر کـردووه
بـەڵام کوا وەک ابن تیمیە تەکـفیری ئەعیانی گروپە گومڕاکـانت کردووه وەکچۆن ابن تیمیە تەکـفیری ڕازی و جوەینی .. ئەکـات

وه ئەوانەی دووژمنی ابن تیمیـە بوون بوون بەهۆکاری کوشـتنی ابن تیمیە تۆ هەموویـان بەموسڵمان و ئیمام ئەزانیت ئەگەر ئەوانە موسڵمان و ئیمام بـووبن کەواتـا ابن تیمیە لەسـەر باطل بـووه
ئەی بـۆ نایەی دانی پیادابنێی؟

②ئەڵێت ئەوانەی قـسەی ابن فیروز نەقـڵ ئەکەن تۆ ئەوانەشت پێ موسـڵمانە
(واتا لای هەڵۆ ئەوەی قسەی دحلان و ابن فیروز نەقڵ بکات کـافره !)

بابچینە سەر وەڵامـدانەوەکـەی
① ئیمامی ابن تیمیە خۆی عوزری یـاوه بەسەره گەوره و عالم و قاضی ـە جەهمیەکان و حلولیـەکان کە دوژمنی سەرسەختی ئیمامی ابن تیمیە بـوون
کەواتـا درۆ مەکـە بەناوی ابن تیمیەوه وا پیشان مەیـە کە تۆ لەسەر مەنهەجی ابن تیمیەی چونکـە ابن تیمیە بەعەقیدەی تۆ کـافره
سەیرکـەن ئیمامی ابن تیمیە چی ئەفـەرمووێ رحمـه الله تعالـی
(كنت أقول للجهمية من الحلولية والنفاة الذين نفوا أن الله فوق العرش لما وقعت محنتهم: أنا لو وافقتكم كنت كافراً لأني أعلم أن قولكم كفر. وأنتم عندي لا تكفرون لأنكم جهال. وكان هذا خطاباً لعلمائهم وقضاتهم وشيوخهم وأمرائهم)
((الرد على البكري)) لابن تيمية (ص: ٢٥٩).

واتا: من بەجەهمــیەکان ـم وت لە حلولیەکـان و لە نفاة لەوانەی نەفـی ئەوە ئەکەن الله تعالـی لەسەر عەرش بێت لەکاتـی میحنەت و تاقیکردنەوەکـە پێم وتن ئـەگەر من موافەقەی ئێوە بـکەم ئەوا کـافرەبـم بەڵام ئێوە لەلای من کـافر نین چونکە جاهلن وە ئەمەش ـم ئاڕاستەی زانـاکانیان و قاضیەکانیان و شێخەکانیان و کار بەدەستەکانیان کــرد.

جـا سەرنج بەن ئەم وتەی ئیمامی ابن تیمیە لە کتابی الرد علی البکری باسی ئەکـات کە هەڵۆ لەم ڤیدیۆیە باسی ئەکــات

ئیمامی ابن تیمیە ئەم وتەیـە لەم کتێبە ئەگێڕێتەوە تا بەمخالف بڵێت مەنهەجی ابن تیمیە لەتەکــفیری ئەو کۆمەڵە جەهمیانە بریتیە لە تەکــفیرکردن دوای ئیقامە حوججە

وە ئیمامی ابن تیمیە زۆر بەجورئەتەوە وتوویەتی گەر من موافق ـی ئێوە بکەم من کافر ئەبم چونکە ابن تیمیە علمی هەیە ئەزانێت ئەو عەقیدە کــوفرە

بــــەڵام بەزاناکانی ئەوان و کاربەدەستەکانیان و قاضیەکانیان ئەڵێت ئێوە جـاهلن بۆیـە تەکــفیرتان ناکەم

کەواتـا ئیمامی ابن تیمیە بەوپەڕی جورئەت و ئازایەتیەوە زاناکان و دەسەڵاتدارەکانیان بەجاهل ناوئەبـات و عەقیدەکەشیان بەکوفری ناوئەبـات بەڵام ئەڵێت تەکــفیرتان ناکەم چونکــە جاهل ـن

کەواتـا عەقیدەی ئیمامی ابن تیمیە عوزردانە بەجەهل تەنانەت بۆ دوژمن و سەرکردە جەهمیەکانی خۆی

کەواتـا بەقسەکەی مەلا هەڵۆ ئیمامی ابن تیمیە لەسەر باطل بووە چونکــە ئەوانی پێ موسڵمان بـووە

وە هەر خودی شێخ ـی ئیسلام ئیمامی ابن تیمیە ئەفەرمووێت

أن القول قد يكون كفرا كمقالات الجهمية .. ولكن قد يخفى على بعض الناس أنه كفر، فيطلق القول بتكفير القائل، كما قال السلف: من قال القرآن مخلوق، فهو كافر. ومن قال: إن الله لا يرى في الآخرة، فهو كافر. ولا يكفر الشخص المعين حتى تقوم عليه الحجة كما تقدم

واتا: ئـەکرێ وتەکـە کوفر بێت وەکـ وتەی جەهمیــــەکان بەڵام لەلای هەنێ لەخەڵکـی شاراوەیـە ئەو وتەیـە کوفرە بۆیە بەشێوەی موطلەق ئەوترێ ئەوەی وابڵێت کـافرە وەکچۆن سـەلەف ئەیـانفەرموو ئەوەی بڵێت قورئان مەخلوقە کـافرە ئەوەی بڵێت الله تعالی نابینرێ لەقیامەت کـافرە بـەڵام کەسـی دەستنیشانکراو بەدیاری کـراوی تەکـفیر ناکـرێت تا ئیقامە حوججە ئەکـرێت

③ئەفـەرمـوویت

مع أن أحمد لم يكفر أعيان الجهمية ولا كل من قال إنه جهمي كفره ولا كل من وافق الجهمية في بعض بدعهم ; بل صلى خلف الجهمية الذين دعوا إلى قولهم وامتحنوا الناس وعاقبوا من لم يوافقهم بالعقوبات الغليظة لم يكفرهم أحمد وأمثاله

واتا: لەگەڵ ئەوەشـدا ئیمام ـی احمد تەکفیری تاک تاکی جەهمییەکان ـی نەئەکرد وە تەکـفیری هەموو کەسێکی نەئەکرد کەپێی بووتایە فڵان کەس جەهمیە (نموونەی ابو ثور کەئیمام احمد فەرمووی جەهمیە بەڵام کاتێ ابو ثور مرد ئیمام ـی احمد فەرمووی ڕەحمەت ـی الله تعالی ـی لێ بێت)
وەتەکفیری هەموو ئەوانەی نەئەکـرد کە لە شتانێک هاوڕای جەهمیەکانیان ئەکـرد بەڵـکو ئیمام احمد نوێژی لەپشتیانەوە ئەکرد لەکاتێکدا ئەوان بانگەشەیان بۆ قورئان مەخلوقە ئەکرد و سزای ئەوانەشیان ئەیا کەوتەی جەهمیەکانیان قبووڵ نەکردایە بەسزای سەخت و توند لەگەڵ ئەوەشـدا ئیمام ـی احمد و هاوشێوەکانی تەکفیری دیاریکراوی ئەوانەیان نەئەکرد
مجموع فتاوى لإمام ابن ابن تيمية 7/505

وتەی تـریش زۆر کەعەقـیدەی ابن تیمیە بە موسڵمان ـدانانی زانا و گەورەی ئەشاعیرە و جەهمیەکانە و عوزردانە پێیـان

پـاشان هەڵۆ چەواشەی تەلەبە نەخوێندەوارەکـانی ئەکـات ئەڵێت ابن تیمیە تەکـفیری رازی و جوەینی کردووە

بـابزانین هەڵۆ ڕاسـتەکـات یـان درۆ ئەکات
شێخ ـی ئیسلام ئیمامی ابن تیمیە رحمە الله تعالی ئەفەرموویت

وقد تأملت كلام أئمة هؤلاء الطوائف كأبي الحسين البصري ونحوه من المعتزلة وكابن الهيصم من الكرامية وكأبي الحسن نفسه والقاضي أبي بكر وأبي المعالي الجويني وأبي اسحاق الأسفراييني وأبي بكر بن فورك وأبي القاسم القشيري وأبي الحسن التميمي والقاضي أبي يعلى وابن عقيل وابن الزاغوني غفر الله لهم ورحمهم أجمعين).

واتا: سـەرنج ـی وتەی پێشەوایانی ئەو کۆمەڵ و گروپانەم یـاوە
وەک
①ابی الحسین البصری و هاوشـێوەکـانی لەموعتەزیلە ➥
وەک ابن الهیصم لەکـەڕامیە ➥
③وەقاضی ابی بکر و ابـی المعالی الجوینی و ابی اسحاق ـی الاسفرایینی و ابـی بکر ابن فـورك وابی قاسم القـشیری و ابـی الحـسن التمیمی و القاضی ابی یعلی و ابن عقـیل و ابن الزاغونی
الله تعالی لەهەمـوویـان خۆش بێت و ڕەحمەتی الله تعالی لەهەموویـان بێت .
(منهاج السنة) (2 / 571 -571).

ئـەوە ابن تیمیە ناوی زانا و سەرۆکی کۆمەڵە موعتەزیلی و کەڕامی و ئەشعەری و جەهمیەکان ئەهێنیت بە جوینی یشـەوە کە هەڵۆ وتی ابن تیمیـە تەکـفیری کـردووە کـەچی ابن تیمیە ڕەحمـەتی بۆ ناردوون و داوای لیخۆشبـوونی بۆ کردوون

پـاشان بابچینە سـەر ڕازی
ڕازی کەسـێک بوو پەرستنی ئەستێرە و مانگی حەڵاڵ کـرد ئەمە کوفر و شـیرکێکی ئاشکرایـە هەر کەس بیکات کافرە بێت و عوزری بۆ نیە بـەڵام هەڵۆ چەواشـەی تەلەبە جاهلەکانی ئـەکـات ئەڵێت ابن تیمیە تەکـفیری ڕازی کـردووە ئەوە باس ناکـات کە ابن تیمیە ئەفـەرمووێت ڕازی تەوبەی کردووە بەموسڵمانی مردووە وە ڕەحمەت ئەنێرێ بـۆ ڕازی

سەیرکەن ئیمامی ابن تیمیە رحمە الله تعالی ئەفەرموویێت چـی وەفەرموویـەتی

"أَنَّ مِنْهُمْ مَنْ يُصَنِّفُ فِي دِينِ الْمُشْرِكِينَ وَالرِّدَّةِ عَنْ الْإِسْلَامِ ، كَمَا صَنَّفَ الرَّازِي كِتَابَهُ فِي عِبَادَةِ الْكَوَاكِبِ وَالْأَصْنَامِ ، وَأَقَامَ الْأَدِلَّةَ عَلَى حُسْنِ ذَلِكَ وَمَنْفَعَتِهِ ، وَرَغَّبَ فِيهِ ، وَهَذِهِ رِدَّةٌ عَنْ الْإِسْلَامِ بِاتِّفَاقِ الْمُسْلِمِينَ ، وَإِنْ كَانَ قَدْ يَكُونُ تَابَ مِنْهُ وَعَادَ إلَى الْإِسْلَامِ "

واتا: کەسی وایان هەیە کتێبی نوسیووە لەبارەی دینی موشـریکان و هەڵگەڕانەوە لەئیسـلام وەکچۆن ڕازی کتێبی نووسی لەبارەی پەرستنی ئەستێرە و بتەکان و بەڵگەی تێدا هێناوەتەوە لەسەر باشی پەرستنی ئەوانە و سودەکانـی ئەگـەرچی ئەکرێت تەوبەی لەوە کردبێت و گەڕابێتەوە بۆئیســلام " مجموع الفتاوی (4/ 55).

وە سەرنج ـی ئەم وتەیـەی شــێخ ـی ئیسلام بەن کە ئیقرار بە تەوبەکەی ڕازی ئەکـات و ڕەحمەتی بۆ ئەنێرێت

ما سلكه أهل البدع من أهل الفلسفة والكلام لا يصلون إلى علم ويقين، بل إنما غاية صاحبه الشك والضلال ، وهذا مما اعترفت به حذاقهم،

واتا: ئەوەی ئەهلی بیدەع گرتویانەتە بەر لە ئەهلی فەلسەفە و کلام ناگەن بە علم و یەقـین بەڵکو خاوەنەکەی لە گومان و گومڕایدا ئەبێت وەک چۆن پسپۆڕەکانی ئەو بوارە خۆیان دانیان بەوە ـداناوە

وممن اعترف به أبو عبد الله الرازي رحمه الله في غير موضع من كتبه ،

واتا: لەوانەش کەدانی بەو ڕاستیەدا ناوە ابو عبدالله ـی الرازی ـە رحمە الله تعالی لەچەند شوێنێ لەکتێبەکەی بەو لەفزە ئەڵێت

لقد تأملت الكتب الكلامية والمناهج الفلسفية فما رأيتها تشفي عليلاً ، ولا تروي غليلاً ، ورأيت أقرب الطرق طريقة القرآن ، أقرأ في الإثبات : (الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى) طه/ 5
(إِلَيْهِ يَصْعَدُ الْكَلِمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ) فاطر/ 10 . وأقرأ في النفي : (لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ) الشورى/ 11 (وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا) طه/ 110 .
ومن جرب مثل تجربتي عرف مثل معرفتي " .وهذا قاله في آخر عمره في آخر ما صنفه

واتا: کتێبە فەلسەفی و کەلامیەکانم خوێندووە و تێڕامانم تێکرد بەڵام نەم بینی نەخۆشیەک چارەسەرکات و تینوێتی بشکێنێت بەڵام بۆم دەرکەوت نزیکترین ڕێگا قورئانە ئایەتەکانی اثبات کـردن بخوێنەوە (الله تعالی لەسەر عەرش بەرز و بڵندە) وە ئایەتی
(هەموو وشەیەکی پیرۆز و پاک - بۆ لای الله تعالی سەر دەکەوێ وە هەموو قسە و ئاکارێکی چاک و پاکیش بەرەو لای خۆی بەرزی دەکاتەوە و وەری دەگرێ و قبووڵی دەکات
(واتا اثبات ـی علوی الله تعالی ئەکات)
ئەوەی هەمان ئەزموونی منی هەبووبێت ئەوا هەمان شت ئەزانێت وەک من زانیومە
ئەمەش کۆتا شتە کە لە کۆتای تەمەنیدا لەکۆتا نووسراویدا نوسیوویەتی

وهو كثير التناقض ، يقول القول ثم يرجع عنه ، ويقول في الآخر ما يناقضه ، كما يوجد هذا في عامة كتبه ، تغمده الله برحمته ، وعفا عنه وسائر المؤمنين (رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَءُوفٌ رَحِيمٌ) وتوبته معروفة مشهورة " .

واتا: ئەو کتێبەش خۆ هەڵوەشاندنەوەی زۆری تێدایە شتێ ئەڵێت دواتر لەو شتە ئەکشێتەوە وە لەکۆتایدا شتێ ئەڵێت ئەوانی تر هەڵئەوەشێنێتەوە وەک چۆن ئەم شتە لەهەموو کتێبەکانی ـدا بوونی هەیە الله تعالی ڕەحمـی پێ بکات و لەویش و هەموو باوەڕداران خۆش بێت...

"بيان تلبيس الجهمية" (8/ 529-530) .

کەواتـا ئەم هەڵۆیە کەخۆی جاهلە ئێ بـێدەنگبە قسە مەکـە کەمێ ڕێز بۆ کەسایەتی خۆت ـدانێ ناکرێت هەر دەم بکەیتەوە بە جەهل قـسە بکەیت و ئێمەش چەکوش بەین بـەسەرتا هەر کەمێ شـەرمت بێت بەزەییەکت بەخۆتا بێت داوات لێ ئەکەم جارێ پێنج ساڵ بخوێنەوە بەڵام یەک وشەش مەڵێ تا هەر کەمـێ زانستێکی دامەزراو فێر ئەبیت دواتر وەرە بەعلم قـسە بکە ناکـرێ تەمەنێکی پیر و ڕیشـێ سپیت هەیە وەک منداڵـێک دانیشتووی هەرقسە فڕێ ئەیەیت بەجەهلەوە خۆشت لێ بۆتە عالم هەرجارێ شێوازی قـسەکردن و خۆ جوڵانەوەت لەشێوازی زانایـان ناچێت زانایان بەسەکینەت و وقار و شکۆوە دائەنیشن قسە ئەکەن کەچی تۆ ڕۆڵی کۆمیدیا ئەبینیت کـاتێ بەحسابی خۆت قسە ئـەکەیــت

پاشان خاڵی سێهەم و کۆتایی ئەڵێت
ئەوانەی وتەی دحلان و ابن فیروز نەقڵ ئەکەن تۆ ئەوانیشت پێ موسڵمانــە !
ئەم قسەی هەڵۆ ڕێـک قسەی خەواریجەکـانە کە شێخ عبداللطیف ـی نەوەی شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب ڕەددی یـانەوە

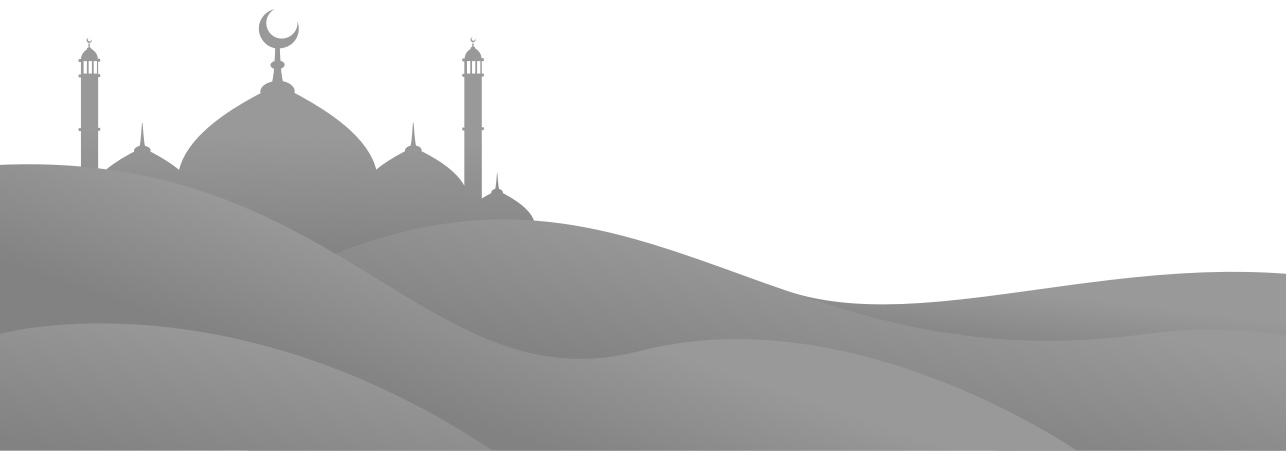
الشيخ عبد اللطيف آل الشيخ رحمه الله تعالى لەباسی دوو خەوارج ـی سەردەمی خۆی دەفەرمووێ
(يقولون: أهل الإحساء يجالسون ابن فيروز ، ويخالطونه هو وأمثاله ممن لم يكفر بالطاغوت ، ولم يصرح بتكفير جده الذي رد دعوة الشيخ محمد ولم يقبلها وعاداها. قالا: ومن لم يصرح بكفره فهو كافر بالله لم يكفر بالطاغوت ومن جالسه فهو مثله. ورتبوا على هاتين المقدمتين الكاذبتين الضالتين ما يترتب على الردة الصريحة من الأحكام .. فكشفت شبهتهم وأدحضت ضلالتهم ، بما حضرني في المجلس ، وأخبرتهم ببراءة الشيخ من هذا المعتقد والمذهب.
مجموعة الرسائل والمسائل النجدية (3/4)، الدرر السنية (1/475)

واتا: ئەیانگوت خەڵکـی احساء لەگەڵ ابن فیروز و هاوشێوەکانی دائەنیشن کەئەوان کوفریان بەطـاغوت نەکردووە وە ابن فیروز تەکفیری باپیری خۆی نەکـردووە چونکە باپیری ڕەددی دەعوەکەی شێخ محمد ـی یاوەتەوە و دژایەتی کـردووە
بۆیـە وتیان ئەوەی تەسرِیح نەیات بەتەکفیرکردن ـی ئەوە کافرە و کوفری بەطـاغوت نەکـردووە ئەوەشی لەگەڵ ـی دانیشێت هەروەک ئەو کافرە
لەسەر ئەسـاسی ئەم دوو پێشەکیە درۆییە گومڕاییە حوکمەکانی ڕیددەی سەحیحیان بەسەر ئەوانەدا ئەچەسپاند کە خۆیان تەکفیریان ئەکـردن
بۆیـە منیش گومانەکەیانم ئاشـکرا کـرد و گومڕایەکەیانم پووچەڵکـردەوە کە لە مەجلسێکدا ئامادەبوون لەگەڵم وە هەواڵم پێیاندا کە شـێخ محمد لەو بیر و باوەڕە بەریئە .

کەچـــی هەڵۆ هاتووە ئەڵێت ئەوانەی قسەی ابن فیروز نەقـڵ ئەکەن تۆ ئەوانیشت پێ موسڵمانە
واتا لای هەڵۆ ئەوەی قسەیەکی ابن فیـروز نەقڵ بکات کـافرە
کەچی شـــێخ عبداللطیف ال الشیخ ئەفەرمووێت شێخ محمدی کوڕی عبدالوهاب لەو عەقیدە تەکــفیرکردنە زیادەڕەوییــە بەریئە

بسم الله الرحمن الرحيم

ئایا هەڵۆ ڕاستەکات کە موناسڕان تەنها ڕەددی هەڵۆیان داوەتەوە و وازیان لەهەموو کافران و گومڕایان و بیدعەچیەکانی تر هێناوە ؟؟؟

ئـایا هەڵۆ ڕاستەکـات موناسـڕان تەنها ڕەددی هەڵۆیـان یاوەتەوە وازیـان لەهەموو کافران و گومڕایان و بیدعەچیەکانی تر هێـناوە ؟

لەپەیجەکەی فەیسبوکی یانزە سەعات پێش ئێستا ئەم کورتە وتارەی داناوە تاخـەڵک بەزەیی پێـدا بێتەوە
منیش هەر بـەکورتی پێتەڵێم مادام نموونە و قسەکانت شتی ئەقـڵین منیش هەر وەک خۆت بەنموونە و قسە وەڵامت ئەیـەمەوە

ئایا ئێمەی موناسـڕان تەنها ڕەددی تۆ ئەیەینەوە وازمان لەوانـی تر هێناوە؟
ئایا ئەزانیـت
①ئەوە موناسـڕانن باسـی کوفری طاغوت و سەربازەکـانیان ئەکـەن و خەڵکـیان هۆشیارکردەوە لەطاغوتان بـەڵام تۆ باوەش ئەکـەیت بە پەرلەمانتاری یـەکێتی

② ئەوە موناسـڕانن تەکـفیری حیزبە ئیخوانیـەکان ئەکەن و بەخەڵکـیان وت عەوامـی حیزبە بەناوئیسـلامیـەکان کافرن بـەڵام تۆ وتاری دەنگیت هەیە عەوامی ئیخوان بە موسـڵمان ئەزانیت

③ئەوە موناسـڕانن بەخەڵکیـان وت وەلائتان بۆ احمد ناشەرع نەبێت چونکـە مورتەدە بـەڵام تۆ بە وەلی ئەمری شەرعی ئەزانیت

④ئەوە موناسـڕانن بەخەڵـکی ئەڵێن جاسـووسی بۆ هێزە ئەمنیـەکان کوفر و ڕیدەیـە بـەڵام تۆی لای ئاسایش سکاڵا لەئەکـاوەنتی موەحـیدان ئەکـەیت

⑤ئەوە موناسـڕانن بەخەڵـکی ئەڵێن جیهاد دژی ڕافیزە و پەکەکە و عەلمانی و ئەمریکا بکەن بەڵام تۆ ئەڵێی وەرن باناوی ئەوانـەتان پێ بـڵێم کـەخەڵکـیان ناردووە بـۆ جیـهاد وە ئەڵێیت لەژیـانما کەسـم هان نەیـاوە بـۆ جیهاد لەکـاتێکدا الله تعالی ئـەفەرمووێت
(فَقَٰتِلۡ فِي سَبِيلِ ٱللَّهِ لَا تُكَلَّفُ إِلَّا نَفۡسَكَۚ وَحَرِّضِ ٱلۡمُؤۡمِنِينَۖ)

⑥ئەوە موناسـڕان بەخەڵکـی ئەڵێن نوێژ لەپشت مەدخەلـیەکان و گۆڕپەرستان مەکەن و نوێژ لەپشـت مەلای مورتەد مەکـەن

⑦ئەوە موناسـڕانن ڕەددی شوبهەی ئەشعەریەکـان ئەیەنەوە بەعلم و بە نوسراو بەبـینراو بـەڵام کوا کتێبی تۆ لەسـەر ڕەددانەوەی گومانی ئەشـعەریـەکان ؟!

⑧ئەوە موناسڕانن وەڵامـی گومانی ڕافیزە و گۆڕپەرستان و ئیخوان و مەدخەلی و نیظامی و عموومی و حەمدانیەکان ئـەیەنەوە بـەڵام تۆ خۆت یـەکێکیت لەو کۆمـەڵانە ئەشتەوێ ڕەدد نەدرێیتەوە؟

⑨ کـەواتا درۆتکـرد کە ئەڵێی تەنهـا بەمنەوە گرتوویـانە چونکە ئەزیەتی گروپەکەیانم یـاوە چونکـە ئەوە ئەکاوەنتی هەموو موناسڕانە سەیری بکەن ببینین چۆن ڕەددی مورجیئە و جەهمی و ئەشـعەری و ئیخوان و سروڕی و حەمدانـی و عموومی و ڕافیزە و موعتەزیلەی تێدا دراوەتەوە
بـەڵام چونکـە دۆڕاوی و شـکستخواردووی ئەتەوێ ئاوا خۆت داما و و کزۆڵ پیشان بەیت لای تەلەبـەکانت

وە کێشەی ئێمەش لەگەڵ تۆ و لەگەڵ هیچ کەسـێ شەخصی نیـە
بـەڵکو ئێمە ڕەددانەوەی بیدعە و گومڕایـەکانت بە جـیهاد ئەزانین و بەدینی ئەزانین ئـەمەش
با وەڵامێ بـێت بۆ ئەوانەی ئەڵێـن بۆ هێندە قسە لەسەر هەڵۆ ئەکەن
لەوەڵامـا ئەلێم
شێخ ـی ئیسـلام ابن تیمیە رحمە الله تعالی
فەرموویـەتی (الراد علی أهل البدع مجاهد)
«مجموع الفتاوی» (٤/ ١٣)
واتا: ئەوەی ڕەددی خاوەن بیدعەکـان ئەیـاتەوە موجاهیـدە

وە لە الفتاوى 28 / 232 ئەفـەرموویّت
ولولا من يقيمه الله لدفع ضرر هؤلاء لفسد الدين ، وكان فساده أعظم من فساد استيلاء العدو من أهل الحرب ، فإن هؤلاء إذا استولوا لم يفسدوا القلوب وما فيها من الدين إلا تبعا ، وأما أولئك فهم يفسدون القلوب ابتداء ، وقد قال النبي صلى الله عليه وسلم : إن الله لا ينظر إلى صوركم وأموالكم ، وإنما ينظر إلى قلوبكم وأعمالكم .

واتا: ئەگـەر الله تعالى کەسانێ نەنێرێ بۆ ڕەتدانەوەی زیانی ئەو کەسـانە ئەوا دین تێک ئەچـوو وە زیانی ئەو خاوەن بیدعانە زیاترە لەزیانی دوژمنی داگـیرکـەر چونکە داگیرکـەر کە وڵات داگیرکـات ناتوانێ زاڵ بێت بـەسەر ئەوەی لەدڵەکـاندایـە لەدین و ئیمان مەگەر بەشوێنیدابێت بـەڵام ئەوانـەی
خاوەن بیدعەن سـەرەتا دڵەکـان داگیر ئەکـەن
وە پێغەمبەریش صلى الله تعالى عليه وسلم فەرموویـەتی الله تعالـى سەیری شێوە و ماڵتان ناکـات بەڵکو سەیری دڵ و کارەکانتان ئـەکات .

ئیمامـی ئەهلی سوننەت ئیمامی احمد رحمه الله تعالى ئەیفەرموو
إذا سكت أنت ، و سكت أنا ، فمتى يعرف الجاهل الصحيح من السقيم

واتا: ئـەگەر تۆ بێدەنگ بیت و منیش بێدەنگم ئەی کەسـی نەزان چۆن ڕاست و درووست لە هەڵە و خەوشدار جیابـکاتەوە ؟!
مجموع الفتاوى ج28/231

ئیمام ــی الشافعي – رحمه الله تعالى ئەیفەرموو
(لولا أهل المحابر لخطبت الزنادقة على المنابر)
واتا: ئـەگەر خاوەن پێنووسـەکان نەبوونایـە ئەوا زندیقەکـان لەسەر میمبەر وتاریـان بۆ خەڵک ئەیـا .
قواعد التحديث للقاسمي ص49.

بـەڵام ئەگەر ئیمامی شافعی ئەمڕۆی ئەبینی کە زندیقەکان لەسەر میمبەرن و وتاریش ئەیەن !
لاحول ولاقوة الا باالله

کەس نەڵێت مامۆستا هەڵۆش بەڵگەی هەیـە نا نەخـێر ئیمام ـی الشاطبي علیە رحمة الله تعالی ئەیفەرموو
(لا تجد مبتدعاً ممن ینتسب إلی الملة إلا وهو یستشهد علی بدعته بدلیل شرعي فینزله علی ما وافق عقله و شهوته)

واتا: هیچ خاوەن بیدعەیـەک نیە لەوانەی خۆیان یاوەتە پاڵ ئیسلام ئیلا بۆ بیدعەکەی بەڵگەیەک لەشەرع ئەهێنێتەوە بەوشێوە لێکی ئەیـاتەوە کە گونجاوبێت لەگەڵ ئەقـڵ و ئارەزووی خۆی .

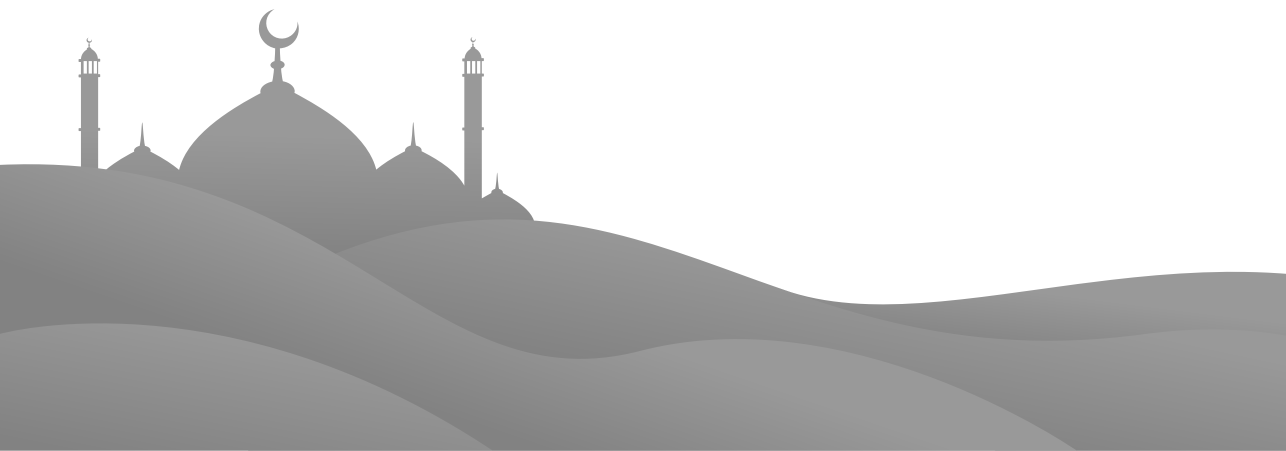
بـۆیە لێتان تێکنەچێت وابـزانن هەڵۆ بەڵگەی هەیـە چی بـەڵگەیـەک هەیە بۆ جاسـووسیکردن لەسـەر ئەکاونتی موناسڕان و هانـدان ـی خەڵکـی بۆ تحاکم بـۆ محکمەکـان و ناوبردنی ئەوانەی خەڵکـیان ناردووە بۆ جیـهاد و تەکـفیرکردنی زانایـانێ بەدرێژای مێژوو ئوممـەت کۆڕابوونە لەسەر ئیمامەتیـان ...هتد

الله تعالـی بەرچاومان ڕوون کـات و هەقمان زیاتر پیشان بات و بمانکـات بەشـمشێرێکی هەڵکـێشراو بۆ گەردنی هەموو ئەهلی بیدەع و گومڕایی بـێ جیاوازی

تەنهـا سەرنج بـەن چەند بەکـزۆڵ و فەقـیری قـسە ئەکـات لەوانەیە دەروێشەکان دەست بەگریـان بکەن بۆ شێخەکەیان چونکــە و اخۆی فەقـیر پیشان یاوە تا بەزەیت پێدابێتەوە خۆی وەک مەزلوومێـک پیشان ئەیـات

بسم الله الرحمن الرحيم

ترسی پێشینی ئوممەت سەلەفی زێڕین لە مەئسەلەی فەتوادان

بەراوردێ بکەن لەنێوان عموومی و حەمدانییەکان و مەدخەلی و حیزبیەکان و مەلا هەلۆی نەزان لەبوێریان لەسەر فەتوادان لەگەڵ
ترســی پێشین ــی ئومەت(سەلەف)لەفەتوادان

①البراء رحمه الله تعالى دەفەرموویێت
لقد رأيت ثلاثمئة من أصحاب بدر ما فيهم من أحد إلا وهو يحب أن يكفيه صاحبه الفتيا

واتا: سێ سـەد هەوەڵی پێغەمبەر صلى الله تعالى عليه وسلم بینی لەو هاوەڵانەی کەبەشداری جەنگی بەدریان کـردبوو هیچ یەکێکیان نەبوو کاتێ پرسیاری شتێکی لێ کرابـایە پێی خۆش بوو صەحابەیەکی تر وەڵامی ئەو پرسیارە باتەوە !
بۆیـە وایان دەکرد تا نەفسی خۆیان بـپارێزن لەترسناکی فەتوادان و ترسی زیادخستنە سەر دین و کەم کـردنەوە لە دین .

②عبد الرحمن بن أبي ليلى دەفەرمووێ أدركت عشرين ومائة من الأنصار من أصحاب رسول الله -صلى الله عليه وسلم- يُسأل أحدهم عن المسألة فيردها هذا إلى هذا، وهذا إلى هذا، حتى ترجع إلى الأول.

واتا: سەد و بیست هاوەڵی پێغەمبەرم بینی صــلى الله تعالى عليه وسـلم لەئەنصارییەکان کاتێ کەسـێ پرسیاری لەیەکێکیان کردبـایە ئەم هاوەڵە دەینارد بۆ لای هاوەڵێ تر وە ئەو هاوەڵەی تریش دەینارد بۆ لای هاوەڵـی تر تا کـابرای پرسیارکار دەگەڕایەوە بۆ لای ئەو هاوەڵەی کە یەکەمجار پرسیاری لێکـردبوو .

سبحان الله تعالى ئەوە هاوڕێکانی پێغەمبەر بوون صلى الله تعالى عليه وسلم لەفەتوایەک ئاوا ترساون کەچی دەم ڕوتەکان ــی ناو فەیسبووک و تلیگرام کە نەک قورئانیان لەبەر نیە بەڵکـو ناشزانن قورئان بخوێننەوە
وە عەرەبـی نازانن کەچــی تەکفیری موسڵمانان و شێخە گەورەکانی ئیسـلام و موجاهیدان دەکەن !
ئاخر تۆ کەعەرەبی نازانیت چۆن لەم دینە تێگەشــتی؟؟؟
لەوانەیە بڵێیت لەفلان زانا ئەم تێگەشتنەم وەرگرت کەواتـا تۆ موقەلیدی کەسێکیش کە تەقلیدی زانایەک بــکات بۆی نیە فەتوا بدات

③هاوەڵانی بەڕێـز ابن مسعود و ابن عباس رضي الله تعالى عنهم دەفەرموون
من أفتى عن كل ما يُسأل فهو مجنون.

واتا: هەر کەسێ وەڵامی هەموو پرسیارێ باتەوە ئەو کەسـە شێتە .

④ئیمام ـی الشَّعبي و الحسن و أبي حَصين رحمهم الله تعالى دەفەرموون
إن أحدكم ليفتي في المسألة ولو وردت على عمر بن الخطاب رضي الله عنه لجمع لها أهل بدر.

واتا: کەسـی وا هەیە لەئێوەدا فەتوا ئەیـات لەبابەتێ ئەگەر پرسیاری ئەو بابەتە لە عمری کوڕی خطاب رضي الله عنه کرابـایە هەموو هاوەڵانی ئەهلی بـەدری بۆ کۆدەکردەوە تا وەڵامی پرسیارەکە بـاتەوە !

⑤پرسـیـارکـرا لە القاسم بن محمد بن أبي بكر لەبـارەی شـتێک لەوەڵامدا فەرمووی وەڵامەکەی نازانم!
کـابرای پرسیارکـار وتی (إني جئت إليك لا أعرف غيرك)
واتا: من هاتووم بۆ لای تۆ وە جگە لە تۆش کەس شـک نابەم لێی بـپرسم
ئیمام ـی القاسم فەرمووی (لا تنظر إلي طول لحيتي وكثرة الناس حولي والله ما أحسنه)

واتا: سەیری ڕیـشت درێژەکەم و زۆری خەڵکی چواردەورم مەکە والله وەڵامەکەی نازانم

⑥ئیمام ـی سفيان بن عيينة وسحنون دەفەرموون
أجسَر الناس على الفتيا أقلهم علما.

واتا: بوێرترین ـی خەڵکـی لەسەر فەتوا یان خاوەن کەمترین زانستە

⑦ الأثرم دەفەرمووێت بیستم لە أحمد بن حنبل رحمه الله تعالى زۆر جار دەیـگوت نـازانم

⑧ الهيثم بن جميل رحمه الله تعالى دەفەرموێت
شهدت مالكًا سُئل عن ثمانٍ وأربعين مسألة، فقال في اثنتين وثلاثين منها : لا أدري.

واتا: چل و هەشت پرسیار ئاڕاستەی ئیمام ـی مالک کرا بۆ سی و دوو پرسیاریان وتی نازانم !

جارێ پرسیاری پەنجا بابەت لەئیمام مالک کرا وەڵامی هیچ نەیایەوە دەیفەرموو
(من أجاب في مسألة فينبغي قبل الجواب أن يعرض نفسه على الجنة والنار)

واتا: هەرکەسێ لەهەر بابەتێ وەڵام ئەیاتەوە پێویستە پیش وەڵامدانەوە نەفسی خۆی بۆ بەهەشت یان دۆزەخ ئامادە بکات .

وە پرسیارێ لەئیمام مالـ کرا فەرمووی نازانم
فقيل : هي مسألة خفيفة سهلة، فغضب وقال : ليس في العلم شيء خفيف! أما سمعتَ قول الله تعالى: ﴿إِنَّا سَنُلْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا﴾ [المزمل: 5]، فالعلم كله ثقيل، وبخاصة: ما يسأل عنه يوم القيامة.

وتیان بۆ نایزانی خۆ پرسیارێکی ئاسانە ؟ ئیمام مالک توڕە بوو فەرمووی زانست هیچ ئاسان نیە ئایا
نەتبیستوە الله تعالى دەفەرمووێت
(بەڕاستی ئێمە وتە و پەیامێکی قورست پێ ڕادەگەیەنین و پێت دەبەخشین)
زانست ـی شەرعی هەمووی قورسە بەتایبەت ئەوەی لەقیامەت پرسیارت لێدەکرێ دەربارەی .

وە دەفەرمووێت
ما أفتيت حتى شهد لي سبعون أني أهل لذلك.
واتا: فەتوام نەیا تا حەفتا زانا شاهێدی ئەوەیان بۆیام کەمن گونجاوم بۆ فەتوادان.

وە دەفەرمووێت
لا ينبغي لرجل أن يرى نفسه أهلا لشيء حتى يسأل من كان أعلم منه وما أفتيت حتى سألت ربيعة ويحيى بن سعيد فأمراني بذلك، ولو نهياني انتهيت

واتا: درووســـت نیـە بۆ کەســێ خۆی بەشیاو بزانێت بۆ کردنی شــتێ تا پرسیار لەکەسێ لەخۆی زاناتر دەکات وەمن فەتوام نەیـا تا پرسیارم لە ربیعە و یحیا بن سعید کــرد ئەوان فەرمایشتیان پێ کردم ئەگەر ڕێگریان لێ کردبام منیش وازم ئەهێــنا.

⑨ئیمام ــی أبو حنیفة رحمە الله تعالی دەفەرمووێت
لولا الفَرَق من الله تعالى أن يضيع العلم ما أفتيت، يكون لهم المهنأ وعلي الوزر.

واتا: ئەگەر لە ترسی الله تعالی نەبوایە کە زانست لەناو بچێت ئەوا فەتوام نەئەیـا کە خەڵاتەکەی بۆ ئەو خەڵکە بێت و تاوانەکەشی لەسەر من بکەوێت .

⑩الصیمري و الخطیب رحمهم الله تعالی دەفەرموون
كلّ من حرَص على الفتيا، وسابق إليها، وثابر عليها، قلّ توفيقه، واضطرب في أموره،

واتا: هەموو کەســێ کە سوربێت لەسەر فەتوا دان و پەلە بکات بۆ فەتوا دان و بەردەوام بێت لەسەر فەتوا دان ئەوا پێکان ــی کەمتر ئەبێت وە دژیەکی لەکارەکان ــی دەرئەکەوێت
(نمـوونەی مەلا هەڵۆ کە کەسـێکی نەزانە هەر کتێب ــێ دەخوێنتەوە بەو کتێبە فەتوا ئەیات کەکتابێ
پێچەوانەتر ئەخوێنێتەوە ئینجا دژی فەتوای سەرەتای خۆی دەبێت بەجۆرێ لە زۆربەی بابەتە عەقیدەییەکان تائێستا عەقیدەیەکی دامەزراوی نەبووە)

سەرچاوەکـان

تعظيم الفتيا لابن الجوزي (1/15).
صفة الفتوى لابن حمدان (1/7).
أدب المفتي والمستفتي لابن الصلاح (1/74).
تعظيم الفتيا لابن الجوزي (1/69)

الحمد لله رب العالمين

خلافة على منهاج النبوة

وصلى الله على نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين